

Píndoles d'Economia

Foment
del Treball Nacional

Via Laietana, 32 · 08003 Barcelona
T. 934 841 200 · F. 934 841 230
foment@foment.com · www.foment.com

Més informació:
Salvador Guillermo (sguillermo@foment.com)
Karina Azar (kazar@foment.com)
Departament d'Economia

RELACIÓ CRONOLÒGICA DE LES PÍNDOLES DELS INFORMES DE CONJUNTURA:

2013.....	3
LA RENDA I LA DESPESA DE LES LLARS.....	7
L'EMPRESA ESPANYOLA.....	12
LA INVERSIÓ ESTRANGERA.....	14
EVOLUCIÓ FINANCERA DE LES EMPRESES.....	16
EVOLUCIÓ DEL SALDO DE COMPTE CORRENT.....	19
2014.....	21
EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ EN 2013.....	22
EVOLUCIÓ DE LES EXPORTACIONS I EL TURISME EN 2013.....	27
EVOLUCIÓ DE LA INVERSIÓ ESTRANGERA EN EL 2013.....	32
EVOLUCIÓ DE LES VACANTS EN EUROPA.....	35
TURISME INTERNACIONAL 2013.....	37
2015.....	39
DARRERES MESURES DE POLÍTICA MONETÀRIA.....	40
EVOLUCIÓ DEL PREU DEL PETROLI, CAUSES I CONSEQÜÈNCIES.....	43
INFLACIÓ NO, PERÒ DEFLACIÓ TAMPOC.....	45
SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ.....	47
PROGRAMA D'ESTABILITAT 2015-2018: QUADRE MACROECONÒMIC DEL GOVERN ESPANYOL.....	48
COSTOS LABORALS I ESCLETXA FISCAL.....	51
BREU CRÒNICA DE LA CRISI GREGA.....	54
CAP A UN NOU MODEL DE CREIXEMENT ECONÒMIC A LA XINA.....	58
PRESSUPOSTOS GENERALS DE L'ESTAT 2016.....	62
INVERSIÓ EXTRANJERA.....	63
2016.....	66
INCERTESA INTERNACIONAL I AUGMENT DE L'AVERSIÓ AL RISC.....	67
SECTOR TURÍSTIC.....	69
SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ.....	72
EXPECTATIVES ECONÒMIQUES I SITUACIÓ POLÍTICA.....	75
INVERSIÓ I DÉFICIT PÚBLICS.....	77
INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA 2015.....	79
SEQÜELES DE LA CRISI PER A LA CLASSE MITJANA I L'EMPRESA MITJANA.....	82

PROGRAMA D'ESTABILITAT 2016-2019 I RECOMANACIONS DE LA COMISSIÓ EUROPEA.....	85
COMERÇ INTERREGIONAL DE CATALUNYA.....	86
BREXIT: LA SALIDA DEL REINO UNIDO DE LA UNIÓN EUROPEA.....	88
DEMOGRAFIA EMPRESARIAL 2009-2016	95
DEMOGRAFIA.....	99
2017.....	101
LA PRODUCTIVITAT DE LA ECONOMIA ESPANYOLA.....	102
DEFICIT PÚBLIC.....	106
INDICADORS DE LA EMPRESA EXPORTADORA.....	108
ÍNDIX DE COMPETITIVITAT REGIONAL DE LA UNIÓ EUROPEA.....	113
PROGRAMA D'ESTABILITAT 2017-2020.....	116
PRESSUPOSTOS GENERALS DE L'ESTAT 2017.....	118
INVERSIONS REALES A CATALUNYA EN ELS PGE2017	125
GLOBALITZACIÓ I OBERTURA COMERCIAL: NOUS DESAFIAMENTS I OPORTUNITATS	129
TEIXIT EMPRESARIAL 2016.....	131
CLÀUSULES DE REVISIÓ SALARIAL I INFLACIÓ: LA SEVA OPORTUNITAT.....	136
REPERCUSSIONS DE LA SITUACIÓ POLÍTICA CATALANA SOBRE L'ACTIVITAT ECONÒMICA	142
2018.....	145
SECTOR IMMOBILIARI.....	146
CAS BOEING.....	151
LA REHABILITACIÓ: UN PAPER CREIXENT I DE MILLORA AMBIENTAL.....	153
UNA FISCALITAT PER ATREURE ACTIVITAT ECONÒMICA.....	157
REFORMES ESTRUCTURALS: EL CAS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA JUSTÍCIA.....	159
PROJECTE DE PRESSUPOSTOS GENERALS DE L'ESTAT 2018: PRESSIÓ AI DÈFICIT PÚBLIC PELS AUGMENTS DE LA DESPESA.....	162
INVERSIÓ ESTRANGERA MUNDIAL: PÈRDUA DEL PES D'EUROPA.....	172
ESTALVI, RIQUESA I SALARIS: ELS SEUS EFECTES SOBRE EL CONSUM	174
REFORMES ESTRUCTURALS: LES PENSIONS.....	176
EVOLUCIÓ ECONÒMICA RELATIVA DE LES CCAA (2000-2017).....	181
SECTOR IMMOBILIARI: L'INCREMENT EN ELS PREUS, ÉS SENYAL D'UNA NOVA BOMBOLLA?.....	184
EVOLUCIÓ DEL DÈFICIT PÚBLIC D'ESPANYA	187

RELACIÓ TEMÀTICA DE LES PÍNDOLES DELS INFORMES DE CONJUNTURA:

1. ENTORN INTERNACIONAL

LA RENDA I LA DESPESA DE LES LLARS.....	7
L'EMPRESA ESPANYOLA.....	12
DARRERES MESURES DE POLÍTICA MONETÀRIA.....	40
EVOLUCIÓ DEL PREU DEL PETROLI, CAUSES I CONSEQÜÈNCIES.....	43
BREU CRÒNICA DE LA CRISI GREGA.....	54
CAP A UN NOU MODEL DE CREIXEMENT ECONÒMIC A LA XINA.....	58
INCERTESA INTERNACIONAL I AUGMENT DE L'AVERSIÓ AL RISC.....	67
INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA 2015.....	79

2. DEMANDA I ACTIVITAT

EVOLUCIÓ FINANCERA DE LES EMPRESES.....	16
SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ.....	47
PROGRAMA D'ESTABILITAT 2015-2018: QUADRE MACROECONÒMIC DEL GOVERN ESPANYOL.....	48
PRESSUPOSTOS GENERALS DE L'ESTAT 2016.....	62
SECTOR TURÍSTIC.....	69
SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ.....	72
EXPECTATIVES ECONÒMIQUES I SITUACIÓ POLÍTICA.....	75
SEQÜELES DE LA CRISI PER A LA CLASSE MITJANA I L'EMPRESA MITJANA.....	82
DEMOGRAFIA EMPRESARIAL 2009-2016.....	95
DEMOGRAFIA.....	99
LA PRODUCTIVITAT DE LA ECONOMIA ESPANYOLA.....	102
TEIXIT EMPRESARIAL 2016.....	131
REPERCUSSIONS DE LA SITUACIÓ POLÍTICA CATALANA SOBRE L'ACTIVITAT ECONÒMICA.....	142
SECTOR IMMOBILIARI.....	146
CAS BOEING.....	151
LA REHABILITACIÓ: UN PAPER CREIXENT I DE MILLORA AMBIENTAL.....	153
UNA FISCALITAT PER ATREURE ACTIVITAT ECONÒMICA.....	157
ESTALVI, RIQUESA I SALARIS: ELS SEUS EFECTES SOBRE EL CONSUM.....	174
EVOLUCIÓ ECONÒMICA RELATIVA DE LES CCAA (2000-2017).....	181

SECTOR IMMOBILIARI: L'INCREMENT EN ELS PREUS, ÉS SENYAL D'UNA NOVA BOMBOLLA?.....	184
EVOLUCIÓ DEL DÈFICIT PÚBLIC D'ESPANYA	187

3. MERCAT DE TREBALL

EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ EN 2013.....	22
EVOLUCIÓ DE LES VACANTS EN EUROPA	35
CLÀUSULES DE REVISIÓ SALARIAL I INFLACIÓ: LA SEVA OPORTUNITAT.....	136

4. PREUS I FINANÇAMENT

INFLACIÓ NO, PERÒ DEFLACIÓ TAMPOC	45
COSTOS LABORALS I ESCLETXA FISCAL	51

5. SECTOR PÚBLIC

INVERSIÓ I DÈFICIT PÚBLICS.....	77
PROGRAMA D'ESTABILITAT 2016-2019 I RECOMANACIONS DE LA COMISSIÓ EUROPEA.....	85
DEFICIT PÚBLIC.....	106
PROGRAMA D'ESTABILITAT 2017-2020.....	116
PRESSUPOSTOS GENERALS DE L'ESTAT 2017.....	118
INVERSIONS REALES A CATALUNYA EN ELS PGE2017	125
REFORMES ESTRUCTURALS: EL CAS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA JUSTÍCIA.....	159
PROJECTE DE PRESSUPOSTOS GENERALS DE L'ESTAT 2018: PRESSIÓ AI DÈFICIT PÚBLIC PELS AUGMENTS DE LA DESPESA.....	162
INVERSIÓ ESTRANGERA MUNDIAL: PÈRDUA DEL PES D'EUROPA.....	172
REFORMES ESTRUCTURALS: LES PENSIONS.....	176

6. SECTOR EXTERIOR

LA INVERSIÓ ESTRANGERA.....	14
EVOLUCIÓ DEL SALDO DE COMPTE CORRENT.....	19
EVOLUCIÓ DE LES EXPORTACIONS I EL TURISME EN 2013	27
EVOLUCIÓ DE LA INVERSIÓ ESTRANGERA EN EL 2013.....	32
TURISME INTERNACIONAL 2013	37
INVERSIÓN EXTRANJERA.....	63

COMERÇ INTERREGIONAL DE CATALUNYA.....	86
BREXIT: LA SALIDA DEL REINO UNIDO DE LA UNIÓN EUROPEA.....	88
INDICADORS DE LA EMPRESA EXPORTADORA.....	108
ÍNDIX DE COMPETITIVITAT REGIONAL DE LA UNIÓ EUROPEA.....	113
GLOBALITZACIÓ I OBERTURA COMERCIAL: NOUS DESAFIAMENTS I OPORTUNITATS.....	129

2013

LA RENDA I LA DESPESA DE LES LLARS

La Comptabilitat Nacional, a través dels Comptes del sector Llars i Institucions Sense Ànim de Lucre al Servei de les Llars (ISALSH), permet observar la caiguda dels recursos per a aquest segment institucional, on les remuneracions d'assalariats residents han disminuït en 56.553 milions d'euros, passant de 537.591 milions d'euros en 2008 a 481.038 milions en 2012. La disminució en termes relatius a l'agregat ha estat del 10,5% i prové, sobretot, de la forta destrucció d'ocupació, ja que en termes corrents la remuneració mitjana per assalariat en el període es va incrementar en un 6,2%. Els recursos procedents de rendes no salarials també va créixer, un -11,1% entre 2008 i 2012, i únicament es van incrementar, en termes nominals, les transferències corrents rebudes -prestacions socials majoritàriament- en un 11,2%.

Els recursos obtinguts s'han destinat al pagament d'impostos sobre la renda i patrimoni, a transferències corrents, quedant un saldo que el constitueix la Renda Bruta Disponible (RDB), que és la que ha assumit majoritàriament la pèrdua de recursos abans comentada (remuneracions d'assalariats i rendes salarials, que es van compensar, en part, per les majors transferències). Així, en el període 2008-2012, la RDB ha disminuït, en termes corrents, un 5,5%. Aquesta RDB es destina a despesa en consum final i a estalviar -amb la correcció que s'experimenta en els valors dels Fons de Pensions.

La caiguda de la RDB en el sector de les llars (i ISALSH) gairebé no s'ha notat, en termes nominals, en la disminució de la despesa consum final, ja que entre 2008-2012, aquest ha estat del 0,2%, això sí, en preus corrents. Com a conseqüència, la pèrdua de recursos per part de les famílies ha anat en detriment del seu estalvi -tret del 2009 quan va augmentar- i ha disminuït en un 44,3%, en termes corrents, fent que la taxa d'estalvi familiar passés del 13,7% en el 2008 al 8,2% en el 2012. Tot i la forta caiguda de l'estalvi, les llars i ISALSH han tingut al llarg de tots els anys del període 2008-2012 capacitat de finançament, ja que la Formació Bruta de Capital (les seves inversions), bàsicament en immobles, van experimentar una major caiguda que el seu estalvi, a diferència dels anys anteriors a 2008 on hi havia necessitat de finançament.

COMpte del Sector Llars i ISALSH					
Milions d'euros.	2008	2009	2010	2011	2012
Recursos:					
Remuneració assalariats residents	537.591	524.452	512.736	508.485	481.038
Rendes no salarials netes	264.053	248.029	235.380	235.508	234.618
Transferències corrents rebudes	217.789	234.699	239.533	241.941	245.369
Distribució de la Renda Disponible Bruta:					
Renda Disponible Bruta*	716.959	720.945	700.087	696.592	677.477
Ajust variació fons de pensions	4.408	83	-177	136	-1.185
Despesa en consum final	622.368	592.404	608.105	620.012	621.170
Estalvi Brut	98.999	128.624	91.805	76.716	55.122

*RDB = Estalvi + Despesa (-Ajust)

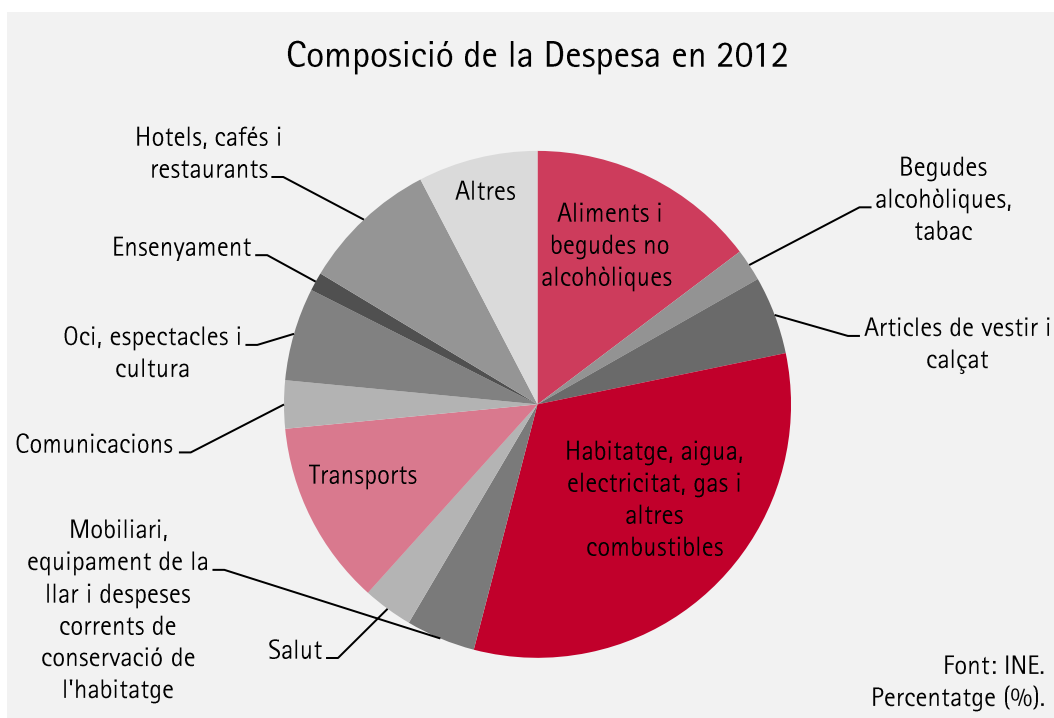
Font: INE.

D'altra banda, l'estadística bàsica d'anàlisi de la despesa és l'Enquesta de Pressupostos Familiars que va publicar l'INE per al 2012, i permet analitzar la composició de la despesa mitjana de les llars¹.

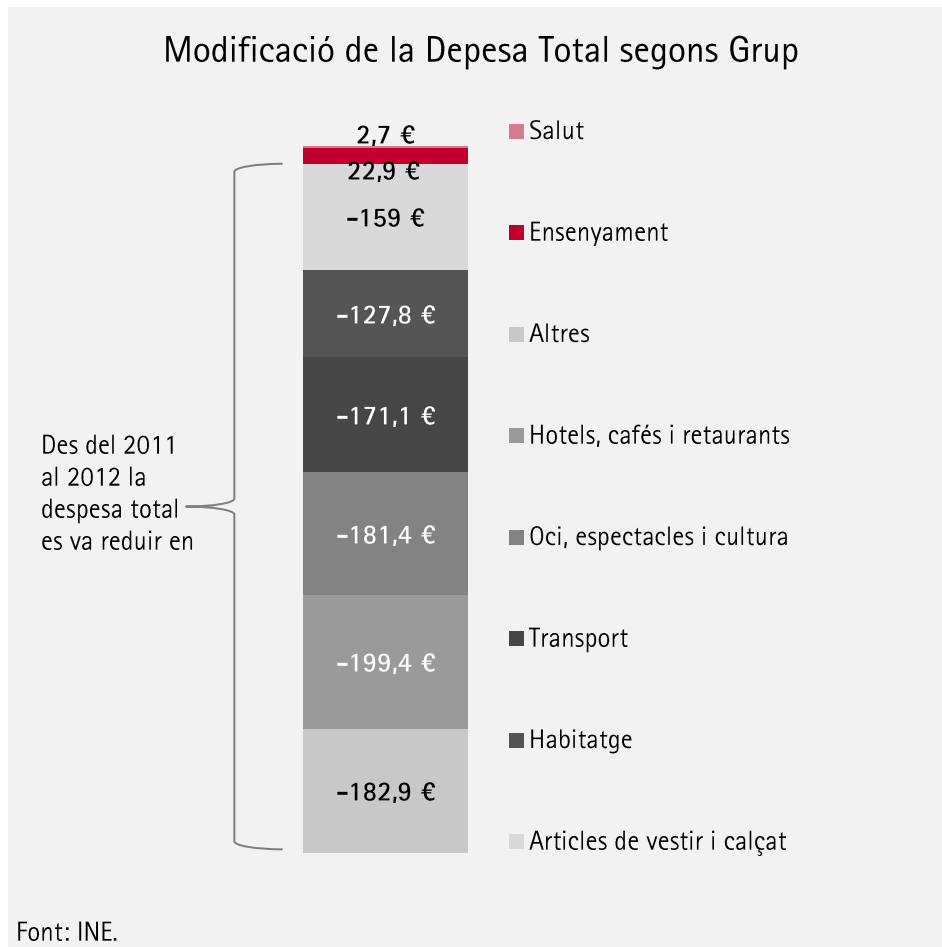
Pel que fa al 2012, cal destacar que, la composició de la despesa de les llars indica que pràcticament un terç del total (32,3%) s'ha destinat a habitatge, aigua, electricitat, gas i altres combustibles. El segon grup amb més rellevància ha estat el d'aliments i begudes no alcohòliques (14,7%), seguit per transports (11,8%).

¹ No obstant això, les dades del 2012 no són comparables amb els resultats dels anys precedents a causa de motius de càlcul estadístic. Per poder dur a terme una anàlisi de l'evolució de la despesa i la seva composició al llarg dels últims set anys (a partir del 2006) serà necessari comptar amb les dades revisades que es publicaran cap a finals d'aquest any. D'aquesta forma, les sèries dels diferents anys seran perfectament comparables entre si.

En una primera fase, l'INE ha tornat a calcular les dades de l'any 2011, per poder proporcionar la taxa anual de la despesa calculada de forma homogènia, així com les dades de 2006, per establir comparacions des de l'any d'inici de l'enquesta. Veure: <http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=%2Ft25%2Fp458&file=inebase&L=0#>

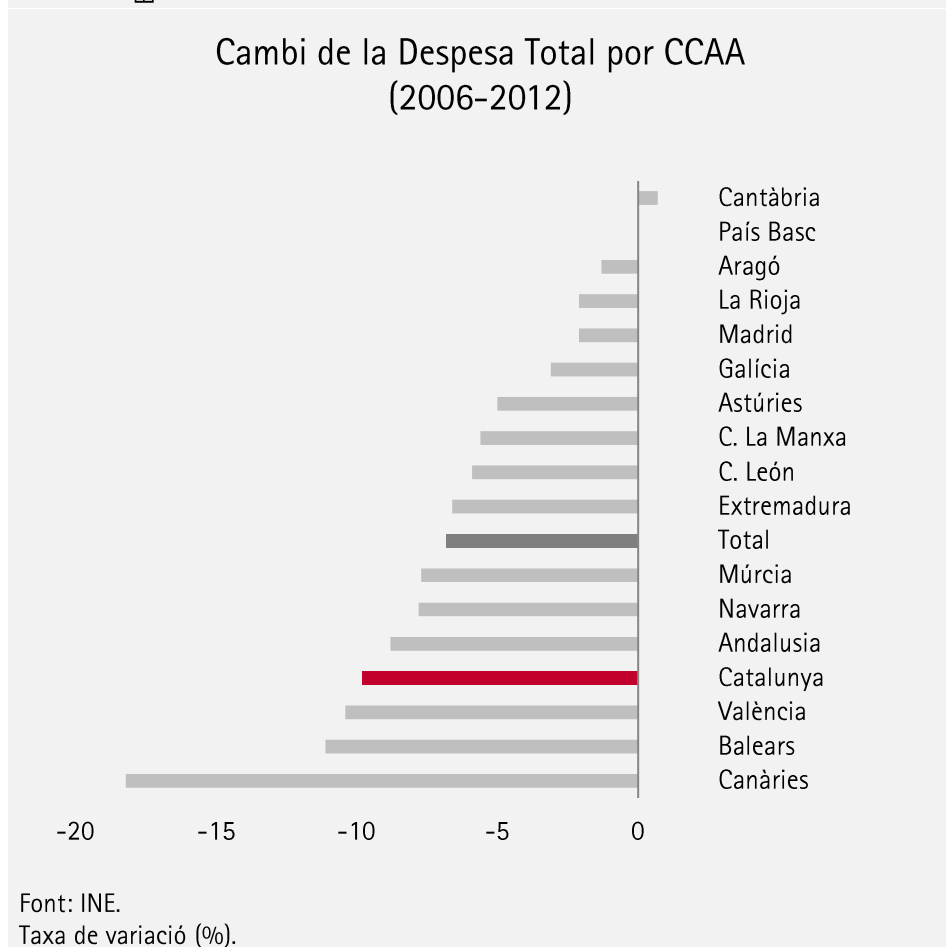
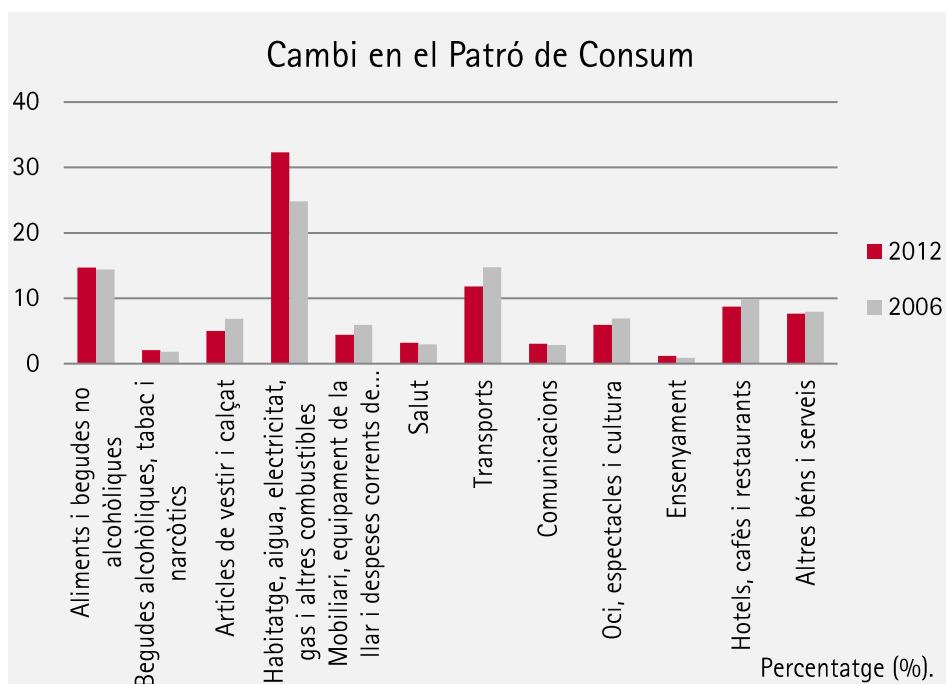

Durant el 2012, totes les partides de despesa es van veure reduïdes, amb excepció de la despesa en ensenyament i salut. En comparació amb el 2011, les llars es van despendre, de mitjana, en gairebé 1.000 euros menys (una caiguda del 3,4%), dels quals aproximadament 200 euros van correspondre al descens de la despesa en hotels, cafés i restaurants; 180 euros a la disminució en oci, espectacles i cultura; 170 euros a transports; i 160 euros a vestit i calçat. Les llars únicament han incrementat la seva despesa en ensenyament (7,4%) i salut (0,3%), prop de 25 euros més que el 2011, dels quals gairebé un 90% correspon a despeses en ensenyament. Així mateix, per CCAA, la despesa mitjana per llar ha estat més gran a Madrid, País Basc, Navarra i Catalunya.

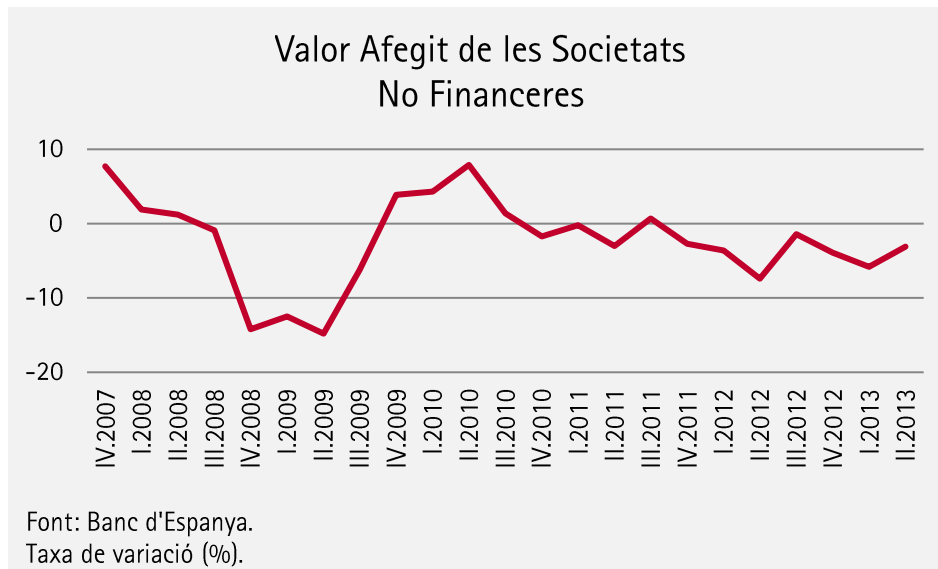
En comparar la distribució de la despesa mitjana per llar en relació al 2006, s'aprecia una variació negativa del 6,8% en el total. Destaca el fort descens de la despesa en articles de vestir i calçat (-31,7%) i de mobiliari, equipament de la llar i despeses corrents de conservació de l'habitatge (-30,6%). La despesa en transports també ha experimentat una reducció acusada (-25,7%). Així mateix, cal destacar que la despesa en hotels, cafès i restaurants, així com la destinada a oci, espectacles i cultura han caigut gairebé un 20%. D'altra banda, en el període 2006-2012 la despesa en ensenyament i en habitatge, aigua, electricitat, gas i altres combustibles ha crescut a l'entorn del 20%. D'aquesta manera, el canvi en la distribució de la despesa entre 2006 i 2012 assenyalava que el relacionat a l'habitatge ha augmentat considerablement la seva proporció respecte al total, en detriment de molts altres grups que han vist reduït el seu pes.

Per CCAA, des del 2006 totes, excepte Cantàbria (0,7%) i País Basc (0,0%), han vist reduït la seva despesa, i en el cas de Catalunya ha estat del 9,8%; sensiblement superior a la mitjana estatal.

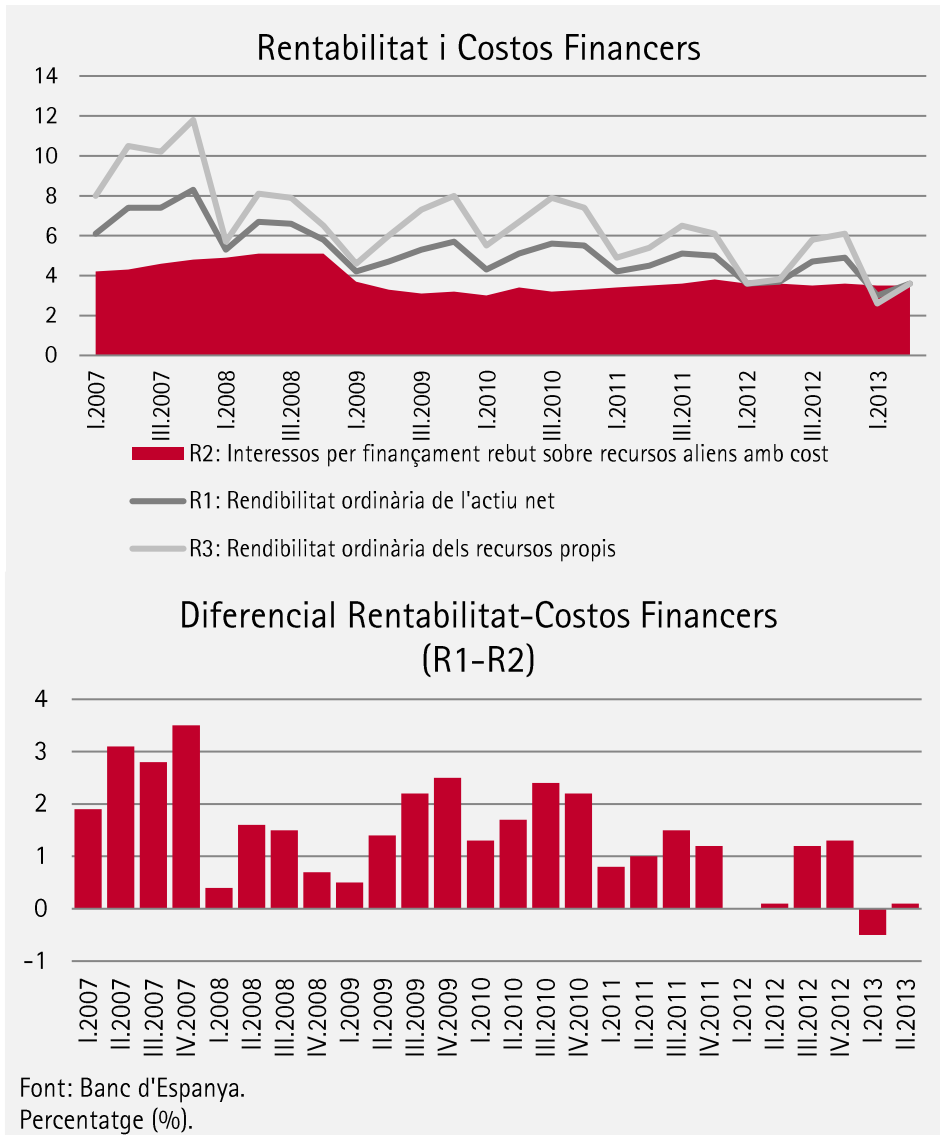
L'EMPRESA ESPANYOLA

D'acord amb dades provinents de la Central de Balanços Trimestral, durant el segon trimestre de l'any el valor de la producció de les societats no financeres va créixer un 4,3% (-5,1% en T1) i el valor afegit brut de les societats no financeres es va contraure un 3,1% (-5,8% en T1) en termes interanuals, el que representa una moderació en el ritme de caiguda d'aquestes variables. Així mateix, el resultat econòmic brut es va reduir un 4,3% (-9,5% en T1), mentre que el resultat ordinari net, per la seva banda, va disminuir un 14,9% (-11,0% en T1). Cal assenyalar, que el finançament amb costos ha baixat un 1,4 % (-1,6% en T1).

La rendibilitat econòmica o ordinària de l'actiu net en aquest trimestre ha estat del 3,6%, un nivell superior al registrat en el trimestre anterior que havia estat el més baix dels últims cinc anys. D'altra banda, la rendibilitat financera o ordinària dels recursos propis es va situar en el 3,6%, la qual cosa també ha constituït una millora en comparació amb les dades anteriors.

Pel que fa a l'anàlisi de rendibilitat, és important destacar que els interessos per finançament rebut sobre recursos aliens es van mantenir en el 3,5%. Per tant, el diferencial rendibilitat-cost financer ha estat del 0,1%. Un valor positiu d'aquest indicador, implica que la rendibilitat econòmica supera els costos de finançament aliè.

LA INVERSIÓ ESTRANGERA

En un context internacional de gran incertesa i marcat pel feble creixement econòmic, la inversió estrangera directa (IED) mundial va caure un 18% en 2012, totalitzant uns 1,35 bilions de dòlars. Particularment, destaca la caiguda de la IED rebuda pels països en desenvolupament d'un 31,5%, passant dels 820 mil milions de dòlars en 2011 als 561 mil milions en 2012, la qual cosa representa el nivell més baix en l'última dècada i el 41,5% de la IED total rebuda a nivell mundial, per sota de la captada pels països en vies de desenvolupament.

A Espanya la IED ha registrat un increment del 102% en el 2011, i una contracció del 41% en el 2012. En analitzar la seva evolució en termes semestrals, s'observa un creixement de la IED d'un 256% durant el primer semestre del 2011 i una disminució d'un 56% en el 2012. En els primers sis mesos del 2013 s'ha mantingut relativament constant, aconseguint els 8.629 milions d'euros, amb un creixement d'un 11,3% en termes anuals.

En el primer semestre de 2013, la inversió neta ha registrat un saldo positiu (6.629 milions d'euros) en oposició al resultat negatiu d'igual període en el 2012 (11.350 milions d'euros). El 80% del total de la inversió ha estat bolcada a la inversió productiva, de la qual un 83,7% s'ha concentrat en noves constitucions o ampliacions de capital. En el que a la desinversió es refereix, s'aprecia una millora substancial en la seva evolució ja que s'ha reduït considerablement respecte al primer semestre de l'any anterior que va anar de 19.100 milions d'euro enfront de 2.000 milions del primer semestre de 2013, a causa de les desinversions de les Empreses de Tinença de Valors Estrangers (ETVE).

INVERSIÓ ESTRANGERA (SENSE ETVE)							
Milions de €.	IS.2011		IS.2012		IS.2013		% Variació
	Inv. Bruta	% / total	Inv. Bruta	% / total	Inv. Bruta	% / total	
Catalunya	1.407,0	9,0	1.172,0	17,1	1.666,0	24,4	42,2
Total	15.695,0	100	6.834,0	100	6.818,0	100	-0,2

Font: RIE.

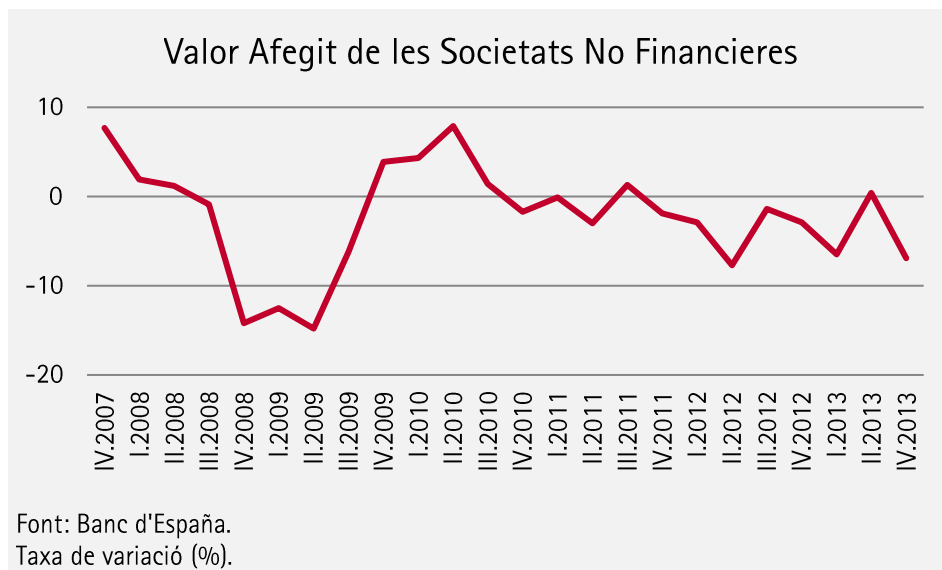
Els principals països de procedència han estat França, Luxemburg, Països Baixos, Regne Unit i Estats Units. I dins d'Espanya, les CCAA que més IED han captat han estat Madrid i Catalunya, a causa que la major part de la inversió es produeix en el lloc on se situen les seus de les empreses. En aquest sentit, cal destacar el fort creixement de la IED a Catalunya en el primer semestre, que ha augmentat un 42,2%, mentre que la mitjana estatal ha disminuït un 0,2%. D'altra banda, la IED s'ha concentrat en els sectors d'activitats financeres i d'assegurances, en la indústria de la manufactura i en la construcció.

INVERSIÓ ESTRANGERA (SENSE ETVE)			
Gener-Junio 2013			
Milions de €.	Inv. Bruta	% Variació	%/ total
País d'origen últim:			
OCDE	5.974	-7,4	87,6
UE27	4.981	13,8	73,1
UE15	4.933	13,9	72,3
Llatinoamèrica	512	221,0	7,5
Paradisos Fiscals	275	200,2	4,0
Sectors de destinació:			
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	15	-68,6	
Indústries extractives	7	-13,5	
Indústria de la manufactura	1.107	-47,4	
Sum. d'energia elèctrica, gas, vapor i aire acond.	145	-86,3	
Sum. aigua; acti. sanej. i altres.	5	-9,3	
Construcció	792	66,6	
Comerç; rep. vehicles motor i motoc.	393	-41,6	
Transport i emmagatzematge	246	534,1	
Hosteleria	305	640,6	
Informació i comunicacions	95	-63,6	
Activitats financeres i de segurs	2.376	94,8	
Activitats immobiliàries	361	22,6	
Activitat professionals, científiques i tècniques	176	-32,6	
Activitats administratives i serveis auxiliars	286	22,6	
Activitats sanitàries i de serveis socials	22	-78,4	
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	473	4.080,2	
Altres serveis	13	748,3	

Font: RIE.

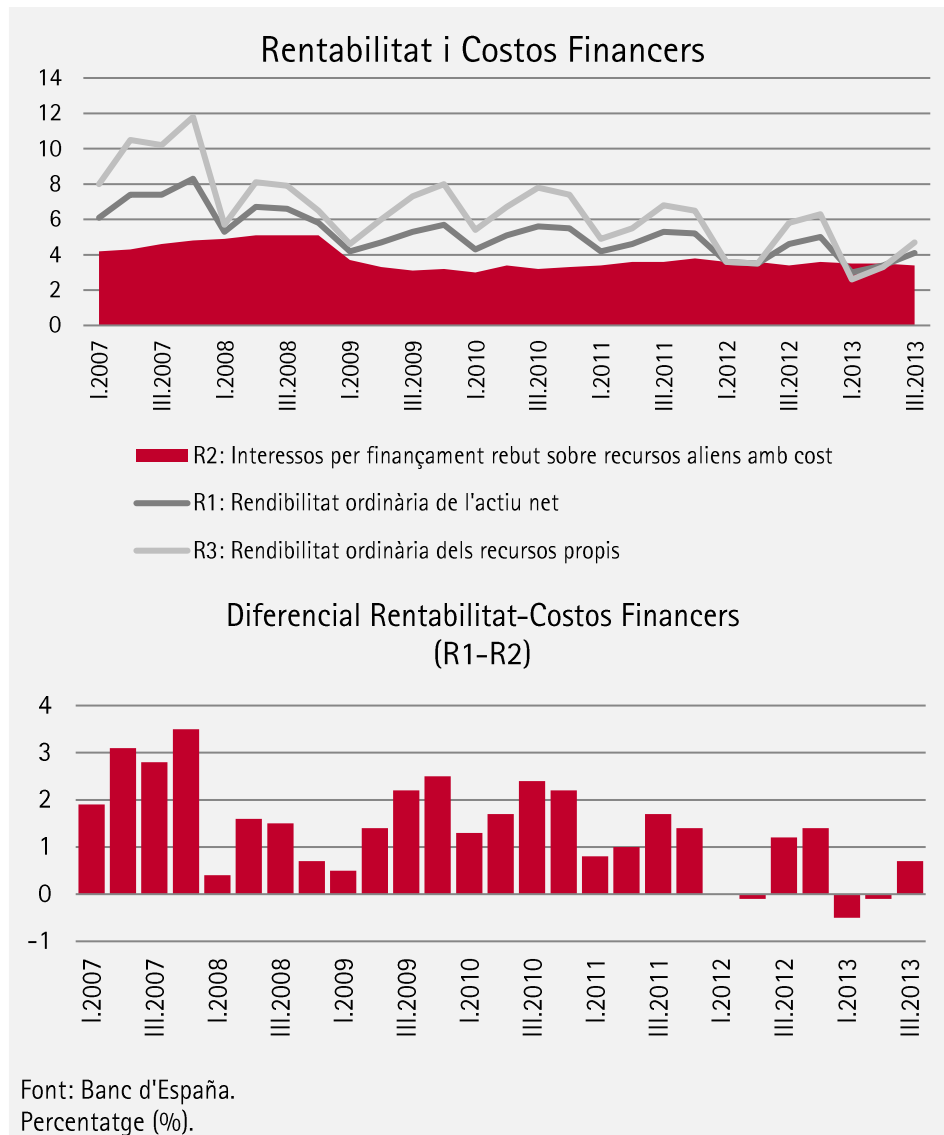
EVOLUCIÓ FINANCERA DE LES EMPRESES

D'acord amb dades provinents de la Central de Balanços, en tercer trimestre de l'any el valor de la producció de les societats no financeres va créixer un 5,2% en termes anuals (-1,7% en en T2). El valor afegit brut de les societats no financeres es va contreure un 6,9% (+0,4% en T2), i això representa una intensificació en el ritme de caiguda d'aquestes variables. Així mateix, el resultat econòmic brut es va reduir un 10,7%, mentre que el resultat ordinari net, per la seva banda, va disminuir un 8,2%. Cal assenyalar, que el finançament amb costos ha descendit un 3,7%.

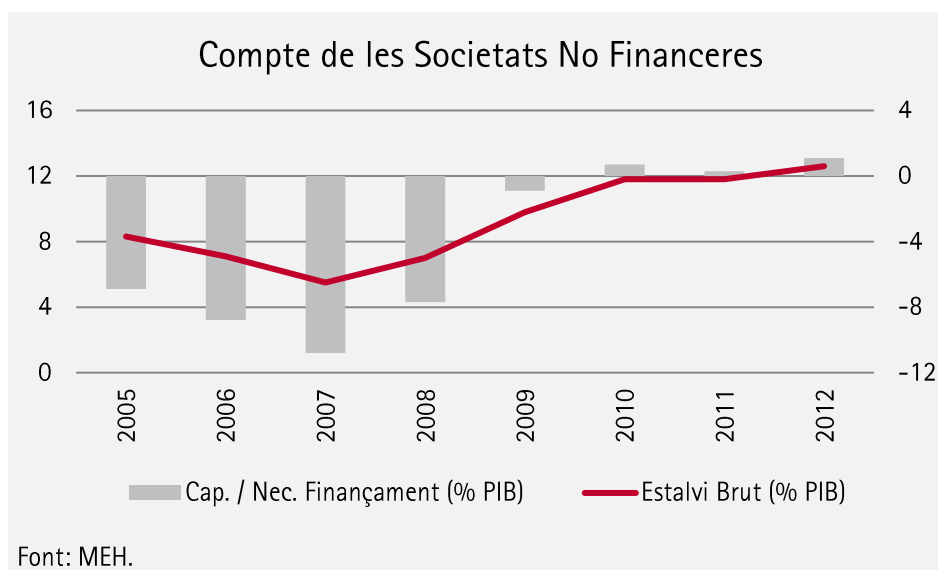
La rendibilitat econòmica o ordinària de l'actiu net en aquest període ha estat del 4,1%, un nivell superior a l'observat en el trimestre anterior de 3,4%. D'altra banda, la rendibilitat financera o ordinària dels recursos propis es va situar en el 4,7%, i això ha representat una millorança en comparació de les dades del trimestre anterior.

Pel que fa a l'anàlisi de rendibilitat, és important destacar que els interessos per finançament rebut sobre recursos aliens han baixat lleument fins al 3,4%. Per tant, el diferencial rendibilitat-cost financer ha estat de 0,8%. Aquest és el primer trimestre amb un valor positiu d'aquest indicador, per la qual cosa la rendibilitat econòmica ha superat els costos de finançament aliè.

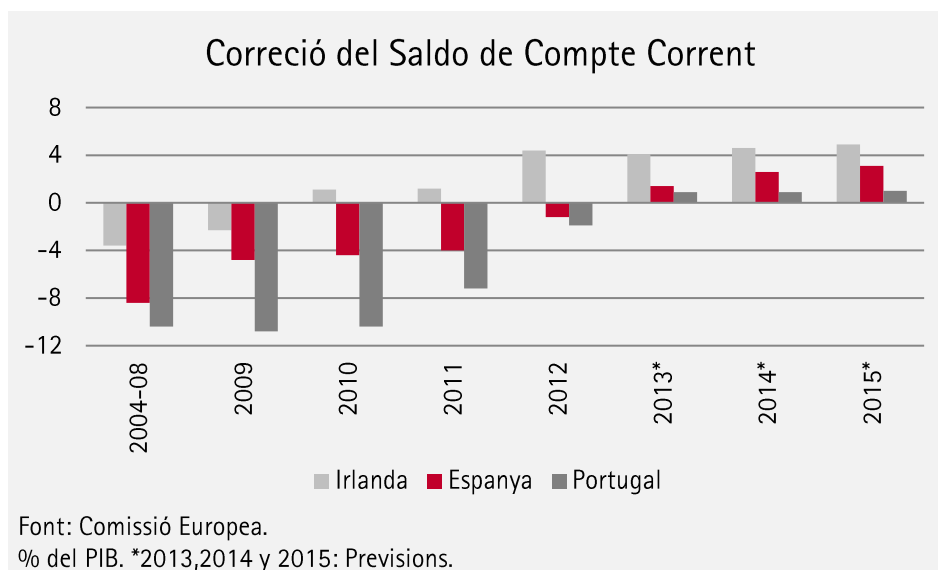

D'altra banda, i des d'una perspectiva de més llarg termini, segons la informació dels Comptes Trimestrals per a les societats no financeres, l'estalvi brut de les empreses ha augmentat fortament des del 2005, passant de 75.331 a 130.159 milions d'euros en el 2012. En termes del PIB, la taxa d'estalvi brut es va situar en el 12,6% en el 2012. Les dades trimestrals indiquen que aquesta tendència segueix en augment, ja que en el segon trimestre del 2013 la taxa d'estalvi va aconseguir el 16,6% del PIB.

La inversió, per la seva banda, no ha disminuït amb tanta intensitat (de 145.672 milions d'euros en 2005 a 127.912 milions d'euros en 2012). Conseqüentment al llarg d'aquests anys, s'ha produït un fort ajust del saldo financer, passant d'unes necessitats de finançament del 10,8% del PIB en 2007 a una capacitat de finançament de l'1,1% del PIB en 2012. En el segon trimestre del 2013 la capacitat de finançament de les empreses ascendia al 3,8% del PIB.

EVOLUCIÓ DEL SALDO DE COMPTE CORRENT

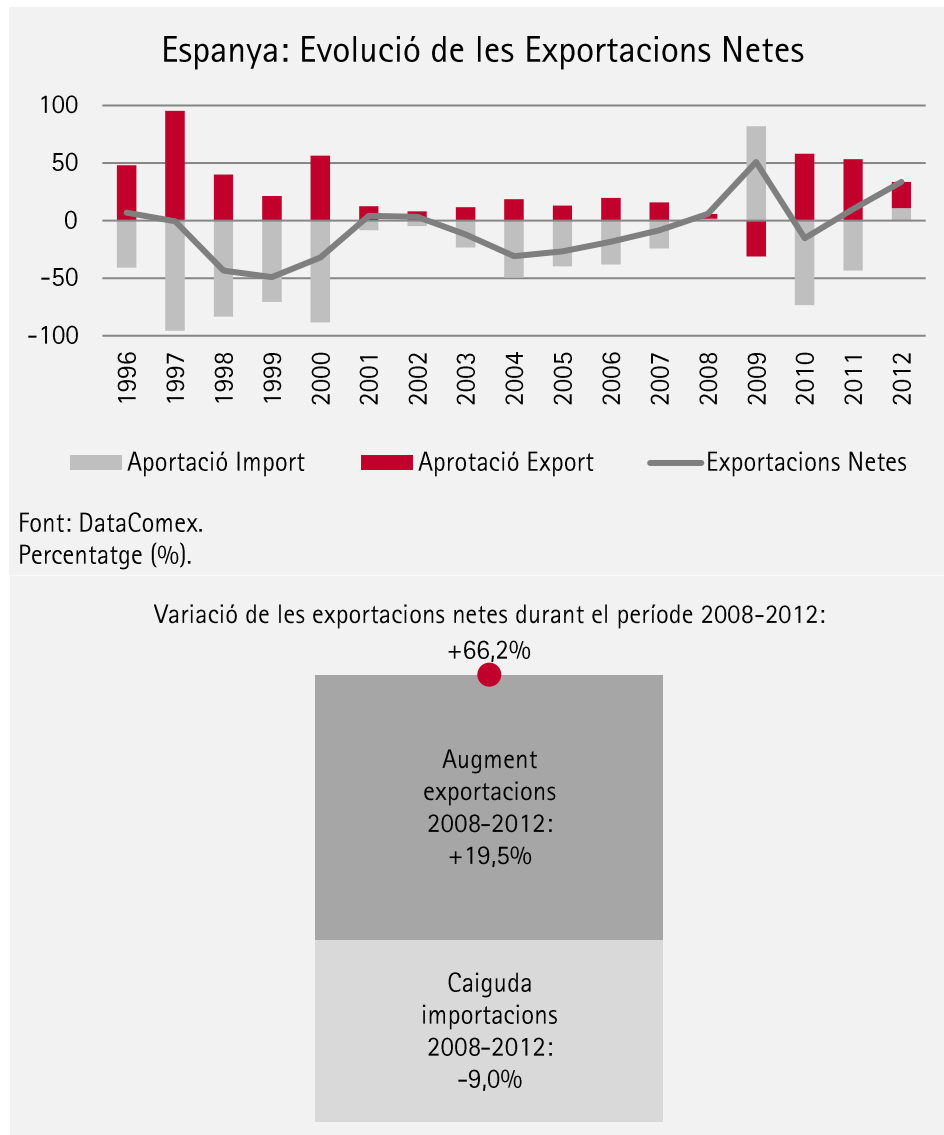

Espanya és un dels països on la correcció de la seva posició exterior ha estat més gran. Si s'analitza l'evolució del saldo per compte corrent com a percentatge del PIB en els últims anys, es poden apreciar, en primer lloc, que hi ha un grup d'economies –com les d'Espanya, Irlanda o Portugal– que al llarg dels anys compresos entre 2004 i 2008 han mantingut saldos deficitaris dels seus comptes corrents, però que ja pel 2013 presentaran registres superavitaris. En el cas d'Espanya, per exemple, des del 2009 al 2013 es va produir una correcció del seu saldo exterior de 6,2 p.p. A Irlanda la correcció va ser de similar magnitud (6,4 p.p.) i a Portugal va arribar als 11,7 p.p. En els tres casos el saldo per compte corrent com a percentatge del PIB serà superavitari en finalitzar aquest any. És a dir, que es tracta d'economies que han dut a terme un procés d'ajust molt fort dels seus desequilibris externs, arribant fins i tot a presentar saldos positius. Per a Espanya, en particular, s'espera que dins de dos anys el saldo de compte corrent augmenti fins a arribar al 3,1% del PIB.

Existeixen altres països que s'han caracteritzat per presentar balanços superavitaris des del 2004 i pels quals s'estima que en els propers anys els seus saldos per compte corrent romandrà en nivells similars o potser superiors. Tal és el cas d'Alemanya, Àustria, Dinamarca o els Països Baixos.

D'altra banda, algunes economies com la de Finlàndia, han passat de tenir un saldo superavitari en els últims 15 anys, a tenir un dèficit per compte corrent des del 2011, França que també havia estat superavitari durant la segona meitat dels 90 i els primers anys del 2000, ha mantingut un balanç deficitari des de llavors, i les previsions indiquen que continuarà registrant saldos negatius del seu compte corrent. Itàlia és un cas similar, amb l'excepció que segons les projeccions per a aquest i els propers anys s'espera que tingui saldos superavitaris però amb una correcció implícita molt menor que la de països com Espanya.

Per al conjunt de la Zona Euro, per tant, s'aprecia que el saldo superavitari però reduït que ha presentat en els últims anys, augmenti aproximadament uns 2,5 p.p. en els propers anys, fins a aconseguir, en mitjana, un saldo per compte corrent de 3,0% del PIB.

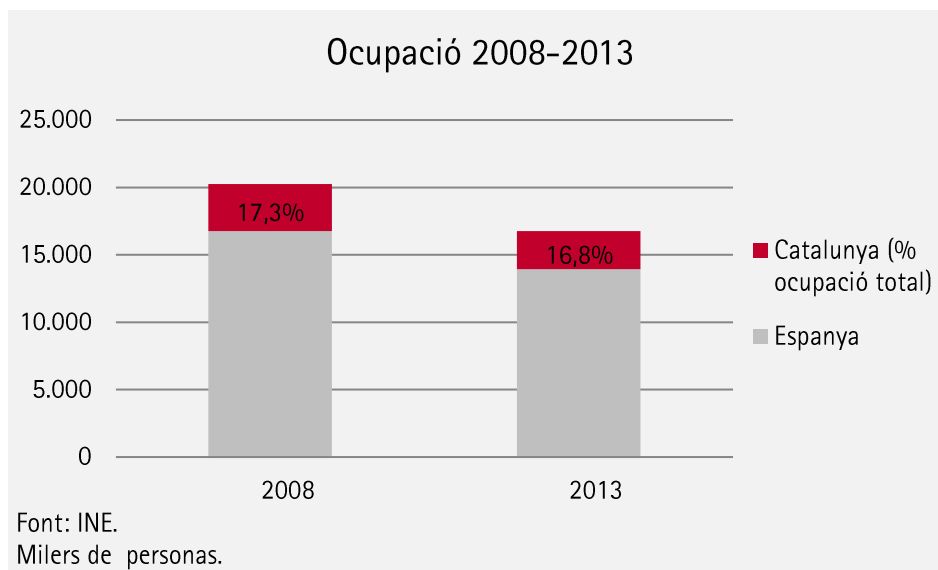
Si analitzem l'ocorregut a Espanya en relació a l'evolució de les exportacions netes (la diferència entre exportacions i importacions), veiem que han augmentat un 66,2% entre els anys 2008 i 2012. Aquest increment ha estat causat per dos elements: una caiguda de les importacions (-9,7%), i un increment en les exportacions (19,5%).

Quant a la caiguda de les importacions, si bé es deu en gran part a la disminució de l'activitat a Espanya, cal subratllar que una altra part de la seva contracció (un 42% segons el BBVA per al període 2008-2012) pot estar explicada per un procés de substitució d'importacions no energètiques derivat dels guanys de competitivitat en preus (devaluació interna) que es va produir en el període de recessió econòmica. És d'esperar que, en la mesura que els preus de la producció espanyola es mantinguin competitius, i una vegada consolidada l'etapa de recuperació econòmica, les importacions reverteixin d'alguna manera la tendència a la baixa que han exhibit en els últims anys, encara que amb menor incidència atès aquests avantatges competitius, si es consoliden.

2014

EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ EN 2013

Des d'una perspectiva estructural, en analitzar l'evolució de l'ocupació durant els últims anys, s'aprecia un profund procés de destrucció de llocs de treball tant a Espanya com a Catalunya, on la crisi ha provocat una major pèrdua d'ocupació en termes relatius. En sis anys, el nombre total d'ocupats a Espanya es va reduir en més de 3,5 milions de persones, la qual cosa implica una caiguda del 17,3% per a tot el període. A Catalunya, per la seva banda, van deixar d'estar ocupades gairebé 680.000 persones, la qual cosa equival a una reducció del 19,4% des de 2008 a 2013. És a dir, s'han perdut aproximadament un de cada cinc llocs de treball.

Quant a la distribució de l'ocupació per sectors cal assenyalar alguns aspectes rellevants. En primer lloc, és de destacar la disminució del pes de la indústria de les manufactureres en l'ocupació total. A Espanya, la indústria de les manufactureres ocupava el 14,6% del total de treballadors en 2008, passant a ocupar el 12,3% en 2013. A Catalunya, la reducció va ser una miqueta més acusada, del 20,2% al 16,8%. Així mateix, el sector de la construcció va ser el que més es va contreure en termes del seu pes en l'ocupació total, reduint-se a gairebé la meitat, amb un pes actual del 6,1% a Espanya i Catalunya. Dels sectors que més van augmentar la seva participació en l'ocupació total, els més destacats han estat: "Administració Pública i defensa, Seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials" amb un augment de gairebé 4 punts a Espanya (22,0% en 2013) i de gairebé 5 punts a Catalunya (20,2% en 2013) i "Comerç a l'engròs i al detall, reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria" amb un increment de gairebé 2 punts a Espanya (29,4% en 2013) i de poc més d'un punt a Catalunya (27,7% en 2013).

A Espanya, totes les branques d'activitat van contribuir negativament a la destrucció d'ocupació, excepte la branca "Administració Pública i defensa, Seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials", la incidència dels quals va ser neutra. Les branques que més van contribuir en la reducció del 17,3% de l'ocupació van ser, en primer lloc, "Construcció" (explica el 41,0% de la caiguda total), després "Indústria de les manufactureres" (explica el 25,4% de la caiguda total) i "Comerç a l'engròs i al detall, reparació de vehicles de motor i motocicletes;

transport i emmagatzematge; hostaleria" (explica el 19,8% de la caiguda total). La forta pèrdua d'ocupació en aquestes tres branques es deu al fet que han experimentat fortes caigudes en l'ocupació i a més al fet que són les de major rellevància en relació al conjunt d'activitats, ja que juntes representaven el 54,4% de l'ocupació total a Espanya en 2008.

A Catalunya, aquestes tres branques, que abastaven el 58,1% del total de l'ocupació, expliquen conjuntament el 85,6% de la pèrdua d'ocupació. A diferència d'Espanya, a Catalunya la branca "Indústries extractives; subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació" ha tingut una incidència neutra en la destrucció d'ocupació, igual que "Informació i comunicacions". D'altra banda, cal destacar, que la branca "Administració Pública i defensa, Seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials" ha contribuït positivament, és a dir que, a Catalunya, aquesta branca va crear ocupació durant el període considerat, aproximadament uns 29.400 llocs de treball.

ESPANYA: OCUPACIÓ 2008-2013						
	2008	2013	Variació Absoluta	Variació Relativa (%)	Aportació (p.p.)	Percentatge de la caiguda total
Milers de personas.						
Total:	20.258	16.750	-3.508	-17,3		
Agricultura (A)	819	745	-73,8	-9,0	-0,4	2,1
Indústries extractives; subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació (B + D + E)	247	232	-15,5	-6,3	-0,1	0,4
Indústries de les manufactures (C)	2.952	2.061	-890,6	-30,2	-4,4	25,4
Construcció (F)	2.453	1.016	-1.437,2	-58,6	-7,1	41,0
Comerç a l'engròs i al detall, reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria (G + H + I)	5.623	4.930	-693,3	-12,3	-3,4	19,8
Informació i comunicacions (J)	558	496	-61,9	-11,1	-0,3	1,8
Activitats financeres i d'assegurances (K)	508	440	-67,3	-13,3	-0,3	1,9
Activitats immobiliàries (L)	118	91	-27,1	-23,0	-0,1	0,8
Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars (M + N)	1.804	1.663	-141,0	-7,8	-0,7	4,0
Administració Pública i defensa, Seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials (O + P + Q)	3.687	3.680	-7,5	-0,2	0,0	0,2
Activ. artístiques, recreatives i d'entreteniment; llars com a ocupadors domèstics i com a productors de béns i serveis per a ús propi; activ. d'organitzacions i organismes extraterritorials; altres serveis (R + S + T + O)	1.489	1.397	-92,3	-6,2	-0,5	2,6

Font: INE.

CATALUNYA: OCUPACIÓ 2008-2013						
	2008	2013	Variació Absoluta	Variació Relativa (%)	Aportació (p.p.)	Percentatge de la caiguda total
Milers de personas.						
Total:	3.495	2.817	-678	-19,4		
Agricultura (A)	61	52	-8,6	-14,2	-0,2	1,2
Indústries extractives; subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació (B + D + E)	44	44	0,0	0,0	0,0	0,0
Indústries de les manufactures (C)	705	474	-231,4	-32,8	-6,6	32,8
Construcció (F)	399	173	-225,5	-56,6	-6,5	31,9
Comerç a l'engròs i al detall, reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria (G + H + I)	928	781	-147,1	-15,9	-4,2	20,8
Informació i comunicacions (J)	99	98	-1,5	-1,5	0,0	0,2
Activitats financeres i d'assegurances (K)	86	76	-9,8	-11,4	-0,3	1,4
Activitats immobiliàries (L)	28	22	-5,7	-20,5	-0,2	0,8
Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars (M + N)	361	300	-61,3	-17,0	-1,8	8,7
Administració Pública i defensa, Seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials (O + P + Q)	539	568	29,4	5,5	0,8	-
Activ. artístiques, recreatives i d'entreteniment; llars com a ocupadors domèstics i com a productors de béns i serveis per a ús propi; activ. d'organitzacions i organismes extraterritorials; altres serveis (R + S + T + O)	246	230	-16,1	-6,5	-0,5	2,3

Font: INE.

Finalment, és important esmentar, que l'ocupació en branques com a "Activitats immobiliàries" ha registrat una forta caiguda (del 23,0% a Espanya i del 20,5% a Catalunya) i, no obstant això, la seva aportació a la disminució d'ocupació total no ha estat tan significativa, la qual cosa es deu al poc pes d'aquestes activitats en l'ocupació total. Tal és el cas, també, de les branques "Agricultura" i "Activitats financeres i d'assegurances".

EVOLUCIÓ DE LES EXPORTACIONS I EL TURISME EN 2013

Pel que fa al comerç exterior de mercaderies, durant tot el 2013, les exportacions van aconseguir 234.239,8 milions d'euros per al total d'Espanya. En termes anuals, ha representat un increment d'un 5,2%. Així mateix es va produir una caiguda de les importacions de l'1,3%, que van totalitzar 250.195,2 milions d'euros i, per tant, el saldo comercial, encara negatiu, es va reduir a gairebé la meitat del nivell aconseguït en 2012. La taxa de cobertura en els dotze mesos del 2013 es va incrementar en 5,9 p.p. fins a aconseguir el 93,6%.

Cal assenyalar, que tant els preus de les exportacions com els de les importacions van disminuir en el 2013, amb una reducció del 0,2% i del 4,2%, respectivament.

Milions d'euros.	EXPORTACIONS			IMPORTACIONS			COBERTURA
	2013	Variació anual	% del total	2013	Variació anual	% del total	2013
Catalunya	58.358,7	0,1	24,9	66.627,3	-3,0	26,6	87,6%
Espanya	234.239,8	5,2	100	250.195,2	-1,3	100	93,6%

Font: MEC.

El dèficit energètic continua millorat, ja que l'en 2013 es va reduir un 9,9%, i el saldo no energètic manté una evolució molt positiva, amb un superàvit que és un 69,8% major al d'igual període en 2012.

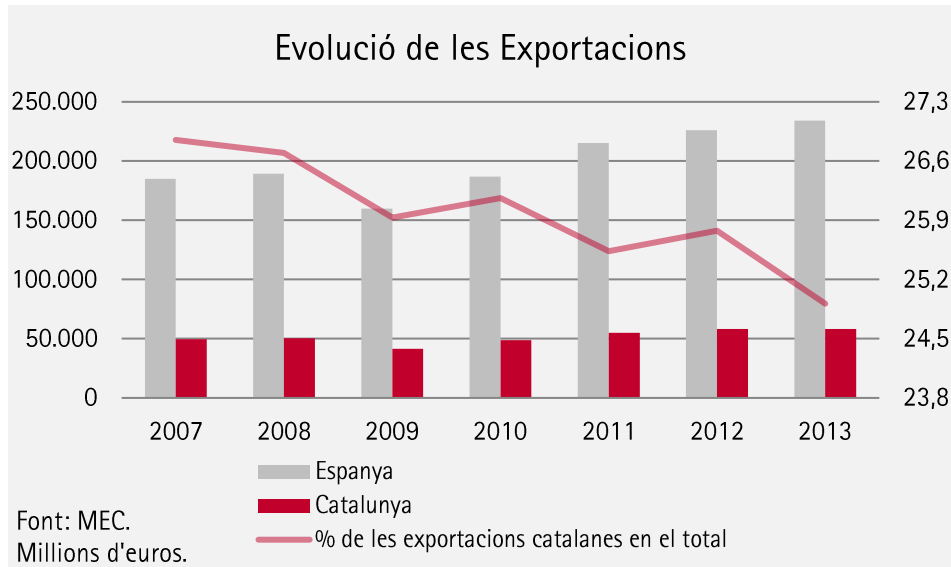
En comparar l'evolució de les exportacions d'Espanya amb altres països, s'aprecia que el ritme de creixement de les vendes a l'exterior ha estat superior únicament a Japó. Les exportacions d'Espanya han superat no només les de Regne Unit i EUA, sinó que també han estat per sobre de la mitjana de la Unió Europea.

COMPARATIVA INTERNACIONAL 2013		
Taxa de variació anual (%).	Exportacions	Imports
Espanya	5,2	-1,3
França	-1,6	-2,6
Alemanya	-0,2	-1,2
Itàlia	-0,1	-5,5
Zona euro	-0,1	-2,2
Regne Unit	1,0	0,7
Unió Europea	1,0	-2,6
EUA	2,1	-0,3
Japó	9,5	15,0

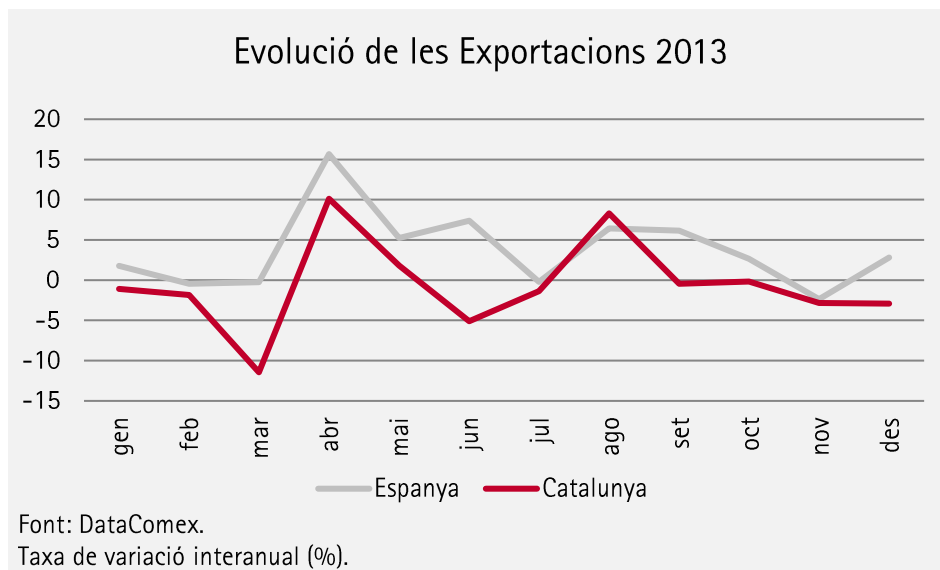
Font: MEC.

Les exportacions a Catalunya, pràcticament van romandre estables en el 2013, mentre el seu pes en les exportacions totals ha descendit en els últims anys, fins a situar-se en el 24,9%. Les importacions, per la seva banda, s'han reduït més fortament que en el total nacional, amb una

reducció del 3,0% en 2013. D'aquesta forma, la taxa de cobertura a Catalunya –del 87,6%– ha resultat menor a la d'Espanya.

En els últims mesos del 2013 les exportacions de mercaderies han presentat una tendència a la baixa, i amb major intensitat a Catalunya.

Per tipus de sectors, a Espanya, destaca la forta incidència positiva que han tingut les exportacions de béns d'equip. Això es deu al fet que van representar una cinquena part del total d'exportacions i van augmentar a un ritme molt fort. Per ordre de rellevància, altres sectors que han contribuït a l'augment de les exportacions espanyoles, han estat el sector de l'automòbil, de productes químics, de manufactures de consum i, en menor mesura, en el sector d'aliments. En tots aquests casos s'ha observat un creixement de les exportacions juntament amb una ponderació rellevant en les vendes totals a l'exterior.

A Catalunya, no obstant això, no s'aprecia el mateix dinamisme en alguns sectors. Per exemple, les exportacions provinents dels sectors béns d'equip i automòbil –que junts representen més del 30% del total de les exportacions catalanes– han estat estancades en el 2013. L'impuls de les exportacions a Catalunya ha vingut des dels sectors de productes químics i de manufactures de consum.

EXPORTACIONS PER SECTOR				
2013	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
Aliments	15,2	4,9	13,2	1,3
Productes energètics	6,9	-1,7	3,1	-6,5
Matèries primeres	2,6	1,9	1,5	-2,1
Semimanufactures no químiques	10,8	-1,0	7,3	-4,4
Productes químics	14,2	6,0	26,5	5,0
Béns d'equipament	20,7	10,9	17,5	0,4
Sector automòbil	14,3	9,7	14,7	0,0
Béns de consum durador	1,5	1,9	1,4	-14,1
Manufactures de consum	8,8	9,8	12,2	9,6
Altres mercaderies	5,0	-8,8	2,5	-39,5
Total	100	5,2	100	0,1

Font: MEC.

Pel que fa a les exportacions per destinació, cal assenyalar, que més de dues terceres parts de les vendes a l'exterior han estat cap a Europa i, aproximadament, la meitat cap als països de la zona euro. En aquest sentit, és important destacar que les exportacions d'Espanya a aquestes regions han crescut entorn al 4%, mentre que a Catalunya, l'evolució de les exportacions a aquestes mateixes destinacions ha estat en sentit oposat, és a dir, les vendes a Europa han disminuït un 0,5% mentre que les dirigides a la zona euro han estat estancades.

Les exportacions de mercaderies a la resta d'Europa, van créixer lleument per a Espanya, però per a Catalunya van registrar una caiguda del 10,8%. En les exportacions a la resta de la Unió Europea no s'han apreciat diferències significatives entre Espanya i Catalunya, per la qual cosa, en termes de destinació, la diferència observada entre les exportacions espanyoles i catalanes es deu, principalment, al fet que les vendes als principals socis comercials del total d'Espanya han evolucionat més favorablement que les de Catalunya.

Les exportacions cap a altres continents, tant per a Espanya com para Catalunya, han explicat gairebé un terç del total de les vendes a l'exterior. En aquest sentit, també s'aprecia que l'augment de les exportacions catalanes no és tan forta com l'observat a nivell nacional, amb l'excepció d'Àfrica, on les exportacions de Catalunya van créixer amb major impuls que les d'Espanya, i Amèrica del Nord, on les vendes van disminuir menys.

EXPORTACIONS PER DESTINACIÓ				
2013	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
Europa	68,3	4,3	71,7	-0,5
Unió Europea	62,6	4,7	62,7	1,1
Zona Euro	49,0	4,1	51,3	0,0
Resto UE	13,6	6,8	11,4	6,7
Resto Europa	5,7	0,6	8,9	-10,8
Amèrica del Nord	4,2	-4,7	3,2	-1,3
Amèrica Llatina	6,4	8,6	6,8	2,2
Àsia	8,9	10,3	9,1	4,2
Àfrica	7,0	8,4	6,5	9,5
Oceania	1,2	12,8	1,1	-25,5
Total	100	5,2	100	0,1

Font: MEC.

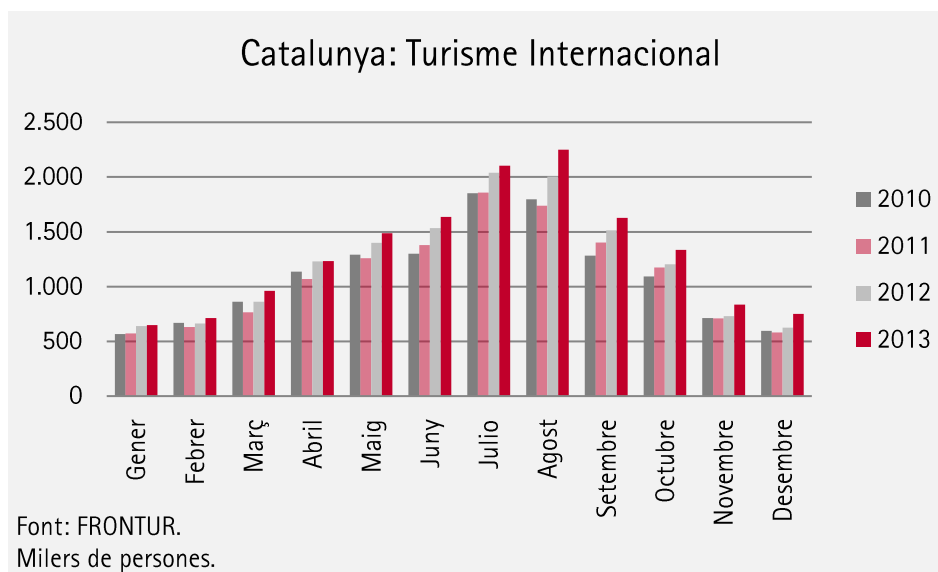
EXPORTACIONS PRINCIPALS DESTINACIONS EUROPEES				
2013	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
França	16,1	4,3	16,8	-2,2
Bèlgica	2,6	-1,2	2,3	-6,2
Països Baixos	2,9	2,2	3,2	10,0
Alemanya	10,1	1,2	11,2	-2,3
Itàlia	7,0	-0,4	7,9	-2,8
Portugal	7,5	14,6	6,2	9,4
Regne Unit	6,8	14,2	5,5	10,3
Polònia	1,6	11,9	1,5	8,1
Suïssa	1,8	-9,0	4,0	-19,3
Turquia	2,1	3,7	2,3	6,5
Rússia	1,2	-3,8	1,5	-13,2

Font: MEC.

Finalment, en relació a les exportacions, cal destacar, el fort dinamisme per part de Madrid, les vendes de la qual a l'exterior, que representen el 13,0% del total, van augmentar un 13,8% en el 2013. Altres CCAA al fet que han sobresortit són: la Comunitat Valenciana (10,1% del total) amb un increment del 13,4% i Galícia (7,9% del total) amb creixement de l'11,7%. Les exportacions a Castella-La Manxa van pujar un fort 22,2%, encara que el seu pes en el total va ser molt reduït (2,3%).

En el que a l'activitat turística es refereix, cal assenyalar que el 2013 ha estat un any de rècords històrics quant a l'afluència de visitants estrangers. En Espanya, van arribar 60.661.073 turistes de

tot el món, la qual cosa representa un increment del 5,6% respecte al 2012. Excepte Itàlia, Portugal i EUA tots els mercats emissors van registrar un augment, i els que van presentar les taxes de creixement més elevades van ser Rússia i Xina, amb increments del 31,6% i del 35,1%, respectivament. Regne Unit, França i Alemanya han representat, en conjunt, el 55,5% del total de turistes internacionals. La despesa total dels turistes arribats a Espanya, ha estat de 59.082 milions d'euros, un 9,6% més que en 2012, la qual cosa implica una despesa mitjana diària de 109 euros per persona i una estada mitjana de 9 dies.

Catalunya ha estat la principal CCAA de destinació, rebent poc més d'una quarta part dels turistes que arriben a Espanya (15.588.203 turistes). A més, l'augment del turisme internacional en 2013 ha estat, a Catalunya, superior a l'increment per al total d'Espanya, amb una variació positiva del 8,0%. D'altra banda, la despesa total dels visitants a Catalunya va augmentar un 13,4% respecte al 2012, ascendint a 14.022 milions d'euros. Això suggereix una despesa diària de 120,5 euros per turista, per a una estada mitjana de 7 dies. En termes d'ocupació, en el 2013, el sector turístic ha representat el 11% del total de l'ocupació a Catalunya.

EVOLUCIÓ DE LA INVERSIÓ ESTRANGERA EN EL 2013

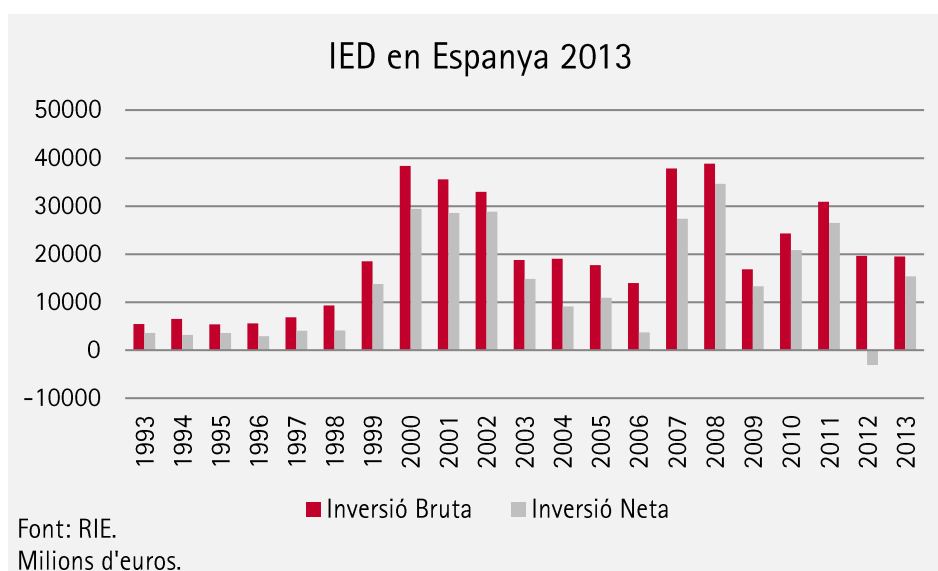
En un context internacional caracteritzat per la gradual sortida de la crisi econòmica, la inversió estrangera directa (IED) mundial va augmentar un 11% en 2013, totalitzant uns 1,46 bilions de dòlars. Aquest nivell de IED mitjana és comparable amb el produït durant el període 2005-2007, però amb prou feines va aconseguir gairebé una tercera part del volum d'inversió del 2007, any en el qual es van registrar xifres rècord.

Particularment, destaca el manteniment de la IED rebuda per les economies desenvolupades en nivells relativament baixos amb el 39% de la IED total mundial (576.000 milions de dòlars). Aquesta suma d'inversió implica un increment del 12% respecte a l'any anterior, encara que en relació a la IED del 2007 va representar tan sols un 44%. En la Unió Europea la IED va créixer un 37,7% principalment pel flux rebut per Bèlgica, Irlanda, Holanda i Luxemburg que van captar en conjunt uns 100.000 milions de dòlars, ja que els seus baixos nivells d'imposició han atret a empreses multinacionals.

A Espanya, la IED va registrar un increment del 37% en el 2013, amb una entrada de 37.000 milions de dòlars. En països com EUA o França la IED va decreïxer, un 4,7% i un 77%, respectivament.

Els països en desenvolupament van aconseguir un nou màxim de fluxos de IED rebuts, que va ascendir als 759.000 milions de dòlars i que va abastar el 52% de la IED mundial. Malgrat mantenir els fluxos de IED en nivells similars a l'any 2012, Àsia va ser la regió receptora més important.

Segons les previsions de la UNCTAD, els fluxos de IED s'incrementaran gradualment aquest i el proper any, fins als 1,6 i els 1,8 bilions de dòlars, respectivament.

D'acord amb les estimacions del Banc d'Espanya, en el 2013, la inversió directa a Espanya va ser de 29.486 milions d'euros, un 40% més elevada que la del 2012. Per la seva banda, la inversió directa d'Espanya en l'exterior va ascendir als 17.175 milions d'euros, la qual cosa contrasta fortament amb

la desinversió registrada en el 2012 de 3.174 milions d'euros. Gran part del total de la inversió (el 81% en termes bruts i el 77,9% en termes nets) ha estat bolcada a la inversió productiva, que va anar de 15.812 milions d'euros. S'aprecia clarament una tendència positiva, ja que no solament s'ha frenat el procés desinversor estranger, sinó que la inversió productiva ha tingut una evolució favorable, reflectint la millora del clima inversor a Espanya.

INVERSIÓ EXTRANJERA (SENSE ETVE) EN 2013			
	Inv. Bruta	%/ total	Variació 2013-2012 (%)
Madrid	8.635	54,6	-7,1
Catalunya	3.511	22,2	31,5
País Basc	984	6,2	130,2
Illes Balears	786	5,0	196,1
Andalusia	311	2,0	-47,2
Galícia	219	1,4	17,8
Castella i Lleó	172	1,1	890,2
Aragó	168	1,1	11,4
Comunitat Valenciana	166	1,0	72,5
La Rioja	62	0,4	505,9
R. de Múrcia	53	0,3	114,1
Illes Canàries	36	0,2	-48,2
P. d'Astúries	22	0,1	-64,1
Cantàbria	14	0,1	-35,0
Castella- La Manxa	8	0,1	-84,7
Navarra	7	0,0	-95,5
Extremadura	4	0,0	-88,0
Total	15.812	100	8,8

Font: RIE.

Finalment, pel que fa a la inversió estrangera directa sense ETVE, destacar que Catalunya l'any 2013 experimenta un increment del 31,5% respecte al 2012, enfront d'un augment del 8,8% del conjunt estatal o a la reducció del 7,1% de la Comunitat de Madrid, que segueix abastant gran part de la inversió amb el 54,6%, seguida de Catalunya amb el 22,2% del total.

INVERSIÓ ESTRANGERA (SENSE ETVE) EN 2013

Milions d'euros.	Inv. Bruta	% Variació	%/ total
País d'origen últim:			
OCDE	14.302	8,2	90,5
UE27	11.632	16,3	73,6
UE15	11.516	16,5	72,8
Llatinoamèrica	1.119	48,0	7,1
Paradisos Fiscals	366	10,5	2,3
Sectors de destinació:			
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	53	-22,8	
Indústries extractives	100	-20,6	
Indústria de la manufactura	2.641	-38,6	
Sum. d'energia elèctrica, gas, vapor i aire acond.	701	-40,5	
Sum. aigua; acti. sanej. i altres.	772	-	
Construcció	1.437	21,7	
Comerç; rep. vehicles motor i motoc.	897	-19,9	
Transport i emmagatzematge	1.103	727,8	
Hosteleria	376	213,2	
Informació i comunicacions	674	5,2	
Activitats financeres i de segurs	3.140	41,9	
Activitats immobiliàries	1.787	66,7	
Activitat professionals, científiques i tècniques	607	-47,6	
Activitats administratives i serveis auxiliars	426	-18,3	
Activitats sanitàries i de serveis socials	55	-84,3	
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	974	470,6	
Altres serveis	13	-56,5	

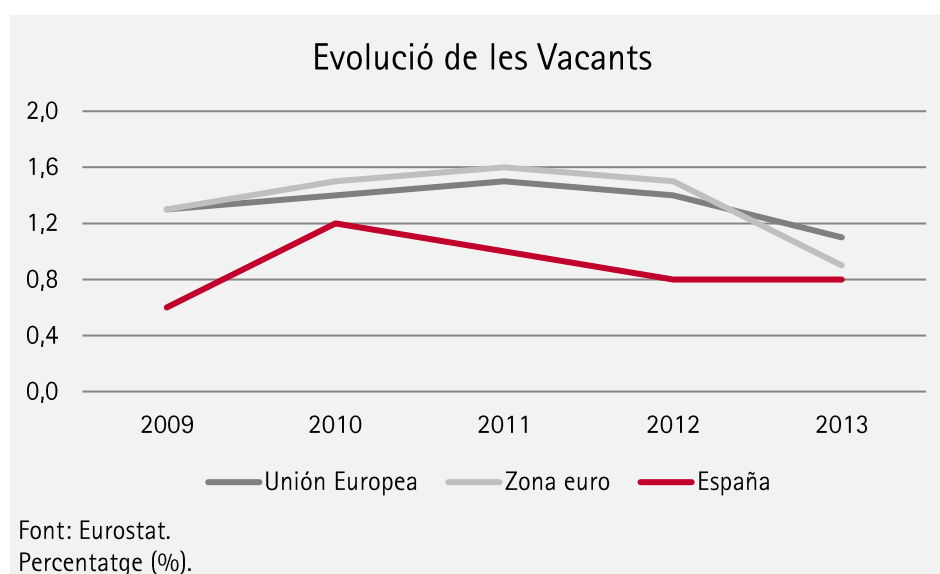
Font: RIE.

EVOLUCIÓ DE LES VACANTS EN EUROPA

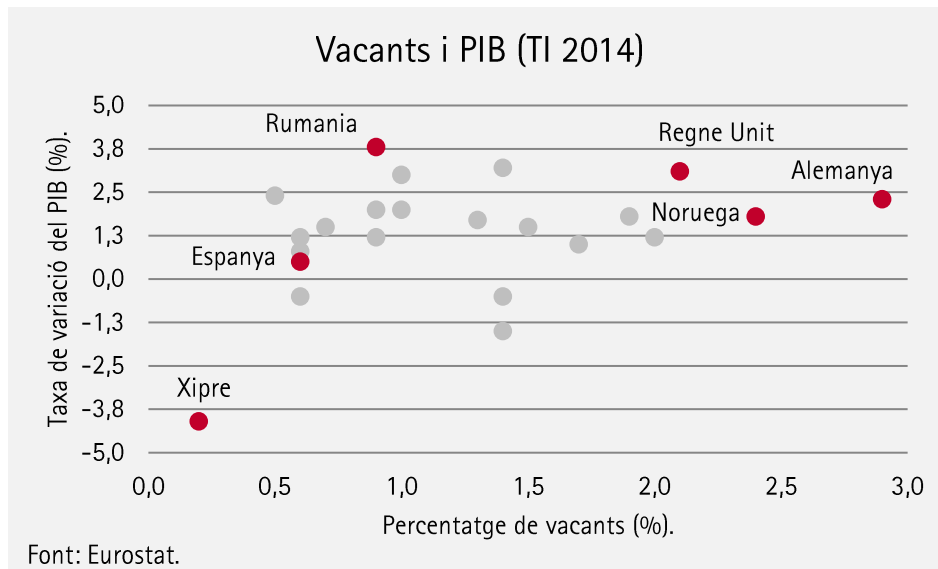
Segons dades publicades per Eurostat en el mes de juny, durant el primer trimestre de l'any, la ràtio de vacants –llocs de treball sense cobrir– va ser de l'1,7% a la zona euro i de l'1,6% en la Unió Europea.

Aquesta nova estadística de vacants, permet conèixer l'evolució del mercat de treball des del punt de vista de la demanda, és a dir, la necessitat de treballadors per ocupar nous llocs de treball. En aquest sentit, la taxa de vacants es calcula com la ràtio entre el nombre de vacants i la quantitat de llocs totals (ocupats més vacants).

Espanya, es troba entre els països amb menor taxa de creixement del PIB i una reduïda ràtio de vacants. Des del primer trimestre del 2013, la ràtio de vacants es va reduir del 0,8% a l'actual 0,6%. En els sectors d'indústria i construcció la ràtio és la meitat del 0,3%, mentre que en el sector serveis del 0,5%. En altres països aquesta taxa és substancialment més elevada, com per exemple a Alemanya (4,4%), Bèlgica (2,5%), Noruega (2,5%), Àustria (2,3%) o Regne Unit (2,3%).

Tal com s'aprecia en el següent gràfic, en comparar el creixement del PIB amb la quantitat de vacants en el primer trimestre de l'any, s'observa que països com Alemanya, presenten un alt percentatge de vacants alhora que la seva economia creix a ritmes comparativament elevats (2,3% anual en relació a una mitjana de 0,9% a la zona euro). En oposició, es troba Xipre, amb una baixa ràtio de vacants i una taxa de creixement del PIB negativa. Aquestes observacions es podrien explicar pel fet que una recessió econòmica impacta negativament en la generació d'ocupació, mentre que en economies amb una recuperació més dinàmica s'aprecia la necessitat d'ocupar nous llocs de treball. No obstant això, en casos com l'economia romanesa, es registren altes taxes de creixement del nivell d'activitat, però una menor ràtio de vacants, la qual cosa està relacionat amb la pròpia capacitat i eficiència de l'economia a l'hora de generar llocs vacants.

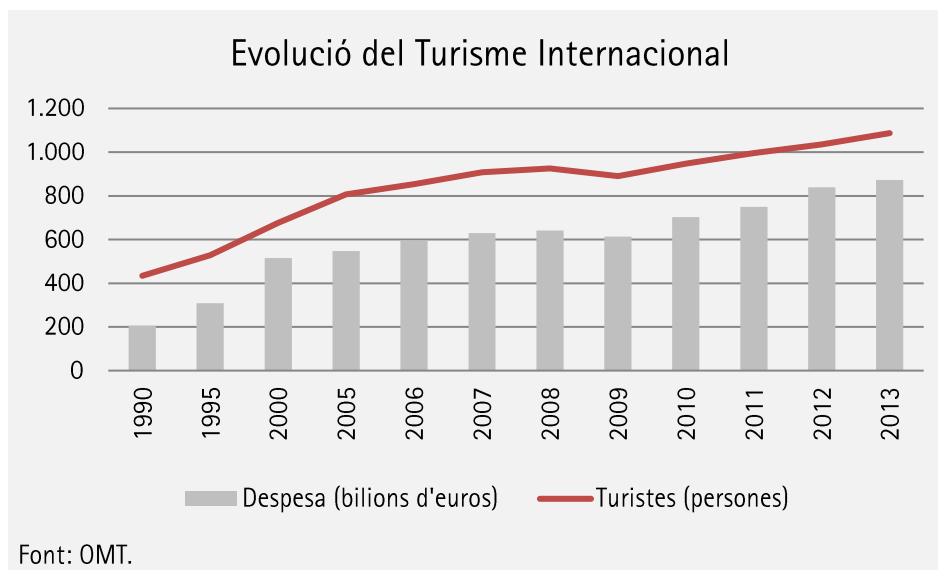

TURISME INTERNACIONAL 2013

La rellevància del sector turístic per a les economies radica en la seva capacitat per generar ingressos a través de la venda de serveis a no residents, per crear empreses i llocs de treball, i també per desenvolupar i impulsar altres sectors molt rellevants, com el sector logístic. Al llarg dels últims anys el sector turístic ha experimentat una forta expansió i diversificació, convertint-se en un dels sectors d'activitat més dinàmics.

El flux de turistes internacionals a nivell mundial, ha registrat, malgrat certs xocs ocasionals, un creixement ininterromput: segons dades de l'OMT, de 25 milions en 1950 a 1.087 milions en 2013. S'espera que pel 2030 s'aconsegueixi la xifra d'1,8 bilions de turistes internacionals, amb una taxa de creixement mitjana per al llarg termini del 3,3% anual. Pel 2014, s'estima que el creixement serà fins i tot superior, entre un 4,0% i un 4,5%.

En el 2013, el nombre de turistes es va incrementar un 5,0%. A Europa, l'augment va ser del 5,4% i va abastar el 51,8% del turisme mundial. Per la seva banda, els ingressos per turisme van aconseguir 1.159 bilions de dòlars, dels quals Europa va percebre el 42,2%. A més, s'estima que les exportacions de serveis de transport de passatgers van generar uns ingressos de 218 bilions de dòlars en 2013.

En el que a destinacions es refereix, no es van registrar molts canvis en els principals receptors de turistes, però cal assenyalar que Espanya va recuperar la tercera posició quant al nombre de turistes, amb un total de 61 milions de visitants en 2013 (24,5% del total d'Europa). Quant als ingressos per turisme, Espanya es va mantenir en la segona posició a nivell mundial i la primera a Europa, amb uns ingressos que van ascendir a 60 bilions de dòlars (16,8% del total d'Europa).

RÀNQUING TURISTES I INGRESSOS 2013			
Turistes Internacionals		Ingressos per Turisme	
1	França	1	EUA
2	EUA	2	Espanya
3	Espanya	3	França
4	Xina	4	Xina
5	Itàlia	5	Macau (Xina)
6	Turquia	6	Itàlia
7	Alemanya	7	Tailàndia
8	Regne Unit	8	Alemanya
9	Rússia	9	Regne Unit
10	Tailàndia	10	Hong Kong (Xina)

Font: OMT.

Cal assenyalar, que la gran majoria dels viatges internacionals ocorren a l'interior de les regions del país d'origen del turista, sent Europa la principal regió emissora, amb el 52,1% en 2013, seguida d'Àsia i el Pacífic (23,0%) i Amèrica (16,4%).

Així mateix, per països, Xina destaca per ocupar el primer lloc en despesa efectuada pels seus turistes (129 bilions de dòlars en total), la qual cosa s'ha hagut de principalment a l'increment en els ingressos disponibles, les menors restriccions per viatjar i l'apreciació de la seva moneda. Rússia, que ocupa la cambrà posada en el rànquing per despesa turística, ha estat el segon comprat emissor amb més creixement després de Xina en els últims anys.

38

RÀNQUING DESPESA 2013					
Bilions de dòlars.		2012	2013	Quota (%)	Despesa per càpita
1	Xina	102.0	128.6	11.1	94
2	EUA	83.5	86.2	7.4	273
3	Alemanya	81.3	85.9	7.4	1.063
4	Rússia	42.8	53.5	4.6	374
5	Regne Unit	51.3	52.6	4.5	821
6	França	39.1	42.4	3.7	665
7	Canadà	35.0	35.2	3.0	1.002
8	Austràlia	28.0	28.4	2.4	1.223
9	Itàlia	26.4	27.0	2.3	452
10	Brasil	22.2	25.1	2.2	127

Font: OMT.

2015

DARRERES MESURES DE POLÍTICA MONETÀRIA

L'entorn econòmic actual ha estat determinat per un conjunt de factors que han portat al Banc Central Europeu (BCE) a adoptar una sèrie de mesures addicionals per complir el seu mandat sobre l'estabilitat de preus a la zona euro. Encara que s'espera que continuï la recuperació a nivell global, en particular, a Europa, serà a un ritme més gradual i amb taxes de creixement menors a les observades en períodes de recuperació anteriors.

A això se sumen factors conjunturals que han elevat el grau d'incertesa i que repercuteixen directament sobre els agregats macroeconòmics, entre els quals es destaca la inflació. La precipitació del preu del petroli, d'una banda, afavoreix el creixement econòmic a nivell global però, d'altra banda, també repercuteix en l'evolució dels preus, a la baixa. A més, els diferents ritmes d'activitat econòmica entre països, han portat a les respectives economies a adoptar diferents mesures de política monetària, segons la fase del cicle en la qual es trobin. I en aquest sentit, cal esmentar, la divergència entre EUA i Europa, que ha causat fluctuacions significatives als mercats canviaris, amb conseqüències disperses en el preu de les respectives monedes locals.

En aquest context, en la seva última reunió del dia 22 de gener, el Consell de Govern del BCE va anunciar, entre altres mesures, l'engegada d'una extensió del programa de compres d'actius, amb la finalitat de reconduir la inflació cap al seu objectiu de llarg termini, i que les seves característiques van sorprendre positivament les expectatives del mercat. La decisió del BCE es va sustentar en dos esdeveniments desfavorables: una dinàmica més feble de l'esperat quant a la inflació i una política monetària que no ha resultat prou acomodaticia com per dissipar els riscos associats a un període molt perllongat de baixa inflació. Aquestes mesures addicionals han estat necessàries atès que els tipus d'interès es troben en cotes mínimes. D'acord al BCE, la forta caiguda del preu del petroli en els últims mesos va continuar sent el factor dominant després de l'evolució de la inflació. Així mateix la institució va assenyalar que la majoria d'indicadors referents a la inflació actual o esperada han tocat mínims històrics, la qual cosa s'agafeix a la feblesa de l'economia de l'eurozona i del mercat de crèdit en particular.

L'expansió del programa de compra d'actius començarà al març i culminarà al setembre de 2016, i se sumarà als programes ja existents de compra de bons de titulització d'actius i bons garantits. És a dir, que el BCE sumarà al seu actual programa de compra d'actius del sector privat, la compra de deute sobirà. El BCE comprarà, en total, deute per valor de 60.000 milions d'euros al mes, fins que es vegi "un ajust sostingut del ritme d'inflació" en línia amb l'objectiu d'estabilitat de preus (és a dir, taxes properes però inferiors al 2% en el mig termini), segons les declaracions de Mario Draghi, president de la institució.

Es compraran actius denominats en euros amb grau inversor, emesos per administracions centrals, agències i institucions europees, al mercat secundari, d'acord al percentatge de capital dels Bancs Centrals Nacionals (BCN) en el BCE². S'espera que amb els diners de les vendes al BCE, les

² El pes d'Espanya seria del 12,6%, atès que té el 8,8% de la clau de capital del BCE de la part corresponent a països de l'eurozona (70,4% del total).

institucions comprin altres actius i estenguin el crèdit a l'economia real, i d'aquesta forma es relaxin les condicions financeres.

Pel que fa al risc, únicament es compartiran les pèrdues de les compres de valors d'institucions europees per part dels BCN (representaran el 12% de les compres addicionals). La resta de compres per part dels BCN no implicarà risc compartit. A més, el BCE es farà amb el 8% de les compres addicionals d'actius, per la qual cosa, en total, un 20% de les compres addicionals estarà subjecta a un règim de mutualització de pèrdues.

Les autoritats monetàries esperen que amb aquestes mesures les expectatives d'inflació dels agents econòmics es mantinguin ancorades, en un context de major flexibilització de la política monetària, i en el qual les condicions financeres d'empreses i famílies continuïn millorant. La compra d'actius haurà de generar un estímul monetari a l'economia i flexibilitzar les condicions financeres de forma tal que faciliti l'accés al finançament per part d'empreses i famílies. Considerant a més que s'amplien les diferències entre els cicles de política monetària de les economies avançades, el BCE espera que tots aquests factors contribueixin a impulsar la demanda, augmentar la utilització de la capacitat productiva i recolzar el creixement de l'oferta de diners i del crèdit, para d'aquesta forma aconseguir nivells d'inflació propers al 2%.

Al seu torn, la demanda domèstica haurà de veure's afavorida per les mesures de política monetària i la millorança de les condicions financeres, la consolidació fiscal i les reformes estructurals implementades. No obstant això, la recuperació a la zona euro continuarà sent gradual a causa de les altes taxes d'atur, l'excés de capacitat productiva i la necessitat d'ajustos en els balanços dels sectors públic i privat.

Respecte a l'evolució de la inflació, el BCE espera que es mantingui en nivells baixos en el curt termini, però que vagi augmentant cap al 2016 en la mesura que s'incrementi la demanda i pugi gradualment el preu del petroli.

POLÍTICA MONETÀRIA				
Tipus d'interès de referència (%)	Valor actual	Direcció	Valor anterior	Carrer canvi
Estats Units	0%–0,25%	(↓)	1,00%	12/2008
Zona euro	0,05%	(↓)	0,15%	09/2014
Regne Unit	0,50%	(↓)	1,00%	03/2009
Japó	0%–0,10%	(↓)	0,10%	10/2010
Suïssa	-0,75%	(↓)	-0,50%	01/2015
Dinamarca	0,05%	(↓)	0,20%	01/2015
Suècia	-0,10%	(↓)	0,00%	02/2015

Font: Bancs Centrals.

Pel que fa a la política monetària fora de la zona euro, els bancs centrals d'altres països que no pertanyen a l'euro, però les monedes del qual estan fortament vinculades al mateix –com Suïssa, Dinamarca o Suècia–, han decidit intervenir per mantenir una evolució més estable de les seves monedes enfront de l'euro.

Les autoritats monetàries d'aquests països no han estat alienes als moviments del BCE ni a la conjuntura econòmica global. El Banc Nacional Suís, concretament, va eliminar el tipus de canvi mínim amb l'euro (1,20 francs/€) i va reduir els tipus d'interès, que ara se situen en el -0,75%, penalitzant així l'entrada de capitals i anticipant-se a les repercussions que sobre la seva economia tindrien les mesures de flexibilització quantitativa del BCE. Per la seva banda, el Banc Nacional de Dinamarca ha rebaixat successivament els tipus d'interès, fins al -0,75%, en menys d'un mes. I en la mateixa direcció, el Banc de Suècia ha anunciat una rebaixa dels tipus d'interès des del 0,0% fins al -0,10% i un programa de compra de deute sobirà per valor de 10.000 milions de corones sueques.

Per altra banda, en la seva primera reunió de l'any, la Fed va decidir mantenir invariants els tipus d'interès de referència (entre 0% i 0,25% des de desembre de 2008) ja que l'economia nord-americana ha mantingut un ritme d'expansió ferma, alhora que les condicions del mercat de treball van continuar millorant. El nivell d'inflació s'ha mantingut per sota de l'objectiu de llarg termini, bàsicament com a reflex de la caiguda del preu del petroli, però la Fed estima que pujarà gradualment cap al 2% en el mig termini. Per aquests motius, el Comitè va considerar ser pacient abans de començar la normalització de la política monetària.

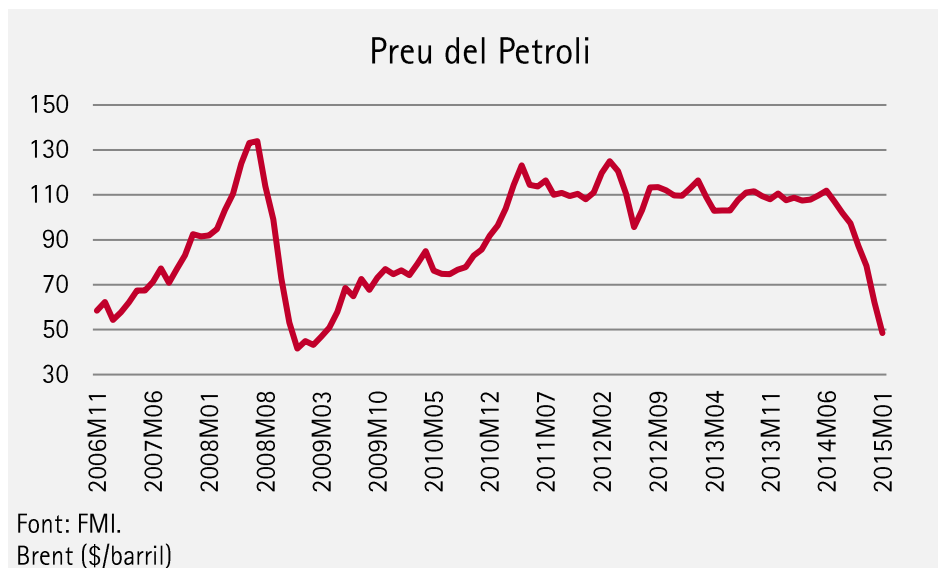
En tant, el Banc d'Anglaterra ha decidit, en el mes de febrer, mantenir els tipus d'interès en el 0,5% (des de març de 2009, després d'una reducció de 0,5 punts) i la suma del programa de compra d'actius en 375 bilions de lliures (des de juliol de 2012 quan es va incrementar la quantia del programa en 50 bilions de lliures).

Finalment, el Banc de Japó va decidir continuar amb la seva política de flexibilització quantitativa (com l'ampliació de la base monetària entorn dels 80.000 bilions de iens a l'any) i qualitativa, pel temps que sigui necessari fins a aconseguir l'objectiu d'inflació del 2% de manera estable.

EVOLUCIÓ DEL PREU DEL PETROLI, CAUSES I CONSEQÜÈNCIES

Al juny de l'any passat un barril de petroli (Brent) costava aproximadament 112 dòlars, però en els últims dies del 2014 el seu preu se situava ja per sota dels 60 dòlars, la qual cosa representa una caiguda superior al 45%. Així mateix el 2015 va començar amb una reducció addicional del preu del petroli entorn del 10% respecte al seu valor de finalitats de l'any passat. D'aquesta forma, el preu del petroli va descendir per sota dels 50 \$/barril, arribant a nivells no observats des de maig de 2009³.

La caiguda tan pronunciada obeeix a diversos factors que han alterat el mercat del cru, tant d'oferta com de demanda, amb conseqüències molt rellevants a nivell macroeconòmic. El mercat d'aquesta matèria primera ha trobat un nou equilibri, que es deriva, fonamentalment, d'un excés d'oferta i una demanda més moderada.

Pel costat de l'oferta, cal destacar, la decisió de l'OPEP –presa a la fi del mes de novembre– de no modificar el seu límit de producció de 30 milions de barrils al dia. En aquest sentit, el principal productor i exportador d'aquesta organització, Aràbia Saudita, sembla disposat a tolerar baixos nivells en el preu del petroli fins que els excessos d'oferta es corregeixin, però sense alterar la seva quota de mercat.

Part de l'augment de l'oferta, al seu torn, es deu al ràpid creixement de la producció de petroli fora de l'OPEP, principalment de la producció de petroli d'esquist als EUA, la qual cosa ha reduït fortament el seu nivell d'importacions de cru i ha contribuït a intensificar la competència al mercat asiàtic entre els països productors de petroli que busquen mantenir la seva quota de mercat.

³ El preu del petroli va créixer lleugerament, situant-se prop dels 60 \$/barril, a causa de l'anunci de retallades de capital o cessament d'activitats i a les revisions de les previsions de producció de petroli per 2015. A això cal sumar l'apilament d'inventaris de cru a EUA, l'aparent increment en la producció d'Aràbia Saudita i el conflicte a Líbia.

D'altra banda, l'oferta de petroli va augmentar a causa que certs països exportadors, com Líbia o l'Iraq, han recuperat o mantingut els seus nivells de producció malgrat els successos d'inestabilitat política que els afectaven.

Pel costat de la demanda, la recent crisi econòmica, juntament amb l'actual procés de recuperació gradual -i a un ritme menor a l'inicialment esperat a Europa-, contribueixen al sobreproveïment de petroli.

La forta caiguda del preu del petroli té diverses implicacions. D'una banda, amenaça la rendibilitat econòmica de la indústria relacionada a formes alternatives de producció d'energia, en particular, la del petroli no convencional que ha tingut un auge molt important en els EUA i és responsable de les previsions que auguren l'autosuficiència energètica d'aquest país en els propers 20 anys.

D'altra banda, implica un increment dels ingressos de governs, famílies i empreses, augmentant les possibilitats de consum i inversió i reduint els costos de producció. A nivell macroeconòmic, contribueix positivament al creixement del PIB i a la millora dels saldos amb l'exterior per als països importadors de petroli. En aquest sentit, Blanchard i Arezki (FMI) estimen que el creixement del PIB mundial en 2015 podria augmentar entre 0,3 i 0,7 punts com a conseqüència del descens del preu del petroli.

La caiguda del preu del cru afecta, també, la taxa d'inflació, ja sigui a través d'un efecte directe sobre el preu de l'energia (carburants i combustibles), com també indirecte, és a dir, induït per les variacions dels costos de les empreses en modificar-se el preu del cru. D'altra banda, "existeix el que es denominen «efectes de segona volta», en la mesura en què els canvis de preus de consum derivats dels efectes directes i indirectes puguin suposar revisions de les expectatives d'inflació dels agents, que es traslladin als preus finals, directament o indirectament mitjançant la negociació salarial" (BdE).

A això, cal agregar el fet que part de la caiguda dels ingressos pel descens del preu del petroli als països exportadors, es veu compensada per l'apreciació del dòlar, que és la moneda en la qual es comercialitza aquest producte, la qual cosa redueix els incentius a rebaixar la producció de barrils si es pretén mantenir la quota de mercat. Actualment, el dòlar cotitza per sota dels 1,20 \$/€. En aquest sentit, cal esmentar que, caigudes en el preu del petroli solen estar relacionades amb apreciacions del dòlar nord-americà. De cara als propers mesos, és d'esperar que es mantingui l'apreciació del dòlar en la mesura que es produeixin augments dels tipus d'interès a EUA, alhora que a Europa i Japó la política monetària continuï sent acomodaticia.

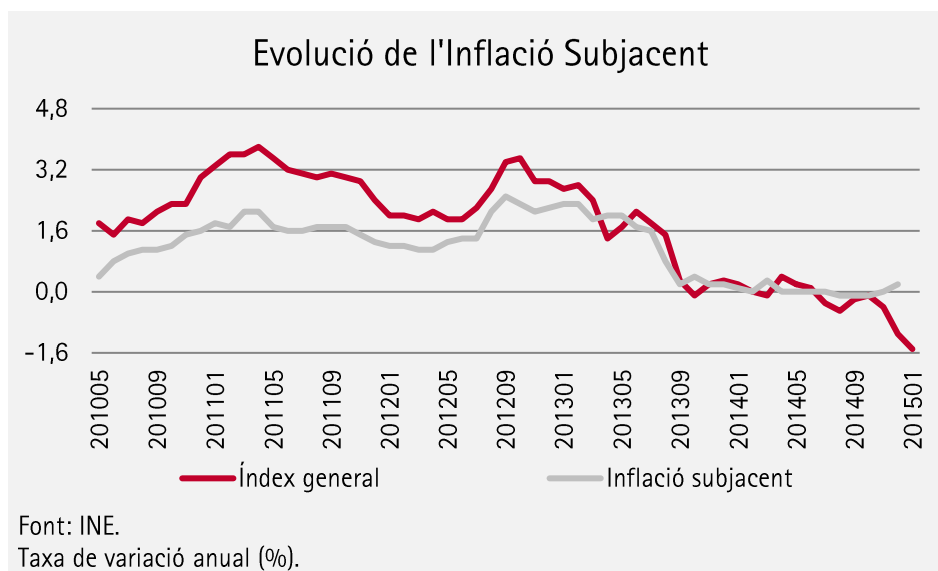
Està per veure si l'OPEP mantindrà la seva política actual, i en aquest cas, per quant temps i quin serà la correcció necessària en el preu del petroli per absorbir l'excés d'oferta i establir un nou equilibri al mercat de cru. A més, des del punt de vista de l'oferta, es manté la incertesa en la mesura que continuïn les tensions geopolítiques en alguns països productors com Líbia, l'Iraq, Ucraïna o Rússia. Pel costat de la demanda, la incertesa radica en el procés de recuperació de l'activitat econòmica global i el seu efecte sobre els requeriments de petroli.

INFLACIÓ NO, PERÒ DEFLACIÓ TAMPOC

El 2014 va tancar amb una taxa de variació de l'índex general de preus negativa del 0,2%, enfront de l'augment registrat en el 2013 de l'1,4%. Si es descompon l'indicador de l'evolució de preus, es pot apreciar quins són els factors que més han incidit en aquest comportament.

En primer lloc, cal esmentar que l'evolució de l'IPC general està, a grans trets, determinada pels preus de dos tipus de productes: uns més volàtils i uns més estables –els components dels quals determinen la inflació subjacent– que no estan sotmesos als vaivens conjunturals que afecten certs béns com els aliments no elaborats, o els productes energètics. Per aquesta raó, se sol comparar la inflació general amb la inflació subjacent, tenint present que les diferències de curt termini entre tots dos indicadors estarà pautaada per elements de caràcter conjuntural, com a esdeveniments climàtics o conflictes geopolítics. En aquest sentit, cal esperar que en determinades ocasions la inflació subjacent estigui per sota o per damunt la inflació general.

I això és precisament el que hem estat observant recentment: una divergència entre ambdues mesures, sobretot cap a finals del 2014 i amb més evidència en el primer mes del 2015. Mentre la taxa de variació de l'índex general de preus accelerava la seva reducció, la variació de l'índex sense aliments no elaborats ni productes energètics es mantenia estable o fins i tot augmentava. En altres paraules, cauen els preus a nivell general però puguen lleugerament els de els components més estables. Això reflecteix que certs factors conjunturals, a saber, la forta caiguda del preu internacional del petroli, estan incidint, temporalment, en la inflació actual.

Si es compra la inflació per grups especials entre el 2013 i el 2014, s'aprecia com en l'últim any la inflació subjacent i la inflació general se separen, conseqüència de la caiguda en el preu dels components més variables.

INFLACIÓ PER GRUPS ESPECIALS				
	Índex general	General s/aliments no elaborats ni productes energètics	Aliments no elaborats	Productes energètics
2013	1,4	1,4	3,6	0,0
2014	-0,2	0,0	-1,2	-0,8

Font: INE.

La veritat és, que s'espera que la inflació, malgrat mantenir-se en nivells baixos, es recuperi gradualment. És a dir, no s'albira un horitzó deflacionari o de caigudes generalitzades i perllongades en el nivell general de preus.

I això es deu, en part, al creixement del consum privat, que ha estat el principal impulsor de la recuperació econòmica actual. El seu dinamisme es detecta també en el creixement de les importacions i la disminució de l'estalvi de les famílies (fruit d'un creixement més ràpid del consum que de la renda disponible). També s'espera, en aquest sentit, una recuperació de les inversions. Per tant, en un context de recuperació econòmica i d'expectatives de creixement del consum i de la inversió, no es preveu que les decisions dels agents econòmics sigui la de postergar despesa, sinó més aviat el contrari, i això haurà de pressionar a l'alça els preus, encara que sigui de manera moderada. A això, cal agregar la caiguda de la cotització de l'euro, element que també exercirà certa pressió a l'alça en els preus i la desaparició de l'efecte a mitjà termini que sobre la inflació ha tingut el descens dels preus del petroli.

SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

El procés de recuperació econòmica que es manifesta en els diferents indicadors d'activitat, porta aparellat la fi de la contracció del sector de la construcció. Aquesta tendència s'aprecia no solament a través de les dades de PIB, que es troben disponibles cada trimestre, sinó també en la resta d'indicadors del sector de més curta freqüència.

D'ells es desprèn que el sector està travessant una fase de repunt, deixant enrere anys de profundes caigudes del nivell d'activitat. La producció, la inversió i l'ocupació en la construcció semblen estar recuperant-se juntament amb la resta de l'economia.

En aquest sentit, cal destacar, l'evolució molt favorable dels indicadors de consum de ciment, d'habitatges en construcció, de compravenda i preu dels habitatges, i també de les dades referides a l'ocupació i afiliació.

INDICADORS DEL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ					
	Període	Catalunya		Espanya	
		Darrer valor	Variació interanual (%)	Darrer valor	Variació interanual (%)
Valor afegit (índex)	I.2015	-	6,2	-	3,4
Consum ciment (milers de tones)	Abr 2015	130	19,9	962,0	13,3
Habitatges en construcció (unitats)	Feb 2015	993	47,3	6.131	33,5
Lic. oficial (milions d'euros)	Mar 2015	96	-32,2	441	-43,8
Compravenda (unitats)	Des 2014	7.222	47,2	46.902	44,4
Preus habitatge (índex)	IV.2014	-	2,2	-	1,8
Ocupats (milers de persones)	I.2015	188	6,5	1.061	12,6
Afiliació (milers de persones)	Abril 2015	171	5,9	1.024	6,2

Font: Idescat, INE, CGN.

Cal tenir en compte que en aquesta nova fase del cicle econòmic, el sector de la construcció anirà adquirint un paper més actiu, la qual cosa generarà majors nivells d'activitat (no cal oblidar que és el sector amb més efecte multiplicador -1,8- segons les TIOC 2011) i reforçarà la sostenibilitat del creixement econòmic i de l'ocupació.

PROGRAMA D'ESTABILITAT 2015-2018: QUADRE MACROECONÒMIC DEL GOVERN ESPANYOL

En el marc de l'actualització del Programa d'Estabilitat 2015-2018, el govern espanyol ha publicat el seu Quadre Macroeconòmic en el qual es reflecteixen les previsions de les principals variables econòmiques de cara als propers anys.

Del document publicat es desprenen tres elements importants: una significativa revisió a l'alça de la projecció del creixement del PIB d'Espanya –que se situarà en la banda alta entre les economies europees–, un procés sostingut de creació d'ocupació i una correcció dels desequilibris macroeconòmics. Tot això afavorit per un context internacional amb un baix preu del petroli i un euro depreciat.

El creixement de l'economia espanyola vindrà impulsat pel dinamisme de la demanda interna mentre que s'està reduint el nivell d'endeutament privat, ja sigui d'empreses com de famílies. Per la seva banda, en l'àmbit exterior, s'observa un significatiu canvi de signe quant al saldo per compte corrent (amb dos anys seguits de superàvit) i una capacitat de finançament enfront de la resta del món (que contribueix a reduir el saldo deutor de la posició neta d'inversió internacional).

SUPÒSITS BÀSICS DE L'ESCENARI 2015-2018					
	2014	2015	2016	2017	2018
Tipus d'interès a curt termini (euribor 3 mesos)	0,2	0,0	0,0	0,1	0,2
Tipus d'interès a llarg termini (deute 10 anys)	2,7	1,3	1,4	1,1	1,1
Tipus de canvi (dòlars/euro)	1,3	1,1	1,1	1,1	1,1
Tipus de canvi efectiu nominal zona euro (% variació)	2,1	-6,2	-0,5	0,0	0,0
Creixement PIB mundial sense UE	3,7	4,0	4,4	4,5	4,6
Creixement PIB zona euro	0,9	1,5	1,9	2,1	2,2
Volum importacions mundials sense UE	2,1	3,9	5,2	5,5	6,0
Mercats espanyols d'exportació	2,4	3,8	4,9	5,2	5,4
Preu petroli (Brent, dòlars/barril)	99,4	61,5	68,8	68,8	68,8

Font: MEC.

Com s'aprecia del quadre de supòsits sobre els quals s'elaboren les projeccions, el Govern espera, amb cert optimisme, un entorn de tipus d'interès propers a zero per a un horitzó temporal de 4 anys. Així mateix preveu una recuperació del creixement de l'economia mundial i de la zona euro, així com del comerç fora de la Unió Europea, la qual cosa afavorirà el creixement de les exportacions i, en particular, de les vendes cap a països extracomunitaris. S'espera, a més, que el preu del petroli es recuperi a partir de l'any proper però lluny d'aconseguir els nivells previs al seu bruscat descens en el 2014.

QUADRE MACROECONÓMIC					
Taxa de variació interanual (%).	2014	2015	2016	2017	2018
PIB	1,4	2,9	2,9	3,0	3,0
Demanda Nacional*	2,2	3,2	2,9	3,0	2,9
Saldo Exterior*	-0,8	-0,2	0,1	0,0	0,1
Consum Privat	2,4	3,3	2,9	2,7	2,5
Consum AAPP	0,1	0,1	0,1	1,0	1,5
FBC	3,4	3,6	5,8	5,9	5,9
FBCF (Bens d'Equip y Altres)	12,2	9,2	7,5	7,3	6,8
FBCF (Construcció)	-1,5	5,3	5,4	5,9	6,2
Exportació Bens i Serveis	4,2	5,4	6,0	5,8	5,7
Importació Bens i Serveis	7,6	6,7	6,4	6,3	6,2
Cap (+) o Nec (-) Finançament (% del PIB)	1,0	1,7	1,8	1,6	1,4
Compte Corrent (% del PIB)	0,6	1,3	1,3	1,2	1,0
Taxa d'Atur	24,4	22,1	19,8	17,7	15,6
Ocupació	1,2	3,0	3,0	2,9	2,9

Font: MEC. *Contribució al creixement del PIB.

La previsió de les principals variables macroeconòmiques del Govern, apunta a una forta recuperació del creixement del PIB, amb un augment anual que duplicarà el registrat en 2014.

Aquest increment de l'activitat econòmica es veurà afavorit per l'impuls de la demanda interna, alhora que la demanda exterior deixarà de restar punts al creixement del PIB. La dinàmica de la demanda interna s'explica pràcticament per l'augment previst del consum privat, si bé a partir de 2017 s'espera un creixement major del consum públic.

Quant a la inversió, les projeccions assenyalen una recuperació molt per sobre de la del PIB, destacant el fort ritme d'expansió de la inversió en béns d'equipament i uns altres i també en construcció.

En el front exterior, es preveu un creixement important de les exportacions, però també, i amb més intensitat fins i tot, de les importacions.

Aquest escenari, repercutirà en un saldo de compte corrent positiu per als propers anys i una capacitat de finançament enfront de la resta del món. A més, en clau interna, s'espera que la taxa d'atur descendeixi aproximadament 2 punts cada any, mentre que l'ocupació augmentarà a un ritme similar al del PIB, per la qual cosa la productivitat mostrarà valors molt baixos.

DÈFICIT I DEUTE PÚBLICA					
	2014	2015	2016	2017	2018
Objectius de dèficit	-5,7	-4,2	-2,8	-1,4	-0,3
Administració Central	-3,5	-2,9	-2,2	-1,1	-0,2
Seguretat Social	-1,1	-0,6	-0,3	-0,2	-0,1
CCAA	-1,7	-0,7	-0,3	-0,1	0,0
CCLL	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Despeses AAPP	43,5	42,0	40,6	39,5	38,4
Ingressos AAPP	37,8	37,8	37,8	38,0	38,1
Nivell de deute bruta	97,7	98,9	98,5	96,5	93,2

Font: MEC.

Pel que fa al dèficit, s'espera complir amb l'objectiu de reduir-ho per sota del 3% pel 2016, fins a assolir un lleuger desviament en els comptes públics en 2018. Això seria el resultat d'una progressiva disminució del dèficit de l'Administració Central, de la Seguretat Social i de les CCAA. La pressió fiscal es mantindria relativament constant, mentre que la reducció de la despesa estaria associada a una millorança en la situació econòmica, que també contribuiria a generar majors ingressos, però la recent reforma fiscal reduiria la càrrega impositiva i no contribuiria a augmentar el ràtio ingressos-PIB.

Quant al deute, serà el fort creixement previst del PIB que mantindrà el seu nivell per sota del 100% en els propers anys.

COSTOS LABORALS I ESCLETXA FISCAL

Segons l'última enquesta trimestral de costos laborals realitzada per l'INE, i disponible per al quart trimestre de 2014, a Espanya, el cost laboral de les empreses va disminuir un 0,5% en termes interanuals. A Catalunya, per la seva banda, la caiguda del cost laboral per treballador i mes va ser més fort, del 2,3%. De fet, va ser la segona comunitat autònoma on més van descendir els costos laborals.

El cost laboral mitjà a Espanya és de 2.638,80 euros, mentre que a Catalunya ascendeix a 2.753,93 euros. El cost laboral de les diferents CCAA varia en un rang d'aproximadament 500 euros entorn de la mitjana del total d'Espanya. Amb dades disponibles únicament per a Espanya, eliminant els efectes de calendari i de estacionalitat, el cost laboral total va descendir un 0,2% en taxa intertrimestral i un 0,5% en taxa interanual, en l'últim trimestre de 2014. Per sectors d'activitat, el cost laboral és major en la indústria, seguit de la construcció i els serveis. Cal assenyalar, que els costos laborals en la indústria van créixer un 1,4%, a diferència de la resta de sectors on es va observar una reducció.

COSTOS LABORALS PER SECTOR				
Quart trimestre 2014.	Espanya		Catalunya	
	Euros	Variació anual (%)	Euros	Variació anual (%)
Total:	2.638,8	-0,5	2.753,9	-2,3
Indústria	3.202,6	1,4	3.506,4	1,1
Construcció	2.849,4	-0,2	3.116,3	1,6
Serveis	2.518,0	-0,9	2.567,9	-3,4

Font: INE.

El cost del factor treball es pot desglossar entre costos salarials i altres costos. Quant al cost salarial pròpiament dit, a Espanya, es va observar una caiguda (-0,2%), encara que inferior a la dels costos totals, és a dir, que la reducció dels costos laborals es va veure impulsada sobretot pel descens més intens dels costos no salarials (-1,5%), el principal component dels quals, el de les cotitzacions a la Seguretat Social, va registrar un augment (+1,8%). Mentre, a Catalunya, tant el cost salarial com els altres costos van baixar a un ritme superior a la mitjana (-2,5% i -1,8%, respectivament).

COSTOS LABORALS DESAGREGATS				
Quart trimestre 2014.	Espanya		Catalunya	
	Euros	Variació anual (%)	Euros	Variació anual (%)
Cost laboral total	2.638,8	-0,5	2.753,9	-2,3
Cost salarial	1.991,8	-0,2	2.080,9	-2,5
Altres costos	647,0	-1,5	673,0	-1,8
Cotitzacions obligatòries	584,5	1,8	612,4	-13,6
Percepcions no salarials	77,9	-18,3	76,3	0,5
Subvencions i bonificacions	15,4	18,3	15,7	27,8

Font: INE.

En termes salarials, existeix una escletxa fiscal, que prové de la diferència entre el que li costa a l'ocupador contractar un treballador de determinades característiques i el que efectivament percep aquest treballador una vegada descomptades les deduccions i retencions. Com a exemple, en la següent taula, es prenen tres nivells de retribució i es calcula la escletxa fiscal en cada cas (en el supòsit d'un treballador solter i sense fills).

En primer lloc, assenyalar que les aportacions per part de l'empresa representen entorn del 22% dels costos totals. En segon lloc, que les deduccions i retencions del treballador assolien entre un 14% i un 22%. I finalment, destacar, que en considerar tant les aportacions de l'empresa com les deduccions i retencions del treballador, es crea una escletxa fiscal, que podria assolir fins al 43% del cost total per a l'empresa, és a dir que el que el treballador es queda en mà és aproximadament un 60% de quant costa contractar-ho. D'aquest exercici es desprèn que és necessari reduir la bretxa fiscal i especialment les cotitzacions a la Seguretat Social, tal com recomana la Comissió Europea.

ESCLETXA FISCAL						
	Euros	% Cost empresa	Euros	% Cost empresa	Euros	% Cost empresa
Sou Brut	48.000,0	78,3	24.000,0	76,4	18.000,0	76,4
Aportació Empresa	13.337,7	21,7	7.416,0	23,6	5.562,0	23,6
Seguretat Social (23,6%)	10.186,7	16,6	5.664,0		4.248,0	
Desocupació (5,5%)	2.374,0	3,9	1.320,0		990,0	
Fogasa (0,2%)	86,3	0,1	48,0		36,0	
Accidents de Treball (1,0%)	431,6	0,7	240,0		180,0	
Formació Professional (0,6%)	259,0	0,4	144,0		108,0	
1) Cost total per a l'empresa:	61.337,7	100	31.416,0	100	23.562,0	100
Sou Brut	48.000,0	78,3	24.000,0	76,4	18.000,0	76,4
Deduccions	2.740,9		1.524,0		1.143,0	
Seguretat Social (4,7%)	2.028,7		1.128,0		846,0	
Atur (1,55%)	669,0		372,0		279,0	
Formació Professional (0,1%)	43,2		24,0		18,0	
Retencions	10.359,4		3.840,0		2.160,0	
Deduccions i Retencions	13.100,3	21,4	5.364,0	17,1	3.303,0	14,0
2) Líquid per al treballador:	34.899,7	56,9	18.636,0	59,3	14.697,0	62,4
Escletxa fiscal: 1) - 2)	26.438,0	43,1	12.780,0	40,7	8.865,0	37,6

Font: Elaboració pròpia. Retencions: 48.000€ (24%), 24.000€ (16%) y 18.000 (12%).

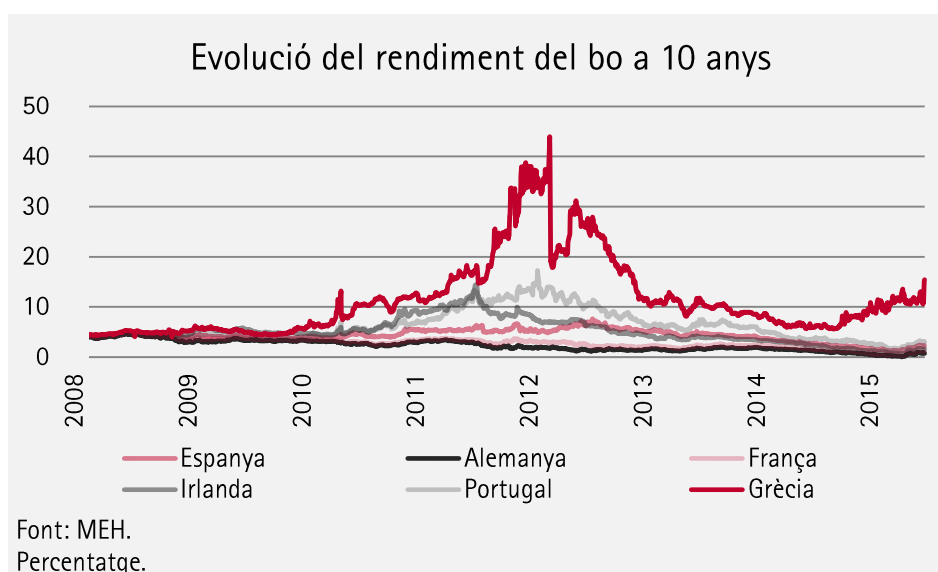
Finalment, i en relació als costos salarials, destacar l'acord aconseguit el passat 14 de maig entre representants del sector empresarial i dels treballadors quant als criteris per a la determinació dels increments salarials dels anys 2015, 2016 i 2017. Amb la finalitat de consolidar l'augment de l'ocupació i la creació d'ocupació de qualitat, es va negociar un increment salarial per aquest any de fins a un 1,0% i per al proper de fins a un 1,5%. És important destacar que aquest tipus de pacte facilita l'acord entre els agents socials, sobre la confrontació o els conflictes.

BREU CRÒNICA DE LA CRISI GREGA

GRÈCIA: PRINCIPALS INDICADORS MACROECONÒMICS I PREVISIONS						
Taxa de variació anual (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
PIB	-8,9	-6,6	-3,9	0,8	0,5	2,9
Consum privat	-10,6	-7,8	-2,0	1,3	0,6	2,4
Consum públic	-6,6	-5,0	-6,5	-0,9	-0,6	-0,3
FBCF	-16,8	-28,7	-9,5	2,7	-3,1	7,2
Exportacions	0,0	1,2	2,1	9,0	4,1	5,1
Importacions	-9,0	-9,1	-1,6	7,4	2,0	3,6
Ocupació	6,9	-7,8	-3,8	0,7	0,5	2,9
Atur (% PEA)	17,9	24,5	27,5	26,5	25,6	23,2
IPC	3,1	1,0	-0,9	-1,4	-1,5	0,8
CLU	-0,2	-3,3	-7,0	-1,6	0,1	1,7
Compte corrent (% del PIB)	-10,4	-4,4	-2,3	-2,2	-1,6	-1,3
Dèficit públic (% del PIB)	-10,2	-8,7	-12,3	-3,5	-2,1	-2,2
Deute públic (% del PIB)	171,3	156,9	175,0	177,1	180,2	173,5

Font: Comissió Europea.

El problema financer de Grècia ja va començar a albirar-se a mitjans dels 90, quan la despesa pública superava àmpliament les capacitats fiscals que generaven els ingressos. Durant els següents anys Grècia es va endeutar per cobrir el seu dèficit públic, que va arribar a representar gairebé un 14% del PIB. Amb el pas del temps, van començar a plantejar-se dubtes sobre la capacitat de Grècia de fer front a les obligacions concretes, així com la d'encausar la seva economia cap a una senda de creixement sostenible, amb dèficits moderats i un endeutament assumible (el deute grec se situava en el 171,3% del PIB en 2011). Derivat d'aquesta incertesa, l'economia grega va haver de fer front a un fort encariment dels costos de finançament.

En 2010, els problemes financers de Grècia van quedar en evidència i es temia que l'economia fes fallida. Addicionalment, aquest escenari representava una seriosa amenaça per a molts bancs estrangers que posseïen la major part del deute grec, especialment, bancs alemanys i francesos amb les conseqüents i rellevants pèrdues econòmiques.

Per això, Grècia va rebre en aquest any un préstec per part d'un conjunt de governs de països europeus i de l'FMI –amb el que es va impedir el seu *default* en aquest moment–, sota certes exigències tals com que l'economia reduís el seu endeutament i pogués fer front al pagament de les seves obligacions. Per la seva banda, el BCE va acceptar com a col·lateral dels seus préstecs bons garantits per Grècia, a més de comprar directament bons grecs. Aquests tres creditors han rebut, posteriorment, el nom de "troika", en referència a les institucions que han brindat assistència financera a Grècia.

En els anys posteriors Grècia va assolir reduir els seus dèficits però no va reconduir la seva economia a través de les reformes necessàries, per la qual cosa la contracció del PIB i de l'ocupació va ser molt severa. Per això, en 2012, es va tornar a establir un segon pla de rescat, encara que es va continuar amb la mateixa línia d'exigències econòmiques per part dels creditors. Paral·lelament, el BCE va anunciar la seva intenció d'intervenir per preservar l'euro, donant així un senyal tranquil·litzador als mercats i ajustant la política monetària a les circumstàncies econòmiques de la zona euro que no assolía sortir de la recessió.

Una missió de l'FMI, del BCE i de la Comissió Europea va arribar a Atenes el 29 de setembre de 2014, començant així les negociacions en el context d'una revisió del Programa d'Assistència Financera a Grècia. Però pocs mesos més tard, al gener d'aquest any, es van convocar eleccions parlamentàries per a la designació d'un nou govern, seguint el procediment establert per la constitució grega, després del tercer intent de vot parlamentari sense èxit a finals de desembre de 2014. Això va implicar el sorgiment de gran incertesa a nivell polític, en vista de l'imminent venciment del programa d'assistència financera el 28 de febrer.

Després d'una sèrie d'intenses negociacions entre el nou govern electe i les institucions creditores, es va sol·licitar, el 18 de febrer de 2015, una extensió de l'Acord de Facilitat d'Assistència Financera per a Grècia (MEFA, per les seves sigles en anglès). L'Eurogrup va accedir a concedir una extensió del programa per quatre mesos, amb el compromís del govern grec d'implementar el conjunt de reformes acordat.

La profunda crisi econòmica de Grècia va jugar un paper determinant en el resultat de les últimes eleccions, on el partit majoritari en la coalició de govern d'esquerra va ser Syriza, i els seus partidaris van buscar en les converses amb els creditors de Grècia modificar les exigències establertes a canvi de l'assistència financera. Les mesures proposades pel nou govern grec, apuntaven a una flexibilització de l'ajust fiscal i una reestructuració del deute vigent.

El desacord entre Grècia i els creditors es devia al fet que, d'una banda, l'economia no va aconseguir sortir de la recessió i l'actual govern considerava que les mesures exigides fins al moment no havien donat els seus fruits i que per això era necessària una revisió de les condicions demandades. Però,

d'altra banda, les institucions creditores, com l'FMI, no volien assegurar precedent de concessions i van exigir el compliment de les obligacions concretes.

Al juny, després de diverses setmanes de negociacions, i amb un aparent acostament entre el govern grec i els representants dels principals creditors de Grècia, no s'havia assolit trobar una sortida consensuada. Davant la falta d'acord entre Grècia i els seus socis europeus, el govern grec va decidir convocar un referèndum per consultar sobre l'aplicació de les condicions exigides pels seus creditors. En aquest sentit, el govern d'Alexis Tsipras, es va postular en contra d'acceptar certes demandes – com algunes relatives a les pensions i l'IVA– i pretenia a més reestructurar el deute grec, instant, per tant, als ciutadans grecs a que rebutgin tals exigències.

Concretament, el dimarts 30 de juny, data límit per al pagament per part de Grècia d'un préstec d'aproximadament 1.500 milions d'euros a l'FMI, expirava la pròrroga atorgada per les institucions al febrer per negociar un nou programa, la qual cosa era condició necessària perquè el BCE mantingués la línia de finançament d'emergència als bancs grecs. En aquestes circumstàncies, el sistema financer grec va afrontar un seriós problema de liquiditat i el govern va prendre mesures de control de capitals i va establir un "corralito" bancari buscant contenir així la sortida de capitals que es venia registrant.

Segons un informe preliminar sobre la sostenibilitat del deute grec elaborat per l'FMI a la fi de juny, "per assegurar que el deute sigui sostenible, les mesures de política a Grècia han de reprendre el seu curs [...], però si s'afebleix encara més el conjunt de reformes –en particular, a través de reduccions en els objectius de superàvit primari i amb reformes estructurals menys profundes– resultarà necessari realitzar quitacions en el deute".

56

D'acord amb aquesta institució, canvis molt significatius en les polítiques i en les previsions han tingut lloc des de principis d'any, la qual cosa incideix en un augment de les necessitats de finançament per a Grècia. L'FMI estima que per a l'horitzó entre octubre de 2015 i finals de 2018 seran necessaris 50.000 milions d'euros per cobrir les necessitats financeres de l'economia grega.

NECESSITATS DE FINANÇAMENT DEL GOVERN GREC	
Milions d'euros.	Oct2015 - Dic2018
Total:	50.200
Amortitzacions	29.800
Pago d'interessos	17.200
Endarreriments	7.000
Amortidors de liquiditat	7.700
Privatitzacions (-)	2.000
Superàvit primari (-)	9.400

Font: FMI.

Grècia va rebre una proposta per part de la Comissió Europea, i el seu govern va decidir sotmetre la seva aprovació a referèndum amb una victòria del no. Malgrat els temors que tal resultat havia originat, Grècia va sol·licitar de manera formal un tercer rescat al Mecanisme Europeu d'Estabilitat – amb el qual es van realitzar pagaments de venciments imminents al BCE i altres socis europeus– a

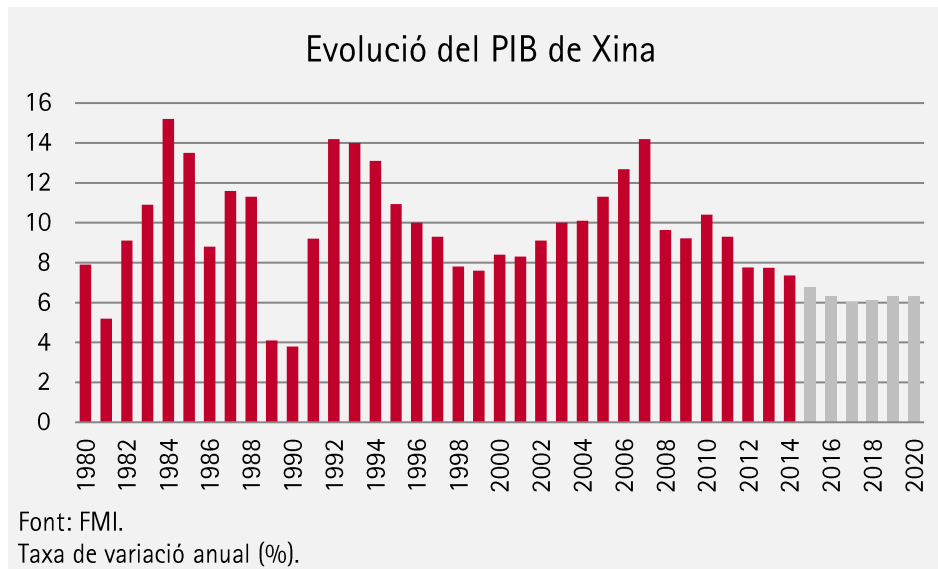
canvi de l'aplicació d'un paquet d'ajustos i reformes a Grècia. D'aquesta forma, el MEE podrà desemborsar fins a 86.000 milions d'euros en préstecs durant els propers tres anys. Segons la Comissió Europea, després de diversos mesos d'intenses negociacions, el programa permetrà reduir la incertesa i estabilitzar la situació econòmica i financera.

El 20 d'agost Alexis Tsipras va renunciar arran de discrepàncies internes dins del partit de govern – que han donat origen a un nou partit anomenat Unitat Popular– i es van convocar eleccions anticipades pel 20 de setembre.

CAP A UN NOU MODEL DE CREIXEMENT ECONÒMIC A LA XINA

Segons l'FMI, en el seu informe sobre l'economia xinesa publicat el 14 d'agost, el PIB de la Xina creixerà a taxes més moderades en els propers anys. Concretament, pel 2015, l'FMI projecta un creixement de 6,8%, lleugerament per sota de l'objectiu de creixement del govern xinès de 7,0%.

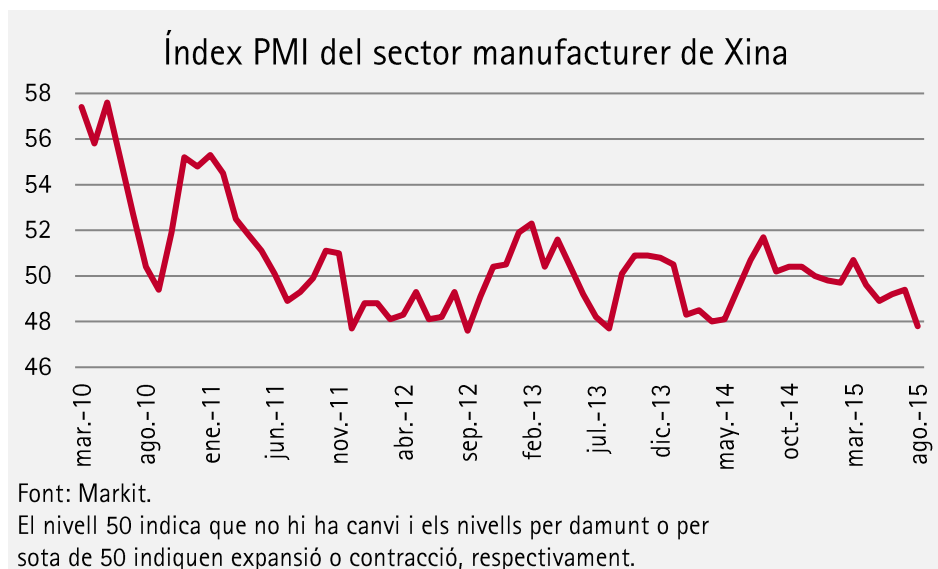
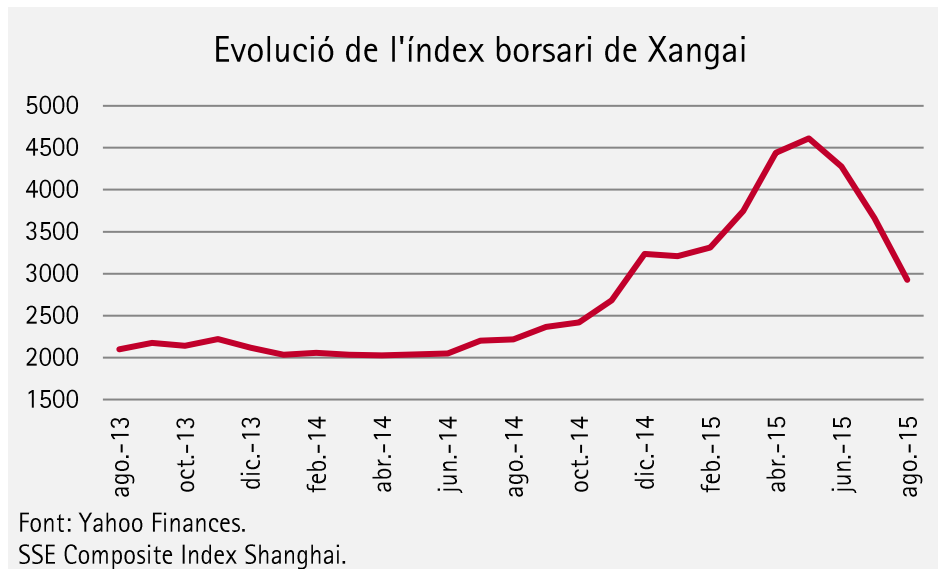
Això serà conseqüència d'un procés de calibratge de les polítiques econòmiques i d'implementació de reformes estructurals per garantir una desacceleració gradual de l'economia, generar noves fonts de creixement i augmentar el creixement potencial del PIB.

Segons l'FMI, l'economia xinesa es dirigeix cap a un nou estat de "normalitat" que implicarà un creixement econòmic més moderat, però al seu torn més segur i sostenible, en el qual el mercat tindrà major participació. Així mateix, es corregiran certes vulnerabilitats intrínseques de l'economia xinesa, com el ràpid creixement del crèdit i de la inversió en construcció.

En el seu recent informe, l'FMI assenyala, que la Xina ha realitzat progressos considerables per corregir els desequilibris externs. Així, es va corregir la infravaloració del iuan i el superàvit per compte corrent va descendir d'aproximadament del 10% del PIB en 2007 al 2,1% del PIB en 2014. En l'àmbit intern, al seu torn, es van produir ajustos quant al patró de creixement de l'economia, amb una major contribució del consum a l'augment del PIB, fins i tot superior a la de la inversió en el 2014. Així mateix les rendes del treball han tenint una major preponderància en el PIB xinès.

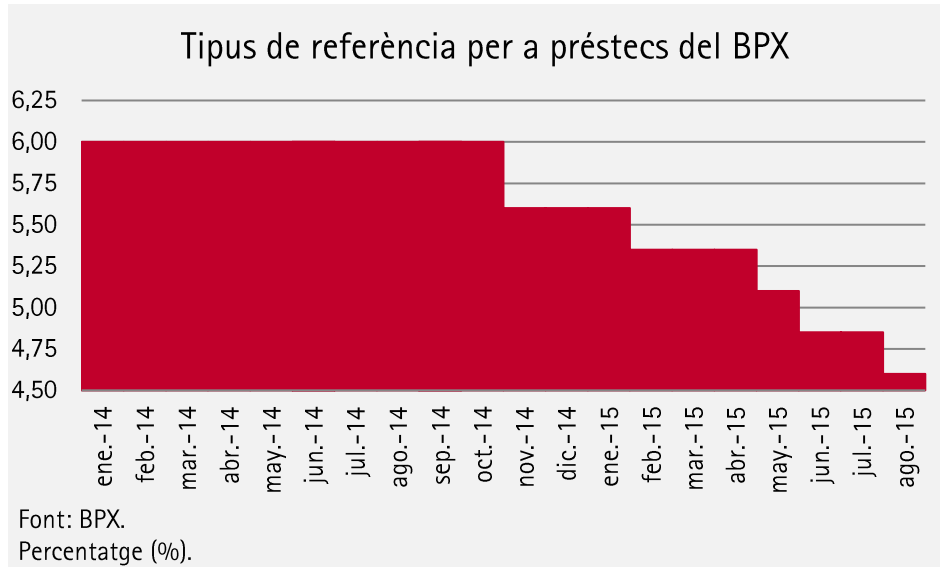
Recentment, els símptomes més visibles de la desacceleració de la Xina es van manifestar, per exemple, en la reducció de les seves importacions o la pèrdua de dinamisme del sector industrial, la qual cosa ha impactat negativament en la demanda a l'exterior de matèries primeres i altres inputs. A nivell intern, s'han produït moviments als mercats financers –forts caigudes en la borsa durant els últims mesos– a causa, en part, de la incertesa econòmica que genera aquesta nova fase de transició.

En aquest sentit, les autoritats monetàries de la Xina han intervingut, a través d'una política monetària més flexible, amb la finalitat de proveir a l'economia de major liquiditat. Així, el Banc Popular de la Xina, des del mes de novembre de 2014, ha rebaixat els tipus d'interès de referència per a préstecs en cinc oportunitats, i també ha reduït el coeficient de caixa.

A més, el iuan s'ha devaluat respecte al dòlar nord-americà, després d'una intervenció de les autoritats xineses a l'agost, no anticipada, i a partir de la qual s'establí una reforma canviària amb l'objectiu de donar als mercats més incidència en la determinació del tipus de canvi del iuan i reflectir millor l'equilibri entre l'oferta i la demanda al mercat de divises. Atès que el iuan estava sobrevalorat pel seu ancoratge amb el dòlar, el BPX va decidir donar més marge perquè el mercat determinés el valor de la moneda xinesa. D'aquesta forma, el iuan registrava la seva major caiguda diària contra el dòlar des de mitjan anys 90.

Quant a les mesures adoptades al mercat de divises, l'FMI apunta que una major flexibilitat en la determinació del tipus de canvi serà important per a la Xina en la mesura que s'atorgui un paper més rellevant al mercat en l'economia i que això permeti la seva millor integració al mercat financer global.

Fora de la Xina, l'impacte de la transició cap a un nou model econòmic serà rellevant donada la importància de l'economia xinesa al món. Els seus principals socis comercials –entre els quals es troben majoritàriament moltes economies asiàtiques com el Japó, i fora de la regió destaca els EUA– es veuran afectats en la mesura que la demanda de les seves exportacions es redueixi en caure l'activitat en l'economia xinesa. En particular, afectarà als majors venedors de la Xina de matèries primeres, com els països llatinoamericans, entre els quals destaca el Brasil, o Rússia com a venedor de cru. Aquestes economies ja estan patint els efectes negatius que en la valoració de les seves exportacions té el context actual de baixos preus de les *commodities*.

Europa no es veurà tan perjudicada, en termes generals, com altres economies més dependents comercialment de la Xina, ja que les seves principals fonts de comerç són intracomunitàries. De fet, la indústria europea podria veure's beneficiada, en certa mesura, dels menors costos de les matèries primeres i de l'energia, en reduir-se els preus d'importació d'aquests inputs, augmentant així la competitivitat dels productes europeus, a més d'una conjuntura en la qual l'euro es manté molt depreciat.

PRINCIPALS SOCIS COMERCIALS DE XINA				
Percentatge.	2012		2013	
	Exportacions	Importacions	Exportacions	Importacions
Total				
Àsia	49,1	57,1	51,3	55,9
Hong Kong, Xina	15,8	1,0	17,4	0,8
Japó	7,4	9,8	6,8	8,3
Corea Rep.	4,3	9,3	4,1	9,4
Taiwan, Xina	1,8	7,3	1,8	8,0
Àfrica	4,2	6,2	4,2	6,0
Europa	19,3	15,8	18,4	16,6
Regne Unit	2,3	0,9	2,3	1,0
Alemanya	3,4	5,1	3,0	4,8
França	1,3	1,3	1,2	1,2
Itlàia	1,3	0,9	1,2	0,9
Països Baixos	2,9	0,5	2,7	0,5
Espanya	0,9	0,3	0,9	0,3
Rússia	2,2	2,4	2,2	2,0
Amèrica Llatina	6,6	6,9	6,1	6,5
Brasil	1,6	2,9	1,6	2,8
Mèxic	1,3	0,5	1,3	0,5
Nord Amèrica	18,6	8,6	18,0	9,1
Canadà	1,4	1,3	1,3	1,3
EUA	17,2	7,3	16,7	7,8
Oceania	2,2	5,0	2,0	5,6
Austràlia	1,8	4,7	1,7	5,1

Font: Institut d'Estadístiques de Xina.

PRESSUPOSTOS GENERALS DE L'ESTAT 2016

El passat mes d'agost, el Govern Espanyol va aprovar el Projecte de Llei de Pressupostos Generals de l'Estat (PGE) per 2016. A diferència d'altres anys, que es van aprovar a la fi de setembre en compliment del mandat constitucional, en aquesta ocasió s'ha avançat la seva tramitació parlamentària amb motiu de la finalització de la legislatura, i les eleccions generals previstes en el mes de desembre.

Els PGE-2016 estimen la robustesa del creixement econòmic, la senda de reducció del dèficit públic, ja per sota del 3%, que determina l'existència de dèficit excessiu a l'efecte del procediment europeu i del Pacte d'Estabilitat i Creixement, aconseguint el nivell de deute públic el seu punt màxim, en un 98,5% del PIB. Gràcies al creixement econòmic i a la continuació en les polítiques de reducció del dèficit públic, aquest nivell de deute públic començarà a descendir a partir del 2017.

El fort impuls de l'activitat econòmica permet un fort augment de la recaptació tributària, de l'ordre del 6,2% sobre el pressupost de 2015; o bé, del 4% sobre l'avanç de la liquidació, tota vegada, que s'incorpora la reducció de tipus impositius contemplada en la reforma fiscal, que afecta, essencialment, a l'IRPF i a l'impost de societats.

L'augment d'aquests ingressos tributaris per a l'Estat es reduirà amb les cessions d'impostos a Comunitats Autònomes i Administracions locals, que augmentessin un 8.4% respecte del pressupost de 2015, i el minvament d'altres ingressos, que ho faran en una 32.5%. Per això, el total d'ingressos no financers per a l'Estat se situarà en un 3.4% pel que fa al Pressupost del 2015 (o de +0,8 pel que fa a l'estimació de liquidació per a aquest any).

Per tot això, el pressupost de despesa de l'Estat haurà de reduir-se un 3%, atès que gràcies a la reducció de l'aportació de l'Estat al SEPE i FOGASA (que passarà en 2015 de 10.409 milions d'euros a 4.519,70 en 2016) es podrà incrementar la despesa no financera dels Ministeris en un 2,6%.

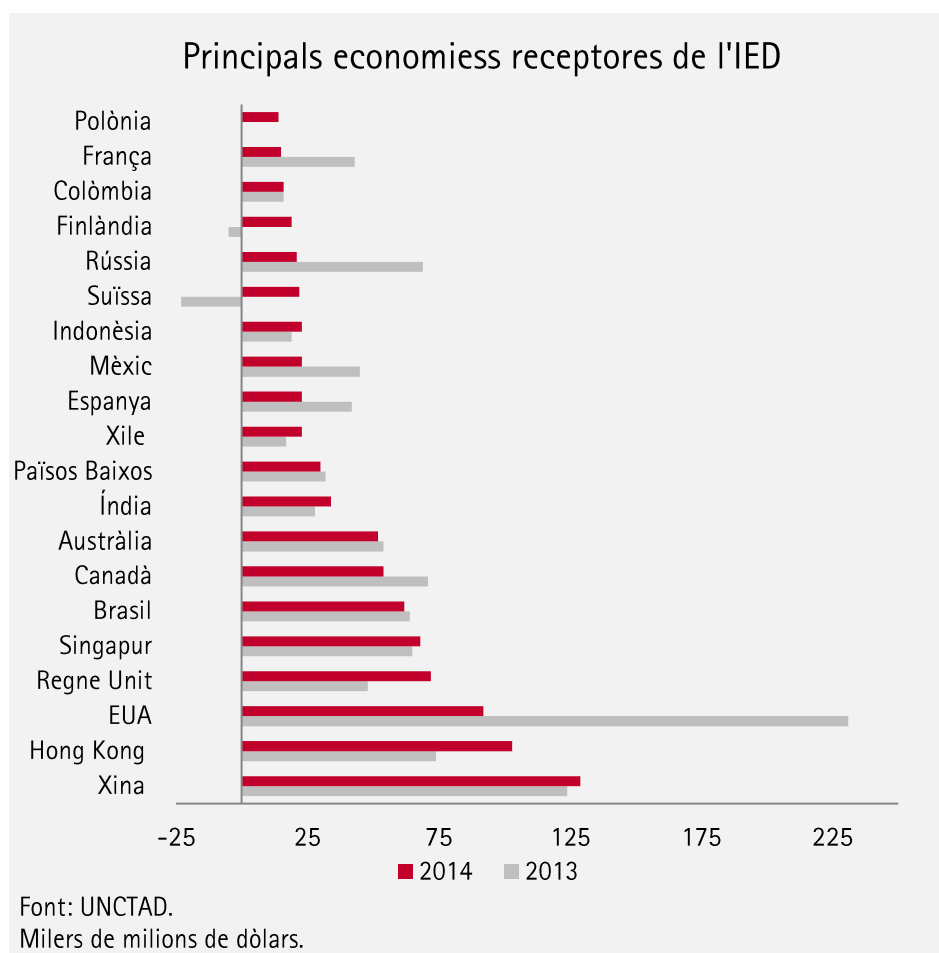
Dins de les despeses consolidades, destaca l'increment de Justícia (6.3%) i augment de la despesa social sense desocupació (3.8%), la congelació de la inversió en infraestructures (+0.1%) i la reducció de la despesa en desocupació (-21,7%) per la millora del mercat laboral.

En aquest context, s'han suavitzat la política de reducció de la despesa. Així, s'incrementa el volum de l'oferta pública d'ocupació i es projecta un increment salarial del 1%. Per la part dels ingressos, destacar les mesures contemplades en el reforma fiscal, que s'han avançat, en el cas de l'IPF, a juliol de 2015.

Per tot això, la reducció del dèficit es va a assegurar en les millores que al Pressupost, ja sigui en ingressos o despeses, es deriven de la millor activitat econòmica.

INVERSIÓN EXTRANJERA

La inversió estrangera mundial va descendir en 2014 un 16%, totalitzant 1,23 bilions de dòlars, segons l'UNCTAD. La caiguda dels fluxos d'inversions global es va deure a la major fragilitat de l'economia mundial, una major incertesa quant a les polítiques per part dels inversors i a més risc associat a factors geopolítics. En particular el flux d'inversió estrangera cap als països desenvolupats va mantenir el seu descens, mentre que la inversió en les economies en desenvolupament va aconseguir el seu màxim nivell (55% del total). Cal destacar, que la Xina va ser el principal receptor d'inversió estrangera en el 2014, i entre les deu destinacions preferits, cinc són economies en desenvolupament. De cara a aquest i els propers anys, es preveu que els fluxos d'inversió estrangera repuntin, amb un creixement d'11,0% en 2015, i de 8,4% i 16,2% en 2016 i 2017, respectivament.

FLUXOS DE IED PER TIPUS D'ECONOMIA							
Milers de milions de dòlars	Mitjana 2005–2007	Mitjana 2009–2011	2013	2014	2015	2016	2017
IED mundial	1.397	1.359	1.467	1.228	1.368	1.484	1.724
Economies desenvolupades	917	718	697	499	634	722	843
Economies en desenvolupament	421	561	671	681	707	734	850
Economies en transició	60	81	100	48	45	47	53
Percentatge	Mitjana 2005–2007	Mitjana 2009–2011	2013	2014	2015	2016	2017
IED mundial	40,1	3,1	4,6	-16,3	11,4	8,4	16,2
Economies desenvolupades	48,2	3,0	2,7	-28,4	23,8	13,9	16,7
Economies en desenvolupament	26,1	4,8	5,0	1,6	3,3	3,9	15,8
Economies en transició	48,0	-1,1	17,0	-51,7	-2,3	5,3	12,3

Fuente: UNCTAD.

DISTRUBUCIÓ DELS FLUXOS D'IED			
Percentatge	2012	2013	2014
Economies desenvolupades	48,4	47,5	40,6
Europa	28,6	22,2	23,5
Amèrica del Nord	14,9	20,5	11,9
Economies en desenvolupament	45,6	45,7	55,5
Àfrica	4,0	3,7	4,4
Àsia	28,6	29,2	37,9
Llatinoamèrica i el Carib	12,7	12,7	13,0
Oceania	0,3	0,2	0,2
Economies en transició	6,1	6,8	3,9

Font: UNCTAD.

En el primer semestre de 2015 la inversió estrangera total a Catalunya va créixer un 280,3%, la qual cosa implica un increment més fort que el registrat per a la inversió en el conjunt d'Espanya, que va pujar un 73,4%. En termes absoluts, la inversió, respecte a igual període de 2014, va augmentar en 1.444 milions d'euros.

És de destacar que la gran majoria de la inversió estrangera a Catalunya prové dels països de l'OCDE (88,4%) i, al seu torn, de la Unió Europea (65,2%). Així mateix la inversió provinent d'Amèrica Llatina, i en menor mesura d'Àsia i Oceania, va créixer de forma significativa en l'últim semestre. Per branca d'activitat, cal esmentar, el creixement de la inversió en educació i en indústries de les

manufactures. A més, gairebé la meitat (49,4%) de l'augment total de la inversió s'explica per l'increment de la inversió en construcció i en activitats immobiliàries.

2016

INCERTESA INTERNACIONAL I AUGMENT DE L'AVERSIÓ AL RISC

En els primers mesos de l'any, certs indicadors avançats i d'alta freqüència, assenyalaven un fort augment de l'aversion al risc per part dels agents econòmics internacionals. Això s'ha reflectit, per exemple, en considerables caigudes borsàries en un context d'elevada volatilitat dels mercats financers i de gran incertesa sobre diversos factors de risc, que podrien alterar a la baixa les perspectives de creixement globals i, en particular, sembrar dubtes sobre la continuïtat de la recuperació després de l'última crisi econòmica.

El creixement d'Europa està sent més moderat del desitjat, i encara que es mostra resilient a l'empitjorament de les condicions externes, es veuria alterat si els riscos negatius es materialitzessin. ¿Quins són les incerteses que es plantegen actualment i que podrien afectar negativament l'escenari econòmic a curt i mig termini?

A nivell internacional, les principals inquietuds provenen de l'àmbit de les economies emergents. Concretament, existeixen dubtes sobre la desacceleració del creixement de l'economia xinesa i el seu canvi de model productiu, i com això repercutirà a l'entorn d'economies fortament vinculades a ella. I d'altra banda, la profunda recessió al Brasil, una economia que s'està veient seriosament afectada per un context polític desfavorable, la persistència de grans desequilibris macroeconòmics i un context internacional més volàtil i amb menors preus de les matèries primeres.

A més, la normalització de la política monetària als EUA podria implicar un enduriment de les condicions financeres per a diverses economies no desenvolupades, especialment per les que presenten desequilibris macroeconòmics i que per tant són més fràgils davant els vaivens dels mercats financers internacionals.

A tot això, cal afegir, les incerteses relacionades amb l'evolució del preu de les matèries primeres, sobretot, amb el descens precipitat del preu del petroli. El cru va arribar a cotitzar per sota dels 30 dòlars el barril Brent, marcant nivells mínims en 12 anys, fonamentalment a causa que la demanda actual es troba molt per sota de la producció disponible. Cal esmentar, que el 16 de febrer es va realitzar un acord per a l'estabilització de la producció als nivells de gener de 2016 entre Aràbia Saudita, Rússia, Veneçuela i Qatar.

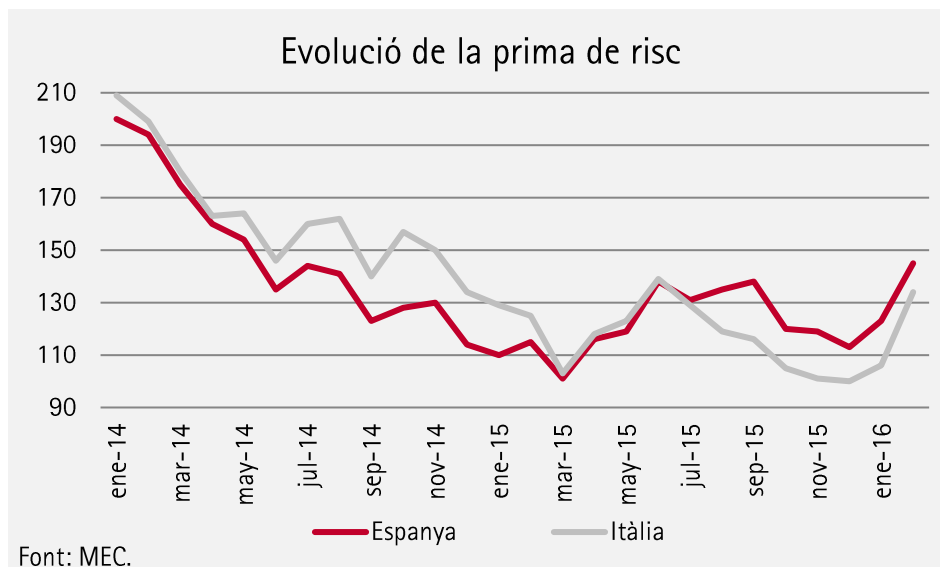
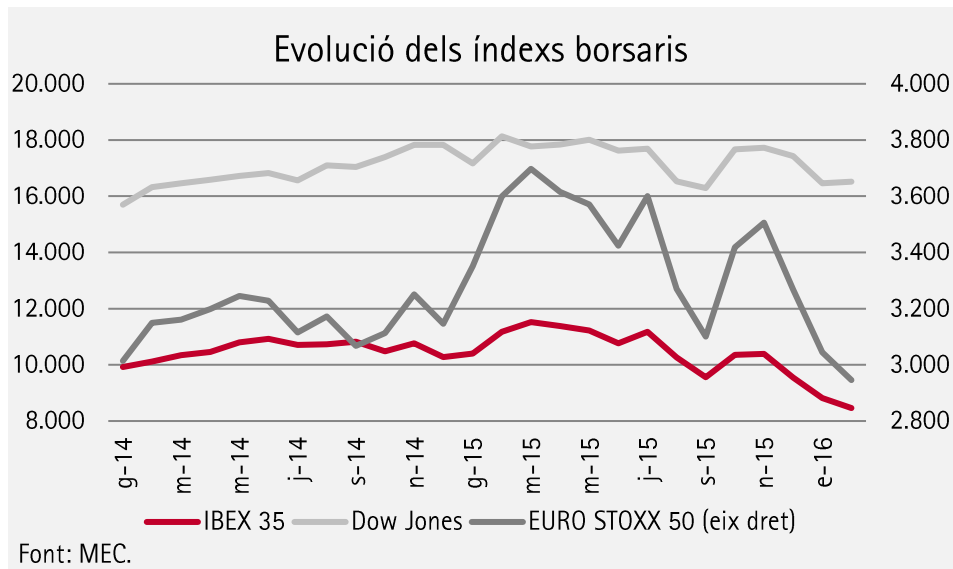
Així mateix l'aprofundiment i prolongació dels conflictes geopolítics també representa una amenaça a la recuperació econòmica: les sancions econòmiques imposades a partir del conflicte entre Rússia i Ucraïna o les conseqüències a nivell migratori de la guerra a Síria.

En aquest sentit, diverses institucions monetàries, s'han mostrat prudents a l'hora d'avaluar les implicacions de l'increment de la incertesa i han llançat missatges més suaus als mercats en relació a les mesures a adoptar, ja sigui sobre el ritme de pujada de tipus en el cas de la Fed o sobre la possibilitat d'ampliació del programa de compra d'actius del BCE.

Específicament, a Europa, recents problemes associats al sistema financer d'alguns països, com la gestió de la cartera de morosos de certs bancs italians o els dubtes sobre la solvència d'alguna destacada institució financera alemana, també alimenten l'ambient d'inestabilitat dels últims mesos.

D'altra banda, tampoc ha contribuït a generar un clima d'estabilitat el temor d'un "Brexit" en funció dels resultats del referèndum previst per a juny d'aquest any en el qual es consultarà sobre la permanència o no del Regne Unit en la Unió Europea.

Certs indicadors borsaris poden servir com a termòmetre de la inestabilitat recent dels mercats a nivell internacional. En aquest sentit, s'han apreciat fortes caigudes en els principals indicadors borsaris. També, ha descendit la rendibilitat dels bons de deute a 10 anys –que actuen com a actiu de refugi en moments de turbulències als mercats– i s'han incrementat les primes de risc d'economies europees perifèriques, com Espanya o Itàlia.

SECTOR TURÍSTIC

Amb informació disponible al mes de desembre és possible fer un balanç de l'activitat econòmica generada pel sector turístic al llarg de tot el 2015. La importància del sector recau, fonamentalment, en la seva capacitat per generar llocs de treball, malgrat la estacionalitat que els caracteritza, i el seu potencial d'atracció de divises a l'economia. En definitiva, l'activitat turística consisteix a exportar, dins de les fronteres, productes i serveis d'origen nacional que són consumits per no residents.

A nivell internacional hi ha cada vegada més destinacions que s'han obert al turisme i això suposa que el sector turístic a Espanya i Catalunya s'enfronta a importants desafiaments relacionats amb una contínua expansió i una major diversificació dels productes turístics. Segons l'Organització Mundial del Turisme, es preveu que les arribades de turistes internacionals a escala mundial augmentin un 3,3% anual entre 2010 i 2030, fins a assolir els 1.800 milions de turistes. Per a les economies avançades, el creixement esperat serà de 2,2% anual, per la qual cosa el major augment vindrà pel costat de les economies emergents, amb un increment anual previst de 4,4%. S'estima que en 15 anys la quota de mercat de les economies emergents en el turisme mundial serà el 57%.

No obstant això, l'evolució del sector turístic espanyol i català ha estat excel·lent, aprofitant els avantatges que per al sector ha suposat la reducció del preu de les matèries primeres a nivell mundial (del petroli en particular), la recuperació de l'economia domèstica i europea amb un fort impuls de la demanda interna, depreciació de l'euro, millora de les condicions financeres. Espanya segueix ocupant, juntament amb els EUA; França i la Xina els primers llocs quant a arribada de turistes i ingressos.

RÀNQUING TURISME 2014			
Turistes Internacionals		Ingressos per Turisme	
1	França	1	EUA
2	EUA	2	Espanya
3	Espanya	3	Xina
4	Xina	4	França
5	Itàlia	5	Macau (Xina)
6	Turquia	6	Itàlia
7	Alemanya	7	Regne Unit
8	Regne Unit	8	Alemanya
9	Rússia	9	Tailàndia
10	Mèxic	10	Hong Kong (Xina)

Font: OMT.

Segons les dades de l'EPA de l'últim trimestre de 2015, el percentatge de la població total ocupada que treballa en el sector turístic va ser del 12,2% i 13,0% a Catalunya i Espanya, respectivament. A Catalunya, el sector turístic va representar el 16,5% de l'ocupació total en el sector serveis.

En aquest sentit, el saldo de turisme i viatges que dona la Balança de Pagaments per a Espanya – registre de totes les transaccions entre un país i la resta del món– deixa un superàvit superior fins i tot que el generat pel saldo comercial de l'economia espanyola. D'aquesta forma, el saldo total del compte capital ha presentat registres positius en relació al PIB des de 2013. Això constitueix un dels reequilibris macroeconòmics més significatius dels últims anys, a través del qual l'economia espanyola ha ajustat el seu dèficit exterior en més de 10 punts des de 2008.

SALDOS DE LA BALANÇA DE PAGAMENTS			
Milions d'euros	Béns i serveis	Turisme	Compte corrent (% del PIB)
2008	-57.215	29.607	-9,3
2009	-11.931	27.608	-4,3
2010	-13.878	28.431	-3,9
2011	-1.888	32.219	-3,2
2012	15.999	33.256	-0,2
2013	33.457	34.803	1,5
2014	25.956	35.440	1,0
2015	27.366	35.272	1,5

Font: BdE.

Dos de les estadístiques més rellevants per analitzar l'evolució de l'activitat turística, i que a més permet una comparació entre Catalunya i Espanya, són l'entrada de turistes internacionals i la despesa realitzada per aquests visitants.

L'evolució de la quantitat de turistes que arriben tant a Espanya com a Catalunya ha marcat a nivells rècord en els últims anys. En 2015, 68,1 milions de turistes van visitar Espanya, la qual cosa implica un creixement de 4,9% en relació al 2014. A Catalunya, van arribar 17,4 milions de visitants internacionals en 2015, amb un increment de 3,7%, la qual cosa la col·loca com la principal comunitat receptora, ja que representa el 25,6% del total.

TURISME INTERNACIONAL 2015		
	Arribades (persones)	Despesa (milions d'euros)
Espanya	68.137.625	67.385
Andalusia	9.315.925	10.346
Illes Balears	11.652.366	11.012
Canàries	11.589.715	12.859
Catalunya	17.425.632	15.813
C. Valenciana	6.493.965	5.606
Madrid	5.134.467	6.240
Altres CCAA	6.509.256	5.577

Fuente: INE.

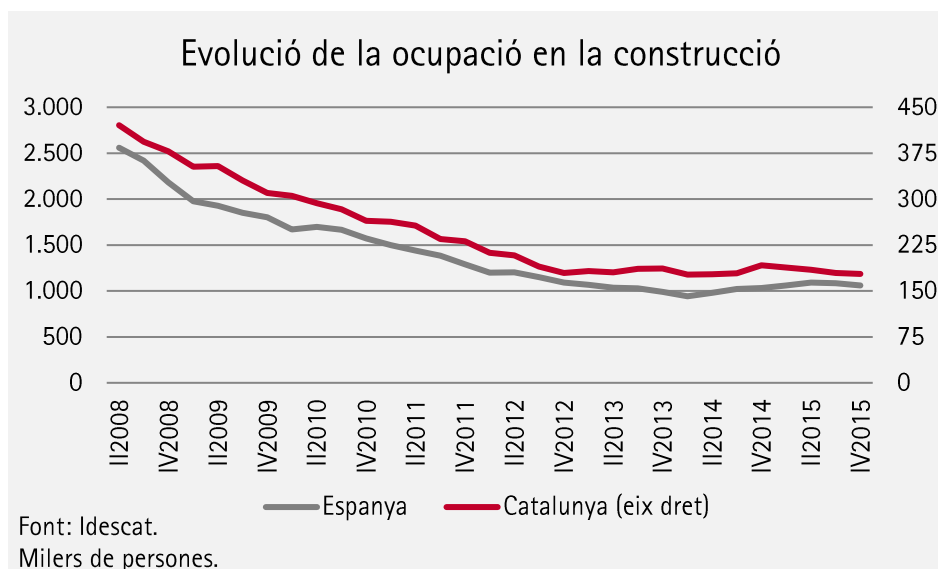
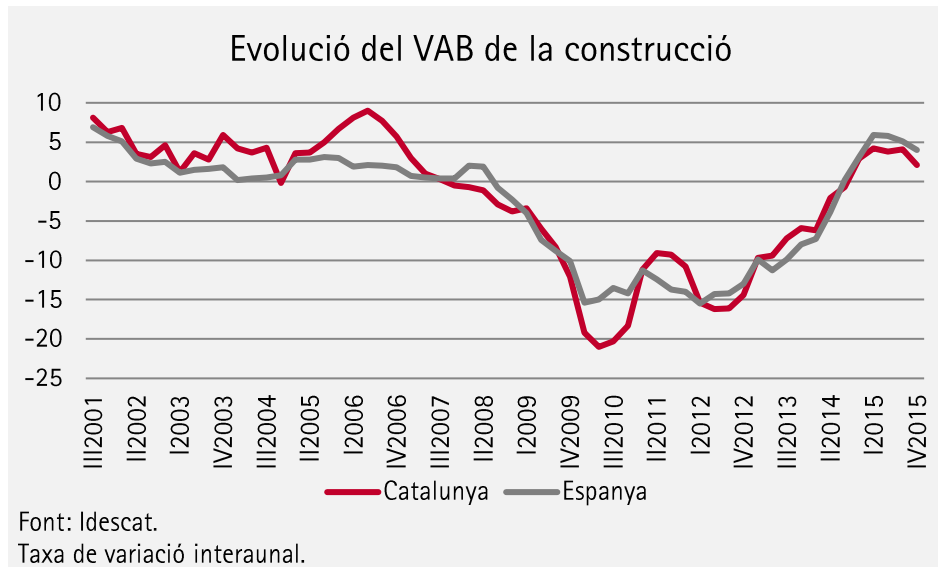
Quant a la despesa, en 2015, la despesa total va assolir els 67.385 milions d'euros a Espanya (augment de 6,8% respecte a 2014) i els 15.813 milions d'euros a Catalunya (augment de 4,5%

respecte a 2014). D'aquesta forma, la despesa realitzada a Catalunya va ser la major en relació a la resta de CCAA i va representar el 23,5% del total.

D'ambdues estadístiques, es pot calcular la despesa mitjana per turista, que per al total d'Espanya va ascendir a 989,5 euros per persona en 2015, mentre que a Catalunya la despesa mitjana va ser menor, de 908,8 euros per persona. Això seria reflex de diversos factors, com ser, la durada de l'estada o el perfil del turista. Per exemple, els turistes de França o Itàlia solen tenir una despesa mitjana més reduïda, fins i tot per sota de la mitjana, que el dels turistes provinents d'altres països, i són, al seu torn, els principals països emissors per a Catalunya.

SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

En el 2015 va començar una incipient recuperació del sector de la construcció després de set anys de contracció, situació que s'aprecia no solament a través de les dades de Comptes Nacionals, sinó també en les xifres d'ocupació i en altres indicadors del sector de més curta freqüència.

El pes del sector en termes d'ocupació va passar de representar el 13% del total en 2008, a gairebé un 6% actualment. No obstant això, cal destacar, que l'ocupació en el sector va començar a pujar a finals de 2014, tant en termes d'EPA com d'afiliació, encara que a Catalunya en l'últim trimestre de 2015 es va registrar un descens de la població ocupada segons l'EPA.

A més, a partir de la segona meitat de 2014, es va registrar una evolució favorable d'alguns indicadors com el consum de ciment, la compravenda d'habitatges o els habitatges en construcció.

No obstant això, els valors de 2015 d'aquests indicadors amb prou feines representen un reduït percentatge dels nivells assolits en 2007. Per tant, el nivell d'activitat de la construcció està repuntant però de manera testimonial respecte als nivells d'anys enrere.

La licitació oficial, d'altra banda, s'ha reduït en 2015, després de dos anys d'augment. A Espanya, la caiguda es va donar només en l'obra civil, mentre que a Catalunya es va reduir a més l'edificació.

Cal destacar, la recuperació del mercat immobiliari en 2015, la qual cosa s'aprecia en l'increment del nombre de transaccions hipotecàries o en l'augment dels preus de l'habitatge. Al seu torn, la compravenda d'habitatges, va créixer exclusivament per les transmissions d'habitatge usat d'acord amb dades per tota Espanya.

En aquest sentit, és important assenyalar que fa falta dur a terme una veritable política d'incentius a la rehabilitació pel que fa a l'edificació residencial, per la seva capacitat de generar riquesa i ocupació, a través de millores en l'habitabilitat, l'accessibilitat o l'eficiència energètica, per esmentar alguns exemples.

D'altra banda, cal evitar que l'ajust recaigui a l'excés en les inversions públiques, concretament en les infraestructures, per la qual cosa seria necessari dissenyar un programa de desenvolupament d'infraestructures amb rendibilitat economicosocial, és a dir, amb tornades positives a mitjà i llarg termini, més enllà de l'efecte immediat "keynesià" d'impuls a la demanda.

INDICADORS DEL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ					
	Període	Catalunya		Espanya	
		Darrer valor	Variació	Darrer valor	Variació
Valor afegit (índex)	IV.2015	-	2,1	-	4,0
Consum ciment (milers de tones)	Desembre 2015	110,3	7,6	834,7	5,4
Habitatges en construcció (unitats)	Desembre 2015	1.333	27,6	7.064	30,2
Licitació oficial en construcció (milions d'euros)	Desembre 2015	63,8	-24,1	951,3	-10,3
Compravenda habitatges (unitats)	2015	54.571	14,0	354.132	11,1
Preus habitatge (índex)	III.2015	-	6,1	-	4,5
Població ocupada (milers de persones)	IV.2015	177,8	0,7	1.058,5	8,1
Afiliació (milers de persones)	Desembre 2015	170,7	5,3	991,2	4,1

Font: Idescat, INE.

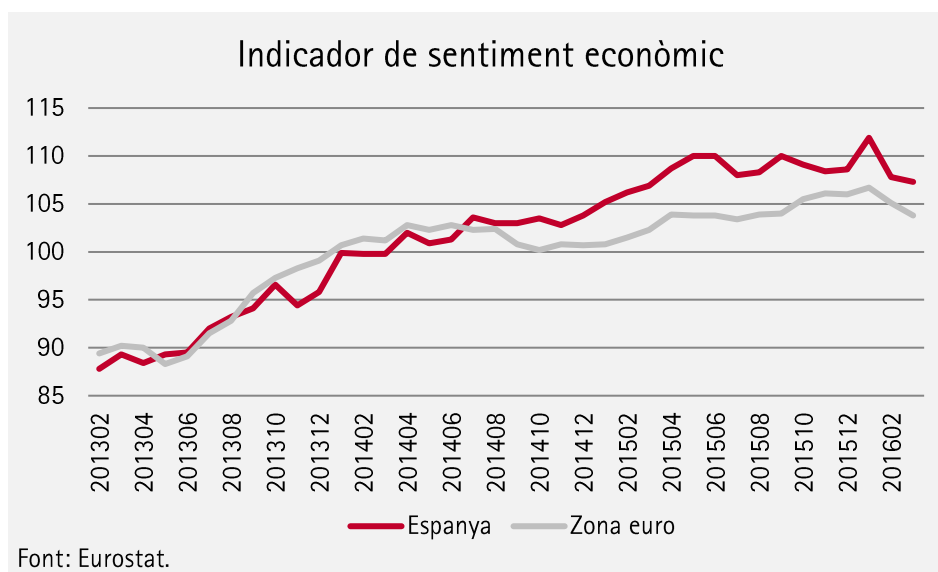
HABITATGES I LICITACIÓ						
	2007	2015	Variació anual 2015		Variació acumulada 2015 / 2007	
			%	unitats	%	unitats
Catalunya:						
Total habitatges iniciats	88.391	12.428	27,6	2.691	-85,9	-75.963
Total habitatges acabats	74.802	4.636	-18,9	-1.077	-93,8	-70.166
Licitació oficial obres	7.500	1.158	-34,0	-595	-84,6	-6.343
Espanya:						
Total habitatges iniciats	688.851	76.542	30,2	17.766	-88,9	-612.309
Total habitatges acabats	641.419	45.152	-3,6	-1.670	-93,0	-596.267
Licitació oficial obres	40.355	10.112	-22,2	2.891	-74,9	-30.243

Font: CCOC.

EXPECTATIVES ECONÒMIQUES I SITUACIÓ POLÍTICA

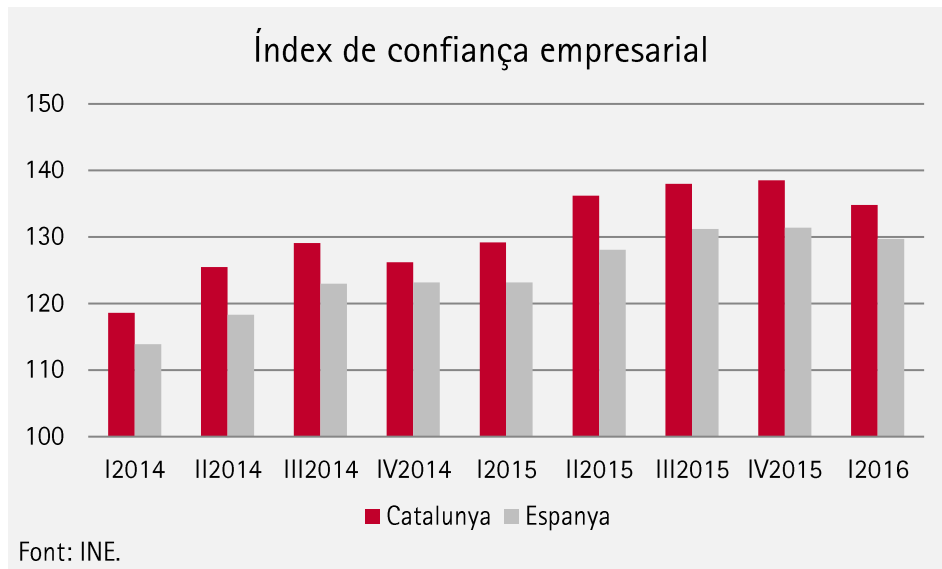
A Espanya, el recent deteriorament dels indicadors d'expectatives, així com dels de confiança de consumidors i empresaris, ¿podria estar avançant un efecte negatiu de la situació d'incertesa política a nivell domèstic sobre la marxa de l'economia?

De fet, l'agència de qualificació creditícia Moody's va revisar recentment la perspectiva d'Espanya, de positiva a estable, a causa de la incertesa política dels últims mesos i la falta de continuïtat amb l'agenda de reformes a mitjà termini.

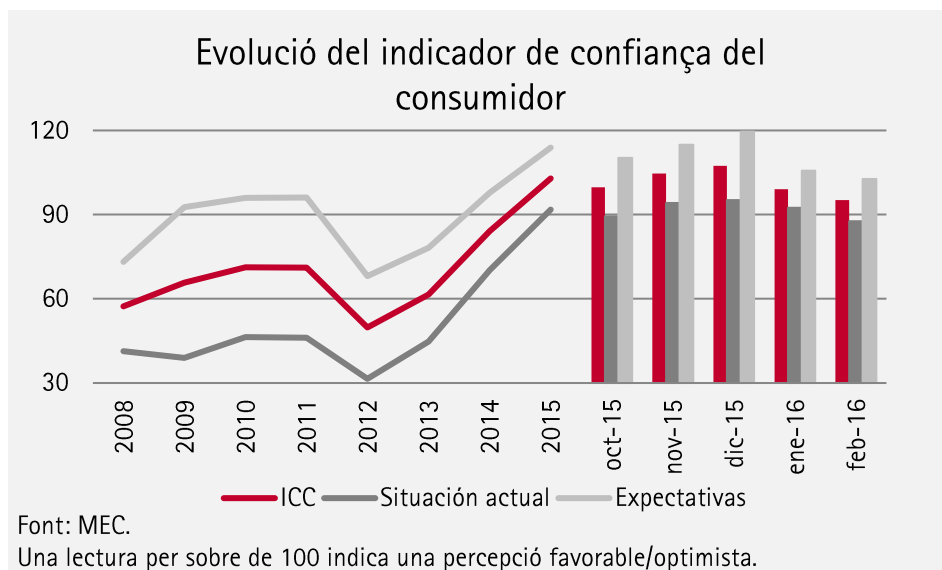

Així, en els mesos de gener i febrer es va registrar una forta caiguda de l'Índex de Sentiment Econòmic per a Espanya, de 4,6 punts, mentre que la reducció per a la zona euro va ser de 3,3 punts. Aquest indicador, elaborat per l'Eurostat, està compost per índexs de confiança del sector industrial, serveis, consumidors, construcció i comerç. El valor 100 indica la mitjana a llarg termini de la confiança econòmica, per la qual cosa valors per sota de 100 indiquen una desconfiança en l'economia respecte al nivell històric.

Així mateix l'índex de Confiança Empresarial de l'INE del primer trimestre de 2016, va descendir un 1,3% respecte al quart trimestre de l'any passat. Aquesta caiguda és la primera a registrar-se després de dos anys i mig. Segons l'INE, quant a les expectatives per al primer trimestre de l'any el 16,1% dels gestors d'establiments empresarials considera que la marxa del seu negoci serà favorable, mentre que el 22,6% opina que serà desfavorable. Comparat amb la situació de l'últim trimestre de 2015, el 20,8% dels gestors d'establiments empresarials va tenir una opinió favorable sobre la marxa del seu negoci, mentre que el 20,9% va opinar de forma desfavorable. A Catalunya, la caiguda de l'indicador va ser de 2,7%.

Quant a l'Índex de Confiança del Consumidor, en el mes de febrer, l'indicador va tornar a situar-se per sota dels 100 punts –el que indica una percepció pessimista per part dels consumidors–, passant des dels 99,1 punts al gener fins als 95,2 punts. La caiguda de l'índex es va produir principalment per una pitjor valoració de situació actual (-4,7 punts), encara que també va empitjorar l'índex de les expectatives (-3,0 punts). Segons destaca el CIS "I" ICC se situa en aquests moments per sota dels valors observats durant tot el passat any, havent perdut en els dos primers mesos de 2016 més d'un 11%". I respecte a l'índex de la situació actual assenyalava que la "evolució negativa de l'indicador és el resultat d'una evolució també negativa de tots els seus components, encara que presenta diferències d'intensitat. Així, mentre que l'evolució de l'ocupació limita el seu descens a la pèrdua d'1,1 punts, la valoració de l'evolució general de les llars descendeix 4,1 punts i la percepció de la situació econòmica general retrocedeix fins a 8,8 punts".

INVERSIÓ I DÉFICIT PÚBLICS

DÉFICIT PÚBLIC (% DEL PIB)									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UE	-6,7	-6,4	-4,5	-4,3	-3,3	-3,0	-2,3	-2,2	-1,8
Zona euro	-6,3	-6,2	-4,2	-3,7	-3,0	-2,6	-2,2	-1,9	-1,6
Alemanya	-3,2	-4,2	-1,0	-0,1	-0,1	0,3	0,5	0,1	0,0
Irlanda	-13,8	-32,3	-12,5	-8,0	-5,7	-3,9	-1,8	-1,3	-0,8
Grècia	-15,2	-11,2	-10,2	-8,8	-12,4	-3,6	-7,6	-3,4	-2,1
Espanya	-11,0	-9,4	-9,5	-10,4	-6,9	-5,9	-4,8	-3,6	-2,6
França	-7,2	-6,8	-5,1	-4,8	-4,1	-3,9	-3,7	-3,4	-3,2
Itàlia	-5,3	-4,2	-3,5	-3,0	-2,9	-3,0	-2,6	-2,5	-1,5
R. Unit	-10,8	-9,7	-7,7	-8,3	-5,7	-5,7	-4,4	-3,1	-2,1

Fuente: Eurostat i Comissió Europea.

Segons l'evolució dels últims anys, i d'acord amb projeccions per 2016 i 2017, Espanya hauria experimentat una reducció del seu dèficit públic de 8,4 punts del PIB en nou anys, deixant el Procediment de Dèficit Excessiu justament en l'últim any del període esmentat, en assolir una xifra de dèficit inferior al 3,0%. Altres economies, com la d'Irlanda, Grècia o el propi Regne Unit, també haurien realitzat ajustos de magnituds similars o superiors.

INVERSIÓ PÚBLICA (% DEL PIB)									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UE	3,7	3,5	3,3	3,1	3,0	2,9	2,9	2,8	2,8
Zona euro	3,6	3,4	3,1	2,9	2,9	2,7	2,7	2,6	2,6
Alemanya	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3	2,2	2,1	2,1	2,2
Irlanda	3,7	3,3	2,4	2,1	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0
Grècia	5,1	3,7	2,4	2,5	3,4	3,9	3,5	3,4	3,5
Espanya	5,1	4,7	3,7	2,5	2,2	2,1	2,3	2,1	2,1
França	4,3	4,2	3,9	4,1	4,0	3,7	3,5	3,5	3,4
Itàlia	3,4	2,9	2,8	2,6	2,4	2,2	2,3	2,2	2,2
R. Unit	3,4	3,2	3,0	2,8	2,6	2,7	2,8	2,8	2,8

Font: Eurostat i Comissió Europea.

Ara bé, l'important esforç pressupostari engegat a Europa en els últims anys ha implicat una reducció del pes de la inversió pública en tots els països, encara que en uns més que en altres. En aquest sentit, mentre que la inversió pública en la Unió Europea o la zona euro va disminuir menys d'un punt del PIB entre 2009 i 2015, a Espanya la caiguda de la inversió pública va assolir 2,8 punts. Si es compara aquest registre amb la resta d'economies de la regió, s'aprecia l'excessiva deterioració que ha sofert la inversió pública a Espanya en els últims anys, situant-se actualment en nivells inferiors als de la mitjana europea.

INVERSIÓ I DÉFICIT PÚBLICS 2009-2015			
	Reducció déficit (p.p.)	Reducció inversió (p.p.)	Reducció déficit per inversió (%)
UE	4,5	0,8	18,0
Zona euro	4,1	0,9	22,0
Alemanya	3,7	0,3	8,1
Irlanda	12,0	1,7	14,2
Grècia	7,6	1,6	21,1
Espanya	6,2	2,8	45,2
França	3,5	0,8	22,9
Itàlia	2,7	1,1	40,7
R. Unit	6,4	0,6	9,4

Font: Eurostat i Comissió Europea.

És necessari, per tant, revertir aquesta tendència de carregar de forma excessiva la reducció del déficit públic sobre la inversió pública a Espanya. Alguns organismes internacionals alerten sobre la moderada marxa de les economies desenvolupades i recomanen dinamitzar la inversió del sector públic com a motor addicional per al creixement.

INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA 2015

En 2015, la inversió estrangera –aquella realitzada en territori nacional per no residents– a nivell mundial es va recuperar després de la contracció soferta l'any 2014, segons dades de la UNCTAD. No obstant això, aquest organisme estima que els fluxos d'inversió estrangera es redueixin en 2016, ja que es preveuen menys fusions i adquisicions o reestructuracions corporatives, operacions que van causar bona part de l'increment de la inversió estrangera a nivell global l'any passat. Cal esmentar, que aquest tipus d'inversions no suposa un impacte productiu en les economies de destinació perquè impliquen únicament un canvi de titular dels actius. La debilitat del creixement econòmic mundial, l'increment de la volatilitat als mercats financers internacionals i els riscos geopolítics suposaran un important llast perquè la inversió aquest any pugui mantenir el ritme d'avanç de 2015.

En aquest any, l'inversió estrangera a Catalunya, segons dades del Registre de Inversions Exteriors, va augmentar un 58,8% (totalitzant 4.783 milions d'euros), una xifra molt superior a la mitjana del conjunt d'Espanya on la inversió estrangera va créixer un 11,0% (assolint els 21.724 milions d'euros), i també a la rebuda a nivell mundial que, segons estimacions de la UNCTAD, va augmentar un 36,4%.

En termes de PIB, la inversió estrangera a Catalunya va representar, en 2015, el 2,2% (1,5% en 2014), mentre que a Espanya aquesta xifra va aconseguir el 2,0% (1,9% en 2014).

INVERSIÓ ESTRANGERA SENSE ETVE						
Milers d'euros	2014	2015	Diferència	Variació	% 2014	% 2015
Comunitat de Madrid	10.215	10.093	-122	-1,2	52,2	46,5
Catalunya	3.032	4.783	1.751	57,8	15,5	22,0
País Basc	1.409	794	-615	-43,6	7,2	3,7
Andalusia	284	565	281	98,9	1,4	2,6
Regió de Múrcia	44	518	474	1.077,3	0,2	2,4
Illes Balears	269	263	-6	-2,2	1,4	1,2
C.Valenciana	823	254	-569	-69,1	4,2	1,2
Galícia	53	85	32	60,4	0,3	0,4
Illes Canàries	132	81	-51	-38,6	0,7	0,4
Aragó	112	60	-52	-46,4	0,6	0,3
Castella-La Manxa	89	53	-36	-40,4	0,5	0,2
Extremadura	250	44	-206	-82,4	1,3	0,2
Castella i Lleó	161	42	-119	-73,9	0,8	0,2
La Rioja	3	31	28	933,3	0,0	0,1
Ceuta i Melilla	4	16	12	300,0	0,0	0,1
Navarra	29	12	-17	-58,6	0,1	0,1
P. d'Astúries	487	10	-477	-97,9	2,5	0,0
Cantàbria	9	9	0	0,0	0,0	0,0
Total	19.580	21.724	2.144	10,9	100	100

Font: RIE.

La inversió estrangera a Catalunya va ser força diversificada tant per sectors de destinació com per països de procedència. Per sectors d'activitat, la inversió estrangera va ser més rellevant, en 2015, en la construcció i els serveis, amb una pèrdua de pes de la indústria, mentre que per país d'origen, destaca la inversió provinent dels Països Baixos, França, Luxemburg i Alemanya.

CATALUNYA: IED PER BRANCA D'ACTIVITAT 2015			
Milions d'euros	Valor 2015	Variació 14-15	Pes 2015
Agricultura	8	5,2	0,2
Indústria	1.286	51,4	26,9
Manufacturera	1.279	458,1	26,7
No manufacturera	6	-99,0	0,1
Construcció	697	14,7	14,6
Serveis	2.792	78,2	58,4
Comerç al major i menor...	1.121	45,6	23,4
Informació i comunicacions	161	-9,3	3,4
Activitats financeres i de segurs	782	1.182,8	16,4
Activitats immobiliàries	362	111,0	7,6
Activitats professionals, científiques i tècniques...	162	97,8	3,4
Administració pública i defensa, seguretat social...	120	128,9	2,5
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	85	66,4	1,8
Total	4.783	57,8	100

Font: CTESC.

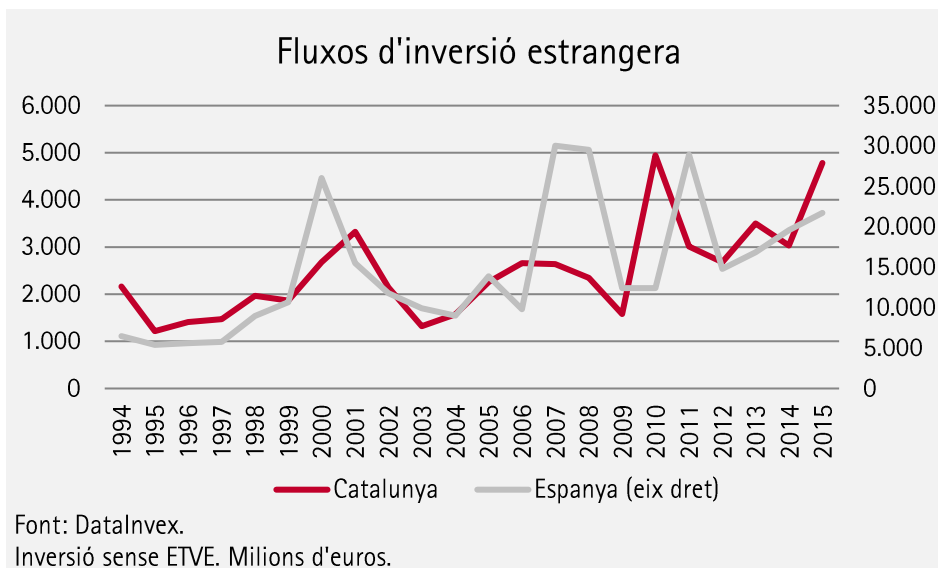
CATALUNYA: IED PER PAÏSOS D'ORIGEN 2015			
Milions d'euros	Valor 2015	Variació 14-15	Pes 2015
Països Baixos	994	840,0	20,8
França	757	-11,8	15,8
Alemanya	505	142,3	10,6
Regne Unit	274	500,0	5,7
Estats Units d'Amèrica	148	33,0	3,1
Luxemburg	675	36,0	14,1
Itàlia	20	-46,6	0,4
Suïssa	177	459,5	3,7
Portugal	3	-86,2	0,1
Mèxic	234	-57,7	4,9
Japó	34	-64,5	0,7
Bèlgica	12	-79,2	0,3
Andorra	39	3,8	0,8
Irlanda	186	1.941,7	4
Israel	14	-93,3	0,3
Suècia	7	-56,0	0
Altres	704	418,7	14,7

Font: CTESC.

Per contextualitzar les últimes xifres d'inversió disponibles, es pot considerar la seva evolució en un període de 20 anys comprès entre els anys 1995 i 2014. En mitjana, la inversió estrangera ha representat aproximadament un 1,5% del PIB català i un 16,3% del total de la inversió estrangera en territori espanyol.

A més, durant aquest període, entorn de dues terceres parts de la inversió va ser per ampliacions de capital (enfrent d'una mitjana per a Espanya de 56,2%), la qual cosa suposa un major impacte sobre la producció i l'ocupació enfront d'altres tipus de inversió com les adquisicions.

Pel que fa a la evolució d'aquesta variable, la punta del flux d'entrada d'inversió estrangera a Catalunya es va produir en 2010 amb 4.945 milions d'euros, després de tres anys consecutius de caigudes. En els anys següents a 2010 la inversió estrangera va disminuir, excepte en 2013, per augmentar fortament en 2015, fins a una magnitud molt propera al màxim d'inversió estrangera històric.

SEQÜELES DE LA CRISI PER A LA CLASSE MITJANA I L'EMPRESA MITJANA

La forta caiguda de l'activitat econòmica a Espanya i Catalunya entre els anys 2008-2013 ha quedat enrere, i el 2016 serà el tercer any consecutiu de recuperació a taxes que superen ampliament la mitjana de l'entorn europeu. No obstant això, la crisi ha deixat seqüeles en diversos àmbits com el sector bancari, les finances públiques o el sector de la construcció, per esmentar alguns exemples. La recuperació de tals seqüeles implicarà no només temps, sinó a més importants esforços.

En aquesta ocasió, farem referència les seqüeles de la crisi sobre la classe mitjana i l'empresa mitjana, dos pilars fonamentals per al desenvolupament de la producció i el sosteniment del consum en una societat avançada. En aquest sentit, cal preguntar-se quant d'aquest teixit ha estat destruït en els temps de recessió i quines perspectives per a l'actual període de recuperació poden plantejar-se en vista de tals pèrdues.

Començant per la perspectiva de la producció, les dades de demografia empresarial de Catalunya assenyalen que des del 2008 ha desaparegut un 21% de les empreses de grandària mitjana, és a dir, d'entre 50 i 249 treballadors. La dada resulta rellevant en la mesura que, malgrat l'avanç de l'economia, l'existència d'aquest tipus d'empreses és molt important per al desenvolupament de la innovació i dels processos d'internacionalització, els efectes favorables de la qual sobre la productivitat i la competitivitat de l'economia en general estan més que demostrats.

CATALUNYA: DISTRIBUCIÓ DEL TEIXIT EMPRESARIAL PER GRANDÀRIA DE EMPRESA									
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	14-08
Nombre de empreses:									
0	330.916	339.942	342.967	346.093	339.345	322.783	322.762	333.443	-
1-9	260.999	248.727	240.429	230.541	229.583	236.266	233.319	230.236	-
10-49	34.835	32.351	28.498	27.417	25.702	24.295	23.329	23.603	-
50-249	6.720	6.478	6.027	5.954	5.799	5.564	5.294	5.439	-
≥250	1.975	1.864	1.757	1.746	1.732	1.721	1.739	1.777	-
Variació:									
0	-	2,7	0,9	0,9	-1,9	-4,9	0,0	3,3	-2,5
1-9	-	-4,7	-3,3	-4,1	-0,4	2,9	-1,2	-1,3	-10,6
10-49	-	-7,1	-11,9	-3,8	-6,3	-5,5	-4,0	1,2	-33,0
50-249	-	-3,6	-7,0	-1,2	-2,6	-4,1	-4,9	2,7	-21,2
≥250	-	-5,6	-5,7	-0,6	-0,8	-0,6	1,0	2,2	-11,9
Font: Gencat.									

D'altra banda, les estadístiques de població ens indiquen la forta deterioració soferta per la classe mitjana com a conseqüència de la crisi econòmica. En un estudi sobre la distribució de la renda de la Fundació BBVA i l'IVIE s'assenyala que, a Espanya, un 75% de la renda disponible de les llars prové del treball, per la qual cosa "bona part de les diferències d'ingressos té el seu origen en les diferents oportunitats laborals, especialment l'atur i les diferències salarials".

ESPANYA: DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ SEGONS INGRESSOS			
Percentatge	Renda baixa	Renda mitjana	Renda alta
2004	31,2	58,9	9,9
2013	38,5	52,3	9,2

Font: BBVA; IVIE.

Així, de l'Enquesta de Condicions de Vida de l'INE (2015) resulta que els sectors de la població més pobres –primer i segon quintil– estan majoritàriament conformats per persones que es troben en atur o que estan jubilades. Com a contrapartida, els quintils més rics es componen principalment per persones amb ocupació. Altres característiques que comparteixen els quintils més baixos és la major proporció de població estrangera, fonamentalment extracomunitaris, o que forma part de llars monoparentals o amb perceptor únic, o aquells on el nucli familiar és més ampli. Cal destacar també, que es constata una elevada correlació positiva entre el nivell d'estudis aconseguit i el nivell d'ingressos percebuts.

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ SEGÚ NIVELL D'INGRESSOS					
	1º quintil	2º quintil	3º quintil	4º quintil	5º quintil
Relació amb l'activitat:					
Ocupats	13,2	15,5	19,5	24,3	27,4
Aturats	41,5	23,7	17,0	10,8	7,0
Jubilats	8,2	21,8	24,1	22,2	23,7
Altres inactius	22,2	25,8	21,2	17,7	13,1
Nacionalitat:					
Espanyola	16,7	19,8	20,6	21,3	21,6
Estrangera (UE)	30,0	24,0	21,3	12,3	12,4
Estrangera (resta del món)	51,7	23,3	13,6	8,3	3,2
Tipus de llar:					
llars d'una persona	19,5	25,0	18,8	17,9	18,8
2 adults sense nens dependents	13,0	18,9	20,9	23,6	23,6
altres llars sense nens dep.	14,6	17,4	21,2	25,4	21,4
1 adult amb 1 o més nens dep.	36,2	25,3	13,2	16,7	8,6
2 adults amb 1 o més nens dep.	22,8	19,2	19,2	18,1	20,7
altres llars amb nens dep.	29,2	22,8	21,7	13,7	12,6
Grandària de la llar:					
1 membre	19,5	25,0	18,8	17,9	18,8
2 membres	14,2	19,4	20,5	23,2	22,7
3 membres	15,6	18,6	21,1	22,6	22,1
4 membres	21,7	21,2	20,3	18,0	18,8
5 membres o més	36,8	17,2	17,1	14,8	14,1
Nombre de perceptors:					
1 perceptor	31,5	25,8	17,5	14,7	10,5
2 perceptors	13,7	17,9	20,4	22,5	25,4
3 perceptors o més	10,1	17,0	25,2	24,2	23,4
Nivell de formació aconseguit:					
educació primària o inferior	22,3	29,6	23,3	17,4	7,5
educació secundària primera etapa	26,6	23,2	22,0	17,9	10,3
educació secundària segona etapa	18,4	17,9	21,3	22,8	19,7
educació superior	8,9	10,4	15,2	23,6	41,8

Font: INE.

En definitiva, la reconstrucció del teixit empresarial i social perdut durant la crisi, que és tan significatiu en termes econòmics, no es corregirà en el curt termini. Apostar per la seva recuperació amb mesures de suport eficients es torna imprescindible en aquests anys de creixement si es vol impulsar una economia més productiva i amb major qualitat de vida per als seus habitants.

PROGRAMA D'ESTABILITAT 2016-2019 I RECOMANACIONS DE LA COMISSIÓ EUROPEA

D'acord amb el Programa d'Estabilitat 2016-2019, la senda d'ajust pressupostari per als propers tres anys es relaxaria. Actualment, el Govern preveu una senda de correcció del dèficit públic tal que l'objectiu d'estabilitat establert per la Comissió Europea sigui assolit en 2017 i no aquest any.

Així, s'espera un dèficit de 3,6% per 2016 –vuit desenes superior a l'objectiu inicialment fixat– i de 2,9% per 2017. La correcció del dèficit continuaria fins a aconseguir l'1,6% en 2019.

OBJECTIUS D'ESTABILITAT				
% del PIB.	2016	2017	2018	2019
Administració Central	-1,8	-1,5	-1,1	-0,9
Comunitats Autònomes	-0,7	-0,5	-0,3	0,0
Corporacions Locals	0,0	0,0	0,0	0,0
Seguretat Social	-1,1	-0,9	-0,8	-0,7
Total:	-3,6	-2,9	-2,2	-1,6

Font: MHAP.

Segons el Programa d'Estabilitat, s'espera un increment dels impostos aquest any de 3,5%, la qual cosa suposaria una moderació respecte a 2015 quan van pujar un 5,2%, a més d'un major augment de les cotitzacions socials: de 3,0% en 2016 enfront de l'1,7% de 2015.

La Comissió, per la seva banda, en les seves recomanacions remeses al Consell de la Unió Europea, espera que es produeixi una millora en el balanç estructural de 0,25 % del PIB en 2016 i de 0,5 % en 2017 per situar, d'aquesta forma, el dèficit en el 3,7% aquest any i en el 2,5 % l'any que ve.

Segons el document, la Comissió considera que l'escenari macroeconòmic manejat al Programa de l'Estabilitat 2016-2019 és plausible dins d'un horitzó de dos anys, però optimista en el més llarg termini. Perquè Espanya compleixi amb el PEC, serà necessària l'aplicació de mesures addicionals en 2016 i 2017.

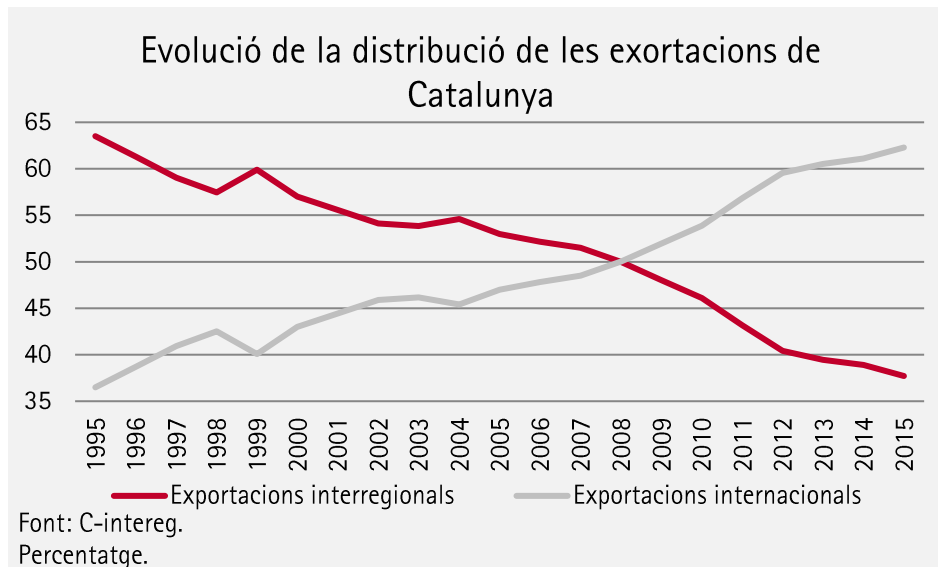
Entre els trets negatius estructurals de l'economia espanyola, la Comissió fa èmfasi en l'alta temporalitat dels nous contractes laborals que va en detriment de l'increment de la productivitat a causa que limita els incentius a invertir en capital humà. A més, ressalta que la grandària mitjana de les empreses resulta molt reduït en termes relatius i això també explica els baixos nivells de productivitat de l'economia espanyola. La Comissió assenyala, al seu torn, que Espanya ha d'afrontar importants reptes en matèria de polítiques de recerca i innovació, així com avançar en la llei d'unitat de mercat de béns i serveis. Per tant, a més d'utilitzar tots els guanys no previstes per reduir el dèficit, Espanya haurà d'implementar mesures estructurals per millorar la integració al mercat laboral, incentivar la cooperació entre universitats, empreses i centres de recerca, i implementar la llei d'unitat de mercat a nivell regional.

COMERÇ INTERREGIONAL DE CATALUNYA

El comerç interregional fa referència a les relacions comercials entre les diferents CCAA. Així, el saldo comercial d'una regió determinada pot descompondre's en el seu balanç amb la resta d'Espanya i el seu balanç amb l'estranger.

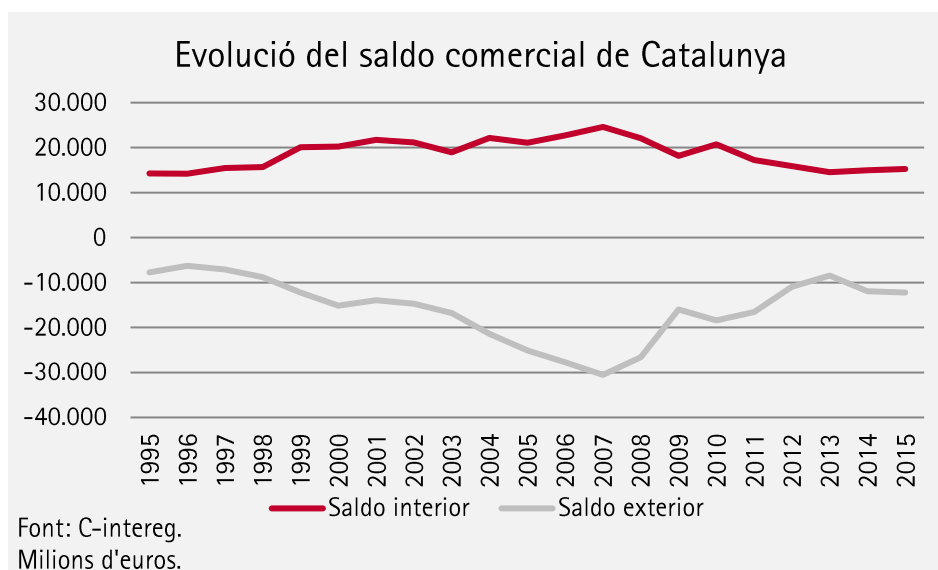
Per al cas de Catalunya, segons dades de C-interreg per al comerç de béns i considerant el període entre 1995 i 2015, el percentatge de vendes a la resta d'Espanya des de Catalunya ha anat perdent pes en detriment de les vendes a l'estranger al llarg de les dues últimes dècades.

D'aquesta forma, mentre que en 1995 les vendes a la resta d'Espanya representaven un 63,5%, enfront del 36,5% del pes de les vendes a l'estranger, actualment les vendes a la resta de països fora d'Espanya assoleixen el 62,3%. És a dir, que s'han revertit les proporcions, sent el 2008 l'any d'inflexió, a partir del qual el comerç fora d'Espanya té més pes que l'interregional per a Catalunya. Des de llavors aquesta tendència no ha fet més que amplificar-se.

Cal assenyalar, a més, que les vendes de béns provinents de Catalunya van representar, en 2015, el 19,2% del total del comerç interregional a Espanya, superant el pes d'altres CCAA, com Andalusia (13,5%) o Madrid (5,6%).

És important destacar que el saldo interior de béns de Catalunya (vendes menys importacions a la resta d'Espanya) ha estat sempre superavitari, encara que actualment el balanç positiu és un 62% del màxim assolit en 2007. Per la seva banda, el saldo exterior, va registrar una forta deterioració fins a 2007, i des del 2008 la tendència ha estat a la recuperació, però sense assolir un balanç positiu.

Finalment destacar, que en els dos últims anys es va produir un significatiu increment de la demanda interna en el conjunt d'Espanya després de sis anys de contraccions. Tot i així, en aquest context, les vendes interregionals de Catalunya es van reduir o van créixer moderadament, mentre que les vendes internacionals van créixer a bon ritme, al punt que en 2015 el total d'exportacions internacionals va aconseguir la xifra rècord de 63.839 milions d'euros. Aquesta tendència s'aprecia també en el conjunt d'Espanya –encara que de forma menys intensa– a causa del procés d'internacionalització de l'economia en general.

ESPANYA: DISTRIBUCIÓ ESPACIAL DEL COMERÇ DE BÉNS				
	Comunitat	Exporta a Espanya	Exporta al mon	Producció efectiva
Mitjana 1995-2001	107.651	168.629	98.374	374.654
% del total	28,7	45,0	26,3	100
Mitjana 2010-2013	125.922	209.135	214.969	550.027
% del total	22,9	38,0	39,1	100
2015	128.944	200.981	248.596	578.520
% del total	22,3	34,7	43,0	100

Font: C-intereg.

BREXIT: LA SALIDA DEL REINO UNIDO DE LA UNIÓN EUROPEA

El voto favorable a la salida del Reino Unido (RU) de la Unión Europea (UE) tras el referéndum del 23 de junio (52%, con una participación del 72%), marca el comienzo de un período que estará caracterizado por una gran incertidumbre en relación al desarrollo y resultado de las negociaciones sobre las nuevas relaciones entre ambas economías y también de las del RU con el resto del mundo.

Muchos estudios han encontrado una relación positiva entre períodos de elevada incertidumbre y caídas en el nivel de actividad económica. En general, la mayoría de los estudios coinciden en determinar que las consecuencias económicas del *Brexit* serán negativas, en primer lugar, para la economía británica, pero también afectará, aunque en menor medida, a otras economías y su impacto variará según el grado de interdependencia que las vincule con el RU.

Así, los países más afectados podrían ser Irlanda y los Países Bajos por su fuerte vinculación comercial y exposición bancaria. Otros países como Alemania, Suecia, Bélgica o España, también se verían afectados aunque con menor intensidad. En el caso de España, destacan las importantes relaciones en el ámbito comercial, de turismo, de inversión y la exposición bancaria.

Las opciones de salida y los posibles escenarios que cada una implican se pueden resumir de la siguiente manera:

IMPLICACIONES DE LOS DISTINTOS MODELOS DE SALIDA					
	Espacio Económico Europeo (Noruega)	Asociación Europea de Libre Comercio (Suiza)	Tratado de Libre Comercio	Unión Aduanera (Turquía)	Organización Mundial del Comercio
Atractivo para el RU:					
Política	-	-	+	+	+
Económica	+	+	-	-	-
Descripción	Acceso al mercado único, adopción de estándares europeos con poca influencia en su definición, importantes contribuciones al presupuesto de la UE, no se pueden imponer limitaciones a la inmigración.	Conjunto de acuerdos bilaterales con acceso al mercado único en ciertos sectores, cumplimiento de la regulación en dichos sectores, se pueden negociar TLC por separado, temas inmigratorios dependen de las negociaciones.	Sin barreras tarifarias pero con cumplimiento de la regulación y estándares de la UE, posibilidad de acordar otros TLC con terceros países.	Sin barreras tarifarias internas, adopción de la regulación del mercado de productos de la UE, no incluye todos los sectores, tarifas a terceros de la UE, sin influencia para determinarlas.	No es necesario el cumplimiento de los estándares de la UE, fuera del mercado único, tarifa única europea, libertad en regulación inmigratoria y comercial con el resto del mundo.

Fuente: BBVA Research.

La salida del RU de la UE hace prever, en el corto plazo, una caída del PIB de la economía británica (de medio punto en 2016 y 2017 y de entre 2,0-3,5 puntos de forma acumulada en 2018, según diversos estudios) en la medida que la incertidumbre que genera dicho proceso se reflejaría en un menor nivel de inversión (decisiones que se aplazarían hasta conocer las nuevas reglas de juego). Así, habría consecuencias negativas sobre el comercio internacional (mayores costes), el empleo, los ingresos y el gasto agregado, no sólo como consecuencia de la caída de la inversión, sino además por un incremento de las restricciones financieras. En definitiva, se reduciría la demanda doméstica a la vez que aumentaría la inflación (encarecimiento de los bienes importados por la depreciación de la libra esterlina). No hay que olvidar también el impacto negativo que una recesión tiene sobre las finanzas públicas, el mantenimiento del déficit en cotas razonables y la contención del endeudamiento público⁴.

⁴ Para un análisis más detallado de estas conclusiones, ver "HM Treasury analysis: the immediate economic impact of leaving the EU" (<https://www.gov.uk/government/publications/hm-treasury-analysis-the-immediate-economic-impact-of-leaving-the-eu>).

La Comisión Europea estima que el impacto del incremento de la incertidumbre tras el referéndum implicará una reducción del PIB del RU de entre 1,0 y 2,75 puntos porcentuales para 2017. Para la zona euro el impacto será de entre 0,25 y 0,50 puntos porcentuales. Antes del referéndum, las previsiones de crecimiento del PIB para la zona euro eran de 1,7% para este año y el próximo. Sin embargo, tras el resultado a favor de la separación de la UE, el crecimiento en la zona euro se estima en el rango de 1,5%-1,6% en 2016 y de 1,3%-1,5% en 2017.

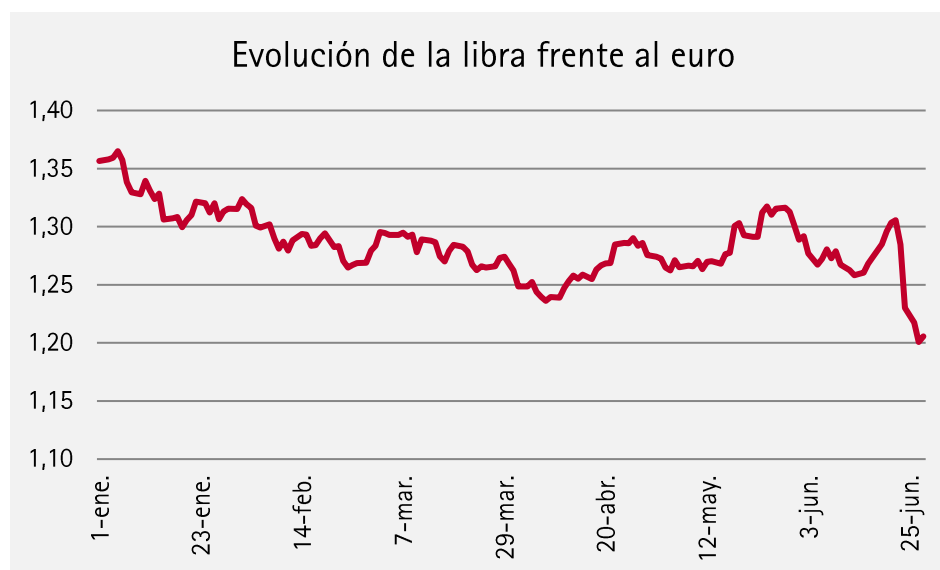
En esta línea, el FMI ha rebajado su estimación de crecimiento para la economía de la zona euro de 1,6% a 1,4% para 2017, ya que considera que el voto a favor del *Brexit* implica un aumento sustancial de la incertidumbre económica, política e institucional, la cual se proyecta que tenga consecuencias macroeconómicas negativas, sobre todo en las economías avanzadas de Europa.

FMI: PREVISIONES DE CRECIMIENTO DEL PIB					
Tasa de variación anual	Proyecciones			Diferencia abril 2016	
	2015	2016	2017	2016	2017
Economía Mundial:	3,1	3,1	3,4	-0,1	-0,1
Estados Unidos	2,4	2,2	2,5	-0,2	0,0
Zona euro	1,7	1,6	1,4	0,1	-0,2
Japón	0,5	0,3	0,1	-0,2	0,2
España	3,2	2,6	2,1	0,0	-0,2
Alemania	1,5	1,6	1,2	0,1	-0,4
Italia	0,8	0,9	1,0	-0,1	-0,1
Reino Unido	2,2	1,7	1,3	-0,2	-0,9
Francia	1,3	1,5	1,2	0,4	-0,1

Fuente: FMI.

De momento, algunas agencias de calificación internacionales han reducido la nota crediticia del RU (Fitch, Standard & Poor's) o rebajado las perspectivas a negativas (Moody's) por las consecuencias que sobre la economía real tendrá el incremento de la incertidumbre asociado al *Brexit*. Además, la agencia de calificación Standard & Poor's bajó la calificación de largo plazo para la UE por considerar que tras el resultado del referéndum su cohesión se ha visto mermada.

En los mercados financieros y de divisas se han revertido las tendencias observadas antes del referéndum, cuando las expectativas apuntaban a un voto a favor de la permanencia del RU en la UE. De esta forma, después de conocerse el resultado de la votación, las bolsas registraron una fuerte caída (entre un 5% y un 10%), con descensos de los índices más representativos como el FTSE 100, el Eurostoxx 50, el IBEX 35, el DAX o el CAC 40. También se apreciaron caídas en las bolsas del EEUU y de Japón. Cabe destacar que el sector más perjudicado fue el bancario por su fuerte presencia en Londres (caídas superiores, en torno al 15%) y especialmente en el caso español. El incremento de la aversión al riesgo de los agentes hizo bajar la rentabilidad de la deuda del bono alemán (activo refugio) y en consecuencia se incrementaron las primas de riesgo de países periféricos como España.

No obstante, es importante tener en cuenta que las primeras reacciones de los mercados puede implicar una sobrerreacción y que las correcciones finales suelen ser menos intensas, tras episodios de elevada volatilidad. Así, por ejemplo, la prima de riesgo de España pasó de 143 p.b. el 23 de junio a 179 p.b. al día siguiente, y a fin de mes el nivel de la prima de riesgo se ubicaba en 138 p.b.

En este contexto, varias autoridades monetarias, y en particular el Banco de Inglaterra y el Banco Central Europeo, han comunicado que prestarán la liquidez adecuada para apoyar el funcionamiento de los mercados financieros y asegurar la estabilidad de los precios.

91

Finalmente, cabe hacer mención, en líneas generales, a la relación comercial entre España y Cataluña con el RU. Tomando como referencia el 2015, las exportaciones al RU representan el 7,3% del total para España y el 6,4% para Cataluña, mientras que las importaciones constituyen el 4,6% y el 3,5%, respectivamente. De esta forma, la dependencia hacia el RU en cuanto al comercio de bienes es ligeramente inferior para Cataluña que para el conjunto de España⁵. En los últimos tres años, RU ha ocupado la quinta posición en el ranking de los principales países de destino de las exportaciones para Cataluña, mientras que para España ha oscilado entre la tercera y quinta posición.

⁵ Para un análisis más detallado a nivel sectorial, consultar: http://datacomex.comercio.es/principal_comex_es.aspx.

EXPORTACIONES 2015						
Millones de euros	España			Cataluña		
	Mundo	RU	%	Mundo	RU	%
Total:	250.241	18.231	7,3	63.839	4.084	6,4
Alim., bebidas y tabaco	40.552	3.529	8,7	8.785	495	5,6
Productos energéticos	12.520	322	2,6	1.871	25	1,3
Materias primas	5.659	156	2,8	974	40	4,1
Semimanufacturas	62.143	3.441	5,5	21.207	873	4,1
Bienes de equipo	50.315	3.235	6,4	10.958	887	8,1
Sector automóvil	42.604	5.309	12,5	10.399	1.364	13,1
Bs. de consumo duradero	4.014	245	6,1	923	28	3,1
Manufacturas de consumo	24.282	1.409	5,8	8.073	372	4,6
Otras mercancías	8.152	584	7,2	649	0	0,0

Fuente: DataComex.

IMPORTACIONES 2015						
Millones de euros	España			Cataluña		
	Mundo	RU	%	Mundo	RU	%
Total:	274.415	12.584	4,6	76.037	2.640	3,5
Alim., bebidas y tabaco	30.890	1.212	3,9	9.334	267	2,9
Productos energéticos	38.605	1.736	4,5	6.407	127	2,0
Materias primas	9.459	495	5,2	1.332	70	5,3
Semimanufacturas	62.627	3.087	4,9	21.225	824	3,9
Bienes de equipo	55.878	2.434	4,4	13.331	431	3,2
Sector automóvil	35.891	2.502	7,0	10.458	719	6,9
Bs. de consumo duradero	7.168	91	1,3	2.455	29	1,2
Manufacturas de consumo	32.936	688	2,1	11.457	173	1,5
Otras mercancías	961	340	35,4	39	0	0,1

Fuente: DataComex.

Por lo que hace referencia al turismo destacar que los turistas procedentes del RU son el 23% del total, en el caso de España, ocupando la primera posición del ranking, y del 10,6% en Cataluña, y en segunda posición.

En cuanto a la inversión extranjera, cabe mencionar que los flujos desde la economía catalana al RU se han incrementado significativamente en el último par de años, constituyendo un porcentaje muy elevado no sólo del total de la inversión de Cataluña en el exterior, sino también del total de inversión española en el resto del mundo. Asimismo las inversiones desde el RU a Cataluña han

representado una parte importante del total de inversiones recibidas desde la economía británica al conjunto de España.

INVERSIÓN EN EL REINO UNIDO				
	Cataluña	España	% sobre España	% sobre Cataluña
1993	0,6	22,5	2,5	0,2
1994	1,3	22,8	5,8	0,5
1995	4,9	43,5	11,4	0,9
1996	2,3	89,2	2,6	0,6
1997	139,4	227,0	61,4	13,6
1998	238,0	587,5	40,5	14,9
1999	45,7	223,6	20,5	1,0
2000	1.192,0	1.343,2	88,7	19,1
2001	33,0	629,3	5,2	1,5
2002	8,0	575,1	1,4	0,3
2003	2.259,0	3.673,5	61,5	48,7
2004	245,4	14.242,2	1,7	4,9
2005	366,9	3.403,1	10,8	12,6
2006	544,4	31.486,7	1,7	8,5
2007	316,0	30.024,3	1,1	4,3
2008	109,3	5.140,3	2,1	1,7
2009	294,6	3.126,7	9,4	12,7
2010	43,0	6.849,7	0,6	2,0
2011	19,8	4.117,4	0,5	0,7
2012	26,9	210,5	12,8	1,1
2013	29,7	1.879,4	1,6	1,2
2014	1.464,2	1.720,7	85,1	36,4
2015	2.378,3	3.470,2	68,5	56,5
2016T1	0,1	59,3	0,1	0,0

Fuente: DataInvox. Datos en millones de euros.

INVERSIÓN DESDE EL REINO UNIDO				
	Cataluña	España	% sobre España	% sobre Cataluña
1993	194,5	595,1	32,7	13,9
1994	142,2	608,3	23,4	6,6
1995	114,2	453,5	25,2	9,4
1996	87,3	529,0	16,5	6,2
1997	96,2	346,6	27,7	6,5
1998	150,1	608,7	24,7	7,6
1999	222,8	2.216,9	10,0	12,0
2000	269,1	15.441,6	1,7	10,0
2001	66,2	1.629,0	4,1	2,0
2002	38,8	1.168,4	3,3	1,8
2003	55,5	2.344,5	2,4	4,2
2004	65,7	537,3	12,2	4,2
2005	121,1	765,5	15,8	5,4
2006	603,7	1.218,9	49,5	22,7
2007	64,6	1.776,1	3,6	2,4
2008	49,2	13.218,2	0,4	2,1
2009	196,4	509,4	38,5	12,6
2010	536,2	1.508,1	35,6	10,8
2011	114,7	7.631,3	1,5	3,8
2012	393,2	870,1	45,2	14,7
2013	95,0	1.186,5	8,0	2,7
2014	245,2	1.319,8	18,6	8,1
2015	275,3	1.095,9	25,1	5,6
2016T1	11,2	194,5	5,8	2,5

Fuente: DataInVex. Datos en millones de euros.

DEMOGRAFIA EMPRESARIAL 2009-2016

Aunque se realizan diversos análisis sobre los efectos que tiene la crisis económica sobre diversas variables, ya el PIB –a través del cual se mide– o el empleo, y especialmente por el desempleo, resulta paradójico el que no se focalice el interés en la demografía empresarial, y en los cambios en su estructura y composición, que permitan vaticinar algunos elementos en el proceso de recuperación económica.

Únicamente recordar que es a través del sector privado, de forma muy mayoritaria, por el que se puede resolver el problema del paro que presenta nuestra economía. El último dato disponible, el de la EPA del tercer trimestre señala que en el último año el sector privado ha generado el 96% de los ocupados.

De ahí resulta relevante, al menos a través de esta pequeña nota, señalar las principales características y tendencias que se han producido en la demografía empresarial y especialmente en la catalana.

Con ligeros matices, que pueden observarse en los cuadros adjuntos, destaca que entre 2008 y 2016 (a 1 de enero) según el Directorio Central de Empresas que publica el INE, el número de empresas totales se ha reducido en un 5,4% en España y en un 4,8% en Cataluña, experimentado ya tasas de crecimiento positivas a partir del año 2015.

Si ese análisis entre 2008 y el 2016 se realiza por dimensión empresarial se constata por un lado que las empresas sin ningún trabajador (autónomos esencialmente) ya tiene tasas de variación positiva, que es del 2,1% en España y del 4,1% en Cataluña; que las microempresas (1-9 trabajadores) y las grandes empresas (+ 500 empleados) han perdido un 10,9% y 11,3% de su número, respectivamente, en España y un 12,3% y un 8,6% en Cataluña; y, por otro, que la crisis ha sido excesivamente sanguinaria con las empresas pequeñas (10-49 empleados) y con las medianas (50-199 y 200-500 empleados) que en términos netos ha supuesto la desaparición de un 32,6% de las pequeñas y un 24,9% de las medianas (entre 50-200 empleados) en España, y del 31% y 19% , respectivamente, en Cataluña.

Ello no es baladí, ya que la mayor resiliencia de las grandes empresas y la mayor capacidad de regeneración de las microempresas, contrastan con la fuerte destrucción de pequeñas y medianas empresas, que gozan de una mayor capacidad para incorporar actividades de mayor valor añadido, derivado de su capacidad de innovar, internacionalizarse y profesionalizar sus recursos humanos, y que la crisis ha segado una parte importante del bosque empresarial, tanto español como catalán.

La regeneración de ese bosque empresarial que representan las pequeñas y medianas empresas lastrará la capacidad de competir de nuestra economía, ya que su regeneración tardará muchos para poder repoblarse.

A la vez que, también se ha producido , por parte de las empresas supervivientes, una capacidad competitiva potente, como lo demuestra el volumen de internacionalización de nuestras empresas, que se refleja mes tras mes, en los datos de exportación y de as empresas que exportan

regularmente, y que ante el cambio experimentado en la economía española de un vigoroso crecimiento de la demanda interna – a diferencia de las anteriores crisis– no se hay perdido un ápice en el proceso de internacionalización de nuestra economía, y de la mayor integración de nuestras empresas en las cadenas de valor internacionales.

Por todo ello, y sin menoscabo de que deba continuarse con las políticas de emprendimiento por parte de los actores públicos, deba reclamarse con más fuerza acciones dirigidas a aumentar el tamaño empresarial para la generación de mayores niveles de empleo y de mayor valor añadido. El menor tamaño relativo de la empresa española y catalana ha sido una característica, ya previa a la crisis, y que se agudizado con ella, como muestran los guarismo ya comentados, por lo que debe orientarse medidas al fomento del mayor tamaño empresarial.

Finalmente comentar, que recientemente el INE acaba de publicar un informe sobre dinámica empresarial, el pasado 25 de noviembre, en el que expone, entre otras cuestiones, que las empresas generadas entre el año 2001 y el 2013, el 19,3% desapareció en su primer año de vida; el 12,5% en su segundo año de vida y el 10,0% en su tercer año de vida, es decir, que en los tres primeros años de vida han desaparecido el 44,1% de las empresas creadas durante tan dilatado periodo (2001-2013), por lo que en este sentido, se hace preciso orientar los esfuerzos a consolidar los proyectos empresariales y que las incubadoras de empresas deban no pensar solo en crear empresas sino en ayudar a la mejora de los proyectos empresariales que permitan una mayor consolidación de estos embriones empresariales.

Hay que destacar que en dicho periodo ha habido un periodo de expansión y otro de crisis, en donde los resultados han sido más duros. Así, de las empresas creadas en el año 2009, inicio ya destacado de la crisis, únicamente han sobrevivido en el 2014 (año ya de clara recuperación) el 40,5% de las mismas.

SUPERVIVÈNCIES DE LES EMPRESES NASCUTES DES DE 2009 (%)						
Any de naixement	Any d'observació					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
2009	100,0	79,9	65,3	53,8	46,3	40,7
2010	-	100,0	76,5	62,4	52,0	44,9
2011	-	-	100,0	75,8	61,8	52,5
2012	-	-	-	100,0	76,0	63,4
2013	-	-	-	-	100,0	77,4

Font: INE.

DESAPARICIONS D'EMPRESES EN ELS TRES PRIMERS ANYS DE VIDA (%)				
	Any 1 de vida	Any 2 de vida	Any 3 de vida	Acumulat
2013	22,6	-	-	-
2012	24,0	12,5	-	-
2011	24,2	14,0	9,4	47,5
2010	23,5	14,1	10,4	48,0
2009	20,1	14,7	11,5	46,2
2008	20,8	13,2	10,8	44,7
2007	20,9	14,6	10,1	45,6
2006	17,4	15,3	11,3	43,9
2005	14,5	12,0	11,8	38,3
2004	15,5	9,3	9,3	34,0
2003	17,2	10,9	7,4	35,4
2002	14,2	10,2	10,3	34,7
2001	16,7	9,5	7,7	34,0
Mitjana	19,3	12,5	10,0	41,1

Font: INE.

EMPRESES PER GRANDÀRIA							
Catalunya:	Total	0	1-9	10-49	50-200	200-500	+500
2008	626.020	327.904	258.862	33.047	4.916	895	396
2009	619.624	336.714	246.514	30.519	4.726	771	380
2010	609.670	339.689	237.872	26.683	4.327	736	363
2011	601.801	342.569	228.286	25.615	4.228	725	378
2012	592.192	335.826	227.268	23.970	4.081	687	360
2013	580.804	319.465	233.826	22.563	3.865	734	351
2014	576.565	319.428	230.797	21.592	3.674	729	345
2015	584.369	329.943	227.672	21.840	3.821	731	362
2016	596.196	341.290	227.027	22.793	3.981	743	362
% var. 2008-2016	-4,8	4,1	-12,3	-31,0	-19,0	-17,0	-8,6

Font: DCE.

EMPRESSES PER GRANDÀRIA							
Espanya:	Total	0	1-9	10-49	50-200	200-500	+500
2008	3.422.239	1.754.374	1.465.019	172.078	24.303	4.511	1.954
2009	3.355.830	1.767.470	1.402.996	157.242	22.747	3.578	1.797
2010	3.291.263	1.774.005	1.354.176	137.161	20.843	3.374	1.704
2011	3.250.576	1.795.321	1.299.400	130.994	19.864	3.288	1.709
2012	3.199.617	1.764.987	1.288.390	122.183	19.134	3.214	1.709
2013	3.146.570	1.681.588	1.328.318	113.710	17.875	3.450	1.629
2014	3.119.310	1.672.483	1.316.431	108.383	16.976	3.346	1.691
2015	3.186.878	1.754.002	1.299.759	110.619	17.431	3.340	1.727
2016	3.236.582	1.791.909	1.305.270	115.917	18.263	3.489	1.734
% var. 2008-2016	-5,4	2,1	-10,9	-32,6	-24,9	-22,7	-11,3

Font: DCE.

DEMOGRAFIA

La población española se ha ido reduciendo desde el año 2012, aunque a cada vez a menor ritmo, ya que los procesos migratorios en estos dos últimos años han ido perdiendo fuerza, a la vez que ya aparece la disminución de la población derivados por factores vegetativos asociados al progresivo aumento de las defunciones, por un lado, y a la disminución de los nacimientos.

En este sentido, debe mencionarse que ya en el año 2015 el crecimiento vegetativo fue negativo y que las proyecciones de población realizadas recientemente por el INE, exponen la pérdida progresiva que se irá produciendo hasta el año 2065 (último de la proyección) en donde la disminución anual de población por factores vegetativos será de más de 300.000 personas.

Únicamente factores migratorios pueden compensar tal importante pérdida de población, que el INE en su escenario central sitúan del orden de 50.000-80.000 personas año para el periodo 2030-2065, por lo que la pérdida de población y su envejecimiento será un hecho incuestionable. También debe señalarse la reversión del saldo migratorio negativo que se ha producido en la crisis económica que alcanzó su cenit en 2012 con un saldo migratorio de 251.531 personas, y que en el año 2016 ya se sitúa en valores positivos.

Esa evolución de la población va a tener su reflejo en el incremento de las tasas de dependencia que se situaron en el 53% en el 2015 (y que se desglosa en 28,3% de los mayores de 64 años, y en el 24,7% de los menores de 16 años). La tasa de dependencia expresa el porcentaje teórico de personas dependientes (inactivos) asociados a los mayores de 64 años o menores de 16 años, con respecto a las personas en edad de trabajar teórica (de 16 a 64 años). Este porcentaje de dependientes, derivado de ese factor poblacional ya comentado, según las previsiones del INE va alcanzar su cenit en el año 2051, resultando ser del 92,9%, y no por los menores de 16 años, que serán igualmente el 24,7%, sino por los mayores de 64 años que alcanzara su tasa de dependencia el 68,2%, lo que proyectara su tensión en el sistema de pensiones de reparto, que irán más allá de la problemática expuesta en el debate en el Pacto de Toledo. Y ello obedece en parte en la falta de políticas favorecedoras de la natalidad, ya que tanto España como en Cataluña, muestra valores relativamente bajos desde hace muchos años. Esta es también una política de reforma estructural y de enfoque a largo plazo, sobre la que no se ha adoptado medidas potentes para revertir dicha situación.

Finalmente, señalar, que el INE también hace proyecciones de población por Comunidades Autónomas y que ante una disminución relativa entre el año 2016 y 2031 del -1,2% para el conjunto español, destaca por sus elevadas tasas negativas el Principado de Asturias (-11,1%), Castilla y León (-10,7%), y Galicia (-8,5%), que se explica por su saldo vegetativo proyectado. En cambio, muestran crecimientos relativos importantes Baleares (7,7%), Canarias (5,6%) y Madrid (5,2%), que en estas dos primeras viene explicado por un saldo migratorio positivo. Cataluña tendría un bajo crecimiento que se situaría en el 0,2%, según el INE, a diferencia de C.A de Madrid, por la peor evolución de su saldo vegetativo.

Si se amplía la visión al ámbito europeo, referido al último año disponible, el 2015, tenemos que la UE ya perdido por razones vegetativas 135.000 personas, con una variación diferencia por países. Así Alemania ha perdido por razones vegetativas 187.000 personas (compensado su número por el

importante saldo migratorio) e Italia 161.800 personas, mientras que Francia vio aumentado su población por motivos vegetativos en 200.600 personas y en 174.400 personas en Reino Unido. España perdió por dichos motivos 2.800 personas (417.300 nacimientos frente a 420.100 fallecimientos).

2017

LA PRODUCTIVITAT DE LA ECONOMIA ESPANYOLA

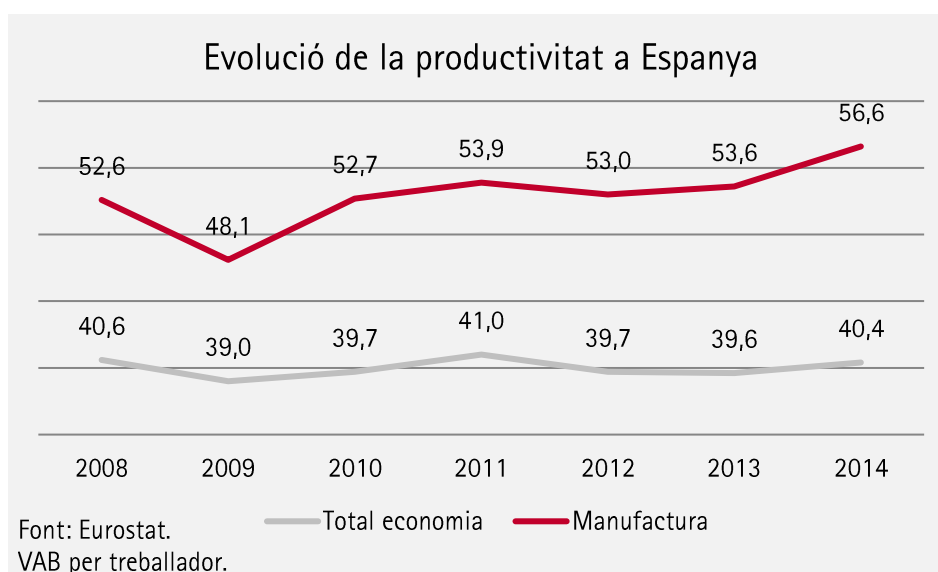
A partir de dades de l'FMI, des de meitat de la dècada dels 90 fins als anys de boom precrisi, va existir una bretxa significativa entre el nivell de productivitat de l'economia espanyola i de la resta de socis europeus. Aquest diferencial va arribar fins i tot a ser negatiu en els anys de fort creixement econòmic. Després de la crisi, el diferencial es va reduir, però principalment per la gran pèrdua d'ocupació a Espanya, i també per la forta destrucció d'empreses que essencialment eren les que tenien més baixos nivells de productivitat.

PRODUCTIVITAT DEL TREBALL				
	1950-1972	1972-1995	1995-2004	2004-2013
Espanya	5,8	3,6	0,3	1,4
França	5,0	2,6	1,5	0,6
Alemanya	5,7	2,9	1,5	0,8
Itàlia	5,4	2,4	0,5	0,0
Japó	7,0	3,2	1,8	0,9
Regne Unit	2,8	2,6	2,4	0,4
Estats Units	2,5	1,3	2,2	1,0

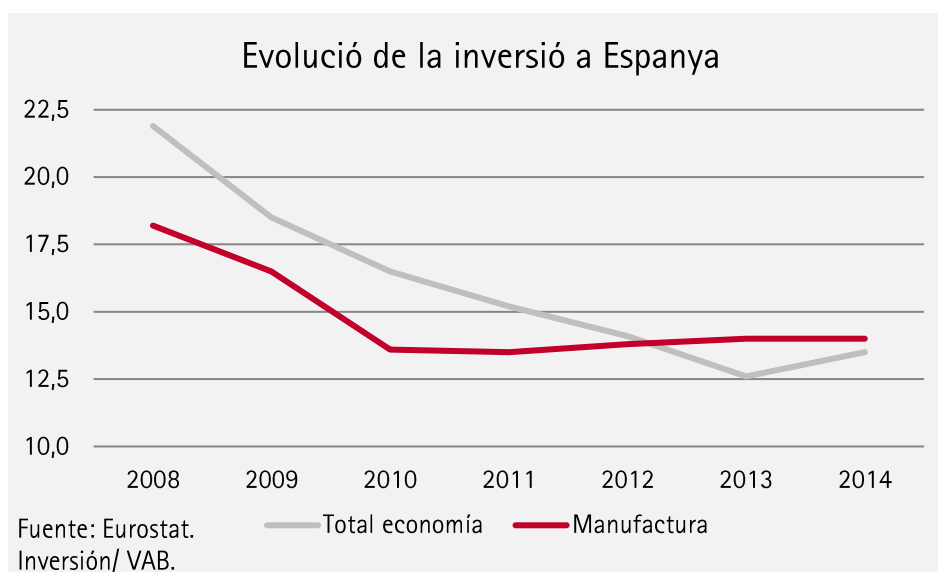
Font: OCDE.

L'empresa espanyola és, segons l'FMI, de menor dimensió i menys productiva i innovadora en comparació de les de l'entorn europeu. A més, segons l'FMI, creix més lentament i està menys orientada a l'exterior, i posseeix una alta dependència del crèdit bancari, la qual cosa va implicar importants restriccions per a la inversió en R+D en esclatar la crisi. En definitiva, el baix nivell de productivitat a Espanya s'associa a l'existència de massa petites empreses d'escassa productivitat i a una assignació ineficient dels recursos.

Existeix a més, un diferencial de productivitat més ampli entre les grans i petites empreses que en altres països d'Europa, i hi ha més heterogeneïtat intersectorial en termes de productivitat.

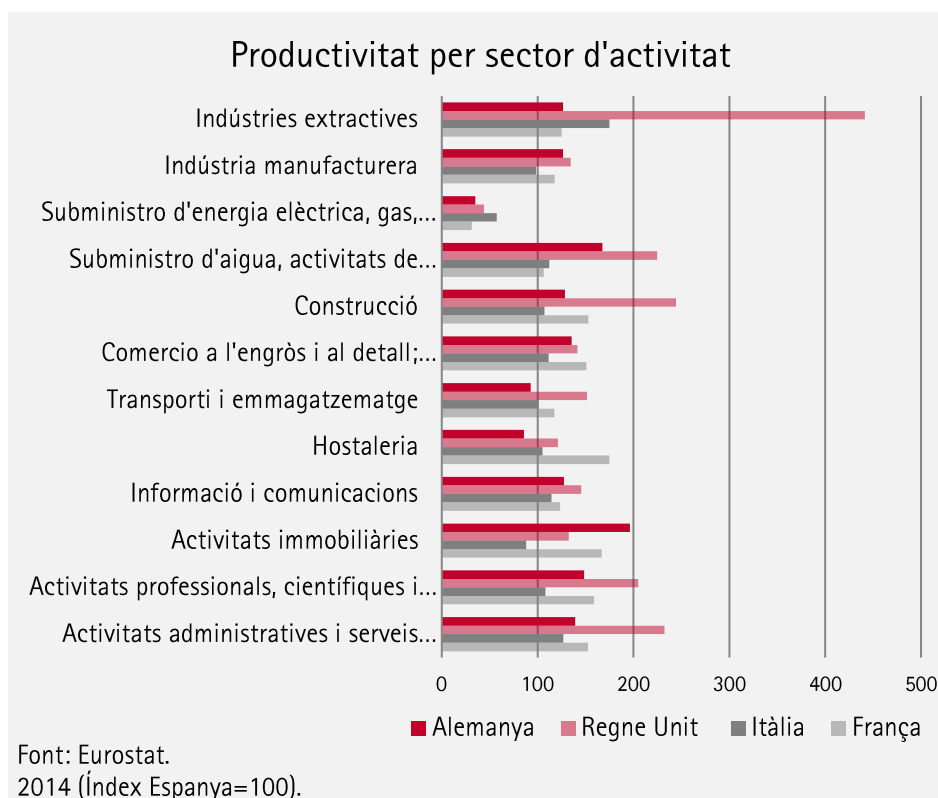

En aquest sentit, s'aprecia una deterioració de la productivitat del conjunt de l'economia espanyola en el 2009, encara que s'ha mantingut relativament estable en els últims anys. En la manufactura, no obstant això, s'observa un creixement amb un guany de productivitat més important, que pot estar relacionat amb una pressió competitiva característica dels sectors amb major exposició al mercat global. A Espanya, es constata que enfront de petites variacions de la productivitat per treballador, la indústria manufacturera ha anat incrementant gradualment els seus nivells de productivitat.

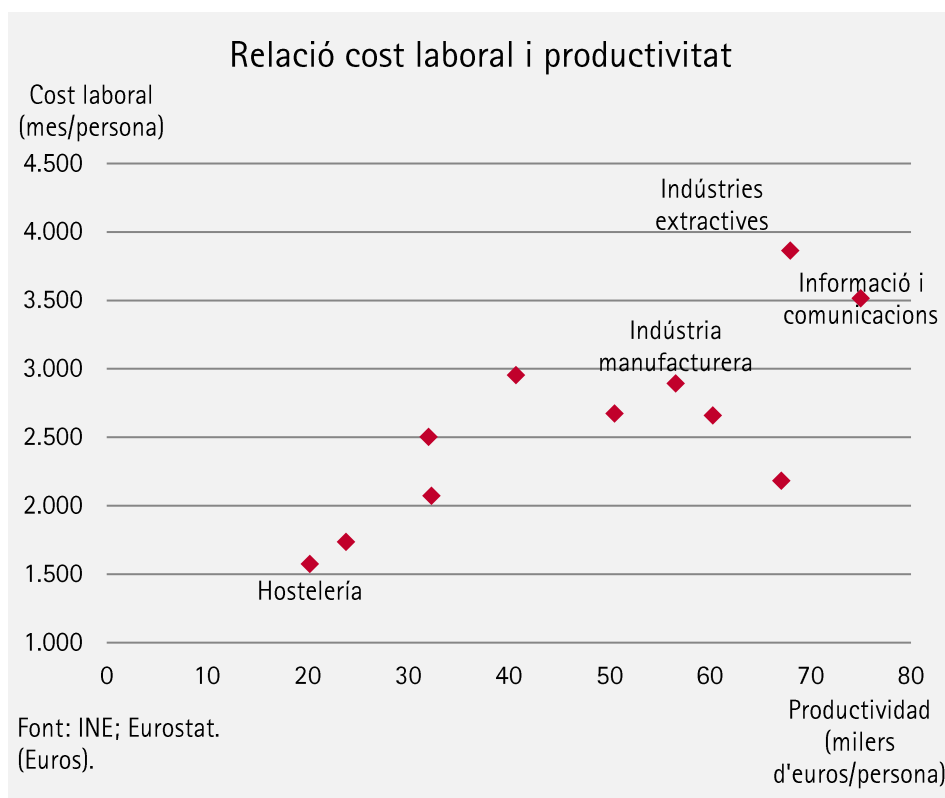
És important destacar que el creixement de productivitat que s'ha registrat en els últims anys en l'economia espanyola està relacionat fonamentalment amb la forta destrucció d'ocupació ja que la inversió ha descendit. Això és un fenomen característic de l'economia espanyola, ja que la comparació internacional permet apreciar que la productivitat es va anar reduint en altres economies, mentre en el cas d'Espanya la productivitat ha pujat, és a dir que s'han produït increments de productivitat de forma "passiva", ja que la relació producte per unitat de treball es potencia per la via de la pèrdua d'ocupació. Per promoure el creixement de la productivitat "activa" és necessari, per tant, continuar amb les polítiques de reforma estructural, que passin per una major dotació de capital públic, una millora en R+D+i –especialment en la seva difusió– i un entorn regulatori i fiscal que potenciïn l'emprenedoria.

Un altre aspecte a destacar és que s'aprecien diverses realitats en parlar de productivitat. Per exemple, si es prenen les últimes dades disponibles de productivitat aparent del treball d'Eurostat per a l'any 2014, podem extreure dues conclusions importants. La primera, és que hi ha sectors més productius que altres. Hostaleria o subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat són un dels sectors amb menor productivitat en tots els països de referència. D'altra banda, en certs sectors la diferència entre països és més evident, com és el cas de les indústries extractives o activitats científiques i tècniques.

En aquest gràfic es pren Espanya com a país de referència (valor 100 de l'índex). Nivells de productivitat superiors a 100 indiquen una posició d'avantatge respecte al mateix sector a Espanya, i viceversa. En el cas de la indústria manufacturera, per exemple, tots els països excepte Itàlia presenten una productivitat major de la seva indústria respecte a la indústria espanyola. Així un treballador a Alemanya genera 71.500 euros de mitjana, mentre que un a Espanya genera 56.600 euros.

Així mateix existeix, com caldria esperar, una correlació positiva entre productivitat i els costos laborals, tal com indiquen les dades per a Espanya.

Finalment, altres estudis han posat de manifest la importància de debatre sobre com impulsar el creixement de la productivitat atès que en l'última dècada, i fins i tot abans de la crisi, ha presentat signes de desacceleració en les economies avançades. Aquesta falta de dinamisme de la productivitat s'ha registrat malgrat els avanços en matèria d'innovació, educació i d'integració de les empreses en les cadenes globals de producció. Es planteja, per tant, una paradoxa que alguns analistes (*Compendium of Productivity Indicators 2016*, OCDE) atribueixen a la poca difusió de les tecnologies capdavanteres a altres empreses a escala mundial. En aquest cas, el paper dels governs i institucions a l'hora de dissenyar polítiques que reforcin els mecanismes de difusió del coneixement és determinant, ja que únicament a través d'augments en la productivitat s'aconseguirà incrementar el producte potencial i d'aquesta manera aconseguir majors nivells de benestar. Per tant, es torna imprescindible incrementar la dotació de capital públic i la inversió en R+D+i.

DEFICIT PÚBLIC

La dificultat per aconseguir el compliment del dèficit públic a Espanya per a l'exercici 2016, ja s'havia constatat al juliol de 2016, on es van adoptar mesures de contenció de nova despesa pública. No obstant això es va fer necessari l'adopció de mesures addicionals, que es van plasmar en la Reial decret Llei 2/2016, de 30 de setembre, i que va ser consensuat pel principal partit de l'oposició, que es va focalitzar en un major esforç per aconseguir l'objectiu pel costat dels ingressos, i especialment en l'impost de societats. Així, es va establir l'obligació de la fixació d'un pagament mínim en l'impost de societats del 23%, amb caràcter general a les empreses la xifra de negocis neta de les quals superés els 10 milions d'euros. Va suposar que per fer el proper pagament a compte de l'impost a l'octubre les empreses tinguessin que fer un important esforç de tresoreria, alhora que l'esforç fiscal es requeria de forma desproporcionada a les empreses, i per tant, va introduir més riscos i restriccions a la inversió i la creació d'ocupació.

INGRESSOS TRIBUTARIS HOMOGENIS		
Variació anual	Total	Societats
2014	3,6	-1,9
2015	4,3	15,6
2016	1,9	7,1
T22015	6,1	20,9
T32015	6,7	18,6
T42015	3,0	8,8
T12016	-0,2	-97,3
T22016	-6,6	-40,8
T32016	2,0	4,5
T42016	12,8	50,9

Font: INE. * fins novembre

En l'Estadística de Recaptació, expressada en termes homogenis, fins al mes de novembre –les dades de desembre no es publiquen fins al 31 de març– es va donar un increment important de la recaptació en el quatre trimestre (fins a novembre) i que va elevar els ingressos tributaris un 12,8% en aquest període, i especialment per la mesura comentada de l'impost de societats, en el quart trimestre va augmentar un 50,9% en el 2016 en els mesos d'octubre-novembre, respecte d'aquest període de l'any 2015. L'increment de recaptació per l'impost de societats en el mes d'octubre-novembre explica el 82,7% de l'increment de la recaptació total en aquests dos mesos.

Basti recordar que la decisió del Govern de l'Estat suposa gairebé doblegar el pagament mínim respecte del 2015 –del 12% al 23%– i redueix a la meitat el llindar d'aplicació –de 20 milions de facturació a 10 milions.

Addicionalment, el Govern va aprovar el Reial decret-Llei 3/2016 de 3 de desembre, pel qual s'adopten mesures d'àmbit tributari dirigits a la consolidació de les finances públiques i altres

mesures urgents en matèria social, que pretenen encarrilar el dèficit públic cap a l'objectiu marcat per a l'any 2017, del 3,1% del PIB. Novament, en les mesures es posa l'accent en la fiscalitat sobre les empreses, establint limitacions a la compensació de bases negatives (amb una graduació de les limitacions en funció de la xifra de negocis de la societat); la limitació a l'aplicació de deduccions per doble imposició nacional i internacional; així com –amb caràcter retroactiu– a les reversions de les pèrdues per deterioració de participacions de cartera i de les rendes negatives d'establiments permanents generades amb anterioritat a 2013, entre d'altres, així com l'increment d'alguns dels impostos especials (impostos sobre productes intermedis i impostos sobre l'alcohol i les begudes derivades, així com sobre les labors del Tabac) a més de prorrogar la vigència per a l'exercici 2017 de l'impost sobre el patrimoni.

En l'actualització del Pla Pressupostari 2017 aprovat pel Govern el 9 de desembre s'exposa que de les mesures adoptades s'estima un increment de la recaptació impositiva de 7.505 milions d'euros, dels quals 4.655 milions corresponen a l'augment derivat de les mesures de l'impost sobre societats comentades del Reial decret-Llei 3/2016, és a dir un 62% (o del 84,5% si s'exclouen els majors ingressos pel noves mesures d'ajornaments que suposen un increment d'ingressos d'1.500 milions i per la millora en la lluita contra el frau que s'estima en 500 milions), que es complementa amb els increments en els impostos especials que es xifren en 350 milions d'euros; així com un augment de 500 milions d'euros per nous ingressos derivats de figures tributàries mediambientals. Pel 2017, les mesures correctores pel costat dels ingressos pivoten novament i forma excessiva sobre la imposició empresarial, dificultant la major generació d'activitat i ocupació.

INDICADORS DE LA EMPRESA EXPORTADORA

En aquest apartat es reuneix una sèrie d'indicadors de l'empresa exportadora tant espanyola com a catalana. Les principals conclusions que poden desprendre's d'aquestes dades, i la seva comparativa amb anys anteriors són:

El nombre d'empreses exportadores en 2016 és un 21% superior que el de 2011 a Espanya, mentre que a Catalunya el creixement entre aquests anys va ser del 11%. Després de dos anys de caigudes en 2014 i 2015, el nombre d'empreses exportadores va tornar a créixer en 2016.

Dins d'aquestes empreses, els exportadors regulars van créixer, durant el període 2011-2016, un 34% a Espanya i un 28% a Catalunya, molt superior al ritme d'expansió de la resta d'empreses que són exportadors ocasionals.

EXPORTADORS I EXPORTADORS REGULARS								
Espanya	Nombre d'exportadors	Variació anual (%)	Valor d'exportació (milions d'euros)	Variació anual (%)	Exportadors regulars	Variació anual (%)	Valor d'exportació (milions d'euros)	Variació anual (%)
2011	123.128	12,6	215.230	15,2	37.253	-3,9	195.407	14,5
2012	137.528	11,7	226.115	5,1	38.373	3,0	205.750	5,3
2013	151.160	9,9	235.814	4,3	41.168	7,3	216.966	5,5
2014	147.845	-2,2	240.582	2,0	45.842	11,4	223.421	3,0
2015	147.334	-0,3	249.794	3,8	47.768	4,2	233.440	4,5
2016	148.794	1,0	254.530	1,7	49.792	4,2	240.104	2,9
Catalunya	Nombre d'exportadors	Variació anual (%)	Valor d'exportació (milions d'euros)	Variació anual (%)	Exportadors regulars	Variació anual (%)	Valor d'exportació (milions d'euros)	Variació anual (%)
2011	43.205	8,9	54.955	12,5	13.180	-3,1	49.387	13,4
2012	46.069	6,6	58.853	7,1	13.810	4,8	53.973	9,3
2013	49.075	6,5	58.957	0,2	14.682	6,3	54.666	1,3
2014	47.596	-3,0	60.291	2,3	15.946	8,6	55.878	2,2
2015	47.375	-0,5	63.885	6,0	16.406	2,9	59.093	5,8
2016	48.035	1,3	65.142	2,0	16.929	3,2	60.812	2,9

Font:
 ICEX.

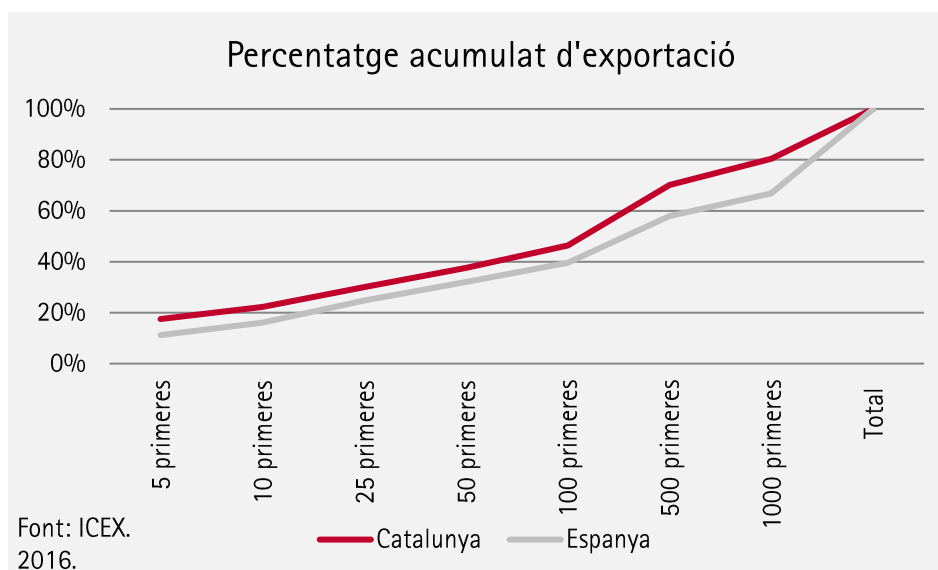
La distribució d'empreses exportadores per tram d'exportació és molt similar en el conjunt d'Espanya i Catalunya, on el gruix de les empreses exporta per menys de 5.000 euros. Una altra part important d'empreses se situa en el tram de 5.000-25.000 i 50.000-500.000 euros.

En línies generals, la distribució no ha variat molt en els últims cinc anys, encara que s'observa un augment en el tram més baix, i un descens en el tram de 5.000-25.000 i 50.000-500.000 euros.

CONCENTRACIÓ D'EXPORTADORS					
Espanya (% sobre el nombre total d'exportadors)	2012	2013	2014	2015	2016
Menys de 5.000€	49,3	52,0	52,6	53,3	54,6
Entre 5.000€ i menys de 25.000€	17,8	17,2	15,8	15,5	14,6
Entre 25.000€ i menys de 50.000€	5,5	5,0	4,9	4,9	5,0
Entre 50.000€ i menys de 500.000€	13,9	13,0	13,3	12,6	12,2
Entre 500.000€ i menys de 5 Mill.€	10,1	9,5	9,9	10,0	9,9
Entre 5 Mill.€ i menys de 50 Mill.€	3,1	2,9	3,1	3,2	3,2
Entre 50 Mill.€ i menys de 250 Mill.€	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
250 Mill.€ o més	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Catalunya (% sobre el nombre total d'exportadors)	2012	2013	2014	2015	2016
Menys de 5.000€	48,9	50,4	49,3	49,3	50,5
Entre 5.000€ i menys de 25.000€	18,9	18,5	17,8	17,7	17,2
Entre 25.000€ i menys de 50.000€	6,1	5,7	6,0	6,1	6,0
Entre 50.000€ i menys de 500.000€	13,9	13,5	14,4	14,2	13,6
Entre 500.000€ i menys de 5 Mill.€	9,2	9,0	9,5	9,6	9,5
Entre 5 Mill.€ i menys de 50 Mill.€	2,7	2,6	2,7	2,9	2,8
Entre 50 Mill.€ i menys de 250 Mill.€	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
250 Mill.€ o més	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1

Font: ICEX.

En comparar la distribució del nombre d'empreses exportadores per volum d'exportació entre Catalunya i Espanya, s'aprecia que el sector exportador català és més concentrat que l'espanyol. Per exemple, les cinc primeres empreses a Catalunya acumulen el 17,5% del valor exportat, mentre que a Espanya les primeres deu empreses exportadores aconseguixen el 16,1%.

És important destacar que, per destinació d'exportació, s'aprecia com un percentatge d'exportadors a la Unió Europea (sobretot la zona euro) aporta un percentatge encara major del valor total exportat, mentre que les vendes d'empreses que exporten a altres regions, constitueix un percentatge més baix en les exportacions totals.

EXPORTADORS PER DESTINACIÓ				
	Espanya		Catalunya	
Europa	41,1	72,0	43,5	73,2
Unió Europea	21,2	66,3	17,1	65,8
Zona Euro	18,9	51,6	16,0	53,3
Bèlgica	5,8	3,1	6,0	2,5
Alemanya	9,3	11,3	8,5	11,9
França	12,1	15,1	12,1	16,1
Itàlia	8,9	8,0	8,8	9,1
Països Baixos	6,3	3,2	5,8	2,9
Portugal	10,7	7,1	10,0	6,7
Resto UE	11,0	13,7	9,8	12,1
Regne Unit	7,9	7,5	7,0	6,0
Resto Europa	18,1	2,8	25,1	3,0
Suïssa	12,0	1,6	13,0	3,3
Turquia	5,3	2,0	6,7	2,0
Amèrica del Nord	22,9	5,0	23,0	3,7
Estats Units	21,5	4,5	21,4	3,3
Amèrica Llatina	29,0	5,3	28,8	5,9
Àsia	27,1	9,4	30,7	10,0
Xina	10,1	2,0	10,8	2,0
Orient Mitjà	11,6	3,3	13,1	3,5
Àfrica	28,7	6,4	25,6	5,7
Marroc	12,7	2,7	11,1	2,0
Oceania i Regions Polars	5,3	0,6	6,0	0,6
Total Món	100	100	100	100

Font: ICEX.

Per sectors la distribució d'empreses exportadores és més uniforme, destacant el d'automòbils com el de més rellevància quant a valor d'exportació. També la farmaquímica ocupa un espai destacat, i a Catalunya, a més, matèries primeres i semimanufactures de plàstic.

RANKING DELS 20 PRINCIPALS SECTORS					
Catalunya	% exportadors	% valor	Espanya	% exportadors	% valor
Automòbils	5,6	13,9	Automòbils	6,7	15,2
Farmaquímica	1,0	6,5	Equips components i accessoris de...	6,1	6,9
Matèries primeres i semimanufactures de plàstic	8,4	6,1	Farmaquímica	0,7	3,8
Equips components i accessoris de...	5,9	4,7	Combustibles i lubricants	0,9	3,7
Material elèctric	5,6	3,6	Productes de fundició i siderúrgics	5,3	3,6
Confecció femenina	4,9	3,5	Matèries primeres i semimanufactures de plàstic	6,9	3,3
Química orgànica	1,8	3,3	Confecció femenina	4,7	3,1
Altres productes	3,4	3,0	Altres productes no compresos en un altre sector	43,1	2,5
Productes de fundició i siderúrgics	5,4	2,4	Material elèctric	5,1	1,9
Combustibles i lubricants	0,9	2,3	Equip navegació aèria	0,7	1,6
Carn de l'espècie porcina, congelada	0,5	1,7	Química orgànica	1,2	1,5
Carn de l'espècie porcina fresca o...	0,3	1,6	Oli d'oliva	1,0	1,3
Teixits per a confecció	3,4	1,5	Altres productes químics	2,7	1,3
Pasta de paper i paper	2,7	1,4	Cítrics, frescos	0,8	1,2
Perfumeria	0,6	1,4	Hortalisses de fruit, fresques	0,7	1,2
Pintures, vernissos, tinta d'impremta i masteguis	2,3	1,3	Maquinària elèctrica	4,7	1,1
Instruments de precisió i mesura para uso...	3,3	0,8	Productes semielaborats d'alumini	2,1	1,1
Productes semielaborats de coure i...	0,9	0,8	Paviments i revestiments ceràmics	1,1	1,0
Maquinària elèctrica	4,9	0,8	Calçat	2,3	1,0
Altres productes no compresos en un altre sector	39,6	0,8	Pasta de paper i paper	2,2	0,9
Subtotal	64,2	61,5	Subtotal	66,8	57,3

Font: ICEX.

ÍNDEX DE COMPETITIVAT REGIONAL DE LA UNIÓ EUROPEA

El ICR mesura diferents dimensions de la competitivitat a nivell regional en la UE. En aquest sentit, cal destacar, que comptar amb una mesura d'aquest concepte a escala regional és molt important ja que molts dels factors que afecten la competitivitat no es distribueixen equitativament dins d'un mateix país o estan determinats per les autoritats locals. El ICR2016 està basat en 74 indicadors regionals majoritàriament del període comprès entre 2012 i 2014, amb alguns indicadors dels anys 2015 i 2016. És un indicador que permet analitzar la distribució geogràfica de la competitivitat no només entre països sinó també entre les seves regions.

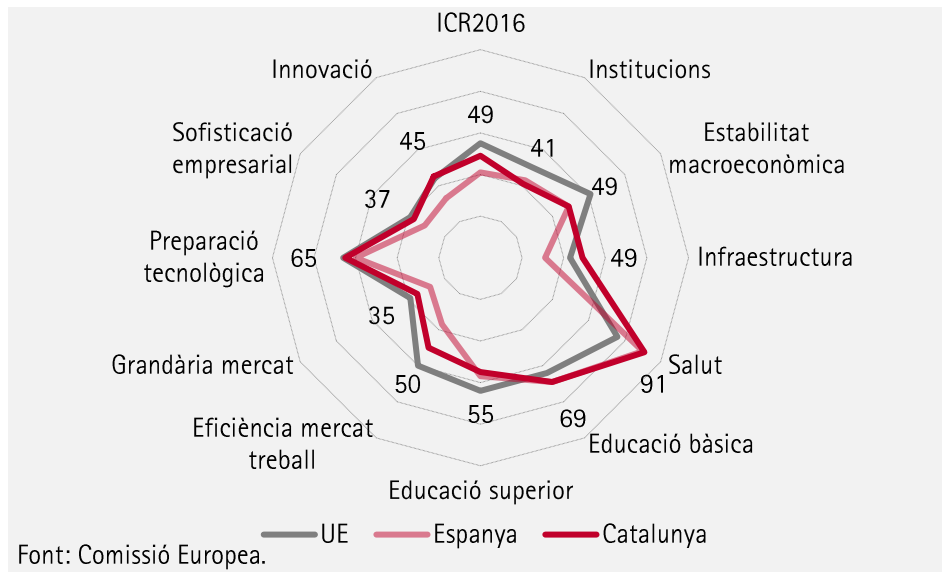
El ICR està compost per onze pilars que descriuen diferents aspectes de la competitivitat, classificats en tres grups d'acord al nivell de desenvolupament de l'economia: Bàsic (institucions, estabilitat macroeconòmica, infraestructura, salut i educació bàsica), Eficiència (educació superior, mercat de treball i grandària de mercat) i Innovació (preparació tecnològica, sofisticació empresarial i innovació).

Moltes de les regions millor posicionades en el rànquing del ICR són capitals o grans àrees metropolitanes, atès que les capitals tendeixen a ser les regions més competitives de cada país. Així mateix les regions més competitives tenen un PIB per càpita més elevat i atreuen més immigració.

A les regions del nord-oest de la UE aquelles amb major nivell de competitivitat generen desbordament espacial millorant la competitivitat de les regions properes, no obstant això, en els estats de l'est i sud, la proximitat a la capital no juga com un factor d'impuls a la competitivitat de les regions.

Una comparació al llarg del temps permet concloure que, en termes generals, la competitivitat de les diferents regions espanyoles es va mantenir estable en el període 2010-2016, amb l'excepció de les regions mediterrànies que van registrar una deterioració en el seu nivell de competitivitat. En particular, a Catalunya s'aprecia una deterioració de l'índex de competitivitat entre els anys 2010 i 2013.

Catalunya es troba dins del grup de regions amb un índex de valor negatiu (entre -0,2 i 0), la qual cosa significa que se situa per sota de la mitjana de la UE. Totes les regions d'Espanya presenten un nivell de competitivitat per sota de la mitjana europea, excepte Madrid i el País Basc.

Catalunya té un PIB per càpita superior a la mitjana europea i ocupa la posició 78/263 d'acord a aquest indicador (Madrid 42/263, País Basc 51/263), mentre que segons el ICR2016 ocupa el lloc 153/263 (Madrid 83/263, País Vasco 119/263). D'acord al conjunt d'onze indicadors que conformen el ICR, Catalunya es troba en una posició destacada únicament quant a l'indicador de salut (18/263). En comparar Catalunya amb altres regions similars (Nordjylland, Gießen, Mazowieckie, Östra Mellansverige, Limburg, Ligúria, Münster, Rhône-Alps, Overijssel, Prov. Oost-Vlaanderen, Közép-Magyarország, Toscana, Lisboa, Kärnten and Koblenz) s'aprecia cert nivell de feblesa quant a la situació macroeconòmica (variable mesura a nivell nacional), l'educació superior i l'eficiència del mercat de treball.

Com a conclusió, s'observa un empitjorament del nivell de competitivitat de la economia catalana, per la qual cosa resulta prioritari revertir aquesta tendència. Per a això és imprescindible dotar de majors recursos les polítiques d'infraestructures i innovació tecnològica, així com les orientades a la formació permanent i reducció de l'abandó prematur dels estudis, sense oblidar les qüestions d'àmbit institucional.

Millorar de la competitivitat de la economia catalana ha de ser un eix prioritari de la política al nostre país, i l'informe sobre el ICR2016 posa de manifest la necessitat d'articular una resposta per part dels responsables polítics i el compromís decidit per dur-ho a terme.

ÍNDEX DE COMPETITIVITAT REGIONAL 2016			
Indicadors	Posició en el ranking		
	Catalunya	Madrid	
PIB pc	78	42	
ICR2016	153	83	
Dimensió Bàsica:			
Institucions	177	160	
Estabilitat macroeconòmica*	24	24	
Infraestructura	78	55	
Salut	18	2	
Educació bàsica*	12	12	
Dimensió Eficiència:			
Educació superior	193	83	
Eficiència mercat treball	190	183	
Grandària mercat	110	26	
Dimensió Innovació:			
Preparació tecnològica	150	134	
Sofisticació empresarial	125	50	
Innovació	100	28	

Nota: *Nivell estatal, total països=28, total regions=263.

Font: Comissió Europea.

PROGRAMA D'ESTABILITAT 2017-2020

Després de la introducció de la moneda única la Unió Europea, es va crear el Pacte d'Estabilitat i Creixement en 1999. El PAC constitueix un conjunt de normes amb la finalitat de que els Estats membres mantinguin unes finances públiques sanejades. D'aquesta forma, els països se sotmeten a una supervisió fiscal i a un règim sancionador en cas d'incompliment de les seves condicions.

Aquest acord es fonamenta en dos principis: prevenció i correcció, és a dir, la supervisió multilateral de les situacions pressupostàries i el procediment de dèficit excessiu que s'activa, per exemple, quan el dèficit públic supera el 3% del PIB. En el cas d'Espanya, el PDE es va activar en 2009 quan el dèficit públic assolía el 11% del PIB. Actualment existeixen sis casos de PDE oberts corresponents a Croàcia, França, Grècia, Portugal, Espanya i Regne Unit.

En particular, el principi de supervisió implica la presentació d'un programa d'estabilitat, que haurà de contenir informació relacionada amb l'objectiu pressupostari a mig termini, els supòsits sobre les principals variables macroeconòmiques, una descripció de les mesures de política econòmica per assolir els objectius del programa, una anàlisi de l'efecte d'una modificació dels principals supòsits econòmics.

En concret per al període 2017-2020 l'escenari macroeconòmic que es maneja implica una lleugera moderació del PIB en els propers anys, atès que s'assumeix una evolució més optimista sobre el PIB a partir de 2018. *"Els principals organismes nacionals i internacionals han revisat a l'alça les previsions de creixement de l'economia espanyola per 2017 i 2018. La CE, l'OCDE i l'FMI estimen un creixement lleugerament inferior a l'inclòs en l'escenari macroeconòmic que acompanya a l'Actualització del Programa d'Estabilitat, projectant taxes de creixement del PIB para aquest any del 2,3%, 2,5% i 2,6%, respectivament. Per la seva banda, el Banc d'Espanya espera un creixement del 2,8%, lleugerament superior al contemplat pel Govern. Per a l'any 2018, tots els organismes preveuen una desacceleració superior a l'estimada pel Govern. La CE i l'FMI preveuen un creixement del PIB espanyol del 2,1%, mentre que l'OCDE i el Banc d'Espanya projecten taxes del 2,2% i 2,3% respectivament"* (Actualització del Programa d'Estabilitat 2017-2020).

L'evolució del PIB es descompon en una lleu moderació del consum privat, un manteniment del consum públic i un repunt de la inversió a partir de 2018. S'espera, d'altra banda, una contribució positiva del sector exterior de manera que el creixement del PIB serà més equilibrat entre demanda interna i exterior. L'ocupació evolucionarà favorablement, superant els 20 milions d'ocupats en 2019 amb una forta reducció de la taxa d'atur.

La senda traçada del dèficit, en aquest escenari, és de -3,1% del PIB para aquest any, amb una reducció al -2,2% en 2018, al -1,3% en 2019 i al -0,5% en 2020. Al seu torn, s'estima una reducció del nivell de deute públic des del 99,4% en 2016 al 92,5% en 2020.

QUADRE MACROECONÓMIC					
Taxa de variació interanual (%)	2016	2017	2018	2019	2020
PIB	3,2	2,7	2,5	2,4	2,4
Demanda Nacional*	2,8	2,2	2,1	2,1	2,1
Saldo Exterior*	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3
Consum Privat	3,2	2,6	2,4	2,3	2,2
Consum AAPP	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7
FBC	3,1	2,8	2,6	3,3	3,5
FBCF (Bens d'Equip y Altres)	5,0	4,0	3,3	4,0	4,0
FBCF (Construcció)	1,9	2,1	2,2	3,0	3,4
Exportació Bens i Serveis	4,4	5,5	4,9	4,7	4,5
Importació Bens i Serveis	3,3	4,3	4,1	4,2	4,1
Cap (+) o Nec (-) Finançament RM (% del PIB)	2,0	2,0	1,9	1,8	1,7
Compte Corrent (% del PIB)	1,9	1,9	1,8	1,6	1,6
Taxa d'Atur	19,6	17,5	15,6	13,7	11,9
Ocupació	2,9	2,5	2,4	2,3	2,3

Font: MEIC. *Contribució al creixement del PIB.

DÈFICIT I DEUTE PÚBLIC					
Taxa de variació interanual (%)	2016	2017	2018	2019	2020
Objectius de dèficit	-4,3	-3,1	-2,2	-1,3	-0,5
Administració Central	-2,5	-1,1	-0,7	-0,3	0,0
Seguretat Social	-1,6	-1,4	-1,2	-1,0	-0,5
CCAA	-0,8	-0,6	-0,3	0,0	0,0
CCLL	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Despeses AAPP	42,4	41,5	40,6	39,9	39,2
Ingressos AAPP	37,9	38,3	38,4	38,6	38,7
Nivell de deute bruta	99,4	98,8	97,6	95,4	92,5

Font: MEIC.

És important destacar, que en 2016 es va complir amb l'objectiu d'estabilitat acordat amb la Comissió Europea per a aquest any en 4,6% (inicialment l'objectiu era de 3,6%) ja que el dèficit va ser de 4,5%, sis desenes inferior que el dèficit de l'any anterior.

Per al compliment d'aquests objectius, l'ajust es fonamenta en la reducció de la despesa pública (del 48,1% del PIB en 2012 al 39,2% del PIB en 2020) que és, a Espanya, actualment 5,5 punts del PIB inferior a la mitjana del conjunt d'Europa. En aquest sentit, com s'assenyalés en informes anteriors, cal recordar que la inversió pública a Espanya ha disminuït considerablement.

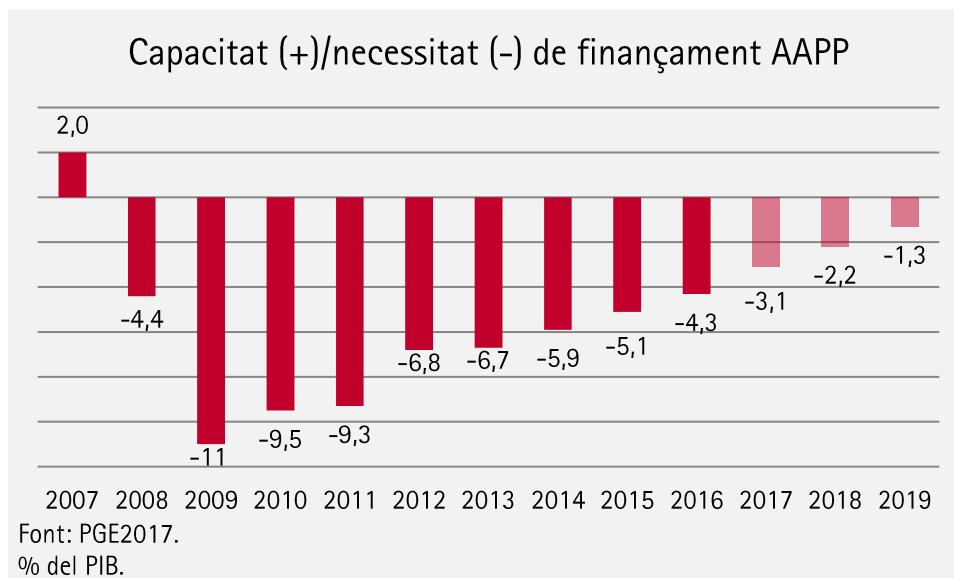
Pel costat dels ingressos (38,7% del PIB en 2020), es projecta un creixement any rere any superior al PIB nominal, a causa de l'increment de les bases imposables com a conseqüència del dinamisme econòmic esperat.

PRESSUPOSTOS GENERALS DE L'ESTAT 2017

A diferència d'altres anys –on la presentació del Projecte de Llei de Pressupostos es fa, d'acord amb la Constitució, abans de tres mesos de finalitzar l'any natural– els Pressupostos Generals de l'Estat per 2017 no van poder ser presentats l'any passat per la convocatòria de noves eleccions pel 26 de juny. D'aquesta forma, es va mantenir un Govern en funcions fins al 3 de novembre, data en la qual es va formar el nou Govern, una vegada superada la investidura del President del Govern.

El 31 de març d'aquest any, es va aprovar en Consell de Ministres el Projecte de Llei de Pressupostos Generals de l'Estat per 2017, que es troba en tramitació parlamentària, i en el dia 31 de maig es va aprovar el projecte al Congrés dels Diputats.

Els Pressupostos vénen, en el cas d'Espanya, molt determinats pel compliment dels objectius fiscals pactats amb la Comissió Europea en el marc del sanejament de les finances públiques i, concretament, de la correcció del dèficit públic.

L'assignació entre les diferents administracions dels compromisos de dèficit públics per a l'any 2017, suposa aconseguir el -1,4% per a la Seguretat Social, el -0,6% per a les CCAA i el -1,1% per a l'Administració Central. Es constata que l'Administració Central continuen tenint un paper rellevant en la reducció del dèficit, encara que substancialment menor que en el 2016.

CAP.(+)/NEC.(-) DE FINANÇAMENT				
% del PIB	2016	2017	2018	2019
Administració Central	-2,7	-1,1	-0,7	-0,3
CCAA	-0,8	-0,6	-0,3	0,0
EELL	0,6	0,0	0,0	0,0
Seguretat Social	-1,6	-1,4	-1,2	-1,0
Total AAPP:	-4,5	-3,1	-2,2	-1,3

Font: PGE2017.

Malgrat la desacceleració del ritme de creixement del PIB para 2017, les variables nominals augmentaran en major mesura que en 2016, a causa de la recuperació de preus i salaris. Per això, es preveu que el creixement de les bases imposables superi al de l'any anterior en més d'un punt percentual. Aquest superior creixement de les bases imposables és la causa fonamental que explica un augment dels ingressos tributaris del 7,9% anual. En aquest sentit, el Governador del Banc d'Espanya, en seu parlamentària el dia 25 d'abril, ha mostrat els seus dubtes sobre l'optimisme en les xifres d'ingressos derivats de la via impositiva, per la qual cosa aquest pot ser un dels punts febles de les previsions dels PGE2017.

A l'increment de les bases s'uneixen algunes de les mesures aprovades a la fi de 2016 que permetran una pujada addicional dels ingressos, en particular en l'IVA i en l'Impost de Societats, entre els quals cal destacar els continguts en el RDL2/2016 i RDL3/2016, que ha suposat una major contribució d'aquesta figura tributària, centrant-se en ella les mesures de la correcció de la desviació que s'estimava del dèficit públic para a l'any passat.

INGRESSOS NO FINANCERS TOTALS I DE L'ESTAT 2016-2017								
Milions d'euros	Pressupost inicial 2016	Recaudació 2016		Pressupost inicial 2017		Recaudació 2016 / Recaudació 2015	Pressupost inicial 2017 / Recaudació 2016 (Estat)	Pressupost inicial 2017 / Recaudació 2016 (Total)
	Estat	Estat	Total	Estat	Total			
IRPF	39.610	35.799	72.416	38.264	78.027	0,1	6,9	7,7
IS	24.868	21.678	21.678	24.399	24.399	5,0	12,6	12,6
ANAR no Residents	1.988	1.961	1.961	2.213	2.213	19,6	12,9	12,9
Fisc. mediambiental	1.864	1.575	1.575	1.772	1.772	-15,5	12,5	12,5
Altres	151	197	197	206	206	-23,0	4,6	4,6
I. Imp. directes	68.481	61.210	97.827	66.854	106.617	1,1	9,2	9,0
IVA	31.334	31.528	62.845	33.052	67.463	4,2	4,8	7,3
Imposats Especials	7.923	7.738	19.866	7.811	20.770	3,8	0,9	4,6
Alcohol i begudes derivades	361	334	783	373	884	1,2	11,6	12,9
Cervesa	126	113	303	127	315	2,2	12,9	4,0
Productes intermedis	8	9	21	10	24	3,3	12,2	14,3
Hidrocarburs	3.606	3.787	10.556	4.235	10.916	7,9	11,8	3,4
Labors del tabac	3.236	3.138	6.678	2.727	6.926	1,5	-13,1	3,7
Electricitat	297	123	1.290	73	1.438	-6,9	-41,0	11,5
Carbó	290	235	235	267	267	-23,7	13,6	13,6
Altres	4.220	3.410	3.410	3.669	3.669	4,1	7,6	7,6
II. Impostos indirectes	43.476	42.677	86.122	44.532	91.902	4,1	4,3	6,7
III. Taxes i altres ingressos	2.281	2.300	2.300	2.444	2.444	-9,0	6,3	6,3
INGRESSOS TRIBUTARIS	114.238	106.187	186.249	113.830	200.963	2,3	7,2	7,9
I. Impostos directes	923	1.028	1.028	909	909	-0,8	-11,6	-11,6
III. Taxes i altres ingressos	4.577	11.375	11.375	5.724	5.724	-23,6	-49,7	-49,7

IV. Transferències corrents	8.267	8.226	8.226	5.962	5.962	-24,9	-27,5	-27,5
V. Ingressos patrimonials	5.180	5.824	5.824	5.063	5.063	-30,4	-13,1	-13,1
VI. Alienació d'inversions reals	199	184	184	213	213	-0,3	15,8	15,8
VII. Tr. de cabdal	1.389	582	582	1.354	1.354	3,4	132,6	132,6
INGRESSOS NO TRIBUTARIS	20.535	27.219	27.219	19.225	19.225	-24,4	-29,4	-29,4
TOTAL ING. NO FINANCERS	134.773	133.406	213.468	133.055	220.188	-2,1	-0,3	3,1

Font:
PGE2017.

Cal assenyalar a més, que la reducció més significativa dels beneficis fiscals es dona en l'impost de societats, que cauen un 44,6%.

PRESSUPOST DE BENEFICIS FISCALES PER AL ANY 2017 PER TRIBUTS I PRINCIPALS COMPONENTS

Milions d'euros	2016	2017	Variació
1. IMPOST SOBRE LA RENDA DE LES PERSONES FÍSQUES	8.309	7.790	-6,2
2. IMPOST SOBRE LA RENDA DE NO RESIDENTS	1.505	1.394	-7,4
3. IMPOST DE SOCIETATS	3.841	2.127	-44,6
4. IMPOST SOBRE EL PATRIMONI	30	29	-3,5
5. IMPOSTOS DIRECTES	13.686	11.341	-17,1
6. IMPOST SOBRE EL VALOR AFEGIT	19.241	18.945	-1,5
7. IMPOST SOBRE LES COSINES D'ASSEGURANCES	554	581	4,9
8. IMPOSTOS ESPECIALS	920	901	-2,1
9. IMPOSTOS INDIRECTES	20.715	20.426	-1,4
10. TAXES	98	100	2,1
TOTAL BENEFICIS FISCALES	34.498	31.868	-7,6

Font: PGE2017.

Pel costat de la despesa, es preveu una disminució de les despeses no financeres de 3,3%, i del 4,1% si s'exclou el finançament a les Administracions Territorials (que cau un 0,3%). Addicionalment, cal assenyalar que l'aportació de l'Estat al Servei Públic d'Ocupació Estatal i FOGASA es veu reduïda en un 53,7% (és a dir, en 2.318 milions d'euros). D'altra banda, l'aportació de l'Estat a la Seguretat Social pràcticament es manté en els mateixos nivells de 2016 (13.074 milions d'euros, una caiguda

de 0,7%); i disminueix la càrrega financera, Classes Passives, Unió Europea, Fons de Contingència i altres despeses en un 2,4%, per la qual cosa la despesa financera dels Ministeris es reduirà en un 2,7%.

PRESSUPOST DE DESPESA NO FINANCERA DE L'ESTAT			
Millions d'EUROS	2016	2017	Variació
1. Pressupost de despesa no financera	157.189,2	152.034,9	-3,3
2. Finançament Administracions Territorials	33.796,7	33.697,9	-0,3
3. Pressupost exclòs sistemes finançament AATT	123.392,5	118.337,0	-4,1
Aportació al Servei Públic d' Ocupació Estatal i FOGASA	4.319,7	2.001,8	-53,7
Aportació a la Seguretat Social	13.160,1	13.073,7	-0,7
Interessos, Clases Pasivas, Unió Europea, Fondo de Contingencia i altres despeses no ministerials	65.230,2	63.663,3	-2,4
4. Despesa no financera dels Ministeris	40.682,5	39.598,2	-2,7

Font: PGE2017.

Una anàlisi retrospectiva de la despesa permet apreciar que el seu pes en el PIB ha caigut gairebé 7 punts respecte al 2012.

Així, si es compara la distribució de la despesa per funcions entre el 2007 (abans de la crisi) i el 2017, es constata la forta caiguda de la despesa nominal en Habitatge i serveis comunitaris (-45,4%) representant l'1,1% del total de la despesa pública del conjunt d'administracions, seguit de les Activitats recreatives, culturals i de religió, que han disminuït un 26,5%, representant el 2,6% de la despesa total. Finalment, es constata la disminució de la despesa en Assumptes econòmics en un 18,2%, el pes del qual és del 9,7% de la despesa total, enfront del 13,5% en 2007.

D'altra banda, les partides que han absorbit major part de la despesa són Protecció social – bàsicament pensions, dependència i prestacions per desocupació– que ha crescut entre el 2007 i el 2017 un 38,0%, passant a representar el 39,9% de la despesa (enfront del 32,9% del 2007), seguit de Serveis públics generals amb un augment del 29,8%. Al seu torn, es registra un increment en Salut del 12,4%, pràcticament sense canviar la seva quota de participació en la despesa total.

CLASSIFICACIÓ FUNCIONAL DE LA DESPESA CONSOLIDADA DE LES AAPP

Millons d'euros	2007	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	% sobre total 2007	% sobre total 2017	Variació 2007-2017
01 Serv. públics generals	53.122	66326	68.921	74082	72.683	69935	68.138	68946	12,6	14,4	29,8
02 Defensa	10.803	11138	9.679	9862	8.969	10425	10.501	10499	2,6	2,2	-2,8
03 Ordre públic i seguretat	20.141	23229	21.194	21048	20.832	21818	21.330	21284	4,8	4,4	5,7
04 Assumptes econòmics	56.819	60609	82.884	47493	47.392	47128	45.892	46483	13,5	9,7	-18,2
Ajuda financera		5137	39.068	5148	2.463	1269	2.865				
05 Protecció del medi ambient	10.764	10174	9.302	8621	9.096	9293	9.017	9450	2,6	2,0	-12,2
06 Hab. i serv. comunitaris	9.814	6063	4.824	4681	5.174	5197	4.979	5361	2,3	1,1	-45,4
07 Salut	61.238	69240	64.685	63307	63.492	66632	67.578	68840	14,5	14,3	12,4
08 Activ. recreatives, cultura i religió	16.933	16214	12.653	11810	11.958	12113	12.019	12452	4,0	2,6	-26,5
09 Educació	43.336	47137	43.307	42081	42.520	43979	44.640	45382	10,3	9,5	4,7
10 Protecció social	138.574	180104	182.605	184448	183.476	184147	188.154	191294	32,9	39,9	38,0
Despesa total	421.544	490234	500.054	467433	465.592	470667	472.248	479991			13,9
% despesa total/PIB	39,0	45,8	48,1	45,5	44,9	43,8	42,4	41,3			

Font PGE2017.

Un canvi destacat als pressupostos per a l'exercici 2017, és que la inversió pública cau un 3,3%, amb un augment del 28,6% en el sector públic administratiu amb pressupost limitatiu, i una reducció del 23,7% en el sector públic amb pressupost estimatiu.

INVERSIÓ REAL PER SUBSECTORS					
Millions d'euros	2016		2017		Variació
	Import	% sobre total	Import	% sobre total	
Sector públic administratiu amb pressupost limitatiu	5.177,60	38,9	6.658,92	51,8	28,6
Sector públic amb pressupost estimatiu	8.132,9	61,1	6.208,5	48,2	-23,7
Total:	13.310,5	100,0	12.867,5	100,0	-3,3

Font: PGE2017.

Destacar que en 2017 la inversió del Ministeri de Defensa s'incrementa un 323,2%, derivat en gran part per la dotació de recursos addicionals d'1.818 milions d'euros a fi d'atendre els compromisos corresponents als Programes Especials de Modernització. Com diu l'informe, aquesta partida no té impacte en el 2017, ja que són la consignació pressupostària de lliuraments realitzats en exercicis anteriors.

D'altra banda, les infraestructures ja únicament representen el 40,5% de la inversió real, seguida de la inversió en defensa que absorbeix el 33,8%. En la resta de polítiques, excepte justícia, es redueix la inversió pública.

INVERSIONS REALES A CATALUNYA EN ELS PGE2017

En el cas de Catalunya el volum de la inversió destinada per l'Estat aconsegueix la xifra d'1.149,58 milions d'euros, és a dir, el 13,4% del total de la inversió regionalitzable –enfront del 10,7% del 2016, i del 9,5% del 2015 i del 9,6% del 2014– el que suposa un valor relatiu inferior al pes econòmic de Catalunya en el total d'Espanya, segons el seu PIB (20,1% d'acord amb dades del Idescat per a l'any 2016), o la seva població.

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DE LA INVERSIÓ REAL EN 2017, SECTOR PÚBLIC ESTATAL				
CCAA	Sector públic administratiu amb pressupost limitatiu	Sector públic amb pressupost estimatiu	Total	% sobre total regionalitzable
País Basc	21,24	360,19	381,43	4,4
Catalunya	242,6	907,0	1.149,6	13,4
Galícia	227,6	697,1	924,6	10,8
Andalusia	398,3	758,5	1.156,8	13,5
Principat d'Astúries	80,0	131,2	211,3	2,5
Cantàbria	113,9	86,1	199,9	2,3
La Rioja	65,3	10,2	75,5	0,9
Regió de Murcia	85,8	186,8	272,6	3,2
Comunitat Valenciana	158,0	431,2	589,2	6,9
Aragó	273,3	70,3	343,7	4,0
Castella-la Manxa	303,3	125,1	428,4	5,0
Canàries	20,8	249,5	270,3	3,1
Comunitat Foral de Navarra	26,4	52,6	79,0	0,9
Extremadura	107,0	196,5	303,5	3,5
Illes Balears	42,6	105,5	148,1	1,7
Comunitat de Madrid	420,8	584,8	1.005,6	11,7
Castella i Lleó	356,0	635,5	991,5	11,5
Ceuta	19,3	10,2	29,5	0,3
Melilla	22,7	14,5	37,1	0,4
TOTAL REGIONALIZABLE	2.984,8	5.612,6	8.597,4	100,0
No regionalizable i diverses regions	3.648,4	595,9	4.244,3	
Estranger	25,7	0,0	25,7	
TOTAL	6.658,9	6.208,5	12.867,5	

Font: PGE2017.

L'increment del pes relatiu de la inversió a Catalunya no es trasllada en un augment del seu volum absolut ja que aquest decreix un 2,5%, enfront d'una disminució de la inversió pública regionalitzable del 22,2%, a causa del fort augment (+323,2%) de la inversió en defensa.

INVERSIÓ REAL PRESSUPOSTADA DE L'ESTAT A CATALUNYA									
Milers d'euros	Catalunya			Total Estatal Regionalitzable			% Catalunya sobre Total Regionalitzable		
	Sector públic administratiu	Sector empresarial	Total	Sector públic administratiu	Sector empresarial	Total	Sector públic administratiu	Sector empresarial	Total
1997	296.285	253.098	549.383	4.634.971	2.246.637	6.881.608	6,4	11,3	8,0
1998	273.650	237.706	511.357	4.846.697	1.922.103	6.768.800	5,6	12,4	7,6
1999	364.105	576.984	941.089	5.285.006	2.824.817	8.109.823	6,9	20,4	11,6
2000	402.474	843.797	1.246.271	4.686.278	4.157.651	8.843.929	8,6	20,3	14,1
2001	370.344	1.239.984	1.610.328	6.152.290	6.504.640	12.656.930	6,0	19,1	12,7
2002	312.570	1.721.740	2.034.310	5.485.150	7.706.520	13.191.670	5,7	22,3	15,4
2003	354.450	2.202.370	2.556.820	6.810.930	9.289.880	16.100.810	5,2	23,7	15,9
2004	367.810	2.372.410	2.740.220	7.135.000	10.422.270	17.557.270	5,2	22,8	15,6
2005	392.730	2.392.640	2.785.370	7.199.860	10.599.990	17.799.850	5,5	22,6	15,6
2006	593.235	2.284.806	2.878.041	8.630.346	11.113.430	19.743.776	6,9	20,6	14,6
2007	738.234	2.219.505	2.957.739	9.048.770	12.291.360	21.340.130	8,2	18,1	13,9
2008	1.069.740	2.658.097	3.727.837	9.501.150	15.254.722	24.755.872	11,3	17,4	15,1
2009	903.075	2.887.486	3.790.561	9.309.831	15.707.171	25.017.002	9,7	18,4	15,2
2010	892.205	2.733.689	3.625.894	8.630.286	15.192.724	23.823.010	10,3	18,0	15,2
2011	498.017	2.050.431	2.548.448	5.404.733	11.353.880	16.758.613	9,2	18,1	15,2
2012	414.831	999.683	1.414.514	4.868.417	7.838.982	12.707.399	8,5	12,8	11,1
2013	287.060	979.993	1.267.053	3.608.350	7.077.978	10.686.328	8,0	13,8	11,9
2014	140.160	808.730	948.890	3.115.760	6.739.520	9.855.280	4,5	12,0	9,6
2015	168.730	903.560	1.072.290	3.306.370	7.961.620	11.267.990	5,1	11,3	9,5

2016	183.81 0	995.720	1.179.5 30	3.235.760	7.816.870	11.052.63 0	5,7	12,7	10, 7
2017	242.59 0	906.990	1.149.5 80	2.984.840	5.612.590	8.597.430	8,1	16,2	13, 4

Font: PGE.

Les possibles dotacions d'inversions per a Catalunya per als exercicis 2018, 2019 i 2020, assoleixen la xifra 4.867.137 (que hauran de consignar-se i aprovar-se en el projecte de pressupostos de cada any). Per aquest motiu, de complir-se aquestes previsions per als propers anys, Catalunya rebrà un 14,1% en 2018, un 10,8% en 2019 i un 10,8% en 2020 del total de despesa en inversions del sector públic estatal regionalitzable.

INVERSIONS REALS I PROGRAMACIÓ PLURIANUAL, TOTAL (TOM I, II Y III)*					
Milers d'euros	Llei 2016	Projecte 2017	Projecció 2018	Projecció 2019	Projecció 2020
CATALUNYA	598.414	1.131.875	1.358.530	1.207.029	1.169.704
% regionalitzable	9,7	13,3	14,1	10,8	10,8
NO REG.	2.024.786	4.149.911	3.896.006	3.960.028	3.846.508
TOTAL	8.219.564	12.655.461	13.499.010	15.144.859	14.678.761
REGIONALITZABLE	6.194.778	8.505.550	9.603.004	11.184.831	10.832.253

Font: PGE2017. * Total del sector públic estatal.

La xifra per al conjunt del període 2017-2020, s'aproxima a la xifra exposada pel President del Govern Espanyol en la seva intervenció a Barcelona el passat 28 de març en la qual va establir: *"El meu compromís personal és que aquest Pla sigui realista, viable i verificable en totes les seves etapes"*. I posteriorment va afegir: *"Només volia destacar les línies fonamentals del nostre compromís amb Catalunya, un esforç que ascendirà a 4.200 milions d'euros en inversions, en infraestructures, transport i habitatge entre aquest any i el 2020. És a dir, més de mil milions d'euros a l'any en infraestructures a Catalunya"*.

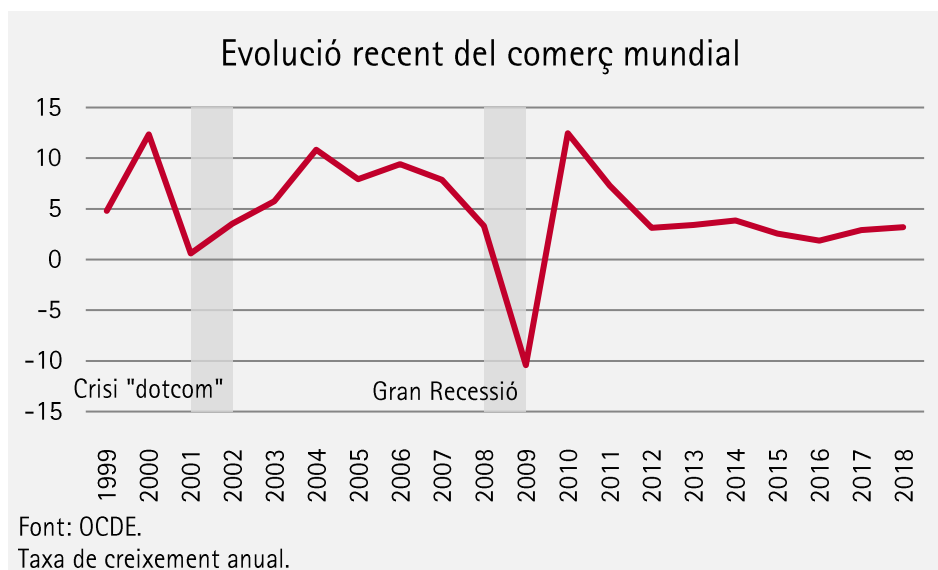
Cal destacar, que l'any 2016, segons la Intervenció General de l'Administració de l'Estat, a Catalunya únicament es va executar el 56,4% de la inversió prevista (crèdit inicial) enfront del 59,4% del conjunt estatal. Les CCAA que van tenir un alt grau de compliment de les inversions liquidades van ser Madrid (113,2%) i Aragó (94,9%). Així, si atenem a les inversions liquidades, que són les rellevants, a Catalunya es van realitzar únicament el 10,5% de les inversions liquidades regionalitzables pel sector públic estatal per a aquest any.*

GLOBALITZACIÓ I OBERTURA COMERCIAL: NOUS DESAFIAMENTS I OPORTUNITATS

El món cada vegada més connectat gràcies al gran avanç tecnològic –intercanvis comercials de bines i serveis, mobilitat de persones, fluxos de capitals– ha permès incrementar el benestar de moltes persones. Atès que aquest resultat ha estat netament positiu per aquesta obertura (d'altra banda inevitable), no necessàriament hagi pogut ser percebut per tots. El lent creixement econòmic, la desigualtat, l'increment de la bretxa de productivitat entre empreses, o el moderat creixement dels salaris en diverses economies avançades, entre altres factors, han donat lloc a l'enfortiment de posicions polítiques de cort proteccionista i al consegüent sorgiment d'ideologies que promouen el tancament de fronteres com a solució –falsa– a aquests problemes.

Una política comercial no aperturista, portaria a una significativa reducció de l'activitat comercial a nivell mundial, i implica desconèixer els importants beneficis que d'ella s'han obtingut i els greus perjudicis que podria suposar per a la resta de països.

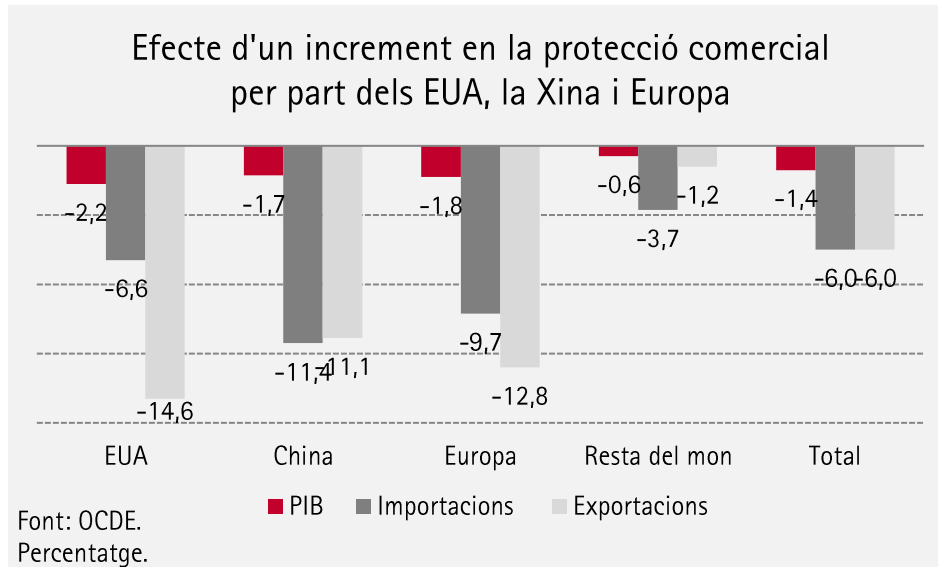
En aquest sentit, un recent document de l'OCDE assenyala que les economies relativament més obertes creixen a major velocitat que les economies més tancades, i que els salaris i condicions laborals solen ser millors en les empreses que comercien, enfront de les que no. Així, el comerç mundial i el PIB global estan positivament correlacionats: en moments en els quals la integració comercial ha estat major, el creixement econòmic també.

A més, l'obertura comercial està àmpliament associada a increments de la productivitat, i la participació en les cadenes globals de producció té beneficis econòmics en termes no només de productivitat, sinó també en relació a la diversificació i sofisticació de les exportacions.

Per exemple, d'acord amb estimacions de l'OCDE, si Europa, els EUA i la Xina implementessin un aranzel, equivalent al 10%, per a tots els seus socis comercials en tots els béns, l'impacte seria una reducció del PIB mundial de l'1,4% i una caiguda del comerç global del 6,0%, a més de produir-se una caiguda encara major en el PIB de les seves pròpies economies. És a dir, la imposició de barreres

al comerç no només perjudicaria als països que adoptessin estes mesures, sinó també als seus respectius socis comercials.

D'altra banda, segons la Comissió Europea, per cada 1.000 milions d'euros d'exportacions, es creen 14.000 llocs de treball. Actualment, en la Unió Europea, 30 milions de llocs de treball depenen de les exportacions a la resta del món, tenint en compte que més del 80% dels exportadors europeus amb Pimes.

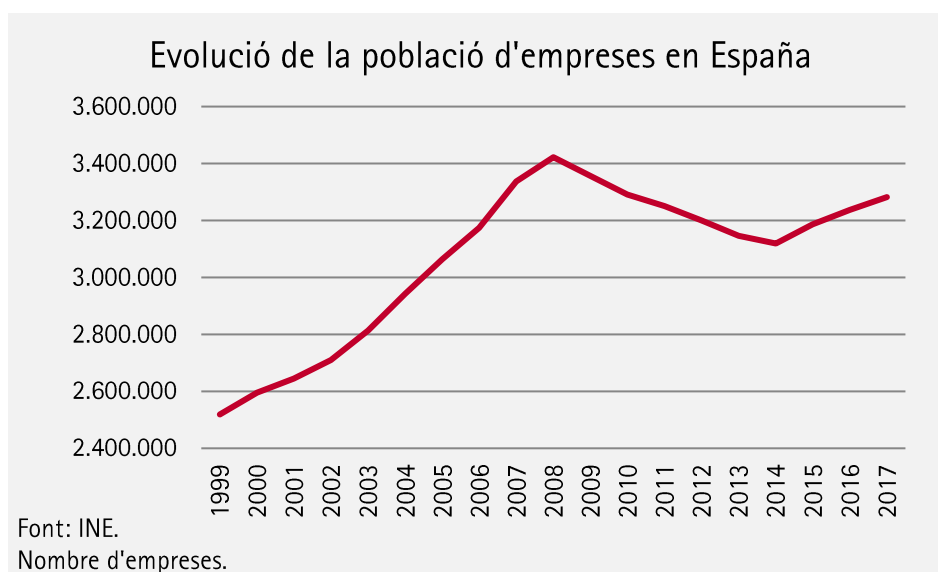
En definitiva, el proteccionisme no pot plantejar-se com a solució sinó com a agreujant, perquè majors traves comercials repercutirien negativament en l'activitat de qui es pretén protegir. Per contra, cal adoptar mesures que permetin distribuir més uniformement els beneficis de l'obertura comercial, i de la globalització en sentit més ampli, dotant als individus amb les habilitats necessàries per adaptar-se als desafiaments d'aquest procés en l'àmbit de la producció i el consum, a saber: digitalització, robòtica, intel·ligència artificial, internet de les coses, impressió 3D....

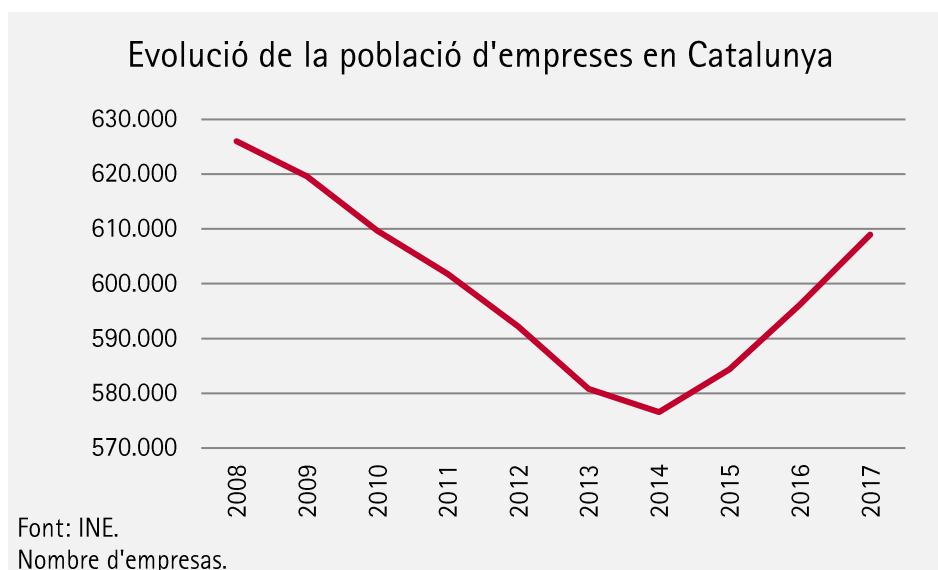
TEIXIT EMPRESARIAL 2016

Les últimes dades disponibles sobre l'estructura i dinamisme del teixit empresarial a Espanya, publicats el 31 de juliol i corresponents al 2016, permeten constatar que:

- i. el nombre d'empreses actives es manté en creixement,
- ii. la grandària mitjana de les empreses espanyoles és reduït,
- iii. més de la meitat de les empreses pertany al sector "resta de serveis",
- iv. la població d'empreses actives es caracteritza per un gran dinamisme, amb una important presència d'empreses joves, i
- v. Catalunya concentra la major quantitat d'empreses actives, així com també de locals actius.

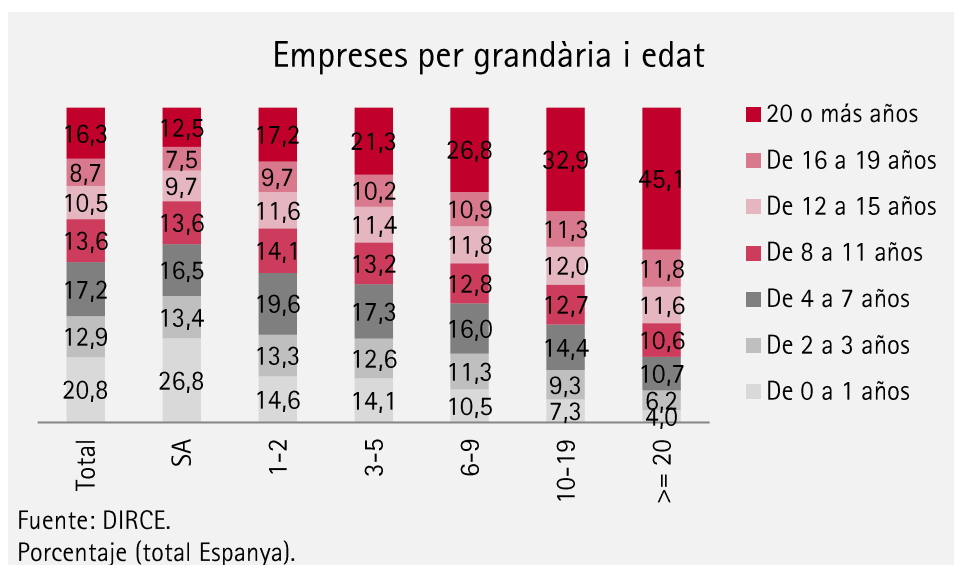
Aprofundint en cada aspecte, cal destacar, que el 2016 va ser el tercer any consecutiu de creixement en el nombre d'empreses, tant a Espanya com a Catalunya, després de 6 anys d'ininterrompuda destrucció del teixit empresarial a causa de la crisi econòmica. No obstant això, mentre a Catalunya la recuperació del teixit empresarial ha mostrat un perfil més dinàmic, en el conjunt d'Espanya, si ben el nombre d'empreses ha anat en augment, ho va fer cada any amb menor intensitat. Així, en 2016 l'augment a Espanya va ser de l'1,4%, mentre que a Catalunya l'increment va aconseguir el 2,1%.

D'altra banda, les dades tornen a posar en evidència que la grandària de les empreses espanyoles i catalanes és molt reduïda, atenent al nombre d'assalariats. En aquest sentit, el 83% de les empreses en 2016 tenia dos o menys assalariats tant a Espanya com a Catalunya. Si es consideren només les empreses amb assalariats, les que tenien 20 o més treballadors van representar el 4,6% del total a Espanya i el 5,5% del total a Catalunya.

Una altra característica destacable és l'escassa edat de la majoria de les empreses, ja que una de cada tres empreses tenia 3 o menys anys d'existència en 2016. Cal assenyalar, que a Espanya, l'edat de les empreses no només no és homogènia per sectors d'activitat, sinó que tampoc ho és en funció de la grandària. Aquest és un altre element estructural del teixit empresarial espanyol sobre el qual és molt important posar èmfasi: existeix una forta relació entre grandària i edat de l'empresa. S'observa que a Espanya, el 45,1% de les empreses de major grandària tenien 20 o més anys d'edat, mentre que en el tram de microempreses la representativitat de les empreses més joves va ascendir al 26,8% del total d'empreses sense assalariats.

Com ja es va apuntar en altres informes (veure per exemple IC122016), la crisi ha estat excessivament sanguinària amb les petites i mitges empreses. Entre 2007 i 2016 es va destruir el 17,8% de les mitjanes empreses a Espanya i el 18,9% a Catalunya. Atès que el teixit empresarial de l'economia espanyola es caracteritza per una correlació positiva entre edat i grandària, recuperar el bosc empresarial de petites i mitges empreses implicarà molts anys.

EMPRESSES INSCRITES A LA SEGURETAT SOCIAL (ESPANYA)								
	Total	1-2	3-5	6-9	10-49	50-249	250-499	499 +
1999	1.071.674	581.984	230.008	104.319	132.246	19.619	1.927	1.571
2000	1.114.378	599.114	241.584	109.304	139.635	21.065	2.022	1.654
2001	1.152.678	616.171	251.923	113.973	144.835	21.921	2.122	1.733
2002	1.190.467	635.402	262.014	117.614	149.074	22.451	2.153	1.759
2003	1.227.989	658.976	269.897	120.355	151.888	22.831	2.231	1.811
2004	1.272.595	681.526	280.024	124.645	158.286	23.958	2.283	1.873
2005	1.347.758	714.122	301.527	134.070	168.393	25.289	2.434	1.923
2006	1.386.157	734.316	309.590	137.316	173.827	26.500	2.583	2.025
2007	1.405.938	748.321	311.940	138.723	175.034	27.155	2.678	2.087
2008	1.332.090	732.116	290.233	126.100	154.223	24.716	2.592	2.110
2009	1.264.689	704.052	274.446	117.311	140.882	23.394	2.538	2.066
2010	1.240.847	692.948	269.335	114.030	136.896	23.120	2.473	2.045
2011	1.292.153	727.156	282.183	120.448	137.273	21.111	2.176	1.806
2012	1.248.381	715.240	271.144	112.170	126.180	19.840	2.077	1.730
2013	1.246.167	707.733	272.427	115.811	126.859	19.540	2.075	1.722
2014	1.255.613	709.907	277.515	116.117	128.103	20.075	2.126	1.770
2015	1.286.565	713.587	286.164	124.547	137.178	21.010	2.222	1.857
2016	1.312.345	718.275	294.121	129.519	143.941	22.238	2.306	1.945
1999-2007	31,2	28,6	35,6	33,0	32,4	38,4	39,0	32,8
2007-2016	-6,7	-4,0	-5,7	-6,6	-17,8	-18,1	-13,9	-6,8
1999-2016	22,5	23,4	27,9	24,2	8,8	13,3	19,7	23,8
2015-2016	2,0	0,7	2,8	4,0	4,9	5,8	3,8	4,7

Font: CEOE.

EMPRESSES INSCRITES A LA SEGURETAT SOCIAL (CATALUNYA)								
	Total	1-2	3-5	6-9	10-49	50-249	250-499	499 +
1999	210.384	107.502	46.029	22.108	29.492	4.484	453	316
2000	217.185	110.100	47.743	23.010	30.740	4.783	484	325
2001	222.762	112.528	49.377	23.752	31.364	4.907	494	340
2002	228.516	115.239	51.100	24.159	32.100	5.083	487	348
2003	233.981	118.988	52.151	24.319	32.554	5.109	508	352
2004	239.891	122.280	53.624	24.716	33.125	5.266	520	360
2005	253.803	128.677	57.446	26.566	34.742	5.466	527	379
2006	258.232	131.647	57.964	26.789	35.211	5.660	568	393
2007	260.028	133.839	57.497	26.731	35.105	5.852	603	401
2008	246.493	129.900	53.718	24.373	31.938	5.574	595	395
2009	233.079	124.349	50.553	22.759	29.182	5.281	568	387
2010	232.097	124.435	50.693	22.030	28.715	5.248	568	408
2011	226.890	122.851	49.380	21.436	27.227	5.038	558	400
2012	219.551	120.150	47.571	20.399	25.701	4.807	537	386
2013	215.037	117.828	46.922	20.067	24.889	4.508	485	338
2014	218.258	117.837	48.355	20.879	25.636	4.708	489	354
2015	222.197	117.944	49.333	22.079	27.048	4.905	519	369
2016	227.795	119.469	50.915	22.857	28.475	5.155	543	381
1999-2007	23,6	24,5	24,9	20,9	19,0	30,5	33,1	26,9
2007-2016	-12,4	-10,7	-11,4	-14,5	-18,9	-11,9	-10,0	-5,0
1999-2016	8,3	11,1	10,6	3,4	-3,4	15,0	19,9	20,6
2015-2016	2,5	1,3	3,2	3,5	5,3	5,1	4,6	3,3

Font: CEOE.

D'altra banda, en 2016, els sectors que més empreses van crear en termes nets van ser Activitats immobiliàries, Activitats sanitàries i Educació, mentre que els sectors que van registrar major destrucció van ser Comerç al detall, Construcció d'edificis i Recerca i desenvolupament. Al seu torn, per CCAA, Catalunya va ser la que més empreses actives va concentrar, amb un 18,6% del total, així com la que més locals actius va presentar, amb un 18,5%; tots dos percentatges superiors al pes de la població catalana sobre el total d'Espanya que al 1º de gener de 2017 va ser del 16,0%.

CLÀUSULES DE REVISIÓ SALARIAL I INFLACIÓ: LA SEVA OPORTUNITAT

Ha estat àmpliament estudiat en la literatura econòmica els efectes negatius de la inflació, i més en concret quan aquesta se situa en nivells elevats els efectes perniciosos que sobre el creixement econòmic, l'assignació de recursos econòmics i les rendes dels factors productius es podrien produir. Per aquest motiu l'objectiu principal i prioritari del Banc Central Europea hagi estat l'estabilitat de preus, entesa no en el sentit estricte que la variació de preus sigui nul·la, sinó poc significativa, i que per tant també els preus puguin transmetre els seus senyals als mercats per a la millora de l'assignació de recursos. Per això, en concretar l'objectiu d'estabilitat de preus de forma numèrica, el Banc Central Europeu ho hagi xifrat amb un creixement de preus positiu en l'interval de 0 al 2% anualment, i preferentment acostant-se a l'extrem superior.

Una vegada garantida aquesta estabilitat de preus, el BCE pot participar també del conjunt d'interessos generals que afavoreixin el creixement econòmic, la qual cosa li ha permès en els últims anys fer una política monetària molt expansiva situant els tipus d'interès nominals a zero, i desenvolupar polítiques d'expansió quantitativa, una vegada esgotada, en gran part, la política de reducció de tipus d'interès, com ja ho va fer molts anys abans la Reserva Federal nord-americana.

De tot cal inferir, que el BCE va modular la seva política monetària davant qualsevol besllum de tensions inflacionistes, a mig termini, que es pugui produir a la zona euro. Per tant, resulta difícil que a mig termini es donin situacions d'inflació important en l'horitzó, a partir de les dades disponibles, i que davant les mateixes el BCE estaria obligat a endurir la política monetària per frenar aquesta tensió de preus.

Tot això resulta rellevant a l'efecte d'establir una clàusula de garantia en els preus (ja sigui aquesta en l'àmbit salarial, en determinats contractes, entre uns altres, en funció de la durada dels mateixos). Aquestes clàusules apareixen quan es produeixen bàsicament dos factors: el primer d'ells la dificultat de precisió o de fiabilitat de les expectatives d'inflació, d'una banda, i la segona la presència de variacions en els preus significatius (així per exemple, resulta menys rellevant una variació d'una o poques desenes en la previsió d'inflació amb la real, que variacions de 5 o 10 punts davant d'una inflació més elevada, pel seu major impacte sobre la renda real dels agents intervinents). És a dir, que les clàusules de garantia salarial, en negociacions laborals, tenen major sentit davant fortes variacions del nivell de preus, d'una banda, o quan la negociació sigui a molt llarg termini, on els petits errors que puguin produir-se entre la inflació benvolguda i la real, de forma acumulativa resultin, llavors, significatius.

Per tot això, i a la llum dels arguments exposats anteriorment, no resulta estrictament necessari establir clàusules de garantia salarial, fins i tot podria ser contraproductiu, ja que poden alimentar, encara que sigui a petita escala, una espiral de costos-preus que també ha estudiat àmpliament la literatura econòmica, especialment davant xocs d'oferta, com la qual es va produir en la primera crisi del petroli dels anys 70, que van derivar en períodes d'estanflació (d'estancament econòmic i inflació), que a més contempla a dia d'avui amb una garantia major, que és la independència del BCE davant el poder polític preus a mitjà termini,

i la rendició de comptes d'aquest sobre la base del seu principal i prioritari objectiu que és l'estabilitat de (entre el 0% i el 2%).

Per si no fos prou, recentment es va introduir en la legislació espanyola mitjançant la Llei 2/2015, de 30 de març, de desindexació de l'economia espanyola, que el seu objectiu és justament el contrari, és a dir, eliminar els mecanismes d'automatització de clàusules de revisió de preus atès que suposaven un factor que alimentava les possibles tensions inflacionistes que havien de corregir-se; a més de buscar les mesures de política econòmica que permetessin la reversió de la pèrdua de competitivitat via preus que des de la instauració de l'euro tenia l'economia espanyola pel que fa a la mitjana de l'eurozona. En aquesta llei en el seu preàmbul expressament diu, entre altres qüestions:

"....

La indexació amb base en índexs generals, com l'Índex de Preus de Consum (IPC), encara que és una convenció àmpliament estesa, no necessàriament està justificada, ni produeix beneficis per al conjunt d'una economia desenvolupada com l'espanyola. La pràctica indexadora tendeix a ser més generalitzada en economies on la inestabilitat macroeconòmica, en particular una elevada inflació, erosiona el poder adquisitiu dels valors monetaris, de manera que es recorre a referenciar l'evolució en el temps de aquests valors a índexs de preus com a mecanisme de defensa. No obstant això, aquest mecanisme genera efectes perversos. La indexació està en l'origen dels denominats «efectes de segona ronda»

....

La indexació, per tant, tendeix a generar una inflació més elevada i afavoreix la seva persistència en el temps, tot i que desapareix la causa inicial que va generar l'increment de preus. Una inflació elevada i persistent genera costos econòmics: entre uns altres, desvirtua la informació que han de transmetre els preus, dificulta la concertació de contractes a llarg termini i deteriora la competitivitat.

...."

Així mateix, en el Reial decret 55/2017, de 3 de febrer, pel qual es desenvolupa la Llei 2/2015, de 30 de març, de desindexació de l'economia espanyola pel que fa referència als costos laborals (en el seu art. 5) s'estableix la següent limitació, quant a l'increment salarial dels contractes celebrats amb el Sector Públic, que en cap cas, aquests costos salarials poden excedir de l'increment experimentat en la retribució del personal al servei del sector públic, que d'acord amb la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat pel 2017 és del 1%.

"Article 5. Límit als costos de mà d'obra.

Quan, conforme al que es disposa en aquest reial decret, puguin traslladar-se al valor revisat els costos de mà d'obra, l'increment repercutible dels mateixos no podrà ser superior a l'increment experimentat per la retribució del personal al servei del sector públic, conforme a les Lleis de Pressupostos Generals de l'Estat"

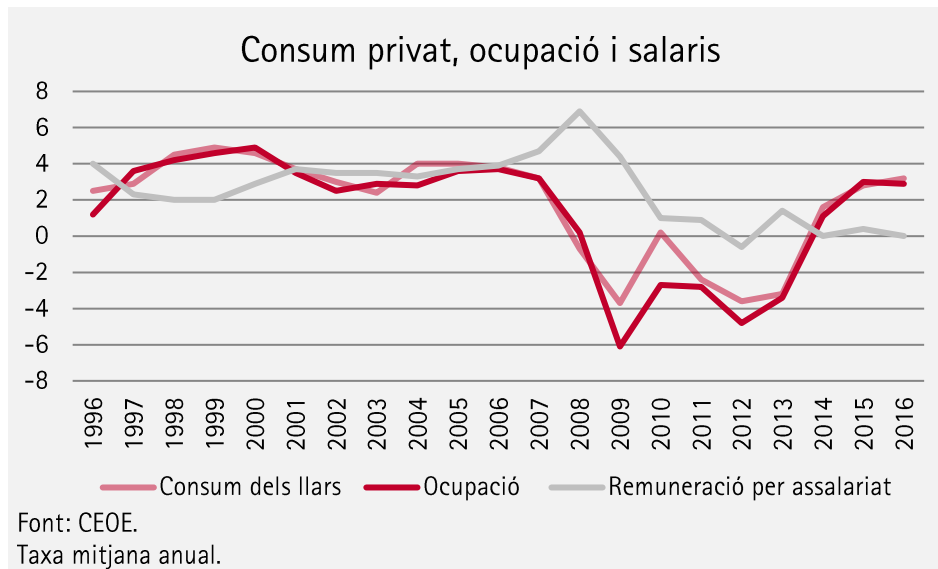
Si bé és cert, que la Llei de desindexació de l'economia espanyola, expressament exclou del seu àmbit d'actuació la negociació col·lectiva, d'acord amb l'art. 3. 2. a), en voler expressament deixar la plena llibertat als agents socials en aquest àmbit -excepte l'expressat per al conjunt dels costos de la mà d'obra que estableix aquest límit en l'art. 5 del Decret que la desenvolupa- sense menyscar que també resulten rellevants en la negociació col·lectiva els arguments econòmics expressats en la llei i en la literatura econòmica per evitar tensions de preus o majors diferencials de preus en

l'economia espanyola pel que fa a l'eurozona, que empitjoren la nostra competitivitat via preus, i que ja no pot corregir-se com abans, mitjançant la depreciació de la nostra moneda pròpia.

Adicionalment, també ha de recordar-se els Pactes de la Moncloa, signats en 1977, a fi d'eliminar l'espiral de costos preus que va experimentar l'economia espanyola, i els quals es va fixar que la negociació col·lectiva ja no anava a ser en funció de la inflació passada - que produïa majors tensions de preus- sinó la inflació prevista, la qual cosa va suposar un canvi substancial en la forma de desenvolupar la negociació col·lectiva. És a partir dels Pactes de la Moncloa que permetia amb el concurs de tots, i especialment dels agents socials, una política de rendes que permetés reduir l'escandalosa xifra que havia aconseguit els nivells d'inflació a Espanya, i gràcies a ells, que la inflació va poder contenir-se a partir del 1977 a nivells inferiors, encara que destacats en termes comparatius, amb la consegüent pèrdua de competitivitat, que es va ser compensant, en gran part, amb les successives devaluacions o depreciacions que va ser experimentat la pesseta des de llavors, i que ara és impossible en ser nostra moneda, la moneda europea. Per tant, la pèrdua de competitivitat s'anirà traslladant a l'economia real, amb menor creixement i ocupació, la qual cosa actualment resulta més rellevant en ser major el grau d'obertura de la nostra economia, amb el seu important procés d'internacionalització.

Per tot això, i a fi d'acomodar-se a les diferents realitats empresarials i sectorials, en un procés de forta recuperació econòmica, pugui dur-se a terme una oferta salarial a la llum de les dades d'inflació prevista, rellevant, amb un ampli ventall entre els valors de l'increment salarial, i la seva subjecció, en part, a la millora de la productivitat, la qual cosa permet una millor retribució del factor treball sense que això suposi un elevació relativa del seu cost enfront del factor de producció de capital, i per la tant permeti continuar amb la generació d'ocupació. Creixement de salaris reals per sobre dels nivells de productivitat suposen a mig termini la destrucció d'ocupació, i una intensificació del factor capital, en resultar aquest, en termes relatius, pel seu abaratiment.

Per tot això ha resultat rellevant en la intensa generació d'ocupació que s'ha produït en els últims anys de l'economia espanyola, la moderació salarial, en produir en termes relatius un abaratiment del mateix enfront del factor cabdal. I aquí que la creació d'ocupació, hagi de continuar sent, en un context d'un nivell molt elevat de la nostra taxa d'atur, que degui continuar-se amb una política prudent i flexible d'increment salarial, que es fixi en la realitat de les empreses i sectors concrets (d'aquí l'amplitud del ventall salarial) d'una banda, i en la seva vinculació amb la productivitat laboral (és a dir, quan més s'obté de producció per unitat de treball) que permeti aquesta millora salarial sense menyscar de la creació d'ocupació, que ha de ser sens dubte el principal objectiu de les forces socials i polítiques del nostre país.

Així mateix, es constata el major grau de correlació existent entre la demanda interna i la creació d'ocupació, que no tant en el creixement salarial, per això, si volem apuntalar el creixement econòmic al nostre país, aquest no es produirà tant per augment percentual dels salaris, sinó per l'augment de l'ocupació. Per tant, un creixement de salaris amb un ampli ventall salarial, estretament lligat al creixement de la productivitat és l'element rellevant per a la millora econòmica (major demanda interna i PIB) i major cohesió social (per a una major generació d'ocupació associada a aquest major creixement salarial).

A continuació s'exposa a través de les dades publicades per Funcas –realitzats pels principals serveis d'estudis del nostre país i dels organismes públics nacionals i internacionals– la inflació mitjana prevista per a l'any 2017 i 2018, així com la inflació subjacent, la de caràcter més estable, que és relativament menor l'any 2017 derivat de l'increment del preu del petroli pel que fa al 2016 (en què es va donar una substancial reducció del preu del mateix). Així mateix s'exposa les previsions mensuals, en taxa interanual, que realitza per a cada mes de l'any 2017 i 2018, que solen ser les rellevants en els processos de negociació col·lectiva, i especialment, la variació de preus entre desembre i desembre de l'any anterior, que per a l'any 2017 estima en un variació interanual de l'IPC en un 0,8%.

PANELL DE PREVISIONS ECONÒMIQUES JULIOL 2017				
Mitjana anual	IPC total		IPC subjacent	
	2017	2018	2017	2018
Analistas Financieros Internacionales	1,9	1,4	1,0	1,3
Axesor	2,1	1,8	1,1	1,6
BBVA	1,9	1,7	1,1	1,5
Bankia	2,0	1,6	1,1	1,4
CaixaBank	1,8	1,4	1,0	1,5
Cámara de Comercio de España	1,9	1,3	1,0	1,0
Cemex	2,0	1,4	1,1	1,3
Centro de Estudios Economía de Madrid	1,9	1,6	1,2	1,5
Centro de Predicción Económica	2,1	1,4	--	--
CEOE	2,0	1,2	1,0	1,0
Funcas	1,9	1,2	1,1	1,5
Instituto Complutense de Análisis Económico	2,2	2,0	1,2	1,5
Instituto de Estudios Económicos	2,2	1,9	1,0	0,9
Intermoney	1,9	1,6	1,2	1,5
Repsol	2,0	1,4	1,2	1,5
Santander	2,0	1,5	--	--
Solchaga Recio & asociados	2,1	1,7	1,2	1,6
Consens (mitjana):	2,0	1,5	1,1	1,4
Màxim:	2,2	2,0	1,2	1,6
Mínim:	1,8	1,2	1,0	0,9
Diferència 2 mesos abans:	-0,1	0,0	0,0	0,1
Pugen:	1,0	3,0	3,0	6,0
Baixen:	11,0	7,0	4,0	1,0
Diferència 6 mesos abans:	0,1	--	0,1	--
Pro memoria:				
Gobern Espanyol (julio 2017)	--	--	--	--
Banco de España (junio 2017)	2,0	1,3	1,1	1,5
CE (mayo 2017)	2,0	1,4	--	--
FMI (abril 2017)	2,4	1,4	--	--
OCDE (marzo 2017)	1,9	1,8	1,1	1,5

Font: FUNCAS.

PREVISIONS DE L'IPC ESPANYA (JULIOL 2017)						
Taxes de variació mensual i anual		IPC total		IPC subjacent		
		Mensual	Anual	Mensual	Anual	
2015	Desembre	-0,3	0,0	0,0	0,9	
	Mitjana:	--	-0,5	--	0,6	
2016	Desembre	0,6	1,6	0,1	1,0	
	Mitjana:	--	-0,2	--	0,8	
2017	Gener	-0,5	3,0	-1,5	1,1	
	Febrer	-0,4	3,0	0,0	1,0	
	Març	0,0	2,3	0,5	0,9	
	Abril	1,0	2,6	1,2	1,2	
	Maig	-0,1	1,9	0,1	1,0	
	Juny	0,0	1,5	0,2	1,2	
	Juliol	-0,6	1,6	-0,7	1,4	
	Agost	0,3	1,8	0,3	1,4	
	Setembre	0,1	1,8	0,0	1,4	
	Octubre	0,6	1,3	0,7	1,3	
	Novembre	0,4	1,3	0,4	1,2	
	Desembre	0,1	0,8	0,0	1,1	
	Mitjana:	--	1,9	--	1,2	
2018	Gener	-1,1	0,3	-1,3	1,3	
	Febrer	-0,1	0,5	0,1	1,5	
	Març	0,5	1,1	0,6	1,6	
	Abril	0,6	0,7	0,7	1,2	
	Maig	0,3	1,0	0,3	1,5	
	Juny	0,3	1,3	0,2	1,4	
	Juliol	-0,5	1,5	-0,7	1,4	
	Agost	0,3	1,5	0,3	1,5	
	Setembre	0,0	1,5	0,0	1,5	
	Octubre	0,7	1,5	0,7	1,5	
	Novembre	0,4	1,5	0,4	1,5	
	Desembre	0,1	1,5	0,0	1,6	
	Mitjana:	--	1,2	--	1,5	

Font: FUNCAS.

REPERCUSSIONS DE LA SITUACIÓ POLÍTICA CATALANA SOBRE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Si bé és aviat per poder quantificar l'efecte de la situació política catalana sobre l'activitat econòmica –ja que la majoria d'indicadors de curta freqüència disponibles arriben al mes de setembre– sí es compta amb unes primeres estimacions del possible impacte sobre el creixement del PIB per al conjunt d'Espanya.

En aquest sentit, l'Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal estima que l'impacte del xoc comú per al conjunt d'Espanya seria entre 0,4 i 1,2 punts percentuals, mentre que l'efecte del xoc idiosincràtic a Catalunya restarà de forma addicional i particular entre 0,3 i 1,5 punts percentuals al seu creixement. És a dir, que per al cas de Catalunya l'efecte total "suposaria un menor creixement de 0,7 punts percentuals en l'escenari central i de fins a 2,7 punts percentuals en l'escenari amb riscos a la baixa".

En aquesta línia, el Banc d'Espanya assenyala: "la incertesa generada arran del desafiament independentista a Catalunya podria traduir-se en un menor nivell d'activitat i ocupació en els propers mesos. Aquestes tensions podrien produir una revisió de les decisions de consum, inversió i finançament dels agents econòmics, amb efectes potencialment significatius sobre el creixement econòmic i l'estabilitat financera". Per avaluar el possible impacte econòmic de la situació política a Catalunya, el Banc d'Espanya planteja dos escenaris. En el primer, "de tensionament transitori i fitat de la incertesa, la pèrdua acumulada de PIB fins a finals de 2019 seria d'un 3 desenes, com a reflex, fonamentalment, d'un menor creixement en el que resta d'aquest any i a principis del següent. Per la seva banda, en l'escenari de tensionament més sever i perllongat, el PIB es reduiria en termes acumulats una mica més de 2,5 p.p. entre finals de 2017 i 2019. Aquest últim escenari comportaria una reducció de prop del 60% del creixement considerat en l'escenari base per al conjunt de l'economia espanyola i una recessió de l'economia catalana durant bona part de l'horitzó analitzat, com a reflex que la pertorbació d'incertesa considerada en els exercicis anteriors afectaria de manera més intensa a aquesta comunitat autònoma."

Per la seva banda, el BBVA considera que "l'increment de la incertesa i el seu possible manteniment per un període perllongat de temps suposen un risc per a l'evolució d'algunes partides de la demanda, principalment de la inversió i de les exportacions de serveis". A més, sosté que "s'ha produït un augment en la volatilitat en algunes variables financeres, principalment relacionat amb l'entorn polític a Catalunya. Sobre aquest tema, els indicadors que intenten mesurar la incertesa sobre la política econòmica han assolit nivells per sobre dels observats l'any 2016. D'aquesta manera, existeix el risc que, a futur, aquesta major tensió es traslladi negativament a les decisions de despesa de consumidors i empreses. Les repercussions sobre l'economia dependran crucialment de la intensitat de la incertesa i de la seva extensió en el temps.

Així, s'estima un rang d'impacte ampli. En particular, d'acord a estimacions preliminars, de perllongar-se la incertesa observada a l'octubre fins a finals d'any, el PIB de 2018 podria ser entre un 0,2% i un 1,1% inferior al que s'hagués observat en un escenari sense tensions. En tot cas, s'espera que en l'escenari més probable, l'impacte sigui limitat, i que el creixement del PIB se situï en el 2,5% en mitjana en 2018". Per aquest any, també es corregeix a la baixa en dues desenes el creixement de l'economia espanyola fins al 3,1%.

CREIXEMENT DEL PIB PER CCAA				
	2015	2016	2017	2018
Andalusia	2,8	2,8	3,2	2,5
Aragó	2,4	2,7	3,1	2,4
Astúries	2,7	1,9	2,4	2,3
Balears	2,3	3,8	4,0	3,0
Canàries	2,0	3,5	3,6	2,9
Cantàbria	2,6	2,3	2,5	2,4
Castella i Lleó	2,5	3,3	2,6	2,6
Castella- La Manxa	2,8	3,1	3,3	2,7
Catalunya	3,7	3,5	3,0	2,1
Extremadura	2,1	2,0	2,4	2,4
Galícia	3,2	3,4	2,8	2,6
Madrid	3,6	3,7	3,4	2,7
Múrcia	3,7	3,1	3,4	2,5
Navarra	3,1	2,9	3,0	2,8
País Basc	3,6	2,8	2,7	2,9
La Rioja	2,7	1,5	2,9	2,5
C. Valenciana	3,6	3,3	3,2	2,4
Espanya	3,2	3,2	3,1	2,5

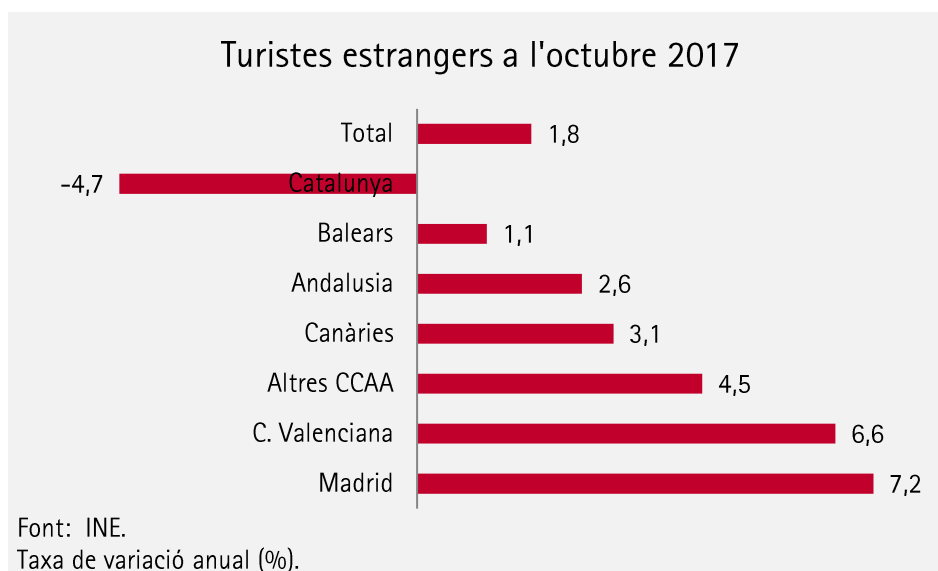
Font: BBVA.

A més en el seu Observatori Regional del quart trimestre, el BBVA sosté que "diversos factors apunten a una moderació generalitzada del creixement en 2018. En particular, a arguments ja utilitzats en Observatoris passats, com l'esgotament de vents de cua o els nivells d'ocupació propers a la saturació en alguns punts turístics), s'han unit la deterioració en les perspectives associat als efectes econòmics que puguin tenir els atacs terroristes d'agost passat i l'increment de la incertesa relacionat amb l'entorn polític a Catalunya. Això últim suposa un risc per a l'evolució d'algunes partides de la demanda (principalment de la inversió i de les exportacions de serveis), en certes comunitats autònomes. S'apunten correccions a la baixa rellevants en les previsions de creixement del PIB el següent any en comunitats autònomes amb una major exposició (directa i indirecta) a l'economia catalana com Aragó, Comunitat Valenciana i La Rioja. En tot cas, existeix una elevada incertesa sobre l'efecte que puguin tenir els esdeveniments en qüestió i a l'impacte en cada comunitat autònoma, donat l'atípic de l'actual situació".

El panell de Funcas, per la seva banda, manté les previsions de creixement per 2017 en el 3,1% però rebaixa la previsió per 2018 en una desena fins al 2,6% "en part a causa de l'efecte de la crisi política per Catalunya. La majoria dels panellistes que no han modificat la seva previsió han assenyalat que és massa aviat per fer una quantificació de l'impacte, de manera que, de perllongar-se la situació, és possible que més panellistes ho incorporin a les seves previsions en futurs panells".

Finalment, la Comissió Europea en el seu últim informe de tardor, assenyalava que les reaccions del mercat als recents esdeveniments a Catalunya es van mantenir contingudes, però existeixen riscos

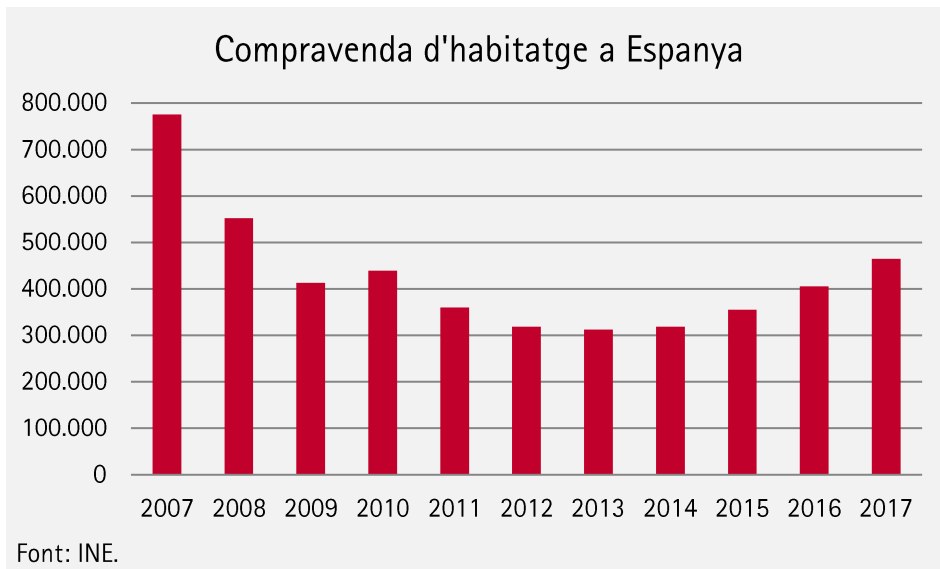
que futurs esdeveniments puguin tenir un impacte en el creixement econòmic, sense estimar quantitativament la seva incidència.

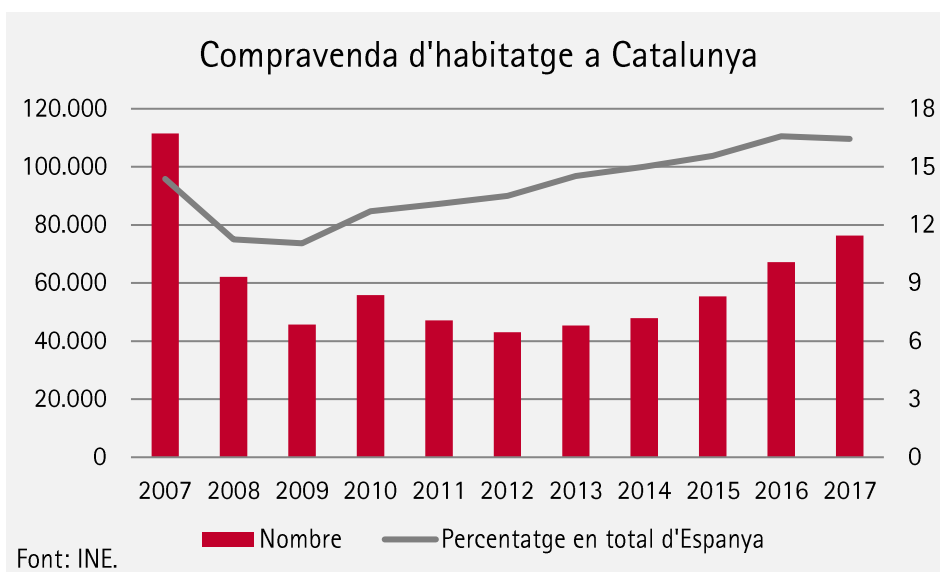
2018

SECTOR IMMOBILIARI

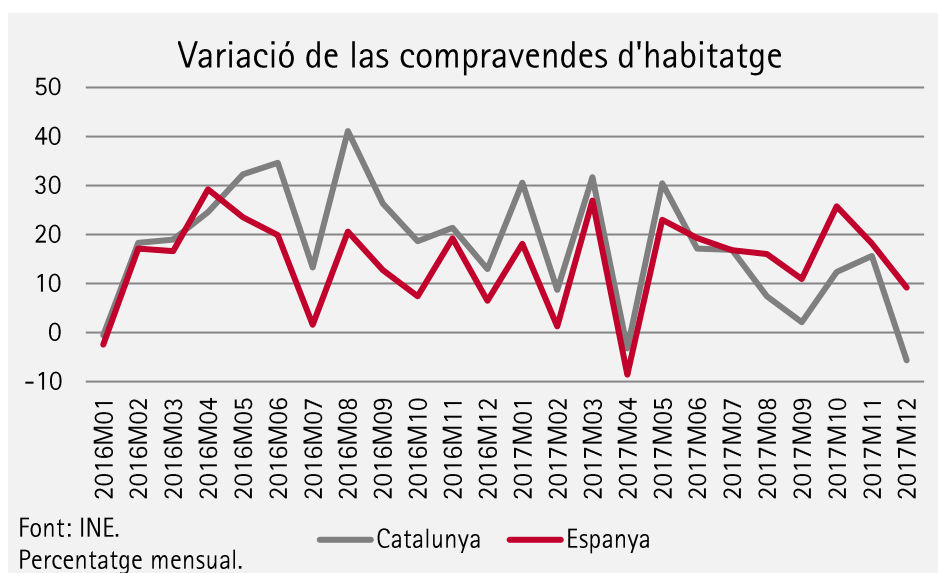
Segons les últimes dades publicades per l'INE en el mes de febrer, la compravenda d'habitatges a Espanya va créixer un 14,6% l'any passat, la qual cosa representa el major ritme d'avanç en 10 anys. El nombre d'habitatges venuts en 2017 va ascendir a 464.423, 381.163 usades i 83.260 noves. D'aquesta forma, el 2017 continua amb la tendència de recuperació del sector que ja porta quatre anys encara que amb nivells relativament baixos. Recordar que el màxim nombre de transaccions es va aconseguir l'any 2007 amb 775.300 habitatges venuts, mentre que el mínim es va produir en 2013 amb un total de 312.593 operacions.

A Catalunya, per la seva banda, la venda d'habitatges va créixer en 2017 lleugerament per sota de la mitjana del conjunt d'Espanya, amb un increment del 13,6%, la qual cosa implica la venda de 76.369 habitatges, un 16,4% del total.

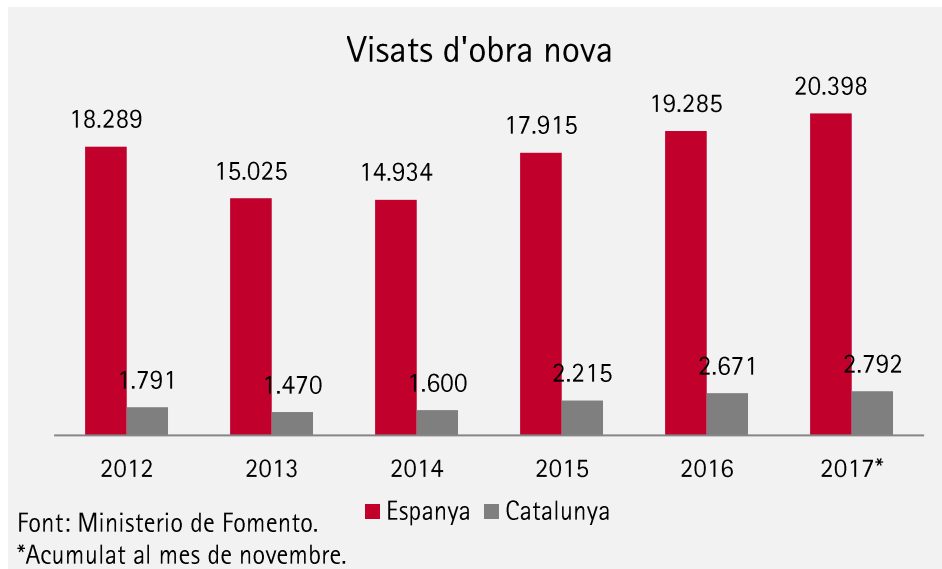

En el mes de desembre, les compravendes d'habitatges a Espanya van augmentar un 9,2% en relació a igual mes de 2016 i van totalitzar 32.211 unitats. A Catalunya, no obstant això, la compravenda d'habitatges (4.749 unitats) es va reduir un 5,7% en el mes de desembre en termes anuals. Cal assenyalar, que en la resta de 2017, la compravenda d'habitatges va exhibir un comportament positiu en termes de creixement mes a mes a taxes anuals, amb excepció del mes d'abril, tant en el conjunt d'Espanya com a Catalunya (efecte calendari de Setmana Santa).

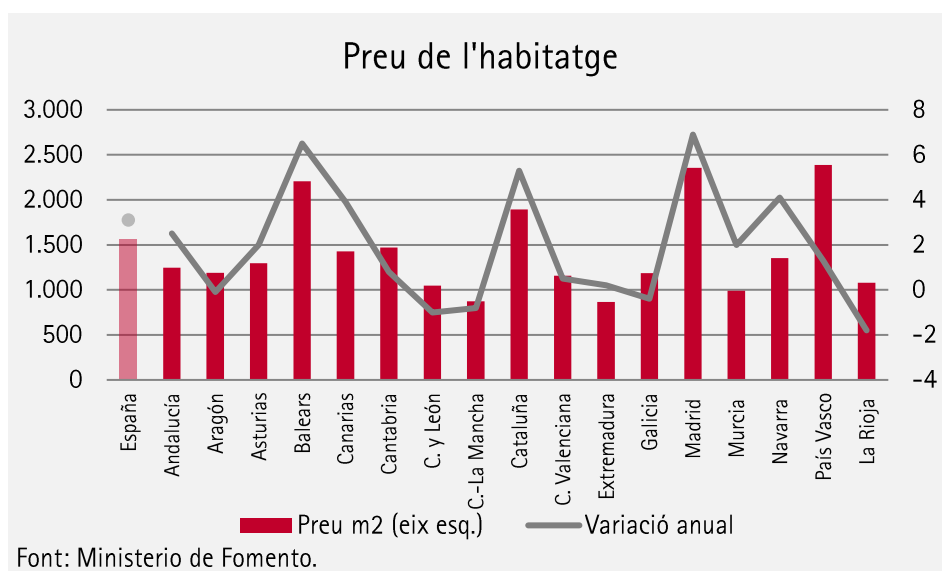
A més, l'any passat l'import mitjà de les hipoteques sobre habitatges (116.709 euros) va pujar un 6,3% i el nombre un 9,7% (310.096). En les hipoteques constituïdes sobre habitatges, el tipus d'interès mitjà va ser del 2,73% (un 13,5% inferior al de desembre de 2016) i el termini mitjà de 23 anys. Catalunya va ser una de les CCAA amb major nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges, amb un total de 49.918, la qual cosa implica una variació de 8,3%.

Pel costat de l'oferta, segons dades del Ministeri de Foment, fins al mes de novembre es van atorgar 74.690 visats d'obra nova a Espanya i 9.429 a Catalunya. En tots dos casos, la xifra acumulada és superior al total del 2016, encara que parteix de valors testimonials en el cas de l'habitatge nou.

En aquest context, amb molts anys de baixos nivells de producció, s'aprecien senyals d'esgotament al mercat de l'estoc d'habitatge essencialment en nuclis importants amb major demanda, tot i que gradualment s'estigui incrementant el nombre d'habitatges iniciats, amb variacions rellevants respecte als anys immediatament anteriors, però encara amb valors absoluts molt baixos en comparació dels volums desitjables.

Per això es constés el seu trasllat a preus, amb pujades del 7,5% en el preu del metre quadrat útil a Catalunya (APCE), per exemple. Segons una altra font estadística del Ministeri de Foment, el preu mitjà de l'habitatge lliure al quart trimestre de 2017 era d'1.558,7 euros el metre quadrat, és a dir, un 3,1% més que en igual període de 2016. A Catalunya, l'increment de preus va ser de 5,3%.

A més, alguns operadors immobiliaris estan constatant una expectativa forta a l'alça dels preus de venda per part dels propietaris que podria quantificar-se entorn del 20%, molt superior al ritme real d'increment dels preus al mercat. Aquestes expectatives de sobrevaloració generarà major resistència a l'hora de realitzar operacions, endurint a l'alça el preu del mercat.

A això cal sumar el fet que, en els últims anys, part important de la compra d'habitatge ha estat per motiu de l'escassa rendibilitat d'inversions alternatives com els dipòsits bancaris. S'estima que un percentatge elevat de les compres ha parat en mans de inversors en 2017. A més la inversió estrangera en aquests actius en els últims anys també ha crescut.

En aquest sentit, l'any passat, el nou crèdit hipotecari (sense renegociacions) va créixer un 17,4%, totalitzant 36.515 milions d'euros (BBVA), en un context de tipus baixos i una molt favorable conjuntura econòmica. Al seu torn, s'observa que el sistema financer bancari està sent més exigent en la qualitat creditícia del client i en el percentatge de finançament respecte als anys anteriors a la crisi, la qual cosa constituirà una barrera a l'entrada al mercat immobiliari, considerant que a més de disposar de l'entrada del 20% caldrà afegir el 10% del preu per l'IVA o el 10% per l'ITP, sigui nova o usada.

D'altra banda, malgrat la falta de dades oficials, els operadors assenyalen l'existència de signes d'escalfament al mercat de lloguer. Per exemple, el preu a Barcelona s'ha incrementat un 48% en els últims quatre anys, passant d'uns 844 euros al mes, a 1.246 euros en 2017, mentre que els salaris es van mantenir en línia amb l'evolució general de preus, per la qual cosa el pes del lloguer sobre la renda de les llars va augmentar significativament.

En la mesura que l'increment de la demanda en el sector, fruit de la recuperació econòmica, no venja acompanyat d'un augment de l'oferta, hi haurà pressions sobre els preus i per tant els salaris i la qualitat de vida dels treballadors ja sigui tant per les afectacions econòmiques com a socials.

Per això, resulta fonamental estructurar una política d'habitatge potent, de xoc, que permeti evitar una desproporcionada pujada de preus amb un creixement sostingut del sector, sense grans alteracions de preu per les limitacions d'oferta i les expectatives de preus que es traslladen al comprer i al preu del sòl. Addicionalment, cal assenyalar els retards, malgrat la menor càrrega administrativa, que es produeixen en les llicències d'edificació que encara agreugen el problema.

Si es observa l'evolució de la despesa pública en habitatge i assumptes comunitaris es constata el desplomi del pes de la despesa pública en aquesta funció en els últims 10 anys, l'any 2010 representava l'1,2% del PIB situant-se el seu pes en el 0,5% del PIB l'any 2017, valors que s'han produït de forma molt semblant al llarg de la present dècada, per la qual cosa, en major part, aquestes dotacions pressupostàries han vingut a satisfer en gran part, les despeses atribuïdes d'anys anteriors, més que polítiques d'impuls de l'activitat i de facilitar l'accés de l'habitatge, ja sigui en propietat o en lloguer, a segments de la població que requereixen d'aquestes polítiques.

Per tot això la política d'habitatge ha de dirigir-se a, suavitzar l'efecte entrada en el cas de l'habitatge en propietat i promoure l'habitatge en lloguer de preu assequible amb major intensitat a fi de suavitzar el creixement de preus i afavorir una fiscalitat de la rehabilitació que permeti

l'aplicació de l'IVA al 10% més àmplia i aplicant deduccions o incentius a la rehabilitació (mitjà ambientals i de climatització, per exemple). Tot això és impensable fer-ho des del sector públic directament, per la qual cosa aquesta política de foment, especialment a l'habitatge de lloguer a preus moderats, deu fer-se en una forta implicació dels agents privats per implementar aquest tipus de mesures. A més, la política pública d'habitatge haurà de facilitar la mobilització de pisos públics desocupats i ha de ser complementada amb una política social per als col·lectius més vulnerables.

Malauradament, el sector públic, contempla l'habitatge, en particular, i les propietats immobiliàries des del vessant impositiu (Impost sobre Béns Immobles, Imposat sobre Construccions, Instal·lacions i Obres, i l'Impost sobre l'Increment del Valor dels Terrenys de Naturalesa Urbana, en l'administració local, i també en altres impostos estatals i autonòmics, com l'IVA, l'Impost de Transmissions Patrimonials i Actius Documentats, i els impostos directes tals com l'Impost de Patrimoni, Successions i Donacions, Imposat a Societats i l'IRPF, entre uns altres) i en canvi, el seu reflex en la política de despesa en gens es correspon amb aquesta tributació.

Així, a manera d'exemple el passat 28 de febrer el Tribunal Suprem ha sentenciat qui ha de pagar l'IAJD en les hipoteques, és a dir, qui paga els impostos – importants – per inscriure aquest títol públic. La pregunta no és qui ha de pagar-ho, sinó si té sentit al segle XXI pagar aquest impost, que per cert, no paga qui no hagi fet la hipoteca i té més possibilitats econòmiques.

CAS BOEING

Quina importància té tenir seus centrals? El cas Boeing pot, de manera simple i clara, llançar llum sobre aquesta qüestió.

El trasllat jurídic, i en part també fiscal, d'importantes empreses amb seu a Catalunya –qüestió que va ser tractada de forma monogràfica en un informe realitzat en el mes de novembre– fa que novament d'aquesta qüestió rellevant hagi de fer-se un seguiment, però amb la vista posada a mitjà termini, sense que calgui menysprear els seus efectes.

D'aquí, que en aquest informe es faci una simple anotació sobre la importància de tenir seu social *versus* disposar de la fàbrica. Per això, hem exposat el cas de la companyia d'aviació Boeing.

L'any 2001, la companyia Boeing –una de les principals fabricants d'aeronaus del món– va decidir traslladar la seva seu central en els EUA des de Seattle (Estat de Washington) a Chicago (Estat d'Illinois). Amb aquesta mesura, l'empresa buscava separar geogràficament el centre de comandament de la companyia respecte de les plantes de producció.

Considerant xifres de 2016, publicades per la pròpia companyia, al centre de producció en Seattle s'empraven unes 72.000 persones, amb una generació de 76.000 llocs de treball indirectes. És a dir, que es produïa una relació d'1,1 empleats indirectes per cada empleat directe.

En canvi, a la seu central de Chicago, treballaven aproximadament 750 persones. L'activitat de Boeing en aquesta ciutat generava uns 32.000 llocs de treball directes i indirectes, per la qual cosa la relació era de 42,4 empleats indirectes per cada directe.

151

CAS BOEING 2016		
	Estat d'Illinois	Estat de Washington
Proveïdors/venedors	500 centres	1.710 centres
Suma compres proveïdors/venedors	1.000 milions de US\$	5.700 milions de US\$
Ocupació directa i indirecta	32.000 persones	148.000 persones
Treballadors ocupats	738 persones	71.881 perones

Font: Boeing.

Aquesta diferència en l'impacte que genera l'activitat directiva enfront de la productiva pròpiament aquesta deixa en evidència la rellevància que una cuideu compti amb seus centrals d'empreses. La importància en termes d'ocupació indirecta, per exemple, que suposa la la activitat dels alts comandaments d'una empresa s'aprecia en els seus impactes sobre sectors tan rellevants per a l'economia catalana com l'hoteler, el de restauració, el de transport o altres serveis professionals que són requerits per al desenvolupament de l'activitat d'adreça empresarial, per aquest motiu calgui deixar de veure motius de preocupació per la mobilitat de les seues empresarials, que deuen esmorteir-se i revertir-se en la seva major mesura, però en cap cas menysprear-ho.

En aquest sentit, cal esmentar també, el concepte d'economies d'aglomeració, que fa referència a

l'avantatge que representa per a les empreses localitzar-se al costat d'altres companyies. Aquesta proximitat atorga beneficis que augmenten de forma directa a la grandària del nucli de població, per la qual cosa les ciutats més grans tenen més possibilitats d'atreure noves empreses i, per tant, accelerar el seu creixement. Existeixen, no obstant això, desavantatges a les economies d'aglomeració, habitualment relacionats amb majors costos de producció (mà d'obra, sòl, transports, etc.), però el normal és que els beneficis superin aquests desavantatges, fent de les grans ciutats nuclis d'atracció de la inversió.

Així, el creixement dels majors nuclis urbans, i el seu consegüent increment en l'oferta de treball, atreu capital i talent. Això genera un cercle virtuós de creixement i inversió que arrossega a les grans ciutats. Cal assenyalar, que aquest fenomen s'està produint en moltes ciutats europees, com per exemple, a Frankfurt que és la capital financera d'Alemanya o Salzburg, Graz o Linz, importants nuclis industrials d'Àustria.

En la Unió Europea (mitjana), el pes de la regió que conté a la capital ha passat del 28,0% del PIB l'any 2000 al 31,2% en 2016. A Espanya, la tendència ha estat en la mateixa direcció però amb menor intensitat, ja que la regió que conté la capital ha guanyat 1,2 punts, enfront de la mitjana europea que ha avançat 3,2 punts. Això s'explica per l'existència d'altres regions que constitueixen nuclis econòmics rellevants, com ara Catalunya, amb un pes en el PIB espanyol que ha estat lleugerament superior al de Madrid, encara que en els últims anys han tendit a equiparar-se.

PES RELATIU DE LES CAPITALS SOBRE EL PIB								
	UE	Espanya	França	Regne Unit	Alemanya	Itàlia	Portugal	Suècia
2000	28,0	17,7	28,3	20,2	4,0	10,9	36,9	28,7
2001	28,0	17,8	28,2	20,1	4,0	11,1	36,7	28,4
2002	28,3	17,8	28,3	20,1	3,9	11,3	37,1	28,5
2003	28,3	17,8	28,1	20,3	3,9	11,2	37,2	28,3
2004	28,6	17,9	27,9	20,3	3,8	11,5	37,5	28,8
2005	29,2	17,9	28,1	20,7	3,8	11,5	37,5	29,1
2006	29,4	18,0	27,8	20,8	3,8	11,4	37,4	28,7
2007	29,9	18,0	28,4	21,6	3,8	11,5	37,4	29,2
2008	30,4	18,1	29,8	21,5	3,9	11,3	37,6	29,3
2009	30,9	18,5	29,6	21,6	4,0	11,6	37,8	31,0
2010	31,1	18,3	30,5	21,7	4,0	11,5	37,6	30,1
2011	31,1	18,6	29,9	21,9	4,0	11,5	37,5	30,7
2012	31,3	18,8	30,1	22,3	4,0	11,3	37,0	31,1
2013	31,4	18,8	30,4	22,5	4,0	11,3	36,9	31,1
2014	31,2	18,8	30,3	23,2	4,0	11,2	36,5	31,6
2015	31,2	18,9	30,4	23,1	4,1	11,1	36,1	31,9
2016	31,2	18,9	30,5	23,4	4,1	11,1	35,9	31,8

Font: Eurostat.

LA REHABILITACIÓ: UN PAPER CREIXENT I DE MILLORA AMBIENTAL

A Espanya i a Catalunya, l'obra nova ha estat l'activitat més rellevant, ja sigui, en l'edificació com en l'obra civil, a diferència de la gran majoria de països europeus en els quals el subsector de rehabilitació té major importància. L'any 2008 el subsector de rehabilitació i manteniment ha representat el 46% del sector de la construcció als països europeus, a diferència d'Espanya, que va aconseguir el 29%. Com a conseqüència de la forta caiguda d'activitat, essencialment en l'obra nova, ja sigui aquesta d'edificació com d'obra civil, el pes relatiu del subsector de la rehabilitació augmenta fins al 38%, sent ja a Europa (Euroconstruct -19) el 51% de la totalitat del sector de la construcció.

		EUROCONSTRUCT									
		2008*	2017		2008		2017		2017/2		
		uroconstru	Españroconsti	Españroconsti	Españroconsti	Españroconsti	Españroconsti	Españroconsti	Españroconsti	Españroconsti	Españroconsti
Residencial	obra nueva	313.28	63.6€	312.2	29.2	21%	32%	21%	30%	-0,3	-1,9
	rehabilitació	357.20	31.44	399.9	17.1	24%	16%	27%	18%	2,6	1,9
	total residen	670.44	95.10	712.1	46.4	45%	48%	47%	48%	2,4	-0,7
No residencial	obra nueva	287.15	34.18	254.8	18.5	19%	17%	17%	19%	-2,3	1,9
	rehabilitació	208.11	18.25	227.6	13.3	14%	9%	15%	14%	1,2	4,5
	total no resic	495.08	52.43	482.5	31.8	33%	26%	32%	33%	-1,1	6,4
Edificació	obra nueva	600.21	97.84	567.1	47.7	40%	49%	38%	49%	-2,6	0,0
	rehabilitació	565.13	49.69	627.5	30.5	38%	25%	42%	31%	3,8	6,3
	total edificac	1.165.6	147.5	1.194.6	78.2	78%	74%	80%	80%	1,3	6,3
Obra civil	obra nueva	210.60	43.17	175.0	12.6	14%	22%	12%	13%	-2,5	-8,7
	renovación	113.30	9.17	133.0	6.83	8%	5%	9%	7%	1,2	2,4
	total	323.90	52.35	308.0	19.4	22%	26%	20%	20%	-1,2	-6,3
obra nueva	810.81	141.0	742.1	60.4	54%	71%	49%	62%	-5,0	-8,7	
renovación (hab.	678.43	58.87	760.5	37.3	46%	29%	51%	38%	5,1	8,7	
total:	1.489.6	199.8	1.502.6	97.7	100%	100%	100%	100%	0,0	0,0	

Fonte: CCOC. *Precios 2010; **Precios 2016.

En aquestes dades, es posa de manifest dos fets rellevants, a tenir en compte, en un futur proper, que són: la major importància que anirà adquirint en el sector de la construcció les activitats de manteniment i rehabilitació, d'una banda, si ens fixem en les dades de producció, la forta i excessiva caiguda dels nivells d'activitat que han mostrat les operacions d'edificació nova i d'obra civil nova, que en cap cas, pot mantenir-se a aquests nivells tan baixos. Per aquest motiu en els propers anys, aquestes variables experimentaran creixements per sobre de la mitjana, donada la reactivació del mercat immobiliari, amb una major activitat en l'obra nova –donat ja l'esgotament dels estocs d'habitatges en determinades ciutats– i l'impuls que ha de donar-se a les infraestructures, que han patit excessivament la política de reducció del dèficit públic, que mostren nivells de congestió que han d'atendre's, ja sigui de forma pressupostària o extrapressupostària, mitjançant l'aportació de l'usuari.

Adicionalment ha de contemplar-se que la crisi econòmica, ha tingut una major intensitat a Espanya i a Catalunya, hagut de, en gran part, a la forta caiguda del sector de la construcció, sent est un potent sector generador o destructor d'ocupació. Actualment l'economia espanyola està creixent a ritmes del 3% atès que el sector de la construcció està apuntant millorances des d'un nivell d'activitat testimonial, per la qual cosa, les polítiques d'impuls al mateix, de forma proporcionada, poden permetre recuperar el seu efecte de generador d'ocupació i activitat sobre el conjunt de l'economia, a més de contemplar accions que permetin una major sostenibilitat mediambiental, si aquestes mesures de política econòmica també es focalitzen adequadament.

No ha d'oblidar-se que la destrucció d'ocupació, en el període de crisi s'ha concentrat excessivament sobre el sector de la construcció que explica més del 50% de la mateixa, a més de les quals s'anat produint pels seus efectes induïts en altres sectors, tant a Catalunya com a Espanya.

OCUPACIÓN 2008-2015				
Tipus de personas	2008	2015	Variación absoluta	Variación relativa (%)
Espanya:	20.47	17.86	-2.604	-12,7
Agricultura (A)	828	737	-91,4	-11,0
Industrias extractivas; suministro de energía eléctrica, gas, vapor acondicionado; suministro de agua, actividades de saneamiento de residuos y descontaminación (B + D + E)	250	257	7,0	2,8
Industria manufacturera (C)	2.98	2.22	-761,4	-25,5
Construcción (F)	2.46	1.07	-1.386,4	-56,4
Comercio al por mayor y al por menor, reparación de vehículos motor y motocicletas; transporte y almacenamiento; hostelería (G + H + I)	5.64	5.29	-351,9	-6,2
Información y comunicaciones (J)	575	530	-44,9	-7,8
Actividades financieras y de seguros (K)	515	454	-61,0	-11,8
Actividades inmobiliarias (L)	119	104	-15,1	-12,7
Actividades profesionales, científicas y técnicas; actividades administrativas y servicios auxiliares (M + N)	1.83	1.81	-20,9	-1,1
Administración Pública y defensa, Seguridad social obligatoria; actividades sanitarias y de servicios sociales (O + P)	3.75	3.95	198,4	5,3
Activ. artísticas, recreativas y de entretenimiento; hogares con empleadores domésticos y como productores de bienes y servicios para uso propio; activ. de organizaciones y organismos intraterritoriales; otros servicios (R + S + T + U)	1.49	1.42	-76,3	-5,1

Fonte: INE.

A aquest context, també ha de destacar-se la importància que anirà adquirint la rehabilitació al nostre país, en la mesura que en els últims anys, amb la reducció significativa dels tipus d'interès -i amb nivells ínfims dels mateixos- han permès reduccions substancials de la quota d'amortització a pagar mitjançant l'ampliació del termini de la hipoteca. Per això, resulta ja molt habitual pensar en

hipoteques amb una vigència de 30-40 anys, la qual cosa dificultarà a mitjà termini la venda de la mateixa per comprar una nova.

Així, antany, quan els tipus d'interès eren alts, la reducció de la quota del préstec no es reduïa significativament davant l'ampliació del termini d'amortització. Per això, era habitual, als 15-20 anys una vegada pagada la corresponent hipoteca, adquirir una altra d'habitatge nou habitual o bé l'adquisició d'una segona residència.

OCUPACIÓN 2008-2015				
Tipus de persones	2008	2015	Variación Abs.	Variación Rel. (%)
Espanya:	3.58	3.07	-504	-14,1
Agricultura (A)	62	48	-14,4	-23,2
Industrias extractivas; suministro de energía eléctrica, gas, vapor acondicionado; suministro de agua, actividades de saneamiento de residuos y descontaminación (B + D + E)	46	45	0,9	-2,0
Industria manufacturera (C)	721	537	-184,4	-25,6
Construcción (F)	406	183	-223,7	-55,1
Comercio al por mayor y al por menor, reparación de vehículos motor y motocicletas; transporte y almacenamiento; hostelería (G + H + I)	943	875	-67,7	-7,2
Información y comunicaciones (J)	104	97	-6,3	-6,1
Actividades financieras y de seguros (K)	88	84	-4,6	-5,2
Actividades inmobiliarias (L)	30	18	-12,1	-40,9
Actividades profesionales, científicas y técnicas; actividades administrativas y servicios auxiliares (M + N)	376	351	-24,6	-6,6
Administración Pública y defensa, Seguridad social obligatoria; actividades sanitarias y de servicios sociales (O + P)	555	598	+43,4	+7,8
Activ. artísticas, recreativas y de entretenimiento; hogares con empleadores domésticos y como productores de bienes y servicios para uso propio; activ. de organizaciones y organismos no territoriales; otros servicios (R + S + T + U)	251	243	-8,2	-3,3

Fonte: INE.

D'aquí, que la rehabilitació, una de les branques del sector de la construcció, amb major intensitat de mà d'obra, resulta rellevant per a la millora de l'ocupació del sector i de l'economia en general, donada la forta capacitat d'arrossegament que la construcció en general, i la rehabilitació, en particular, té sobre la resta de sectors. Per tant, ha d'impulsar-se des de les administracions públiques una política activa de rehabilitació en el context de les accions del canvi climàtic, que al seu torn, permeti donar resposta al mandat constitucional de disposar d'un habitatge digna.

L'activitat de rehabilitació i millora és intensiva en mà d'obra, incideix sobre l'ocupació (s'estima que un milió d'euros genera 60 llocs de treball); té un factor de multiplicador en altres sectors proper a 2; permeten fer front a la millora de l'eficiència energètica, que és un repte que té el nostre país per aconseguir els objectius de reducció d'emissions i la disminució del consum d'energia, i on els plans

d'estalvi energètic amb prou feines tenen traducció en la política fiscal, en un context d'elevació dels preus del petroli, i d'una forta dependència energètica del mateix.

Entre les mesures, han de donar-se:

Un impuls de les polítiques de rehabilitació estructural i de millora de l'accessibilitat donat l'envelliment de la població.

Un impuls de les mesures de millora de l'eficiència energètica de l'edificació que permeti fer front, d'una banda, al canvi climàtic, i reduir la dependència energètica, per un altre.

Una política d'incentius fiscals basada en:

- La fixació del tipus reduït d'IVA a les obres de rehabilitació s'hi hagi en l'article 91.Un.3.1º de la llei de l'IVA, que exclogui l'exigència d'un quàntum tan elevat en la fixació de l'import de la rehabilitació per gaudir del tipus reduït del 10%.

Amb l'actual normativa per poder aplicar el tipus reduït de l'IVA a les obres de rehabilitació s'exigeixen dues condicions; la primera referida a la conceptualització que són obres de rehabilitació i les que siguin anàlogues o connexes; i un segon requisit, que estableix una limitació a totes les obres de rehabilitació que com a tals resultin –d'acord amb el primer criteri– que és el seu import o quàntum. Així les obres de rehabilitació deuen excedir del 25% del valor de l'edificació, a exclusió del sòl, per la qual cosa impedeix en la majoria de casos que pugui aplicar-se el tipus reduït de l'IVA a la rehabilitació com a tal, quedant en la gran majoria de casos en un requisit àmpliament excloent.

- Establir una deducció per les obres de rehabilitació de l'habitatge habitual, com la qual va haver-hi, ja que amb la supressió de la deducció a l'habitatge es volia evitar incentius a la compra versus el lloguer, però aquesta modificació normativa, també, i de forma inexplicable, va eliminar la deducció per rehabilitació, sobre la qual no hi havia hagut pronunciaments clars, tant de les administracions europees, com dels diferents partits polítics, encara que pugui entendre's en un context de forta reducció del dèficit públic. Però ja no en el context actual de recuperació vigorosa, per la qual cosa pot establir-se de nou, i més si s'és conscient de la importància que aquesta ha de jugar, tant per la seva incidència en l'ocupació, l'activitat econòmica i la sostenibilitat ambiental.

UNA FISCALITAT PER ATREURE ACTIVITAT ECONÒMICA

La Generalitat de Catalunya ha vingut caracteritzant-se, en un context d'un finançament autonòmic insuficient i inadequat (criteri de ordinalitat) i de fortes restriccions pressupostaries -i amb majors exigències per arribar a un nivell uniforme de dèficit públic, amb independència del seu nivell d'origen, a dut a terme- d'una banda una reducció de la despesa, conjuntament amb la proliferació i creació de noves figures tributària a l'albur del marge imaginatiu que permet la LOFCA.

Si bé és cert, que aquestes figures tributàries no han tingut un efecte significatiu en la recaptació, han trasllat una imatge d'una Catalunya que grava excessivament les diverses activitats (turisme, aviació, recursos -aigua, generació d'electricitat- sota el prisma del risc nuclear-, habitatges buits de grans operadors, begudes ensucrades, o més recentment, la iniciativa de gravar les emissions de CO₂, entre altres-), a més de disposar de tipus impositius més elevats en els nivells alts de renda -que puguin dissuadir als professionals de les multinacionals, amb un impacte recaptatori gairebé nul- o d'un nivell elevat dels tipus en transmissions patrimonials i AJD o dels impost sobre el patrimoni o de l'Impost sobre Successions i Donacions.

En definitiva, la imatge - i en part, realitat- que aquest maremàgnum d'impostos, possiblement poc significatius en termes de recaptació, poden donar una imatge d'una alta fiscalitat, la qual cosa en gens contribueix a portar inversions.

En aquesta comparativa, el rellevant és amb les CC.AA amb les quals es competeix per atreure inversions, sent a la llum de les dades de la inversió estrangera directa, essencialment la C.A de Madrid, on la imatge que es transmet de menor fiscalitat-amb una menor IRPF, amb una bonificació elevada de l'Impost sobre successions i donacions , amb els tipus més baixos en transmissions patrimonials i AJD i amb prou feines impostos propis- resulta una competència que ha de tenir-se en compte al moment de definir la política tributària.

Possiblement, observant cadascun dels impostos propis, pugui acabar afirmant que no són dissuasius, però utilitzant un símil gastronòmic, possiblement un canapè no és problema, però si t'has de menjar varis, possiblement això et dificulti la digestió, o amens te la faci més lenta.

Sorpren que encara a Espanya encara existeixi una figura tributària com l'Impost del patrimoni, que va ser abolida tècnicament per un govern socialista, i recuperada per un govern popular, sobre la base de les restriccions derivades del dèficit públic, però que difícilment poden argumentar-se davant una vigorosa activitat econòmica, que permet una substancials millores de la recaptació. Aquesta figura és gairebé inexistent en altres països, excepte França -amb altres característiques de mínim exempt més alt i de tipus impositius més petits, i en el qual projecta una profunda remodelació- àdhuc perduri, excepte en el cas de Madrid que s'ha bonificat per la seva Comunitat Autònoma.

En relació a l'Impost sobre Successions i Donacions, Catalunya està situada dins de la mitjana espanyola. Cal recordar, que en una comunitat com la de Madrid, l'import de Patrimoni no opera i el de Successions i Donacions té un caràcter testimonial pels supòsits més comuns.

En definitiva, Catalunya és la comunitat amb més tributs propis. A més té una imatge molt negativa pel que fa a la càrrega impositiva que perjudica a empreses, professionals i famílies.

En el context actual, per tots conegut, cal donar senyals als inversors per dinamitzar l'activitat econòmica, atreure talent i facilitar les inversions amb la mobilització de capital. Per aquest motiu la política tributària, a més de tenir els objectius de recaptació, també ha d'aprofundir en una regulació més profitosa per a l'activitat productiva, fomentar l'estalvi individual i la capitalització de les empreses i, per tant, la política fiscal és clau i una carta de presentació molt potent per atreure, mantenir i fomentar l'activitat econòmica, per aquest motiu no es pugui aliè al que fa la competència, d'igual forma que passa en l'empresa, que decideix la seva política empresarial autònomament, però sense ser aliè a la seva competència més propera.

L'aplicació dels impostos hauria de ser entesa per crear una situació que faci compatible el manteniment de l'Estat del Benestar, amb una gestió eficient dels impostos i revertir de forma gradual l'increment continuat de la pressió fiscal, que es va justificar a partir de l'any 2008 com a conseqüència de la crisi econòmica. L'economia creix i els principals organismes internacionals preveuen millores dels principals indicadors.

Tributs Propis de Catalunya el 2016:

Cànon de l'aigua.

Cànon sobre la deposició controlada de residus municipals.

Cànon sobre la deposició controlada de residus industrials.

Cànon sobre la deposició controlada de residus de la construcció (suspenso la seva aplicació).

Cànon sobre la incineració de residus municipals.

Gravamen de protecció civil.

Impost sobre grans establiments comercials.

Impost sobre les estades en establiments turístics.

Impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit (declarat inconstitucional).

Impost sobre l'emissió d'òxids de nitrogen a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial.

Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera produïda per la indústria.

Impost sobre la producció d'energia elèctrica d'origen nuclear.

Impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques i de foment del sector audiovisual i la difusió de la cultura digital.

Impost sobre els habitatges buits.

Tributs Propis de Catalunya creats el 2017:

Impost sobre els actius no productius de les persones jurídiques.

Impost sobre begudes ensucrades envasades.

Impost sobre el risc mediambiental de la producció, manipulació i transport, custòdia i emissió d'elements radiotòxic.

Impost sobre les emissions de diòxid de carboni dels vehicles de tracció mecànica (entrada en vigor a 1 de gener de 2018).

Impost sobre les activitats econòmiques que generen gasos d'efecte hivernacle.

Impost sobre les emissions portuàries de grans vaixells.

Cànon d'explotació d'activitat (avantprojecte de llei d'ordenació del litoral).

REFORMES ESTRUCTURALS: EL CAS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA JUSTÍCIA

És característica habitual que el tràfic mercantil gaudi d'un elevat nivell de seguretat jurídica, que faciliti l'intercanvi de béns i serveis i permeti realitzar inversions, que ve determinat, en gran part, pel marc legal dels diferents països. En aquest sentit, han estat múltiples les vegades que des de l'àmbit empresarial s'ha demanat, en benefici de l'activitat econòmica, i de la societat en general, la necessitat de simplificar i activar un *corpus* legal exigent amb els interessos generals, però simplificat i adaptant-ho a l'escala de les empreses, seguint el principi de *think small*, de pensar en petit, en el qual s'ha inspirat la Comissió Europea en la seva "revolució" davant el maremagnum normatiu.

Igual d'important és tenir un nivell normatiu adequat, com una administració, en general, i en particular, l'administració de justícia que sigui àgil en un món globalitzat, que en l'activitat econòmica viu moments accelerats en els ritmes del tràfic mercantil i on la digitalització encara ho accelerarà més.

Per això, a la llum de les dades reflectides, es considera adequat articular una reforma de l'administració de justícia, que faciliti més ràpidament la resolució de conflictes, que reforci la mediació i l'arbitratge –interessant experiència del Tribunal Laboral de Catalunya– i eviti economies d'opció per part de jugadors que s'aprofitin de les deficiències del mateix.

Per aquest motiu, la justícia tingui una influència en molts àmbits, i en aquest sentit, destaca la importància que té en el desenvolupament de l'activitat econòmica, mentre que s'assumeix que el marc institucional, formal i informal, condiona el funcionament d'una economia. El marc judicial, per tant, determina l'estructura d'incentius als diferents agents econòmics, establint les regles de joc, marc fonamental a l'hora de prendre decisions. Un sistema judicial eficient, base per al desenvolupament econòmic, ha de brindar una regulació adequada i garanties per al seu compliment. Aquesta constitueix una reforma estructural de primer ordre, com la millora de la funció pública, que caldrà desplegar amb l'administració, i encara més amb l'administració autonòmica, pels procediments habituals i relativament senzills (compliment de requisits).

Existeixen indicadors que permeten mesurar l'eficàcia del funcionament de la justícia, i d'aquesta forma realitzar comparacions entre països. Entre ells destaquen els que assenyalen que la percepció dels espanyols sobre el funcionament del seu sistema judicial que resulta menys favorable que la de la resta de ciutadans europeus.

ESPANYA: SATISFACCIÓ AMB LA JUSTÍCIA		
	2005	2014
Molt	1,0	0,6
Bastant	20,9	9,6
Poc	39,4	40,0
Gens	19,8	38,4

Font: CIS.

Entre els indicadors d'eficàcia per analitzar la comparativa del grau de rendiment judicial, cal destacar: la durada dels procediments civils i mercantils, la taxa de liquidació del sistema judicial, el temps mitjà per resoldre una disputa comercial, els recursos humans, els recursos financers, el grau de desenvolupament tecnològic, el grau d'especialització judicial, la taxa de litigiositat, el temps de resposta judicial i la despesa pública per càpita assignat als tribunals.

INDICADORS DEL SISTEMA JUDICIAL						
	Espanya	Alemanya	França	Itàlia	Puntuació	Període
Dies per resoldre un conflicte	510	429	395	1.120	mitjana	2015
Jutges per cada 100.000 habitants	11,2	24,7	10,7	10,6	mitjana	2014
Gasto públic per a tribunals per càpita	27,0	103,5	-	50,0	baja	2014
Ús de Tics	56	58	55	62	mitjana	2014
Grau d'especialització judicial	38,3	24,6	59,7	6,6	alta	2014
Taxa de litigació per càpita	0,038	0,019	0,026	0,026	baixa	2014
Nombre de litigis civils iniciats per cada 100.000 habitants	4.211	3.466	2.848	3.967	baixa	2014
Temps per legalitzar un contracte	39	12	14	111	mitjana	2016

Font: Consejo General de Economistas (Banc Mundial, CEPEJ).

Com s'observa en el quadre adjunt, excepte el cas d'Itàlia, Espanya mostra un pitjor comportament del sistema judicial, que ve caracteritzat per una baixa dotació per càpita de la despesa en aquesta funció pública, amb un lleuger augment del termini mitjà de resolució que aconsegueix els 510 dies i per uns majors nivells de litigiositat, la qual cosa ve a explicar una major nebulositat de les normes, o l'ús més accentuat de conductes que puguin aprofitar-se de la lentitud dels procediments judicials, que exigeixen majors nivells d'estandardització i de protocols d'actuació davant uns mateixos supòsits factuais.

En aquest sentit, resulta sens dubte necessari avaluar les lleis processals que conjuntament amb altres drets, incorpori la diligència deguda, a fi de desincentivar comportaments oportunistes derivats del seu insuficient i inadequat funcionament. També és necessari arbitrar i separar les funcions estrictament jurisdiccionals, de les ordenadores del procés, que facilitin una organització més jerarquitzada, que aprofiti les economies d'escala i respecti la independència judicial, a través de les figures dels Tribunals d'Instància i que faciliti una gestió més ràpida mitjançant l'ús d'algorismes, en els àmbits estrictament no jurisdiccionals, alhora que faciliti i centri l'activitat essencialment jurisdiccional, sota el principi del jutge natural i de la seva independència.

Recentment, la Universitat de Barcelona amb el suport del Consell del Col·legi de Procuradors de Catalunya, han dut a terme una anàlisi sobre l'impacte del sistema d'execució de sentències judicials i en el qual, a través d'un important treball de camp, estadísticament representatiu, en el cas de Catalunya en 2015, s'ha constatat elevades taxes de pendència (327%) i de congestió (409%), en la jurisdicció civil, i lleugerament majors en la jurisdicció mercantil.

Així mateix la quantitat principal de les execucions l'any 2013 es va situar en 6.580 milions d'euros (3,4% del PIB), de les quals es va recuperar en 2016 l'import d'1.434 milions d'euros, és a dir, un 21,8% del total, finalitzant-se en el 2016 només el 36,2% de les execucions iniciades en el 2013, recuperant-se únicament el 23,9% de les quantitats demandades, i estimant-se que el 76,1% no es recuperaran, després de tres anys.

La mitjana de les execucions iniciades en el 2013 (després de tenir el corresponent suport legal, bàsicament sentències, en judicis declaratius) finalitzades a la fi de 2016 ha estat de 633 dies, amb una recuperació dinerària del 9,7%.

Per tant, i a la llum dels resultats d'aquest estudi, resulta imprescindible agilitar els procediments d'execució, i en els quals la procura, igual que altres figures del dret continental, poguessin tenir un paper més actiu mitjançant la incorporació de les seves funcions la de l'agent d'execució de sentències, que tan bons resultats estan tenint en altres països, com per exemple França, amb la figura dels *huissiers*.

PROJECTE DE PRESSUPOSTOS GENERALS DE L'ESTAT 2018: PRESSIÓ AI DÈFICIT PÚBLIC PELS AUGMENTS DE LA DESPESA

El 23 de maig s'aprova el projecte de Llei de Pressupostos Generals per 2018 al Congrés dels Diputats, passant la seva tramitació al Senat.

Els PGE2018 s'acompanyen del corresponent quadre macroeconòmic que dibuixa, una vegada més, una trajectòria econòmica positiva, en la qual s'albira una gradual moderació del creixement del PIB d'Espanya per l'esgotament dels factors que han impulsat la recuperació econòmica dels últims anys, però conservant un ritme d'expansió encara superior a la mitjana europea. Així, segons els PGE2018, el creixement econòmic es preveu del 2,7% per aquest any, quatre desenes menys que en 2017.

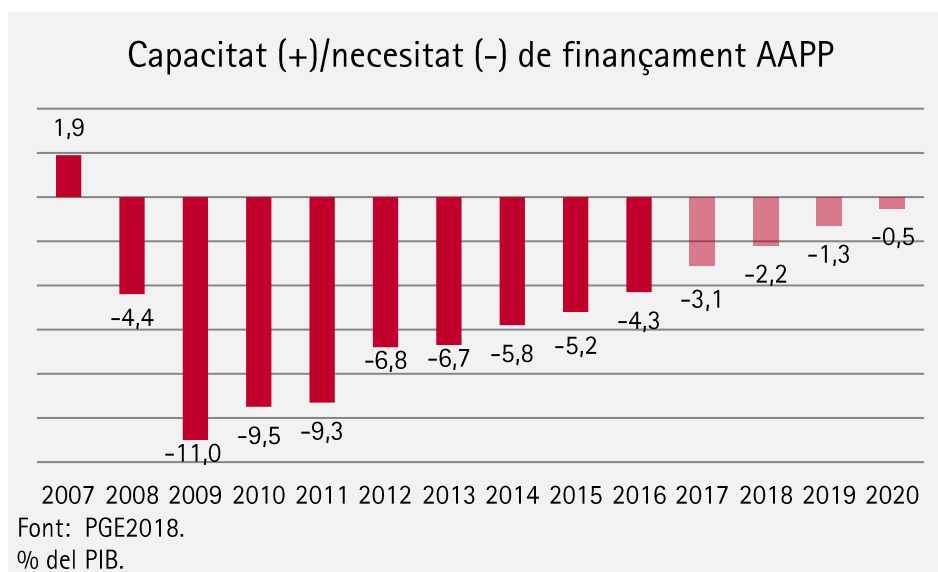
Aquestes projeccions del govern sobre el creixement de l'economia espanyola estan en línia amb les més recents estimacions de diversos organismes, serveis d'estudis i agències de *rating*: Comissió Europea (+2,9%), BdE (+2,7%), CEOE (+2,8%), Standar & Poor's (+2,7%), per esmentar alguns exemples.

ESCENARI MACROECONÒMIC		
Variació anual	2017	2018
Despesa en consum final nacional	2,2	1,8
Despesa en consum final nacional privada	2,4	2,0
Despesa en consum final de les AA.PP.	1,6	1,1
Formació bruta de cabdal	5,5	4,5
Variació d'existències (contribució al creixement del PIB)	0,1	0,0
Demanda nacional (contribució al creixement del PIB)	2,8	2,3
Exportació de béns i serveis	5,0	4,8
Importació de béns i serveis	4,7	4,1
Saldo exterior (contribució al creixement del PIB)	0,3	0,4
PIB	3,1	2,7
PIB a preus corrents: milers de milions d'euros	1.163,7	1.213,2
% variació	4,0	4,3
Preus		
Deflactor del PIB	1,0	1,5
Costos laborals, ocupació i paro		
Remuneració (cost laboral) per assalariada	0,1	1,1
Ocupació total	2,8	2,5
Productivitat per ocupat	0,2	0,2
Cost laboral unitari	-0,1	0,9
Pro memòria (Enquesta de Població Activa)		
Taxa d'atur (% de la població activa)	17,2	15,5
Sector exterior (percentatge del PIB)		
Saldo operacions corrents amb la resta del món	1,7	1,7
Capacitat (+) necessitat (-) de finançament front resta món	1,9	1,8

Font: PGE2018.

El ritme de creixement de l'economia espanyola se sustentará, per tant, no només en una forta embranzida de la demanda interna, sinó també en un paper positiu de la demanda exterior quant a la seva aportació al creixement econòmic (+0,4 punts), que s'explica per un creixement de les exportacions de béns i serveis superior al de les importacions. En aquest sentit, és important destacar que el creixement de l'economia espanyola continuarà acompanyat d'un saldo positiu amb l'exterior, per la qual cosa es preveu que la capacitat de finançament de l'economia enfront de la resta del món sigui de l'1,8% del PIB en 2018.

D'aquesta forma, es mantindrà un creixement de l'ocupació que, malgrat moderar-se també d'acord amb l'economia, es manté potent (+2,5%). S'estima que en aquest any es crearan prop de 450.000 nous llocs de treball i que la taxa de desocupació arribarà al 15,5%.

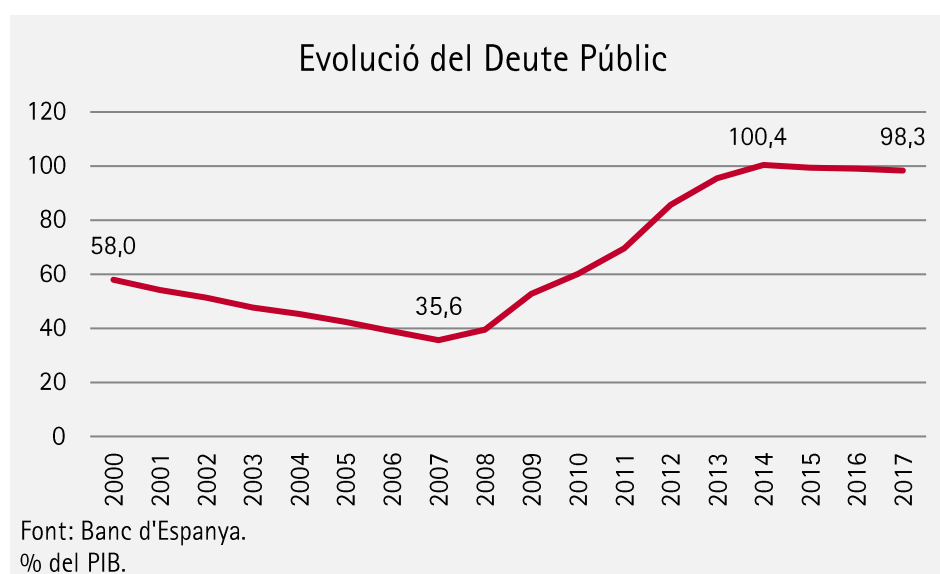

Quant als compromisos de dèficit públic per a l'any 2018, s'assignen a les diferents administracions una distribució que suposa aconseguir el -1,1% per a la Seguretat Social, el -0,4% per a les CCAA i el -0,7% per a l'Administració Central, per la qual cosa la disminució del dèficit recau en aquest any bàsicament en l'Administració Central. Per 2020, s'espera que totes les administracions excepte la Seguretat Social aconseguixin l'equilibri pressupostari.

Cal esmentar, una vegada més, que no es participa que existeixi un objectiu únic per a les CCAA donats els diferents esforços de reducció que s'han donat en unes respecte d'unes altres. En aquest sentit, hagués estat més adequat un criteri més flexible, que permetés, en consonància amb les possibilitats de cadascuna d'elles, per una costat, i de l'esforç de contenció que es fa de forma diferenciada, per l'altre, com també esdevé en la definició dels objectius de dèficit públic als països europeus.

CAP.(+)/NEC.(-) DE FINANÇAMENT (PDE)			
% del PIB	2018	2019	2020
Adm. Central	-0,7	-0,3	0,0
CCAA	-0,4	-0,1	0,0
Corp. Locals	0,0	0,0	0,0
Seg. Social	-1,1	-0,9	-0,5
Total AAPP:	-2,2	-1,3	-0,5

Font: PGE2018.

I en relació als nivells de deute públic, que anirà reduint-se gradualment a causa de la millora de l'activitat econòmica i la consolidació de les finances públiques. Així, la projecció del ràtio deute públic-PIB s'espera que vagi disminuint estimant-se que pel 2020 se situï en el 92,5%.

OBJECTIUS DE DEUTE PÚBLIC			
% del PIB	2018	2019	2020
Administració Central y Seguretat Social	70,8	69,5	67,6
Comunitats Autònomes	24,1	23,3	22,4
Corporacions Locals	2,7	2,6	2,5
Administracions Públiques	97,6	95,4	92,5

Font: PGE2018.

Ingressos:

La previsió d'ingressos no financers de l'Estat en 2018 se situa en 141.307 milions d'euros, la qual cosa suposa un increment en relació amb la recaptació de 2017, que va totalitzar 131.028 milions d'euros, és a dir, amb una pujada del 7,8% (sense efecte SII). Els ingressos tributaris de l'Estat s'estimen creixeran un 11,6%, a pesar que el total pressupostat en 2017 sobre la recaptació del mateix any hagi estat del 92,7%. Cal esmentar, que no s'observen variacions significatives en les

figures tributàries, excepte en la rebaixa de l'IRPF a les rendes més baixes o l'IVA del cinema. D'altra banda, es qüestiona el manteniment de l'Impost al Patrimoni en els PGE2018, figura tributària que s'havia abandonat i després recuperat en l'època de crisi econòmica, però que ja hauria d'haver-se eliminat, en línia amb els altres països desenvolupats que no compten amb aquest impost.

Les previsions d'ingressos dels PGE2018 són, per tant, optimistes en un context de moderació econòmica, expansió de la despesa i ajustos encara pendents en relació a les finances públiques. En aquest sentit, el governador del Banc d'Espanya, en 2017, ja va mostrar els seus dubtes sobre l'optimisme en les xifres d'ingressos derivats de la via impositiva, com s'ha assenyalat en anteriors informes.

Pel que fa referència als beneficis fiscals, aquests augmenten en l'exercici 2018 en un 9,3%. Així els continguts en l'IRPF augmenten un lleuger 0,7% per la menor deducció per inversió en habitatge habitual), encara que destaca l'augment a causa de la reducció per rendiments del treball (associat a la rebaixa en el IRFP ja comentada). L'increment més significatiu dels beneficis fiscals es dona en l'impost de societats que pugen un 62,3%, per l'augment relacionat amb els tipus reduïts de gravamen, a més de les deduccions per inversions a Canàries i la bonificació per prestació de serveis públics locals. Per sectors, destaquen els increments en els beneficis fiscals de Comerç, Turisme i PIME així com d'Agricultura, pesca i alimentació.

INGRESSOS NO FINANCERS TOTALS I DE L'ESTAT 2017-2018

Milions de €	Pressupost inicial 2017		Recaptació 2017		Pressupost inicial 2018		Recaptació Total 2017 / Recaptació Total 2016	Pressupost inicial 2018 / Recaptació Total 2017	Pressupost inicial 2018 / Recaptació Total 2017
	Estat	Total	Estat	Total	Estat	Total		Estat	Total
IRPF	38.264	36.028	77.038	39.587	82.056	6,4	9,9	6,5	
Impost de societats	24.399	23.143	23.143	24.258	24.258	6,8	4,8	4,8	
Imposat sobre la Renda de no Residents	2.213	2.274	2.274	2.674	2.674	16,0	17,6	17,6	
Fiscalitat mediambiental	1.772	1.807	1.807	1.808	1.808	14,7	0,1	0,1	
Altres	206	193	193	200	200	-2,4	4,0	4,0	
I. Impostos directes	66.854	63.445	104.454	68.528	110.996	6,8	8,0	6,3	
Impost sobre el Valor Afegit	33.052	29.235	63.647	34.992	71.575	1,3	19,7	12,5	
Impostos Especials	7.811	7.349	20.308	8.463	21.612	2,2	15,1	6,4	
Alcohol i begudes derivades	373	329	840	383	897	7,2	16,4	6,8	
Cervesa	127	126	314	142	330	3,5	12,6	5,1	
Productes intermedis	10	7	22	9	25	1,1	15,1		
Hidrocarburs	4.235	4.205	10.881	4.504	11.570	3,1	7,1	6,3	
Labors del tabac	2.727	2.425	6.628	2.941	7.050	-0,7	21,3	6,4	
Electricitat	73	-60	1.306	175	1.432	1,2	9,6		
Carbó	267	317	317	308	308	35,0	-2,8	-2,8	
Altres	3.669	3.563	3.563	3.736	3.736	4,5	4,9	4,9	
II. Impostos indirectes	44.532	40.148	87.518	47.191	96.923	1,6	17,5	10,7	
III. Taxes i altres ingressos	2.444	1.978	1.978	2.096	2.096	-14,0	6,0	6,0	
INGRESSOS TRIBUTARIS	113.830	105.570	193.950	117.814	210.015	4,1	11,6	8,3	
I. Impostos	909	948	948	964	964	-7,7	1,6	1,6	

directes								
III. Taxes i altres ingressos	5.724	12.864	12.864	8.875	8.875	13,1	-31,0	-31,0
IV. Transferències corrents	5.962	5.616	5.616	6.446	6.446	-31,7	14,8	14,8
V. Ingressos patrimonials	5.063	5.688	5.688	5.603	5.603	-2,3	-1,5	-1,5
VI. Alienació d'inversions reals	213	215	215	101	101	16,8	-52,8	-52,8
VII. Transferències de cabdal	1.354	127	127	1.504	1.504	-78,2	1.083,9	1.083,9
INGRESSOS NO TRIBUTARIS	19.225	25.458	25.458	23.493	23.493	-6,5	-7,7	-7,7
TOTAL INGRESSOS NO FINANCERS	133.055	131.028	219.408	141.307	233.508	2,8	7,8	6,4

Font:
 PGE2018.

Despeses:

El Pressupost de despeses no financeres augmenta un 1,6% íntegrament, i si s'exclou el finançament a administracions territorials (que pugen un 2,7%) l'increment seria de l'1,3%. Addicionalment, cal assenyalar que l'aportació de l'Estat al Servei Públic d'Ocupació Estatal i FOGASA es veu reduïda en un 92,7% (passant de 2.002 milions d'euros en 2017 a 146 en 2018). L'aportació de l'Estat a la Seguretat Social s'incrementa fins als 13.557 milions d'euros (+3,6%); i augmenta la càrrega financera, Classes Passives, Unió Europea, Fons de Contingència i altres despeses en un 1,0%, per la qual cosa la despesa financera dels Ministeris s'incrementa en un 5,9%.

PRESSUPOST DE DESPESES NO FINANCERES DE L'ESTAT			
Milions de €	2017	2018	Variació
1. Pressupost de despeses no financeres	152.035	154.436	1,6
2. Finançament d'Administracions Territorials	33.698	34.602	2,7
3. Pressupost exclòs sistemes finançament AATT	118.337	119.834	1,3
Aportació al Servei Públic d'Ocupació Estatal i FOGASA	2.002	146	-92,7
Aportació a la Seguretat Social	13.084	13.557	3,6
Interessos, Classes Passives, Unió Europea, Fons de Contingència i altres despeses no ministerials	66.047	66.733	1,0
4. Despesa no financera dels Ministeris	37.204	39.397	5,9

Font: PGE2018.

Si ens fixem a què es destina la despesa pública, és a dir, la despesa pública per funcions, cal destacar, pel seu volum, la despesa en pensions de 144.834 milions euros (40,9% del total) amb un augment de la partida de 3,7%; la disminució de la despesa per desocupació que baixa un 3,4% i aconsegueix els 17.702 milions d'euros; la reducció de la càrrega financera, que malgrat l'augment del deute, disminueix en un 1,9% aconseguint la xifra de 31.547 milions d'euros. En relació a aquest últim aspecte, esmentar que els fons del FLA rebuts per Catalunya entre 2012 i 2018, totalitzen uns 77.600 milions d'euros (gairebé un 30% del total), la qual cosa en termes d'estalvi per menor càrrega financera impliquen uns 12.000 milions d'euros segons dades del MINHAFP. Cal destacar els augments de les partides destinades a Recerca, desenvolupament i innovació (8,3%), Indústria i energia (6,2%), i Infraestructures (16,5%). El conjunt de la despesa de l'Estat (capítols 1 a 8) s'incrementa un 2,7%.

RESUM PER POLÍTIQUES: CAPÍTOLS 1 A 8					
Milions de €	2017	% sobre total	2018	% sobre total	Variació
Justícia	1.726	0,5	1.781	0,5	3,2
Defensa	7.561	2,2	8.087	2,3	6,9
Seguretat ciutadana i Institucions penitenciàries	7.912	2,3	8.418	2,4	6,4
Política Exterior	1.522	0,4	1.581	0,4	3,9
SERVEIS PÚBLICS BÀSICS	18.721	5,4	19.867	5,6	6,1
Pensions	139.647	40,5	144.834	40,9	3,7
Altres Prestacions Econòmiques	13.512	3,9	14.388	4,1	6,5
Serveis Socials i Promoció Social	2.408	0,7	2.512	0,7	4,3
Foment de l'emprego	5.499	1,6	5.716	1,6	3,9
Desocupació	18.318	5,3	17.702	5,0	-3,4
Accés a l'Habitatge i Foment de l'Edificació	474	0,1	473	0,1	-0,2
Gestió i Administració de la Seguretat Social	4.096	1,2	3.467	1,0	-15,4
1. ACTUACIONS DE PROTECCIÓ I PROMOCIÓ SOCIAL	183.954	53,3	189.093	53,4	2,8
Sanitat	4.093	1,2	4.251	1,2	3,9
Educació	2.524	0,7	2.600	0,7	3,0
Cultura	803	0,2	838	0,2	4,4
2. PRODUCCIÓ DE BÉNS PÚBLICS DE CARÀCTER PREFERENT	7.420	2,2	7.689	2,2	3,6
DESPESES SOCIAL (1+2)	191.374	55,5	196.782	55,6	2,8
DESPESES SOCIAL sense desocupació	173.056	50,2	179.080	50,6	3,5
Agricultura, Pesca i Alimentació	7.413	2,1	7.511	2,1	1,3
Indústria i Energia	5.432	1,6	5.768	1,6	6,2
Comercio, Turisme i PIME	875	0,3	900	0,3	2,8
Subvencionis al transport	2.001	0,6	2.109	0,6	5,4
Infraestructures	4.873	1,4	5.676	1,6	16,5
Recerca, Desenvolupament i Innovació	6.503	1,9	7.044	2,0	8,3
Altres actuacions de caràcter econòmic	556	0,2	642	0,2	15,6
ACTUACIONS DE CARÀCTER ECONÒMIC	27.652	8,0	29.650	8,4	7,2
Òrgans Constitucionals, Govern i altres	652	0,2	681	0,2	4,5
Serveis de Caràcter General	24.728	7,2	24.788	7,0	0,2
Administració Financera i Tributària	1.382	0,4	1.390	0,4	0,5
Transferències a altres Administracions Públiques	48.223	14,0	49.519	14,0	2,7
Deute Públic	32.171	9,3	31.547	8,9	-1,9
ACTUACIONS DE CARÀCTER GENERAL	107.157	31,1	107.925	30,5	0,7
TOTAL CAPÍTOLS I A VIII	344.905		354.225		2,7

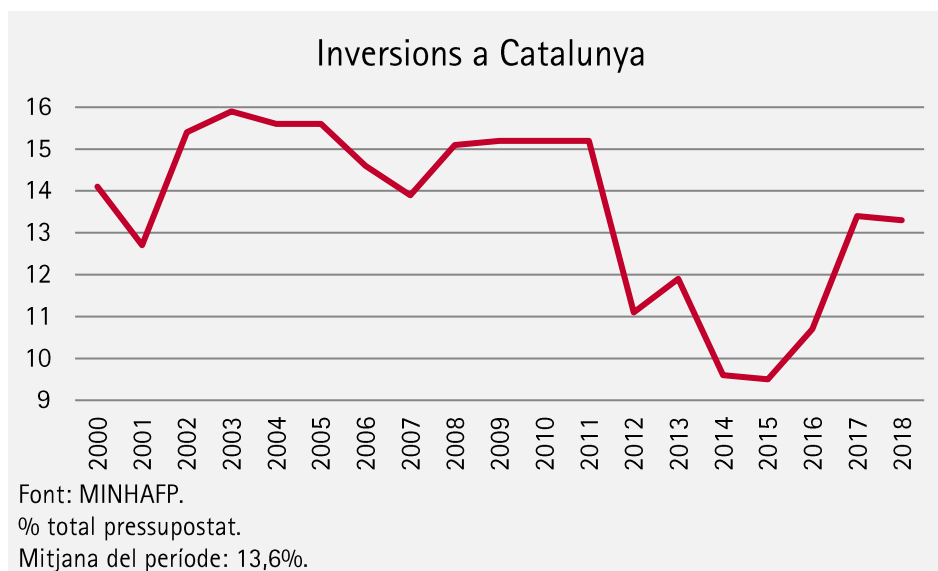
Font: PGE2018.

Un canvi destacat als pressupostos per a l'exercici 2018, és que la inversió pública puja un 15,3%, amb un augment del 14,8% en el sector públic administratiu amb pressupost limitatiu, i del 15,8% en el sector públic amb pressupost estimatiu.

INVERSIÓ REAL PER SUBSECTORS					
Milions de €	2017		2018		Variació
	Import	% sobre el total	Import	% sobre el total	
Sector públic administratiu amb pressupost limitatiu	6.649,7	51,7	7.635,9	51,5	14,8
Sector públic amb pressupost estimatiu	6.208,5	48,3	7.187,1	48,5	15,8
Total:	12.858,3	100	14.823,0	100	15,3

Font: PGE2018.

En el cas de Catalunya el volum de la inversió destinada per l'Estat aconseguix la xifra d'1.113,8 milions d'euros, és a dir, el 13,3% del total de la inversió regionalitzable, que suposa un valor relatiu inferior al pes econòmic de Catalunya en el total d'Espanya. No obstant això, aquest percentatge se situa per sobre de la mitjana dels últims cinc anys. No obstant això, quan s'acudeix als annexos d'inversions reals, en els seus diversos toms, es constata que la inversió destinada, amb la concreció del projecte d'inversió, se situa per a Catalunya en el 10,6% del total per a l'exercici 2018. En les inversions projectades al 2019 aquest valor és del 10,4%, tret que s'incorporin nous projectes al proper pressupost, i en el 8,4% del total de la inversió regionalitzada per a l'any 2020.

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DE LA INVERSIÓ REAL EN 2018, SECTOR PÚBLIC ESTATAL				
CCAA	Sector públic administratiu amb pressupost limitatiu	Sector públic amb pressupost estimatiu	Total	% sobre total reg.
País Basc	20,2	488,8	509,1	5,0
Catalunya	235,9	1.113,8	1.349,6	13,3
Galícia	264,0	672,8	936,8	9,2
Andalusia	717,2	760,6	1.477,8	14,6
Principat d'Astúries	68,4	164,5	232,8	2,3
Cantàbria	137,3	134,8	272,1	2,7
La Rioja	51,9	11,3	63,2	0,6
Regió de Murcia	97,7	242,9	340,6	3,4
Comunitat Valenciana	184,4	556,0	740,4	7,3
Aragó	266,1	141,0	407,1	4,0
Castella-la Manxa	299,3	290,1	589,4	5,8
Canàries	22,1	259,4	281,5	2,8
Comunitat Foral de Navarra	21,2	35,2	56,4	0,6
Extremadura	107,6	278,0	385,6	3,8
Illes Balears	46,1	125,6	171,7	1,7
Comunitat de Madrid	532,5	714,8	1.247,3	12,3
Castella i Lleó	416,2	586,0	1.002,1	9,9
Ceuta	21,3	5,9	27,2	0,3
Melilla	23,3	14,6	37,9	0,4
TOTAL REGIONALITZABLE	3.532,6	6.595,9	10.128,5	100
No regionalitzable i diverses regions	4.071,3	591,3	4.662,6	
Estranger	31,9	0,0	31,9	
TOTAL	7.635,9	7187,1	14.823,0	

Font: PGE2018.

INVERSIÓ ESTRANGERA MUNDIAL: PÈRDUA DEL PES D'EUROPA

Segons l'informe sobre inversió estrangera publicat el 6 de juny per la UNCTAD (Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament) els fluxos d'inversió es van reduir en 2017 un 23%, fins als 1,43 bilions de dòlars, malgrat l'acceleració en el PIB i el comerç mundial. Part de la reducció, es deu als processos de fusions i adquisicions, però àdhuc descomptant aquest efecte, el valor de les inversions productives va decreïxer un 14%.

Els fluxos d'inversió a les economies en desenvolupament es van mantenir estables en 671.000 milions de dòlars, després de la caiguda de 10% en 2016. Cal destacar Àsia, que va recuperar la seva posició com el major receptor d'inversió estrangera mundial amb 476.000 milions de dòlars, i el creixement de la inversió estrangera a Amèrica Llatina, per primera vegada en sis anys, amb 151.000 milions de dòlars, encara que encara molt per sota del màxim de 2011 amb el boom de les matèries primeres.

No obstant això, els fluxos d'inversió a les economies avançades es van reduir un 37%, fins als 712.000 milions d'euros, principalment per l'efecte graó de la forta pujada de la inversió als EUA i al Regne Unit en 2016.

FLUXOS D'INVERSIÓ ESTRANGERA MUNDIAL									
Milions de US\$	Espanya	% total	França	% total	RU	% total	UE	% total	Total
Mitjana 05-07	40.029	2,8	40.685	2,9	169.046	11,9	613.484	43,3	1.415.431
2014	25.238	1,9	2.669	0,2	24.690	1,8	259.933	19,4	1.338.532
2015	19.560	1,0	45.347	2,4	32.720	1,7	515.866	26,8	1.921.306
2016	19.660	1,1	35.165	1,9	196.130	10,5	524.010	28,1	1.867.533
2017	19.086	1,3	49.795	3,5	15.090	1,1	303.580	21,2	1.429.807

Font: UNCTAD.

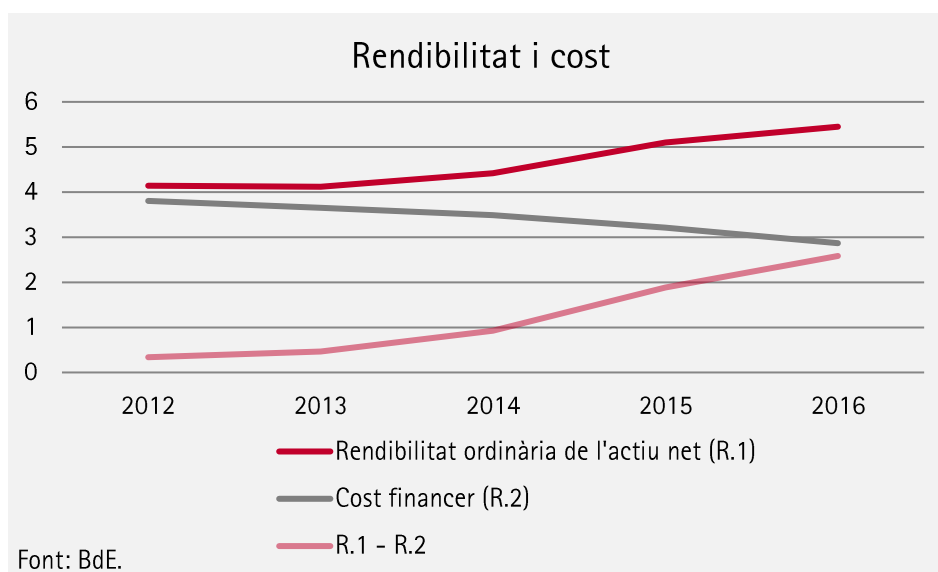
Per 2018 es preveu un creixement de la inversió feble, del 10%, per sota de la mitjana dels últims 10 anys. Les característiques de l'entorn internacional, amb millores en les previsions de creixement econòmic, el comerç mundial i els preus de les matèries primeres, indicarien un augment de la inversió, però la veritat és que els riscos apunten significativament a la baixa (proteccionisme, reforma fiscal als EUA, etc.).

Val la pena destacar que l'informe assenyala un estancament en el creixement de les cadenes globals de valor (CGV). Així el valor agregat internacional (béns i serveis importats que són incorporats a les exportacions d'un país), ha assolit el seu màxim en 2010-2010, després de dues dècades de continu creixement. Aquesta moderació en el dinamisme de les CGV està associada a la tendència de la inversió internacional pel seu impacte en el comerç.

L'UNCTAD assenyala a més, que la caiguda de la inversió internacional també obeeix a les menors taxes rendibilitat, que van passar del 8,1% en 2012 al 6,7% en l'actualitat. Part de l'explicació de la

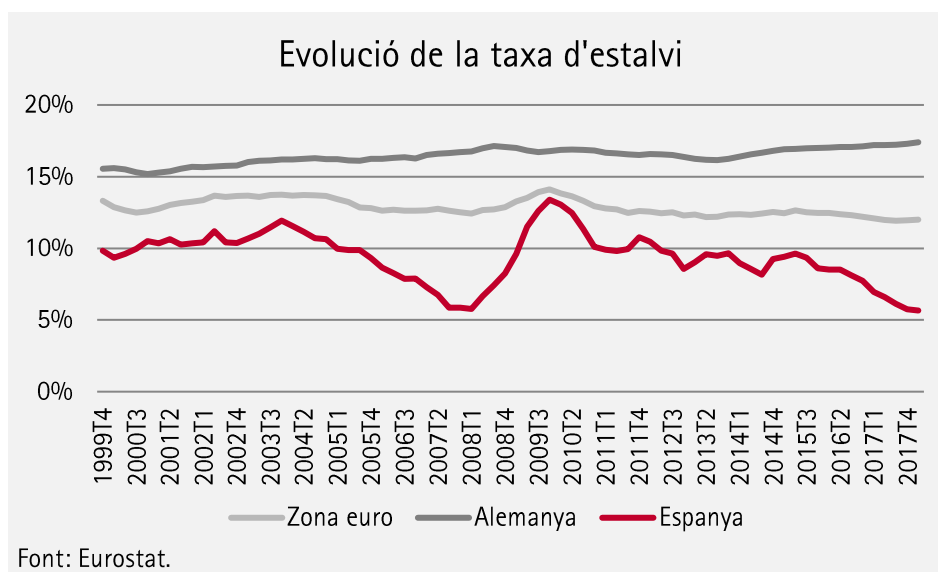
menor rendibilitat de la inversió és la caiguda de la productivitat mundial que afecta sobretot a les economies avançades, malgrat l'auge de l'economia digital, com ha assenyalat l'FMI, on es cosntata una desacceleració de la productivitat global.

En aquest sentit, segons dades de la Central de Balanços del Banc d'Espanya, si la rendibilitat de la inversió a Espanya ha crescut de deu a la reducció dels tipus d'interès que milloren la rendibilitat dels recursos propis, és a dir, que s'explica, en gran part, per la disminució del cost de finançament, associat a una política monetària excepcional.

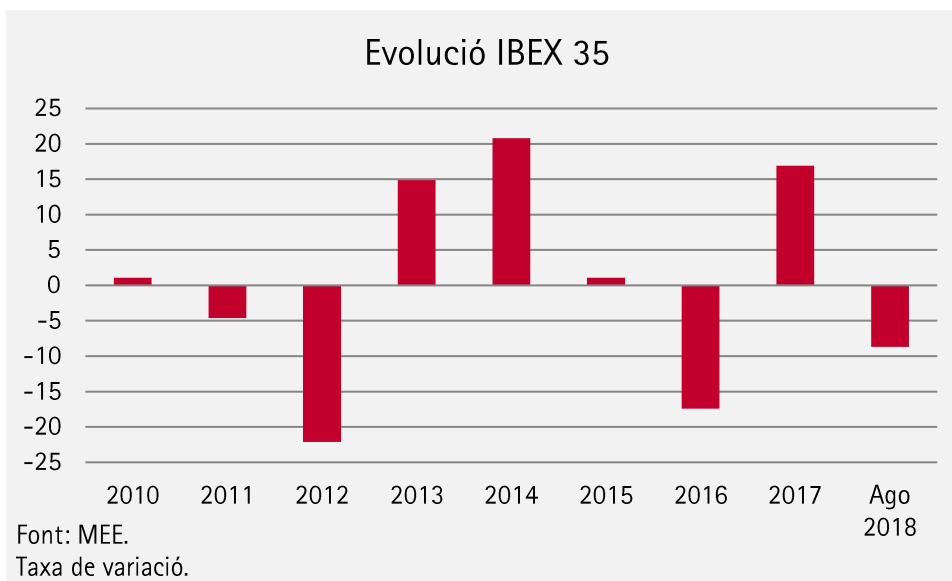
ESTALVI, RIQUESA I SALARIS: ELS SEUS EFECTES SOBRE EL CONSUM

El nivell d'estalvi de les famílies espanyoles va experimentar un fort creixement en l'època més intensa de la crisi, per efecte precaució, assolint el seu màxim del 13,4% a finalitats de 2009. Posteriorment, es va suavitzar reduint-se, i de forma més accentuada en el 2015. Així, l'estalvi de les llars a Espanya va registrar una forta caiguda des de la segona meitat de 2015, passant la taxa d'estalvi del 9,6% al 5,7%; una taxa que actualment és la meitat de la mitjana de la zona euro (12%) i que es troba en el mínim de la sèrie històrica. Per tant, difícilment aquesta pugui anar disminuint i empenyent la demanda interna.

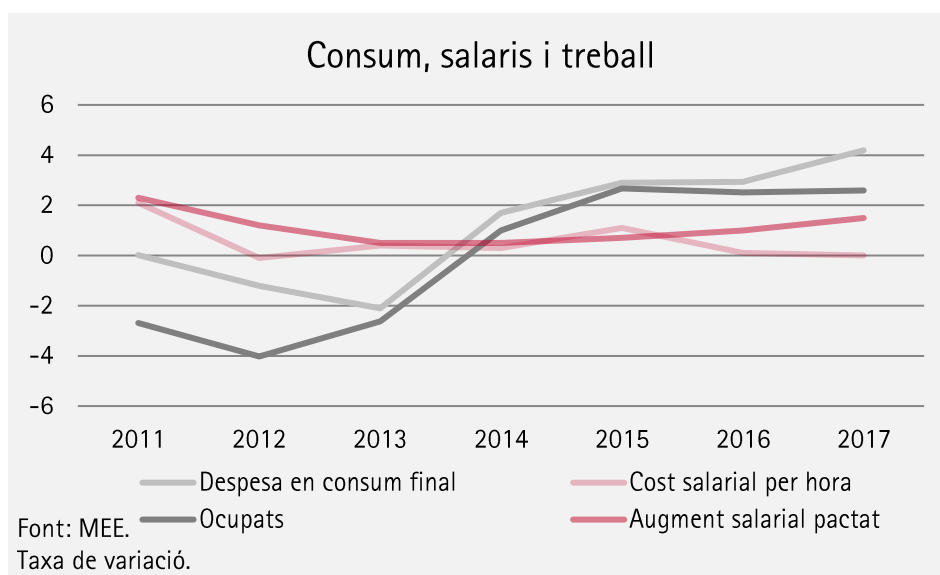

Gran part de l'impuls de la demanda interna, principal motor de la recuperació a Espanya i Europa, ve pel consum privat. En el cas d'Espanya, aquest consum s'ha sostingut per la forta generació d'ocupació i també, en part, per la reducció de la taxa d'estalvi de les famílies. No obstant això, és important destacar, que l'augment del consum privat, i per tant de la demanda interna a partir de l'estalvi, té poc recorregut, ja que la taxa d'estalvi a Espanya difícilment pugui continuar decreixent de forma significativa, atès que ja repunta lleugerament el crèdit de les famílies amb destinació diferent a l'habitatge.

També cal analitzar si es donen altres circumstàncies que puguin impulsar el consum, com podria ser l'augment de la riquesa. Així, aquesta reducció espectacular de l'estalvi familiar a Espanya, no s'acompanya d'un efecte riquesa, és a dir, per un increment del valor dels béns que pugui desviar-se, en part, a consum. Prou veure l'evolució de l'IBEX 35 per concloure que la borsa no ha presentat una millora substancial dels seus nivells, atès que el tipus d'interès estava en mínims podent una d'alternativa d'inversió rellevant per aquest motiu una part de l'estalvi s'hagi canalitzat a actius immobiliaris.

Finalment, com a factors que podrien generar un major consum, s'apunta a la millora salarial. En aquest sentit, cal destacar l'acord salarial entre CEOE, CEPYME, CCOO i UGT que pot donar un impuls al consum, encara que la variable més rellevant segueix sent la creació d'ocupació. Així, la correlació entre el consum privat i el salari és menor que la correlació entre el consum privat i l'ocupació. D'aquí, que per mantenir un ritme destacat del consum es degui enfocar a la generació d'ocupació.

REFORMES ESTRUCTURALS: LES PENSIONS

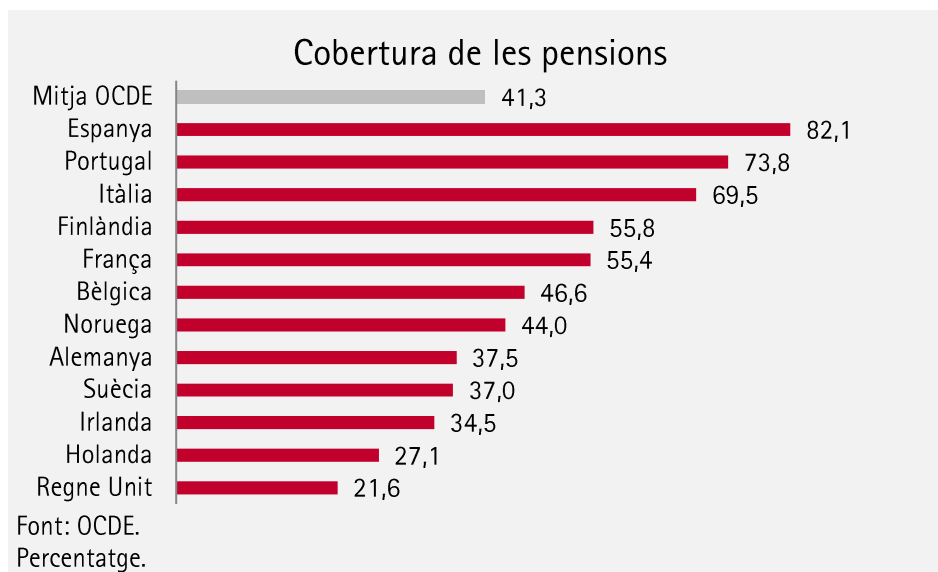
En un informe habitual de la Comissió Europea (cada tres anys) es reconeix l'esforç de les economies europees per garantir un sistema de pensions adequat, atès que fa una crida a prendre més mesures que reforcin la sostenibilitat del sistema.

Així, la Comissió proposa que, per assegurar un sistema de pensions adequat, es promogui, entre altres, una major durada de la vida laboral en línia amb la major esperança de vida, mitjançant mesures com: la formació al llarg de la vida laboral; la promoció d'ambients de treball segurs i saludables; l'ajust de les edats de pensió; la compensació a la jubilació més tardana; la promoció de sistemes de treball flexibles (combinar jubilació amb treball), la promoció de la conciliació laboral amb la vida personal i una major equitat en la distribució de la cura d'altres persones i la consideració d'aquest temps en els esquemes de pensió, així com la promoció de sistemes de pensió complementaris.

En diversos aspectes la societat espanyola no és aliena a aquesta realitat.

El sistema públic de pensions espanyol té dos cossos diferents, la Seguretat Social (93% del total de passius), que es regeix per un sistema de repartiment finançat per treballadors i ocupadors, en el qual les cotitzacions de les persones en actiu es destinen a finançar les pensions existents en aquest moment, i les Classes Passives (7% del total de passius) els fons dels quals provenen del pressupost de l'Estat en afectar a empleats públics, atès que aquest sistema està anomenat a extingir-se (ja que no hi ha nous ingressos al mateix des de l'1 de gener de 2011 derivat del RDL13/2010).

En el cas d'Espanya, el sistema de pensions ha jugat un paper molt important en la política de cohesió social i en el manteniment de la qualitat de vida de les persones de major edat. Cal destacar que la taxa de reemplaçament -percentatge d'ingressos en la jubilació respecte als ingressos previs- de les pensions espanyoles és de les més elevades. Així, els pensionistes cobren un 82% dels seus ingressos previs mentre que, per exemple, aquest percentatge per a la mitjana dels països de l'OCDE es troba en el 41%, per aquest motiu els fons de pensions tinguin un caràcter complementari.

En l'última dècada (2007-2017) la pensió mitjana es va incrementar un 36% a Espanya, arribant als 925 euros. D'aquí, que expliqui en part, el constant augment de la despesa en pensions i, per tant, la reducció del Fons de Reserva de la Seguretat Social a més de la reducció de la recaptació per les cotitzacions socials en context de forta crisi en la primera part del període.

Les dones a Espanya es troben en una pitjor situació en relació als homes a causa de les diferències d'ingressos al llarg de la vida laboral, que actualment s'ha corregit parcialment mitjançant el reconeixement d'un complement en les pensions per maternitat. Una altra qüestió també rellevant ha estat abordar la millora de les pensions dels autònoms (que trien la base de contribució), amb una forta propensió a escollir la mínima.

També ha de destacar-se les reformes de 2013, en què es va aprovar el RDL5/2013 amb mesures per afavorir la continuïtat de la vida laboral dels treballadors de major edat i promoure l'envelliment

actiu i la Llei 23/2013 reguladora del factor de sostenibilitat i de l'índex de revaloració del sistema de pensions. Dos elements resulten essencials per garantir la viabilitat del sistema de pensions a llarg termini, mentre que ha augmentat l'esperança de vida mitjançant l'augment gradual de l'edat de jubilació als 67 anys i la fixació de l'índex de revaloració del sistema de pensions i el factor de sostenibilitat.

En el present any ha incrementat les pensions un 1,6% i s'ha retardat l'aplicació del factor de sostenibilitat fins al 2023 (previst per 2019). S'estima que el cost acumulat d'aquestes mesures és rellevant, situant-se en l'ordre de 40.000 milions d'euros.

PROJECCIONS 2016-2070 DE LA DESPESA ASSOCIADA A L'ENVELLIMENT								
% del PIB	Increment 2016-2070	2016	2020	2030	2040	2050	2060	2070
Despesa total	-0,2	24,0	24,1	24,6	26,5	27,1	24,9	23,8
Despesa en pensions	-1,5	12,2	12,3	12,6	13,9	13,9	11,4	10,7
Pensions de jubilació i jubilació anticipada	-0,7	8,7	9,0	9,4	10,8	10,9	8,6	8,0
Pensions d'incapacitat	-0,2	1,2	1,1	1,1	1,1	0,8	0,8	1,0
Altres (viduïtat i a favor de familiars)	-0,5	2,3	2,2	2,0	2,1	2,1	1,9	1,8
Despesa en sanitat	0,5	5,9	6,0	6,4	6,7	6,8	6,7	6,4
Gasto en cures de llarga durada	1,3	0,9	1,0	1,2	1,5	1,9	2,2	2,2
Gasto en educació	0,3	3,7	3,7	3,5	3,7	4,1	4,1	3,9
Gasto en desocupació	-0,9	1,3	1,1	0,9	0,7	0,5	0,5	0,5

Font: Actualització Programa d'Estabilitat 2018-2021 i Pla Pressupostari 2018.

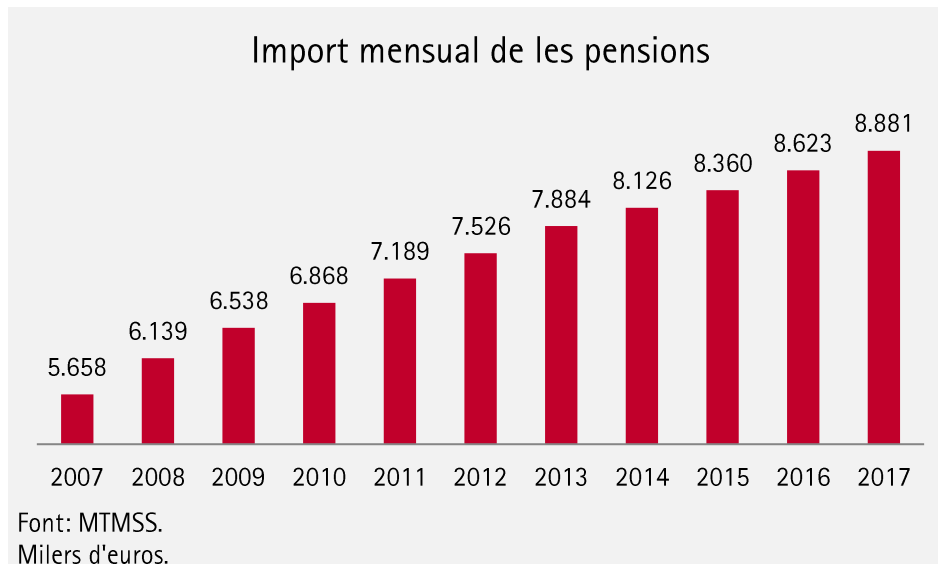
De forma periòdica es realitza una estimació de la despesa pública a llarg termini derivat de l'envelliment de la població. La principal partida de despesa pública associada a l'envelliment és la despesa en pensions, la ràtio de les quals sobre el PIB ve determinada en gran manera per l'evolució de la taxa de dependència.

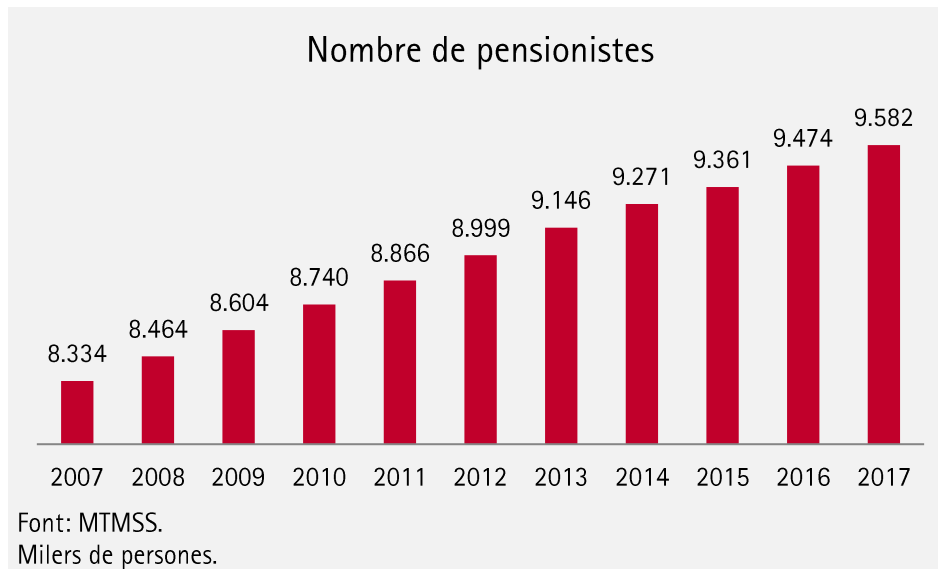
A mitjà i llarg termini, el major risc se centra en el fet que algunes de les mesures anunciades consoliden una despesa major. Això és particularment rellevant en el cas de les pujades de les pensions. Encara que en 2018 i 2019 el cost de la pujada de les pensions s'arribés a compensar amb ingressos impositius addicionals i estalvis en altres desemborsaments, la major despesa que suposa la pujada de les pensions implica una càrrega addicional per a la sostenibilitat del sistema. Aquest factor resulta rellevant fins al 2050, que la despesa de les pensions aconsegueixi, en l'escenari basi, el seu màxim en percentatge del PIB, per disminuir per factors demogràfics. Aquest escenari deu contemplar-se davant una realitat substancialment diferent de la de l'inici de la crisi, ja que el deute públic representava el 35,5% del PIB, per aquest motiu s'hagi esgotat una part substancial del marge o matalàs, que va més enllà del fons de reserva de la Seguretat Social i de la minva del mateix.

Així, segons el BCE, és necessari dur a terme noves reformes per detenir l'increment del cost associat a la despesa pública per l'envelliment de la població, principalment en les economies amb elevats nivells de deute públic.

Amb independència de la crisi patida, les característiques demogràfiques de la població espanyola meriten una reformulació del sistema de pensions: baixa taxa de natalitat, millora de l'esperança de vida i major taxa de dependència en un sistema basat en el sistema de repartiment.

La taxa de cobertura és de l'1,82 a Espanya (es considera com a nivell òptim una relació de 2,5 cotitzadors per cada pensionista). Segons les projeccions de l'INE, en el 2066 la població a Espanya serà de 41,1 milions de persones, enfront dels 46,4 actuals (2016), arribant a ser el segon país més envellit del món només per darrere de Japó, amb un 34,6% de la població amb més de 65 anys. Això comporta un important increment de les despeses sanitàries i de dependència. A més, la població major de 80 anys també serà major (del 6,1% en 2016 al 12,8% en 2070 segons Eurostat) pel que la sobrevivència a l'edat de jubilació passarà d'uns 10 a 25 anys, agregant una forta pressió al sistema de pensions actual.

Segons l'AIReF el dèficit entre els ingressos i despeses en relació a les pensions serà major que el previst pel Govern, mentre que aquest organisme estima que els ingressos seran d'uns 123.000 milions d'euros a l'any fins a 2022, a diferència dels aproximadament 131.000 milions d'euros previstos pel Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Per la part de la despesa, s'estima que arribi als 147.000 milions aproximadament, la qual cosa implicaria una necessitat de finançament del sistema públic de pensions de gairebé 90.000 milions d'euros fins a 2022. D'acord amb aquestes estimacions de l'AIReF, i aplicant l'IRP, l'increment de les pensions en els propers 5 anys seria de l'ordre d'un 1,3%.

Més enllà de fixar-se en un o dos exercicis, el conjunt del sistema polític ha de reforçar els mecanismes que dotin de major viabilitat a llarg termini del sistema de pensions, sense que càpiguen enfocaments curtplacistes o pendents de conjuntures electorals, ja que, com es va explicitar que la capacitat d'actuació sobre les variables demogràfiques són limitades a curt termini; el nivell d'endeutament públic elevat; i resulta rellevant ajustar el sistema (a l'alça o a la baixa) però sense perdre aquesta visió a llarg termini, que eviti desplaçar i fins i tot agreujar la qüestió a mitjà termini.

A Espanya, és necessari abordar, amb mesures eficients, el problema de la sostenibilitat del sistema de pensions públic de repartiment, amb la finalitat de mantenir l'Estat del benestar. Entre les opcions per a la reforma del sistema de pensions, cal esmentar, la implementació d'un sistema mixt de capitalització i repartiment, és a dir, que permeti complementar l'actual sistema de repartiment intergeneracional amb un de capitalització, així com l'ajust automàtic del sistema per preservar la seva sostenibilitat a llarg termini. L'adopció de mesures que impliquin canvis discrecionals d'una certa dimensió, per bé del sistema, hauran d'adoptar-se amb majories ampliades. Les pensions constitueixen un eix bàsic de l'Estat de Benestar, conjuntament amb l'Educació i la Salut, i deu preservar-se en un context d'una economia social de mercat, dins d'un equilibri de beneficis i càrregues entre generacions, i en els quals ha de resultar més insensible als períodes electorals, amb una perspectiva de llarg termini, de canvi, sí, però amb suport de majoria parlamentària reforçada, i on la transparència de les mesures ha de donar opcions per actuar als agents econòmics (veure, per exemple, l'apartat referit a l'estalvi, en aquest mateix informe).

EVOLUCIÓ ECONÒMICA RELATIVA DE LES CCAA (2000-2017)

Mitjançant la Comptabilitat Regional disposem dels valors del PIB de les CCAA des del 2000 (en base 2010) i com ha evolucionat cadascuna d'elles en aquest llarg període. També resulta rellevant veure com s'ha produït aquest canvi pel que fa a la mitjana del conjunt, i per tant, observant aquelles que han estat més dinàmiques, i llavors, ha augmentat la seva participació en el conjunt, o bé, amb un menor creixement relatiu disminuint el seu pes. Això s'exposen en els quadres, on s'ha escollit l'any 2000 d'inici; el 2007, que és quan finalitza el període d'expansió, començant a partir d'aquest any la crisi econòmica, i l'últim any, amb dades estimats, que és el 2017.

PIB PER CCAA								
Preus corrents, milers d'euros	2000		2007		Variació anual	2017		Variació anual
	Valor	Percentatge	Valor	Percentatge		Valor	Percentatge	
ANDALUSIA	86.331.553	13,4%	148.644.794	13,8%	6,9%	155.213.496	13,3%	3,8%
ARAGÓ	20.042.880	3,1%	34.228.275	3,2%	9,0%	36.054.238	3,1%	4,9%
ASTÚRIES	14.266.600	2,2%	23.239.346	2,2%	7,1%	22.708.362	2,0%	5,0%
BALEARS	16.492.806	2,6%	26.144.862	2,4%	7,0%	29.910.829	2,6%	4,4%
CANÀRIES	25.962.458	4,0%	41.656.214	3,9%	6,1%	44.206.388	3,8%	4,1%
CANTÀBRIA	7.945.277	1,2%	12.845.737	1,2%	7,3%	13.082.727	1,1%	4,3%
C. I LLEÓ	35.646.082	5,5%	55.831.514	5,2%	7,1%	57.094.304	4,9%	2,8%
C. LA MANXA	21.713.679	3,4%	38.706.853	3,6%	9,2%	40.046.056	3,4%	4,0%
CATALUNYA	122.056.805	18,9%	203.402.667	18,8%	7,1%	223.139.221	19,2%	4,4%
C. VALEN.	62.531.733	9,7%	105.192.625	9,7%	6,9%	108.781.495	9,3%	4,0%
EXTREMADURA	10.745.432	1,7%	17.482.445	1,6%	7,7%	18.519.886	1,6%	3,5%
GALÍCIA	33.391.170	5,2%	56.233.842	5,2%	7,8%	60.824.207	5,2%	4,1%
MADRID	114.203.390	17,7%	194.533.412	18,0%	7,3%	219.975.655	18,9%	4,0%
MÚRCIA	15.675.781	2,4%	27.989.687	2,6%	7,9%	30.343.856	2,6%	4,0%
NAVARRA,	11.157.493	1,7%	17.958.589	1,7%	6,8%	19.826.748	1,7%	3,5%
PAÍS BASC	40.711.377	6,3%	65.091.957	6,0%	6,8%	71.742.796	6,2%	4,3%
LA RIOJA	4.889.889	0,8%	7.963.068	0,7%	7,3%	8.136.621	0,7%	2,8%
CEUTA	1.018.394	0,2%	1.521.352	0,1%	6,6%	1.659.872	0,1%	2,0%
MELILLA	922.002	0,1%	1.361.348	0,1%	5,1%	1.522.743	0,1%	2,2%
ESPANYA	646.250.000	100%	1.080.807.000	100%	7,2%	1.163.662.000	100%	4,0%

Font: INE.

En primer lloc, s'analitza el creixement diferencial del PIB de cada CCAA indicant el seu pes relatiu sobre el conjunt. La CA que mostra un major dinamisme és Madrid que passa de representar un 17,7% en el 2000 al 18,9% en el 2017. La seva participació ha augmentat en 1,2 punts. La segona CCAA és Catalunya (la primera per grandària) encara que únicament augmenta la seva posició relativa en 3 dècimes, passant del 18,9% del 2000 al 19,2% de l'any 2017.

El País Basc, manté la seva quota en el 2000, 2007 i 2017 en un 6,3%, 6,0% i 6,2% respectivament; igual que altres CCAA com Andalusia (13,3% en 2017); Aragó (3,1%); Balears (2,6%); Cantàbria

(1,1%); Castella-La Manxa (3,4%); Extremadura (1,6%); Galícia (5,2%); Murcia (2,6%); Navarra (1,7%); La Rioja (0,7%). És a dir, que el seu creixement econòmic s'ha produït a un ritme igual a la mitjana.

Les CCAA que han mostrat una pèrdua relativa ha estat Castella i Lleó al llarg del període, passant de forma gradual del 5,5% l'any 2000 al 4,9% l'any 2017. I també la C. Valenciana, en aquest cas, a partir de la crisi, ja que passa del 9,7% del 2007 (igual en el 2000) al 9,3% l'any 2017.

En aquest quadre, destaca, en definitiva, un major dinamisme de CA Madrid; també de Catalunya, però a menor ritme; i una pèrdua de pes relatiu dins del conjunt espanyol de la CA de Castella i Lleó, i de C. Valenciana, en aquest últim cas des de la crisi econòmica, que va tenir major impacte en aquesta CA.

Resulta rellevant realitzar l'anàlisi en termes de PIB per càpita, que es reflecteix en el següent quadre, sent igual a 100 la mitjana espanyola; i per tant; tenint un nivell major els que superin aquest valor de 100 i viceversa.

Així, durant el període 2000-2017, milloren suaument la seva renda per càpita relativa Madrid (pansa de 133,9% en el 2000 al 135,2%); i de forma més intensa el País Basc (que passa de 122,6% en 2000 al 132,4% en 2017).

Catalunya perd posicions de forma molt suau, en renda per càpita, en passar de 121,6% en 2000 al 119,7% en el 2017; perdent de forma més intensa Balears (125,7% en 2000 al 103,1% en 2017); València (95,3% en 2000 al 88,2% en 2017); i Canàries (de 97,7% en 2000 al 81,7% en 2017).

Ha de destacar-se el fort augment del PIB per càpita, en termes relatius, de Galícia que passa del 77,6% de la mitjana espanyola en 2000 al 90,0% en 2017; i també Extremadura (63,7% al 69,1%) i Castella i Lleó (90,6% al 94,6%), a més de Madrid, ja comentat.

Andalusia (73,9% en 2017); Castella-La Manxa (78,7%), mantenen les seves posicions relatives, en termes de PIB per càpita, durant el període 2000-2017.

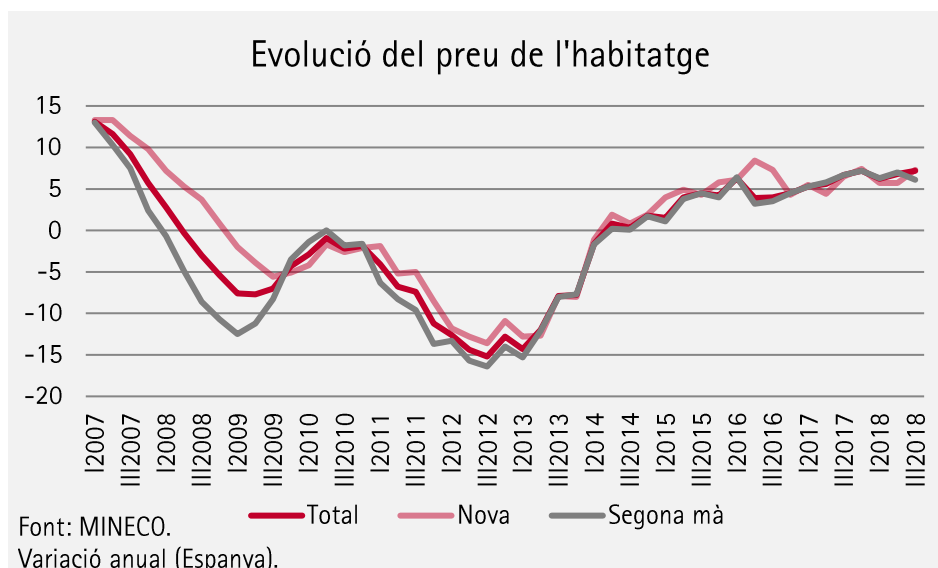
PIB PER CÀPITA PER CCAA								
	2000		2007		Variació anual	2017		Variació anual
	Valor	Índex Espanya = 100	Valor	Índex Espanya = 100		Valor	Índex Espanya = 100	
ANDALUSIA	11.823,0	74,2%	18.459,0	77,3%	5,2%	18.470,0	73,9%	3,8%
ARAGÓ	16.692,0	104,8%	26.141,0	109,4%	6,8%	27.403,0	109,6%	5,0%
ASTÚRIES	13.382,0	84,0%	21.759,0	91,1%	6,7%	22.046,0	88,2%	5,7%
BALEARS	20.030,0	125,7%	25.502,0	106,7%	3,1%	25.772,0	103,1%	2,8%
CANÀRIES	15.570,0	97,7%	21.167,0	88,6%	3,6%	20.425,0	81,7%	3,0%
CANTÀBRIA	14.891,0	93,4%	22.436,0	93,9%	5,7%	22.513,0	90,1%	4,4%
CASTELLA I LLEÓ	14.445,0	90,6%	22.082,0	92,4%	6,0%	23.555,0	94,2%	3,7%
C. LA MANXA	12.431,0	78,0%	19.322,0	80,9%	5,9%	19.681,0	78,7%	4,4%
CATALUNYA	19.383,0	121,6%	28.124,0	117,7%	4,8%	29.936,0	119,7%	3,9%
C. VALENCIANA	15.185,0	95,3%	21.610,0	90,4%	4,0%	22.055,0	88,2%	3,9%
EXTREMADURA	10.145	63,7%	16.102,0	67,4%	6,9%	17.262	69,1%	4,3%
GALÍCIA	12.372,0	77,6%	20.470,0	85,7%	7,3%	22.497,0	90,0%	4,4%
MADRID	21.333,0	133,9%	31.617,0	132,3%	4,7%	33.809,0	135,2%	3,0%
MÚRCIA	13.328,0	83,6%	19.923,0	83,4%	5,0%	20.585,0	82,3%	3,6%
NAVARRA,	20.287,0	127,3%	29.451,0	123,3%	4,5%	30.914,0	123,7%	3,0%
PAÍS BASC	19.542,0	122,6%	30.259,0	126,6%	6,0%	33.088,0	132,4%	4,1%
LA RIOJA	17.813,0	111,8%	25.492,0	106,7%	4,7%	26.044,0	104,2%	2,9%
CEUTA	14.350,0	90,1%	20.404,0	85,4%	4,7%	19.524,0	78,1%	1,6%
MELILLA	14.132,0	88,7%	19.426,0	81,3%	1,8%	17.945,0	71,8%	2,0%
TOTAL ESPANYA	15.935,0	100%	23.893,0	100%	5,2%	24.999,0	100%	3,8%

Font: INE.

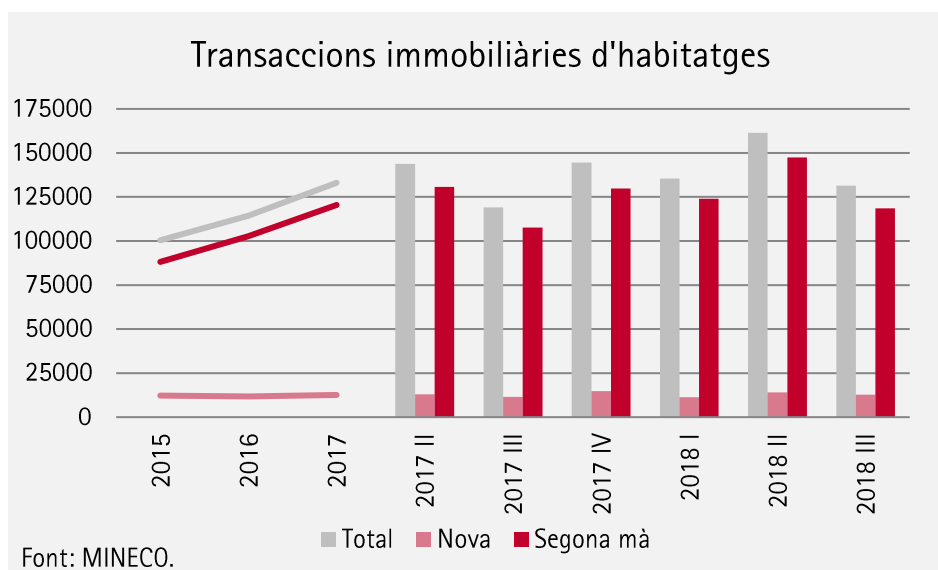
SECTOR IMMOBILIARI: L'INCREMENT EN ELS PREUS, ÉS SENYAL D'UNA NOVA BOMBOLLA?

Quant al mercat de l'habitatge és rellevant analitzar l'evolució dels preus i la seva relació amb la capacitat de les llars per fer front al pagament (renda, forma de finançament, terminis), a més de l'existència d'altres factors, com l'estoc d'habitatges per habitant, la inversió residencial estrangera o la política monetària. Tots aquests elements considerats conjuntament, permeten avaluar si la situació actual del mercat de l'habitatge és relativament normal o si estem enfront del desenvolupament d'una nova bombolla immobiliària.

A Espanya, el preu de l'habitatge, mesurat a través de l'índex de preus d'habitatge de l'INE, va pujar quart dècimes en el tercer trimestre de l'any, registrant una variació anual del 7,2%. Les CCAA que majors increments van presentar van ser Madrid (+10,9%) i Catalunya (+9,3%). Segons el tipus d'habitatge, fins a 2010, el preu de l'habitatge nou creixia amb major intensitat (o queia menys) que el de l'habitatge de segona mà. Però a partir d'aquest moment, l'evolució dels preus va ser similar, especialment des de meitat de 2013.

Al seu torn, les transaccions immobiliàries d'habitatge van pujar un 10,3% per al conjunt d'Espanya en el tercer trimestre (+12,4% noves i +10,1% segona mà). És de destacar, que pràcticament un 90% del total de transaccions correspon a habitatges de segona mà.

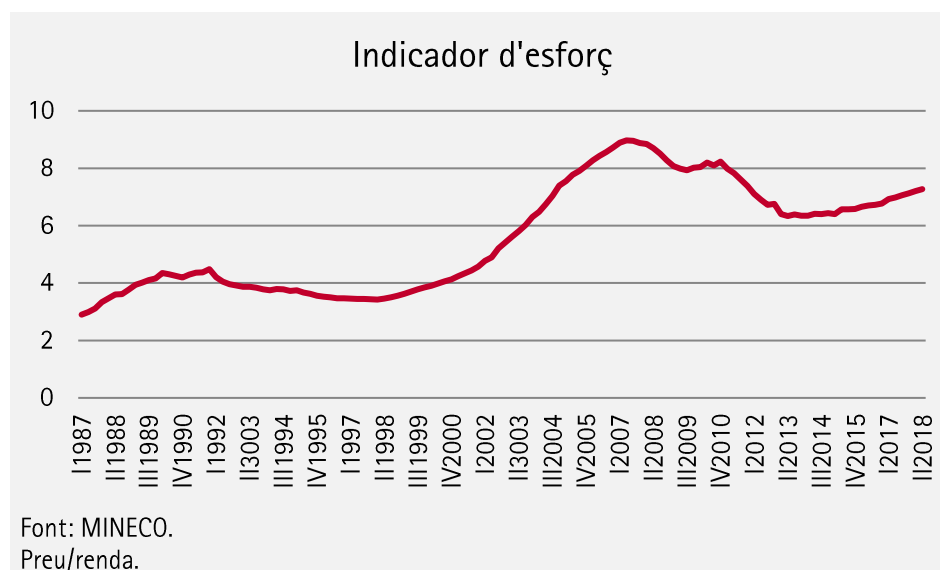

Un estudi de l'FMI ("*House Price Synchronization: What Role for Financial Factors?*") assenjala que existeix una sincronització entre els augments de preus dels habitatges en diferents parts del món, és a dir, que existeix una tendència al fet que els preus de l'habitatge es moguin en el mateix sentit i al mateix temps entre països i ciutats. Aquesta interrelació es deu al fet que els capitals internacionals es mouen lliurement entre països, allí on la inversió és més atractiva. Així, la integració dels mercats financers a nivell mundial és un factor molt important a l'hora de comprendre els canvis als mercats immobiliaris en un determinat país ja que són més sensibles a les fluctuacions que es produeixen en un altre. Per això, una part de l'increment dels preus de l'habitatge (en tant bé d'inversió) a Espanya i Catalunya, pot venir explicada per aquest factor, i d'això que es torni pertinent seguir l'evolució dels preus en altres països.

185

D'altra banda, un dels condicionants perquè es produeixi una bombolla immobiliària és el fort creixement del crèdit per a l'adquisició d'habitatge. Actualment els nivells de l'estoc de crèdit hipotecari a Espanya s'estan reduint, tot i que el nou crèdit per a habitatge estigui augmentant, però ho fa amb unes condicions financeres més estrictes que busquen disminuir el risc creditici i l'exposició del sector bancari al sector immobiliari.

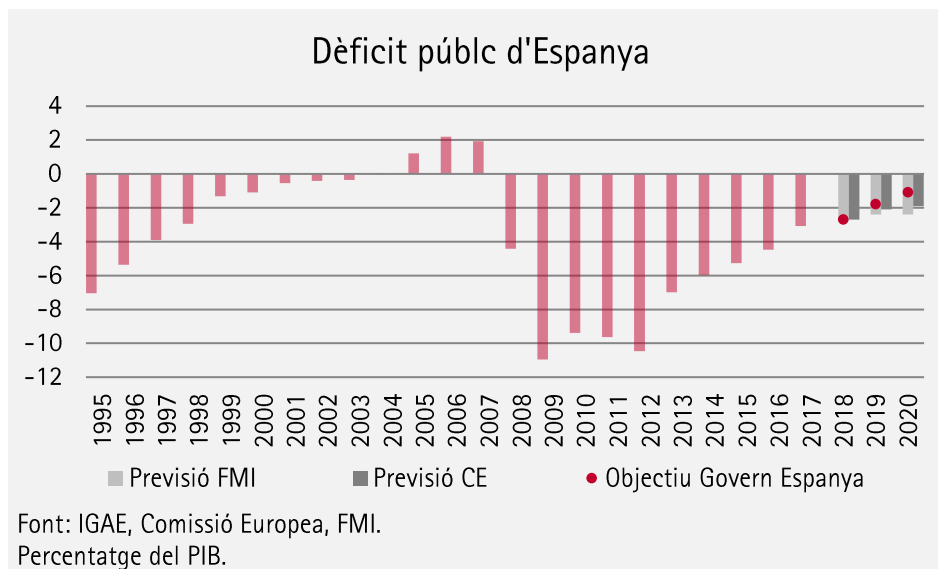
A més, si s'observa l'indicador d'esforç de les llars per pagar un habitatge finançat amb préstec (quina part de l'ingrés familiar es destina a pagar la hipoteca), en el 2000 se situava entorn del 22%, en el 2005 pel 30% i en 2007 repuntava fins al 45%, per descendir al 32% actual (TII2018). Un altre indicador, com és el preu de l'habitatge sobre la renda de la llar, ascendeix als 7,3 anys (TII2018), més elevat que el nivell proper a 4 l'any 2000, per exemple. A partir d'ambdues estadístiques es constata el poc marge que hi ha per a un augment més fort dels preus de l'habitatge ja que, a pesar que ha augmentat la capacitat d'endeutar-se pels baixos tipus d'interès, l'esforç és molt elevat.

En definitiva, s'espera creixement del sector immobiliari, encara que amb menor intensitat, per la bona marxa de la demanda domèstica i les condicions financeres acomodaticies (baixos tipus d'interès), però no s'albira, en les condicions actuals, una nova bombolla en el sector de l'habitatge. No obstant això, s'ha d'estar vigilant a l'evolució dels diferents factors que determinen el preu de l'habitatge. En aquest sentit, l'FMI, recentment, ha fet un crit d'atenció per a la vigilància del mercat d'habitatge a Espanya, dotant a les autoritats de les eines macroprudencials necessàries per evitar la sobrevaloració dels preus.

EVOLUCIÓ DEL DÈFICIT PÚBLIC D'ESPANYA

El saldo entre els ingressos i despeses de les Administracions Públiques a Espanya, ha estat negatiu amb l'excepció del període 2004-2007. En el període 2008-2012 el dèficit mostra valors molt elevats, entorn del 10% del PIB, per anar-se reduint significativament en els últims anys com a conseqüència d'un procés d'ajust fiscal important després de l'última crisi econòmica.

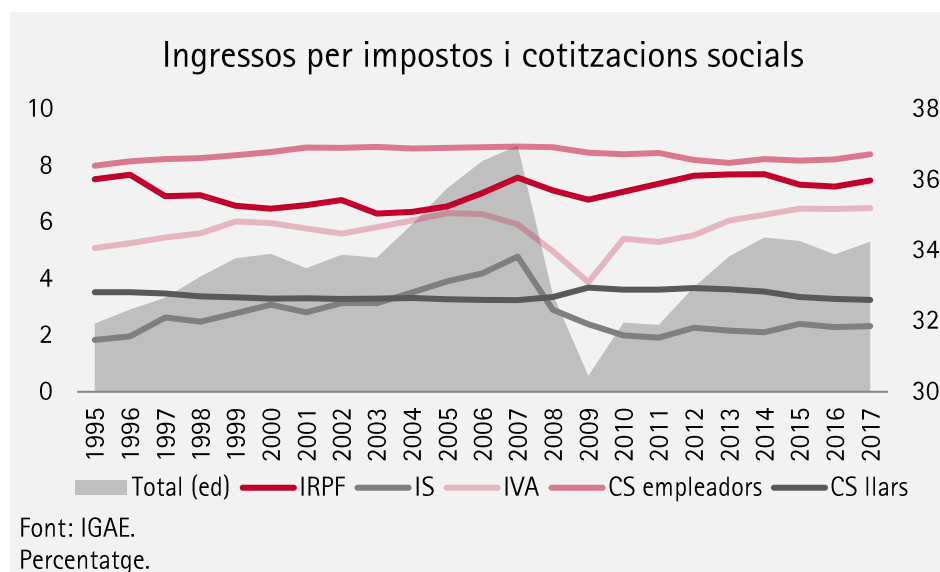

La política fiscal, a través dels instruments via ingressos o despeses del sector públic, pot ser més o menys discrecional però també actua mitjançant els estabilitzadors automàtics, és a dir, amb augments o disminucions del saldo fiscal contracíclics, que suavitzen les fluctuacions econòmiques.

En aquest sentit, la contenció del dèficit públic s'ha vist impulsada principalment per la recuperació de l'economia; la bona marxa de l'activitat econòmica ha fomentat el creixement de la recaptació impositiva, i contribuït també a contenir la despesa en partides com la desocupació.

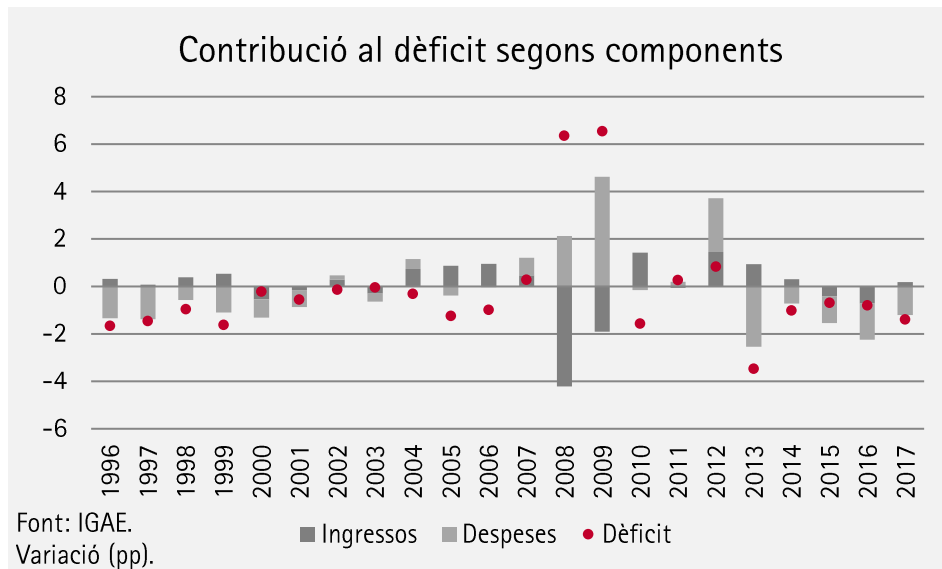
D'altra banda, no cal deixar d'esmentar que els pagaments per concepte d'interessos del deute públic espanyola s'han reduït substancialment per la política d'estímuls monetaris del BCE després de la crisi.

Al seu torn, la política fiscal a través dels Pressupostos Públics ha orientat les seves mesures més cap a la implementació de nous ingressos que cap a una gestió eficient de la despesa. De fet, la despesa pública en inversió s'ha vist fortament retallat en els últims anys, tal com ho assenyaléssim en anteriors informes (veure IC juny 2017).

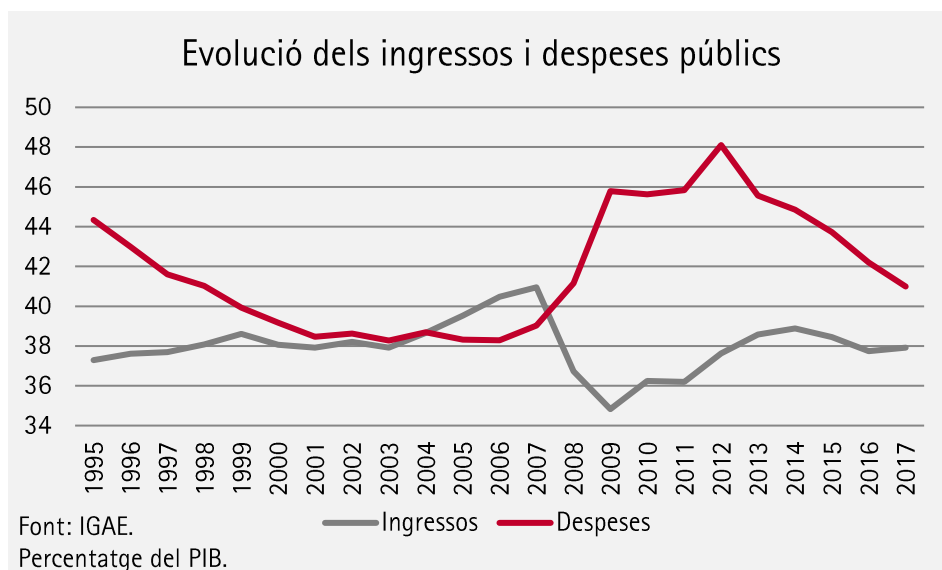

L'evolució dels ingressos per impostos i cotitzacions socials mostra dues etapes: una de creixement sostingut fins a 2007, quan aconseguixen el seu màxim valor (37,0% del PIB); i una altra de recuperació a partir de mínims (30,5% del PIB en 2009), estabilitzant-se des de 2014 entorn d'un 34% del PIB.

En definitiva, a què obeeix la contracció del dèficit públic en l'última dècada? En els anys 2008 i 2009, en ple esclat de la crisi, l'augment del dèficit s'explica per fortes caigudes en els ingressos i importants augments en les despeses. En 2010, el dèficit es va reduir a causa, principalment, d'un increment dels recursos; però en 2012 el creixement dels mateixos no va ser suficient per compensar el substancial augment de la despesa pública. No obstant això, a partir de 2013 es registra una constant contracció de la despesa, que és el que justifica, en gran manera, les successives caigudes del dèficit fins a 2017, així com augments discrecionals d'impostos i la reducció dels augments impositius del 2012 mitjançant la reforma de l'IRPF. La contracció de la despesa, en els últims anys, es produeix pels efectes estabilitzadors, amb reduccions de la despesa en desocupació, per exemple, i la contínua política d'excessiva austeritat en la inversió pública.

Des del 2012, el pes dels ingressos en el PIB s'ha mantingut pràcticament en el mateix nivell, mentre que el de la despesa ha caigut en gairebé 7 punts.

D'acord amb els objectius del Govern, el dèficit aquest any serà del 2,7% del PIB, en línia amb el projectat per la Comissió Europea i una desena menys que el previst per l'FMI, la qual cosa col·locaria a Espanya fos del Procediment de Dèficit Excessiu després de 10 anys amb dèficits superiors al 3%. Per als propers anys, l'FMI preveu una contenció moderada, fins al 2,4% tant per 2019 com 2020; mentre que la Comissió Europea situa el dèficit d'Espanya en el 2,1% i 1,9%, respectivament. El Govern, per la seva banda, ha establert uns objectius de l'1,8% i de l'1,1%, respectivament.

El nivell d'ingressos sobre PIB (pressió fiscal) ja mostra valors similars als dels anys 2000-2004. Cal assenyalar que els ingressos pugen en 2005-2007 com a conseqüència d'un creixement fort i desequilibrat amb un component fort de la construcció (sobre la qual pesa molta fiscalitat) que

actualment el seu pes és, en termes relatius, testimonial (les licitacions, habitatges iniciats i altres indicadors es troben en el 2018 en valors equivalents al 15-20% dels de l'any 2007). L'aprofundiment de la crisi fa que, pels estabilitzadors automàtics, en gran part, i per l'envelliment de la població per una altra, es dispari la despesa pública, assolint cotes històriques en percentatge del PIB, moderant el seu creixement en els últims anys també, pels estabilitzadors automàtics, principalment, i per la contenció de la despesa pública.

